

2019

STAREA ECONOMICĂ, SOCIALĂ ȘI DE MEDIU A MUNICIPIULUI TIMIȘOARA

MUNICIPIUL

TIMIȘOARA

Primăria Municipiului Timișoara

Prof. Univ. Dr. Ing. Nicolae Robu - Primar

Coordonare: Direcția Dezvoltare

Ing. Magdalena Nicoară – Șef Serviciu Generare și Management Proiecte cu
Finanțare Internațională, Națională și Locală

Colectiv de elaborare:

Serviciul Generare și Management Proiecte cu Finanțare Internațională, Națională și Locală

Bogdana Olaru

Floriana Ștefan

Serviciul Monitorizare și Implementare Proiecte

Bogdan Mihnea

Colaboratori:

Direcția Dezvoltare

Direcția Comunicare - Relaționare

Direcția Generală Drumuri, Poduri, Parcaje și Rețele Utilitare

Direcția de Mediu

Direcția Fiscală a Municipiului Timișoara

Direcția Clădiri, Terenuri și Dotări Diverse I Est

Direcția Clădiri, Terenuri și Dotări Diverse II Vest

Direcția Urbanism

Direcția de Asistență Socială a Municipiului Timișoara

Direcția Economică

Serviciul Școli-Spitale

Biroul Sport-Cultură

Casa de Cultură a Municipiului Timișoara

Materiale documentate de:

SC AQUATIM SA

SC COLTERM SA

SC RETIM SA

Rapoarte activitate regii: RETIM; AQUATIM, COLTERM, SC PIETE, STPT, SC DRUMURI MUNICIPALE,
SC HORTICULTURA SA

Delgaz Grid S.A

E- Distribuție Banat SA

Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații

Societatea de Transport Public Timișoara SA

SC Regiotrans SRL

Direcția Regională de Drumuri și Poduri Timișoara

Aeroportul Internațional Traian Vuia Timișoara

Societatea Națională de Transport Feroviar de Călători „CFR Călători SA” Sucursala Regională de
Transport Feroviar de Călători Timișoara

Societatea Națională de Transport Feroviar de Marfă „CFR Marfă SA” Centrul Zonal de Marfă
Timișoara

SC Drumuri Municipale SA

Oficiul Național al Registrului Comerțului - Oficiul Registrului Comerțului de pe lângă Tribunalul Timiș

Direcția Regională de Statistică Timiș

Agencia Județeană de Ocupare a Forței de Muncă Timiș

Agencia pentru Protecția Mediului Timiș

Administrația Bazinală de Apă Banat

Direcția de Sănătate Publică Județeană Timiș

Inspectoratul Școlar Județean Timiș

Universitatea de Vest din Timișoara

Universitatea „Politehnica” Timișoara

Universitatea de Medicină și Farmacie „Victor Babeș” din Timișoara

Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului „Regele Mihai I al României” din
Timișoara

Universitatea „Tibiscus” din Timișoara

Universitatea „Ioan Slavici” Timișoara

Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” - Facultatea de Management Turistic și Comercial din
Timișoara

ListăFirme

CUPRINS

I. POZIȚIA GEOPOLITICĂ A MUNICIPIULUI TIMIȘOARA	4
1. POZIȚIA GEOGRAFICĂ.....	4
2. TIMIȘOARA – SCURT ISTORIC	6
3. DEZVOLTARE URBANĂ.....	8
II. POPULAȚIA ȘI FORȚA DE MUNCĂ	13
1. EVOLUȚIA DEMOGRAFICĂ	13
2. FORȚA DE MUNCĂ. ȘOMAJUL.....	19
3. FORMAREA PROFESIONALĂ	25
III. PATRIMONIUL	28
1. PATRIMONIUL PUBLIC ȘI PRIVAT AL MUNICIPIULUI TIMIȘOARA.....	28
1.1. INFRASTRUCTURĂ ȘCOLARĂ, MEDICALĂ, SPORTIVĂ ȘI CULTURALĂ AFLATĂ ÎN PROPRIETATEA/ADMINISTRAREA MUNICIPIULUI TIMIȘOARA:	28
1.2. SPAȚII CU ALTĂ DESTINAȚIE	33
IV. INFRASTRUCTURA TEHNICĂ	36
1. CĂILE DE COMUNICAȚII, TRANSPORTUL	36
1.1. DRUMURI, TRANSPORTUL RUTIER.....	36
1.2. CĂI FERATE. TRANSPORTUL FERVIAR	43
1.3. CĂI AERIENE, TRANSPORTUL AERIAN	46
1.4. CĂI NAVIGABILE.....	52
2. TRANSPORTUL PUBLIC URBAN.....	55
3. REȚELE TEHNICO – EDILITARE ȘI ENERGETICE	58
3.1. REȚELE DE APĂ – CANAL.....	58
3.2. REȚELE ENERGETICE.....	60
3.3. ALIMENTAREA CU ENERGIE TERMICĂ.....	63
3.4. ALIMENTAREA CU GAZE NATURALE	65
3.5. TELECOMUNICAȚII	67
V. MEDIUL DE AFACERI	69
1. ADMINISTRAȚIA.....	69
1.1. SISTEMELE INFORMAȚIONALE ÎN ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ	69
1.2. DEMOCRAȚIA PARTICIPATIVĂ.....	72
1.3. PUBLICAȚII: MONITORUL PRIMĂRIEI	73
2. COOPERAREA INTERNĂ ȘI INTERNAȚIONALĂ	75
2.1. COOPERAREA INTERNĂ.....	75
2.2. COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ	75
3. TAXE ȘI PROCEDURI LOCALE.....	77
4. FACILITĂȚI ADMINISTRATIVE.....	80
4.1. STIMULENTE FISCALE ACORDATE ÎN ANUL 2018.....	80
4.2. SISTEME INFORMAȚIONALE DE PLATĂ A TAXELOR ȘI IMPOZITELOR EXISTENTE/ NOI IMPLEMENTATE ÎN ANUL 2018:.....	81
4.3. ALTE MĂSURI LUATE CARE AU DUS LA SIMPLIFICAREA MODULUI DE COLECTARE A IMPOZITELOR ȘI TAXELOR LOCALE:	81
5. STRUCTURI DE AFACERI ȘI PARCURI INDUSTRIALE	82
6. INVESTIȚII STRĂINE	86
VI. SITUAȚIA ECONOMICĂ	89
1. EVOLUȚIA SITUAȚIEI ECONOMICE A SOCIETĂȚILOR ÎN MUNICIPIUL TIMIȘOARA ÎN PERIOADA 2014-2017	89
1.1. EVOLUȚIA NUMĂRULUI SOCIETĂȚILOR PE RAMURI DE ACTIVITATE ÎN PERIOADA 2014- 2017	89
1.2. EVOLUȚIA NUMĂRULUI MEDIU DE SALARIAȚI PE RAMURI DE ACTIVITATE ÎN PERIOADA 2014-2017.....	89
2. SITUAȚIA ECONOMICĂ PE RAMURI DE ACTIVITATE	93
2.1. INDUSTRIA.....	93
2.2. SERVICII.....	95

2.3. CONSTRUCȚII.....	99
2.4. AGRICULTURA	99
VII. MEDIUL SOCIO – CULTURAL	101
1. EDUCAȚIA ȘI ÎNVĂȚĂMÂNTUL.....	101
1.1. ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR.....	101
1.2. ÎNVĂȚĂMÂNTUL UNIVERSITAR.....	108
2. CULTURA.....	111
2.1. PATRIMONIUL ISTORIC ȘI CULTURAL AL TIMIȘOAREI	113
2.2. OFERTA CULTURALĂ	113
2.3. ALȚI „ACTORI CULTURALI”	115
3. SĂNĂTATEA	125
4. ASISTENȚA SOCIALĂ	135
VIII. HABITATUL	145
1. MEDIUL ÎNCONJURĂTOR.....	145
1.1. RESURSE NATURALE REGENERABILE	145
1.2. GESTIONAREA DEȘEURILOR.....	153
1.3. PROTECȚIA ȘI CONSERVAREA BIODIVERSITĂȚII.....	156
2. SPAȚIILE VERZI ȘI ZONELE DE AGREMENT	161
3. LOCUIREA	166
4. INFRASTRUCTURA TURISTICĂ.....	172
5. PRINCIPALII FURNIZORI DE SERVICII DE UTILITĂȚI.....	178

Starea economică, socială și de mediu a Municipiului Timișoara a fost elaborată la începutul anului 2019 pe baza datelor și materialelor documentare aferente perioadei 2014-2018, respectiv ultimele date disponibile în situația în care nu există date disponibile pentru anul 2018

I. POZIȚIA GEOPOLITICĂ A MUNICIPIULUI TIMIȘOARA

1. POZIȚIA GEOGRAFICĂ

Municipiul Timișoara este localizat în partea de sud-est a Bazinului Panonic, la intersecția paralelei de 45°47' latitudine nordică, cu meridianul de 21°17' longitudine estică, aflându-se, ca poziție matematică, în emisfera nordică, la distanțe aproape egale de polul nord și de ecuator și în emisfera estică, în fusul orar al Europei Centrale. Ora locală a orașului (considerată după meridian) este în avans cu 1h 25' 8" față de ora meridianului 0, Greenwich, dar se află în întârziere cu 34'52" față de ora oficială a României (ora Europei Orientale).

Poziția geografică îi conferă orașului elemente specifice de potențial natural și antropoc, accentuându-i personalitatea, și influențează relațiile sale cu celelalte orașe din România și cu principalii poli urbani ai continentului european. Astfel, municipiul Timișoara se află la mai puțin de 700 km distanță de 13 capitale europene, iar prin interacțiunea cu acestea poate fi stimulată dezvoltarea sa social-economică.

Datorită poziționării municipiului Timișoara de-a lungul a 2 coridoare europene din rețeaua de transport transeuropean (Trans European Networks – Transport - TEN-T, Coridorul Orient/Mediterana de Est și Coridorul Rin-Dunăre), există premiza unei bune accesibilități a regiunii față de principalele capitale europene.

Municipiul Timișoara, alături de București, este menționat ca centru nodal pe rețeaua de bază. Totodată, municipiul Timișoara, alături de București și Craiova, este terminal rutier – cale ferată pe rețeaua de bază, în timp ce Brașov, Cluj - Napoca, Turda și Suceava apar ca terminale rutier – cale ferată pe rețeaua extinsă.

Pentru modul rutier, rețeaua TEN-T de bază se suprapune traseului autostrăzii A1: București – Pitești – Sibiu – Timișoara – Nădlac, care constituie o importantă axă de transport regională în contextul în care odată cu terminarea acesteia va fi asigurată o mai bună conectivitate atât cu capitala București, cât și cu Europa Centrală, prin Ungaria.

Pentru modul de transport feroviar, rețeaua TEN-T de bază se suprapune magistralei principale 900 Timișoara – Băile Herculane, a magistralei secundare 217 Timișoara – Arad, cât și a magistralei secundare 922 Timișoara – Moravița. Municipiul Timișoara, cu cele 4 stații feroviare Timișoara Nord, Timișoara Est, Timișoara Sud și Timișoara Vest, este cel mai important nod de cale ferată din partea de vest a țării.

Pentru modul de transport aeroportuar, Aeroportul Timișoara face parte din rețeaua de bază TEN-T, legătura cu aeroportul fiind asigurată de DJ 609D. Aeroportul Timișoara asigură atât curse regulate, cât și curse charter de pasageri și marfă, legând Timișoara de București și de alte importante orașe ale lumii: München, Roma, Dortmund, Frankfurt, Barcelona, Madrid, Paris, Londra, Bruxelles, Milano (Bergamo) și altele.

Avantajele create prin poziția favorabilă sunt amplificate și de posibilitatea accesului, prin intermediul Canalului Bega, la culoarul european (navigabil), Dunăre – Main – Rin, diagonală fluvială ce leagă nord-vestul de sud - estul Europei (Marea Nordului de Marea Neagră). În acest context, se explică și inițiativa administrațiilor publice municipale și județene de a reactiva circulația pe acest canal, exploatat comercial până la mijlocul secolului XX (1954).

Grație poziției sale favorabile, cu multiple posibilități de interconectare prin căi de comunicație terestre, aeriene și navale, la care se adaugă plasarea pe traseul uneia dintre cele mai importante linii europene de telecomunicație prin fibră optică, Timișoara este, în prezent, principala poartă de intrare în România, dinspre Europa Centrală și de Vest.

La nivel național, situat la 571 km de capitala țării, municipiul Timișoara, capitala Județului Timiș, este cel mai mare oraș din partea de vest a României, cu o populație după domiciliu, la 01.07.2018, de 329.003¹ locuitori, reprezentând 43,75% din populația Județului Timiș, 16,43% din populația Regiunii Vest și 1,48% din populația totală a țării. Conform datelor de la recensământul din 2011, 81,36% din totalul populației municipiului Timișoara este de etnie română.

¹ Date provizorii, conform Direcției Regionale de de Statistică Timiș

Prin caracterul său deschis, prin valorile sale culturale și de civilizație, dezvoltate de-a lungul istoriei, orașul Timișoara s-a putut manifesta ca unul dintre cele mai performante sisteme integratoare din România, generatoare de echilibru social-politic, de dinamism economic și spiritual, cu caracter exemplar.

Aceste trăsături sunt ilustrate și de pluralitatea etnică și confesională a populației Timișoarei. Conform recensământului din 2011, locuitorii orașului erau grupați în peste 21 de etnii și 18 religii, ceea ce reflectă două trăsături majore ale populației și anume **interculturalitatea și gradul ridicat de toleranță**.

2. TIMIȘOARA – SCURT ISTORIC

De-a lungul întregii sale istorii, poziția geografică a influențat dezvoltarea Timișoarei. Orașul s-a dezvoltat în Câmpia Timișului, câmpie străbătută de cursurile râurilor Timiș, Bega și de unii afluenți ai acestora. Înainte de marile lucrări de desecare din secolul al XVIII-lea, aceste râuri își uneau albiile printr-o mulțime de brațe și mlaștini. Orașul a apărut la marginea dintre mlaștina, care se întindea în lungul râurilor Timiș și Bega, și zona uscată, aflată la nord de mlaștină.

Cunoscută ca Cetate (din 1212) - Castrum Temesiense - situată la răscrucea drumurilor comerciale și militare, devenind obiectiv principal al disputei dintre turci și austrieci și mai apoi râvnită de burghezia și aristocrația maghiară - Timișoara s-a dezvoltat urbanistic în jurul nucleului fortificat începând din sec. XVIII.

Timișoara a primit un impuls deosebit în timpul domniei regelui Carol Robert de Anjou, care, în urma vizitei sale din 1307, a ordonat construirea aici a unui palat regal. În timpul anarhiei feudale, acesta va muta capitala Ungariei la Timișoara.

Numirea lui Iancu de Hunedoara în funcția de comite de Timiș, în 1440, marchează un capitol aparte din istoria Timișoarei. Iancu de Hunedoara va fi cunoscut în întreaga regiune pentru reputata victorie de la Belgrad asupra otomanilor, fiind considerat în acea vreme apărător al creștinătății. El va transforma orașul într-o tabără militară permanentă, cetatea rămânând în posesia Corvineștilor până în 1490.

Din 1552, pentru aproape 200 de ani, Timișoara s-a aflat sub dominație otomană. Cetatea a cunoscut importante transformări; bisericile sunt transformate în moschei, numeroși musulmani s-au stabilit aici, fortăreața s-a transformat în funcție de necesitățile strategice otomane. Cu toate acestea, ocupația turcească a fost o perioadă de relativă pace, Timișoara fiind folosită de turci mai ales ca punct strategic de plecare pentru campaniile militare din nord-vest.

După repetate tentative, Eugeniu de Savoia cucerește cetatea în 1716, deschizând calea dominației austro-ungare pentru mai mult de 200 de ani. O dată cu atenția sporită acordată de Curtea de la Viena, Timișoara, ca centru economic și politic al Banatului, cunoaște după 1718 - 1734 o dublă dezvoltare a lucrărilor de fortificare a Cetății (după noul plan din 1723) și se începe secarea mlaștinilor. Se construiesc poduri și construcții publice, astfel încât în jurul anului 1765 se încheie fortificarea cetății, iar în 1774, apeductul din Fabric pentru alimentarea cu apă și rețeaua de canale subterane din preajma „Cazărmii ardelene” și de pe amplasamentul Pieței Sfântul Gheorghe.

Pe baza unor proiecte executate la planșetă s-au realizat, aproximativ între anii 1725 – 1765, rețeaua stradală principală - o tramă stradală rectangulară, și numeroase clădiri ale cartierului Cetate. Cartierul era organizat în jurul a trei piețe, actualele Piața Unirii, Piața Libertății și parțial Piața Sfântul Gheorghe.

Planul din 1750 arată că, în jurul cetății se afla Esplanada, un câmp lat de 948 m, pe care era interzis a se construi, pentru ca un eventual inamic să nu se poată ascunde după clădirile ce s-ar fi construit. De aceea cartierele Fabric, Mehala, Iosefin și Elisabetin au fost construite în exteriorul Esplanadei.

În anul 1868, esplanada - câmpia din jurul cetății, pe care era interzisă construirea, este redusă la 569 m. Această reducere permite dezvoltarea cartierelor exterioare cetății spre centru, mai ales după anul 1890, în lungul unor bulevarde, care există și astăzi.

În anul 1892 se decide anularea caracterului de fortăreață militară al cetății. Începând din 1899 se trece la demolarea fortificațiilor. Funcțiunile principale ale orașului devin cele economice, mai ales cele comerciale și bancare. Se dezvoltă și producția industrială, cu precădere ramurile industriei ușoare. Se întocmesc proiecte de urbanism, care prevăd unirea cartierului central, Cetatea, cu cartierele din jurul ei. În lungul canalului Bega se prevede realizarea unei salbe de parcuri, înconjurând parțial cartierul Cetate. Se proiectează construirea unor bulevarde largi, dinspre cartierul central spre celelalte cartiere și străzi pe traseu circular în jurul cetății (bulevardele Diaconovici Loga și Eminescu).

În 1902 se proiectează traseul actual al canalului Bega în cartierul Fabric, canal executat împreună cu podurile aferente pentru străzile care îl traversau, până în 1910.

Între anii 1905 – 1913 are loc o dezvoltare constructivă dinamică în toate cartierele. Construcțiile formează de regulă fronturi continue de clădiri cu două sau trei niveluri. Uneori, trotuarele sunt despărțite de suprafața carosabilă prin fâșii plantate verzi. În această perioadă se definitivează bulevardul 16 Decembrie 1989, care leagă cartierele Iosefin și Elisabetin cu Cetatea. În Fabric se realizează bulevardul

3 August 1919, înspre Cetate. În Elisabetin se construiesc trei fronturi ale Pieței Plevna. Pe terenurile eliberate prin demolarea fortificațiilor se realizează Complexul Liceului Piarist și majoritatea clădirilor din Piața Victoriei, de la Operă până la catedrală.

Clădirile acestei perioade au o factură monumentală, la scara unor metropole europene contemporane lor. Ele sunt subliniate prin acoperișuri înalte, care au compoziții caracterizate prin volume mari, impozante. Fațadele au o decorație ornamentală bogată. În această perioadă se realizează parțial și salba de parcuri din lungul Canalului Bega.

Din punct de vedere arhitectonic, orașul are un amplu patrimoniu de monumente istorice, întregul ansamblu de clădiri din centru și cele din cartierele Iosefin și Fabric fiind considerate monumente istorice. Acesta este rezultatul unei tradiții îndelungate de planificare urbanistică modernă, începută încă din secolul al XVIII-lea, o dată cu venirea austriecilor. Una dintre cele mai vechi clădiri este fosta clădire a „generalatului”, a comendurii garnizoanei, în Piața Libertății. Din această perioadă datează și cele mai vechi biserici – monumente istorice, din oraș: Biserica episcopală romano-catolică, Domul, construit între 1736 – 1774, în Piața Unirii; Biserica episcopală ortodoxă (sârbească, dar de care aparțineau și credincioșii români), astăzi Catedrala Sârbească, clădită între 1744 – 1748 în Piața Unirii; Biserica Franciscanilor, actuala biserică parohială romano-catolică din Cetate, construită între 1747 - 1755, pe str. Bolyai.

3. DEZVOLTARE URBANĂ

Structura urbană este rezultatul evoluției în timp a dezvoltării orașului, având o configurație relativ clară. În centrul aglomerației urbane se află CETATEA, în jurul căreia gravitează, ca „subsisteme urbane”, celelalte cartiere. Datorită dezvoltării lor independente acestea prezintă caracteristici distincte atât funcțional cât și plastic, conferind sistemului urban un caracter polinuclear. Această descentralizare permite „decongestionarea” funcțională a nucleului central. Concomitent, există însă tendința ca nucleele sus-menționate să-și piardă identitatea, generând o textură urbană relativ unitară.

Rolul principal în încheierea și organizarea aglomerației urbane îl deține rețeaua arterelor de circulație, construită în sistem radial - concentric încă din perioadele anterioare. Un prim inel de circulație s-a realizat în jurul Cetății. Urmând aproximativ conturul interior al vechilor fortificații, acesta marchează o continuitate firească între evoluția istorică și cea contemporană, iar din punct de vedere al organizării spațiale a cartierului istoric, joacă același rol ordonator pe care l-a avut cândva centura de fortificații. Din inelul central pornesc radial, spre celelalte cartiere, mai multe artere conectate la extremitățile teritoriului intravilan, cu rețeaua rutieră interurbană.

În anul 1989 acest prim inel își pierde continuitatea prin întreruperea circulației din Piața Operei. Al doilea inel de circulație, concentric cu primul, este realizat parțial (bulevardele Circumvalațiunii, Pârvan, Splaiul T. Vladimirescu). Acest inel, ca și celelalte trasate în exteriorul său având ca centru Cetatea, îndeplinește funcțiuni complexe: deviază traficul greu decongestionând centrul și creează legături rapide între celelalte cartiere. Traseul acestor artere circulare ar indica întotdeauna poziția centrului aglomerației urbane - Cetate, în câmpul de gravitație al căruia evoluează celelalte cartiere, sporind coerența sistemului urban.

Necesitatea satisfacerii unor funcțiuni diferite a determinat apariția unor tipuri distincte de morfologie urbană.

Deși acestea diferă de la cartier la cartier și în cadrul aceluiași cartier, de la o zonă funcțională la alta, totuși etapele evolutive parcurse de aglomerația urbană au marcat existența a patru tipuri morfologice principale.

Tipologia constituită în sec. XVIII-lea și în prima jumătate a celui următor predomină în Cetate, caracteristică acesteia fiind străzile relativ înguste, fără vegetație, cu clădiri cu două niveluri, formând fronturi stradale continue. La periferia celorlalte cartiere istorice se mai păstrează unele construcții parter, așezate cu fațada îngustă la stradă, cu aspect rural, datând din perioada sus-menționată.

Tipul morfologic caracteristic pentru a doua jumătate a secolului al XIX-lea și începutul secolului nostru, reprezentat prin clădiri multietajate formând, de cele mai multe ori, fronturi continue, se întâlnește compact în ansamblurile executate în vederea unirii Cetății cu Fabricul și Iosefinul și răsfirat, în cadrul tuturor zonelor istorice ale orașului.

Cartierele de vile, datând din prima jumătate a secolului al XX-lea, în special din perioada interbelică, predomină în spațiile interstițiale dintre cartierele istorice, conferind zonelor respective aspectul de „oraș rădăcină”. Însă, la periferia aglomerației urbane, acest tip morfologic degenerază într-un țesut cu aspect semirural, cu parcele mari, având grădini și case izolate, lipsite de dotările tehnice edilitare corespunzătoare confortului modern.

Al patrulea tip morfologic îl prezintă realizările din perioada anilor 1960 - 1989, constituite din clădiri de locuit înalte, dotări socio-culturale și ansambluri de producție, executate cu tehnologii industrializate. Acestea apar fie în forma unor mari ansambluri în zonele slab construite în perioadele anterioare, fie izolat, în cadrul texturii urbane istorice (str. Văcărescu, Bărnăuțiu, etc.).

Fizionomia specifică Timișoarei este generată de întrepătrunderea nu totdeauna fericită a celor patru tipuri morfologice principale. Datorită evoluției sale specifice, există azi relativ puține monumente istorice izolate, iar cele mai vechi dintre acestea, exceptând Castelul Huniade, datează din secolul al XVIII-lea. Timișoara prezintă în schimb zone istorice declarate rezervații de arhitectură protejată, reflectând evoluția acesteia din perioada barocă și până la cea a curentului cubist interbelic.

Caracterul polinuclear al acesteia, descentralizarea funcțională apărută în cursul istoriei devin cu atât mai necesare cu cât sporește gradul de complexitate al funcțiunilor urbane. Este evident că o rețea uniformă, ordonată, permite o servire egal repartizată în teritoriu, și deci rațională, a organismului urban, din toate punctele de vedere: transport în comun, alimentare cu energie, canalizare, etc.

Comunele periurbane, rezultate prin așezarea unor comunități etnice compacte în jurul Timișoarei, după același principiu polinuclear, au cunoscut în decursul timpului, și vor manifesta în continuare, o expansiune teritorială mare.

Situarea în partea de vest a României, în apropierea graniței cu Serbia și Ungaria, i-a conferit orașului, în permanență, rolul de punte de legătură interculturală și economică între cele trei țări învecinate. Perspectivele acestei funcții s-au amplificat o dată cu instituirea, în anul 1994, a Euroregiunii Dunăre – Criș – Mureș – Tisa (DKMT), regiune transfrontalieră ce se întinde pe 77.456 km² și include o populație de cca 6 milioane de locuitori.

Prin poziționarea centrală în cadrul euroregiunii, fiind, totodată, și cel mai mare centru economic din cuprinsul acesteia, centru universitar renumit, centru multicultural și fiind bine deservit sub raportul infrastructurilor tehnico - edilitare, de comunicare și circulație, Timișoara are perspective certe de afirmare ca centru polarizator euroregional.

Studii efectuate de Comisia Europeană privind dezvoltarea policentrică a Europei (ESPON – European Spațial Planning Observation Network) confirmă potențialul de polarizare socio-economică al Timișoarei asupra jumătății de vest a României, a părții de est a Ungariei și a celei de nord-est a Serbiei.

Probabil cel mai complet studiu cu privire la dezvoltarea policentrică a UE este ESPON 1.1.1, finalizat în august 2004 și revizuit în martie 2005. Acest studiu a introdus și definit mai multe concepte cheie la nivelul UE: zone urbane funcționale (ZUF), zone metropolitane de creștere europeană (MEGA), orizonturi strategice urbane potențiale (PUSH) și zone de integrare policentrice (ZIP).

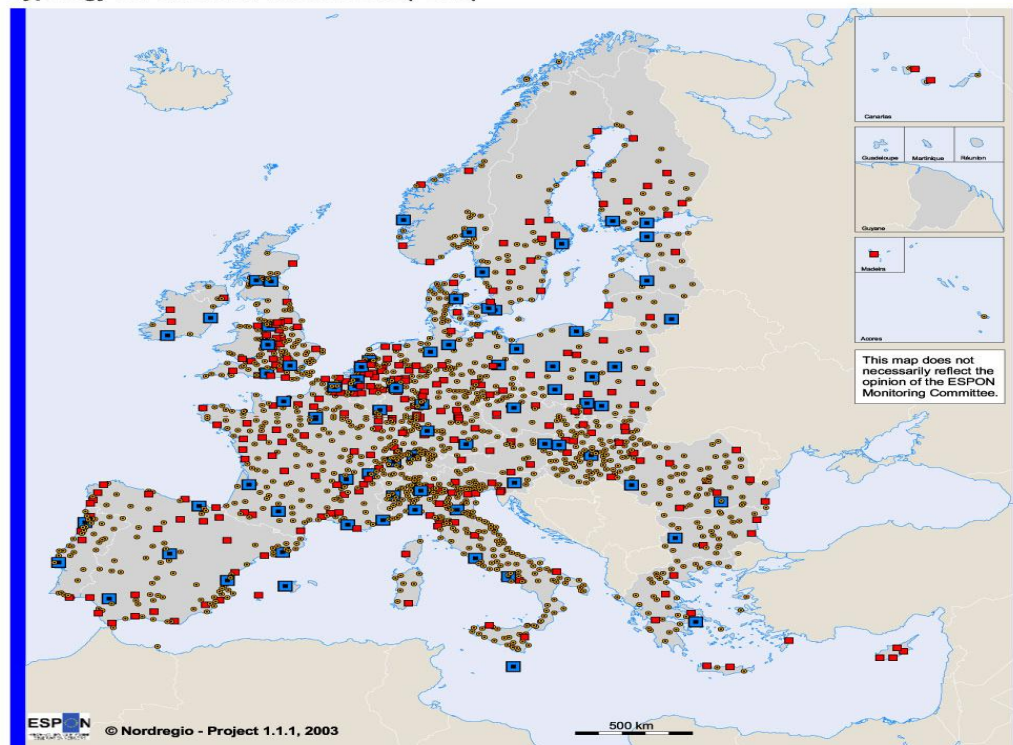
În primul rând, în țările mai mari, de peste 10 milioane de locuitori, zonele urbane funcționale sunt definite ca „având un centru urban de cel puțin 15.000 de locuitori și o populație totală de peste 50.000 de locuitori”.

În al doilea rând, ESPON 1.1.1 clasifică diferitele zone urbane funcționale din UE pe baza a șapte indicatori: populație; transport/conectivitate; turism; producție; cunoștințe; procese decizionale în sectorul privat; procese decizionale în sectorul public.

Primele 76 de zone urbane funcționale au fost desemnate ca zone metropolitane de creștere europeană (MEGA). Există patru categorii de zone metropolitane de creștere europeană, în funcție de următoarele criterii: masă, competitivitate, conectivitate și cunoștințe. Bucureștiul și Timișoara sunt singurele zone metropolitane de creștere europeană și sunt încadrate în categoria 4 (ultima).

ZONA METROPOLITANĂ TIMIȘOARA (ESPON)

Typology of Functional Urban Areas (FUAs)

ESPON
© Nordregio - Project 1.1.1, 2003

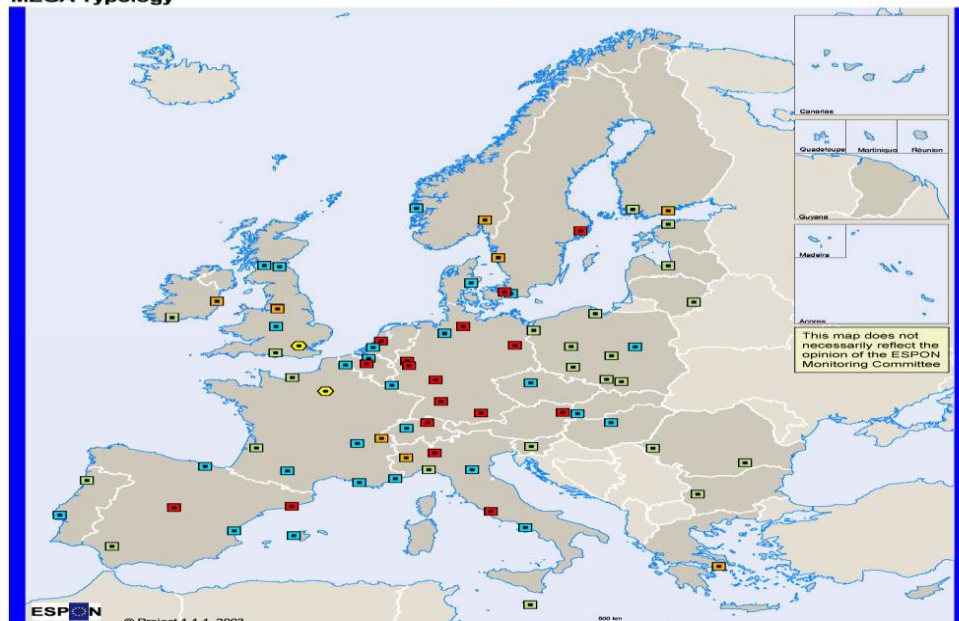
Geographical Base: Eurostat GISCO

- Metropolitan European Growth Areas (MEGAs)
- Transnational / national FUAs
- Regional / local FUAs

Origin of data: EUROSTAT, National Statistical Offices, National experts

Source: Nordregio

MEGA Typology

ESPON
© Project 1.1.1, 2003

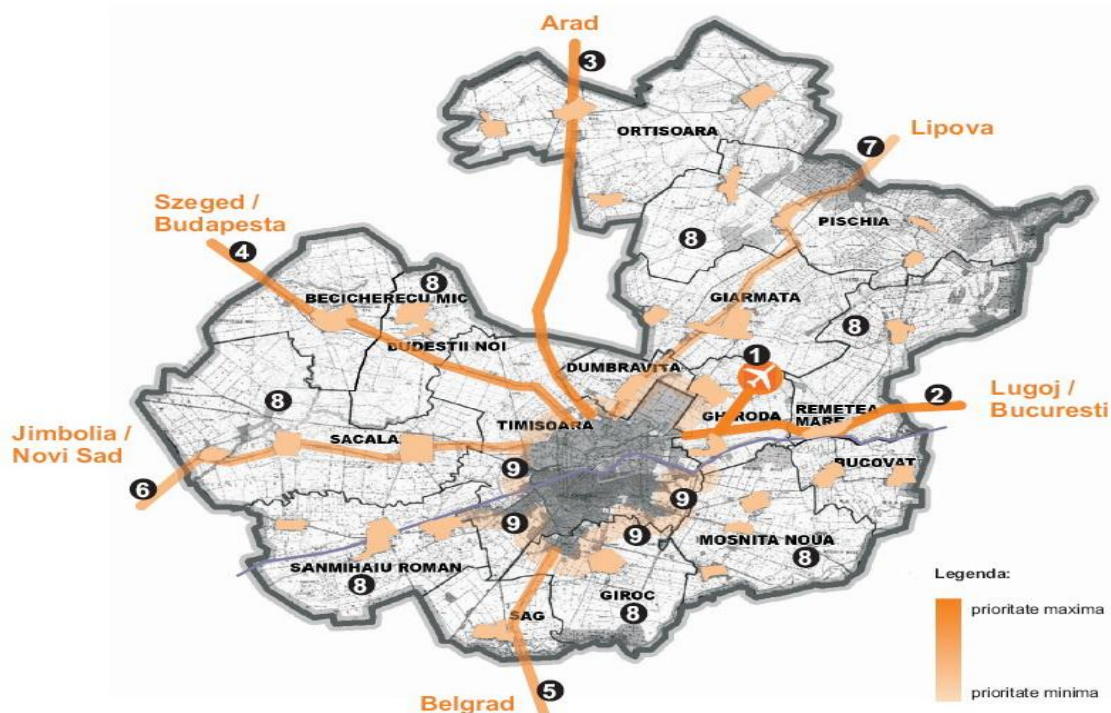
© EuroGeographics Association for the administrative boundaries
Origin of data: Eurostat, National Statistical Offices, National Experts
Source: ESPON Database

- Global node
- Category 1 MEGA
- Category 2 MEGA
- Category 3 MEGA
- Category 4 MEGA

La nivel național, Timișoara a fost recunoscută ca cel mai mare centru polarizator în regiunea Vest. Acest fapt a fost consemnat prin H.G nr. 998/27.08.2008 pentru desemnarea polilor naționali de creștere în care se realizează cu prioritate investiții din programele cu finanțare comunitară și națională, Timișoara fiind declarată Pol de Creștere în regiunea Vest.

Delimitarea „Polului de creștere Timișoara” a fost gândită în baza unui **set de principii** relevante pentru dezvoltarea regională și amenajarea teritoriului, și anume principiile subsidiarității, procesualității și sustenabilității deciziilor de amenajare a teritoriului. Analiza diagnostic realizată pe baza unui set de criterii atent selectate a scos în evidență faptul că influența urbanizatoare a orașului Timișoara se desfășoară deocamdată asupra primului inel de comune din jurul său.

Din punct de vedere administrativ-teritorial, polul de creștere Timișoara cuprinde un centru urban (Municipiul Timișoara) și arealul său de influență, respectiv 14 unități administrativ-teritoriale rurale (Becicherecu Mic, Bucovăț, Dudeștii Noi, Dumbrăvița, Ghiroda, Giarmata, Giroc, Moșnița Nouă, Orțișoara, Pișchia, Remetea Mare, Săcălaz, Sînmihaiu Român, Șag), iar delimitarea zonei de influență a Polului de Creștere Timișoara a fost aprobată prin HCL nr. 387/2008.

Polul de creștere Timișoara s-a conturat ca **a doua mare aglomerație urbană a României** din punct de vedere al performanțelor social-economice înregistrate în ultimele două decenii.

Situată în mijlocul Banatului, Timișoara a cunoscut de timpuriu industrializarea folosindu-și din plin avantajele poziției sale în vecinătatea granițelor. În prezent, economia orașului Timișoara este caracterizată prin diversitate, evidentă fiind dezvoltarea tradițională a activităților industriale și comerciale.

Municipiul Timișoara este spațiul urban dezvoltat istoric prin interacțiunea dintre tehnologie, cultură și mediu. Prin funcțiunile sale complexe, orașul Timișoara polarizează un teritoriu mai larg, fiind cel mai mare centru economic, științific și cultural din Regiunea Vestică de Dezvoltare a României.

Studiul „Smart Cities, Ranking of European Medium-Sized Cities”, *studiu elaborat de un consorțiu format din Centre of Regional Science (SRF) – Viena University of Technology, Departament of Geography-University Ljubljana, Research Institute for Housing, Urban and Mobility Studies (OTB)-Delft University of Technology, octombrie 2007* plasează Timișoara într-un context urban inteligent din punct de vedere al tehnologiilor de transport, al industriilor informatice, al educației și cercetării, al protecției mediului și al unei bune guvernări.

În acest context, viziunea de dezvoltare spațială se structurează pe două axe tematice majore:

- viață urbană / cultură / educație și cercetare – est-vest;
- productivitate și inovație tehnologică / educație și cercetare – nord-sud;

Intersecția celor două axe de dezvoltare devine punct de transbordare regional și metropolitan și facilitează accesul rapid către aeroport, calea ferată și puncte de interes de pe raza municipiului.

În prezent, noul Plan Urbanistic General al municipiului Timișoara este în curs de elaborare. Viziunea de dezvoltare a municipiului în contextul Planului Urbanistic General susține orientarea comunității către o permanentă cunoaștere și performanță, ca formă de adaptare la provocările competiției tehnologice, petrecute într-un mediu urban cultural protejat și valorificat.

Premierele Timișoarei

- 1718 - atestarea celei mai vechi fabrici de bere din România;
- 1728 - începutul canalizării Begăi, primul canal navigabil din România;
- 1760 - primul oraș al monarhiei cu străzile iluminate cu lămpi;
- 1771 - editarea primului ziar din România și totodată primul ziar german din sud-estul Europei: „Temeswarer Nachrichten”;
- 1854 - primul serviciu telegrafic din România;
- 1855 - primul oraș al monarhiei habsburgice cu străzile iluminate cu gaz;
- 1881 - prima rețea de telefonie din România;
- 1884 - primul oraș de pe continentul european cu străzile iluminate electric, cu 731 de lămpi;
- 1886 - prima stație de salvare din Ungaria și România;
- 1895 - prima stradă asfaltată din România;
- 1897 - primele proiecții cinematografice din România;
- 1899 - primul tramvai electric din România;
- 1953 - singurul oraș european cu trei teatre de stat în română, maghiară și germană.

Dezvoltare economică

Timișoara s-a afirmat ca puternic centru economic în secolul XVIII, odată cu instalarea administrației habsburgice. Colonizarea cu germani, diversitatea etnică și religioasă, reconstrucția cetății dar și sistemul legislativ favorabil proprietății private, au determinat formarea unui puternic țesut de meșteșugari și comercianți. Acest țesut de meșteșugari a constituit pentru mai bine de 200 de ani secretul dezvoltării economice de aici.

Când Revoluția industrială a început să se manifeste, Timișoara prezenta toate condițiile favorabile pentru adoptarea ei. Rând pe rând au fost introduse cele mai moderne inovații ale vremii. Un al doilea atu important l-a constituit Canalul Bega. Acesta a fost un factor competitiv necesar dezvoltării comerțului, permițând traficul de mărfuri pe apă, legătura pe Dunăre și comerțul atât cu Europa dar și cu restul lumii, prin porturile de la Marea Neagră. În 1857 la Timișoara a ajuns și calea ferată, completând astfel toate premisele necesare dezvoltării economiei industriale moderne. Însă acest model economic specific, dezvoltat în mod organic de-a lungul a aproape 250 de ani, a luat sfârșit în 1948 odată cu naționalizarea, suprimarea proprietății individuale și instaurarea economiei de stat planificate. Timișoara a fost succesiv masiv industrializată, urmărind însă criteriile diferite de dezvoltarea precedentă. Au fost creați coloși industriali în diverse domenii, în special în domeniile industriei chimice și mecanice, coloși a căror forță de muncă a fost furnizată prin migrarea masivă a populației rurale din zonă și din restul țării.

Servicii financiar-bancare

Primele instituții de credit din Timișoara au apărut la sfârșitul secolului XVIII. În secolul următor numărul lor a crescut exponențial. Printre primele instituții se numără Prima Casă de Economii din Timișoara, Banca de Industrie și Comerț a Banatului, Casa de Economii Timișoara, prima instituție de credit românească din Banat, fondată la 12 august 1885 de elita românească a Banatului. Aceasta acorda credite preferențiale românilor. Totuși, majoritatea covârșitoare a capitalului bancar era deținută de capitalul maghiar, german și austriac. Această situație s-a menținut și după instalarea administrației române la Timișoara, deși pe piața timișoreană au intrat și marile bănci din Vechiul Regat, perioada interbelică cunoscând cea mai mare expansiune a domeniului bancar.

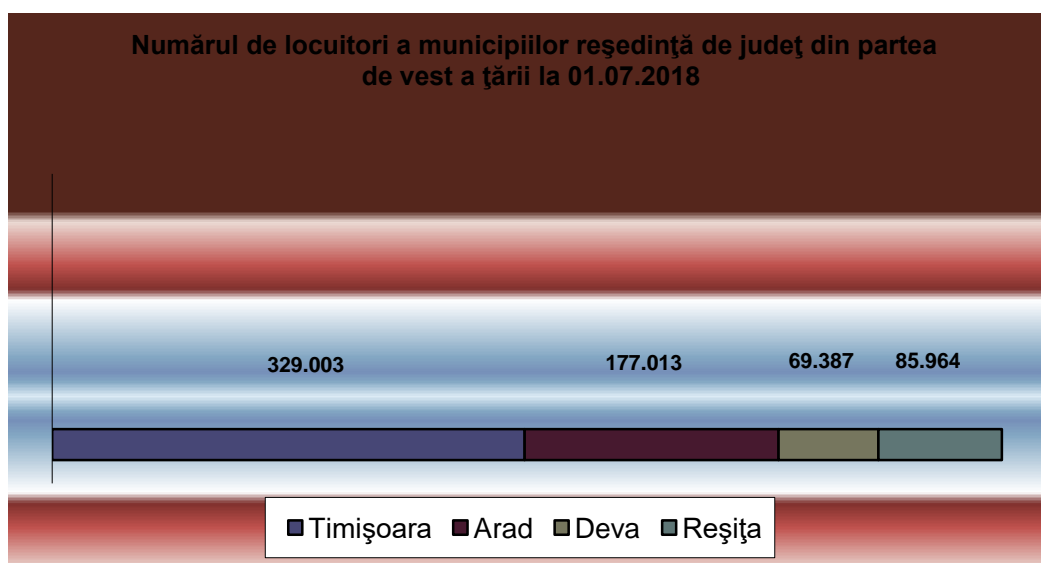
II. POPULAȚIA ȘI FORȚA DE MUNCĂ

1. EVOLUȚIA DEMOGRAFICĂ

NOTĂ: Datele utilizate în acest subcapitol sunt furnizate de către Direcția Regională de Statistică Timiș prin adresa nr. 364/22.01.2019, înregistrată la Municipiul Timișoara cu nr. SC2019-957/25.01.2019. Conform adresei sus-menționate, informațiile furnizate sunt cele disponibile, anumite date având caracter provizoriu. Municipiul Timișoara nu este responsabil de eventualele erori ce pot apărea datorită caracterului provizoriu al datelor primite.

Precizăm că, în conformitate cu informațiile primite de la Institutul Național de Statistică, indicatorul „populație stabilă” nu se mai utilizează. La nivel de UAT se utilizează indicatorul „populația după domiciliu”, care reprezintă numărul persoanelor cu cetățenie română și domiciliu pe teritoriul României, delimitat după criteriile administrativ-teritoriale. Astfel, toate datele statistice din acest capitol reflectă situația populației în funcție de indicatorul „populația după domiciliu”

Din punct de vedere demografic, Timișoara se definește (conform legii Zipf) ca oraș de rangul 2 la nivel național, alături de Iași, Constanța, Cluj-Napoca și Brașov, cu funcții macro-teritoriale și având cea mai întinsă zonă de influență directă (cu excepția capitalei), de circa 5.000 km². Populația Timișoarei – 329.003 locuitori la 01.07.2018² - reprezintă 43,75% din populația Județului Timiș, 16,43% din populația Regiunii Vest și 1,48% din populația totală a țării. Raportat la populația urbană, populația municipiului Timișoara reprezintă 73,25% din populația urbană a județului Timiș, 26,09% din cea a Regiunii de Vest și 2,6% din cea urbană a țării³.

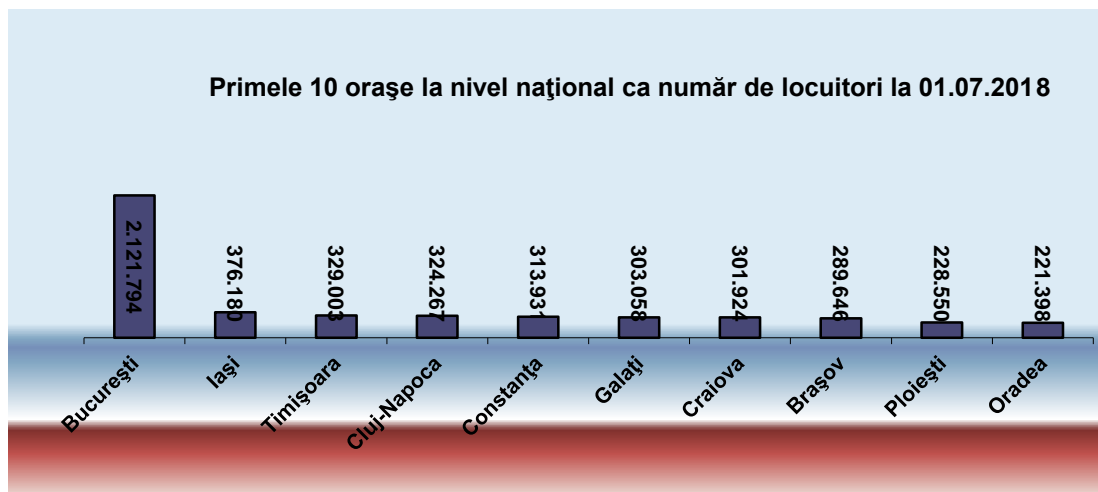

Sursa: Direcția Regională de Statistică Timiș

Municipiul Timișoara, capitala Județului Timiș, este al treilea oraș pe țară ca număr de locuitori (329.003 locuitori).

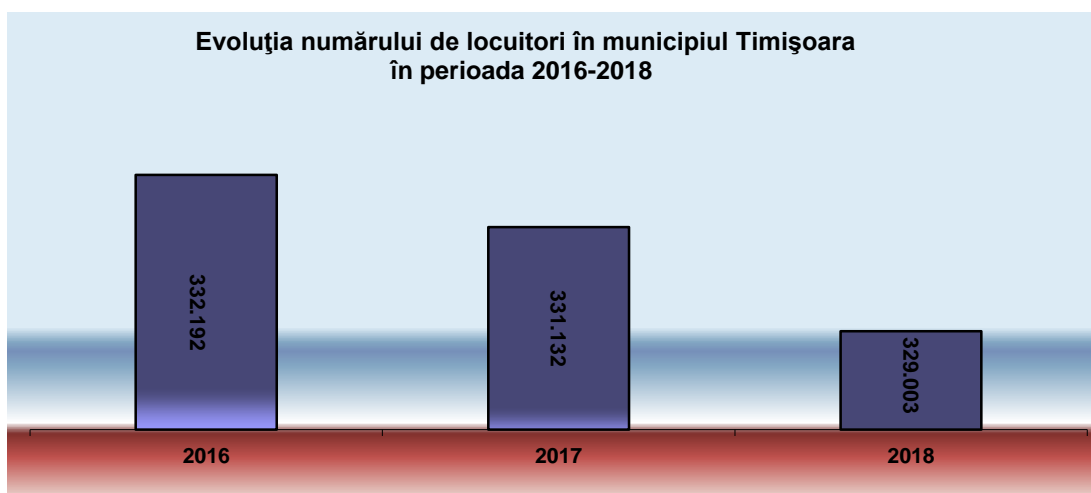
² Date provizorii, conform Direcției Regionale de de Statistică Timiș

³ Date provizorii, conform Direcției Regionale de de Statistică Timiș

Sursa: Direcția Regională de Statistică Timiș⁴

Municipiul Timișoara s-a manifestat, aproape în permanență, ca important centru polarizator al forței de muncă pentru alte regiuni ale țării, cu excedent demografic, îndeosebi pentru județele din nordul Moldovei, nord-vestul Transilvaniei (Apuseni, Maramureș) și Oltenia. La aceasta au contribuit, în primul rând, deosebitul său dinamism economic, dar și faptul că, în mod tradițional, bilanțul demografic în spațiul Banatului este negativ, inclusiv cel din mediul urban. Municipiul Timișoara reprezintă un puternic centru polarizator și în cadrul județului Timiș. Astfel, în vreme ce suprafața sa reprezintă 1,5% din suprafața județului, orașul concentrează 43,75% din populația totală a acestuia.

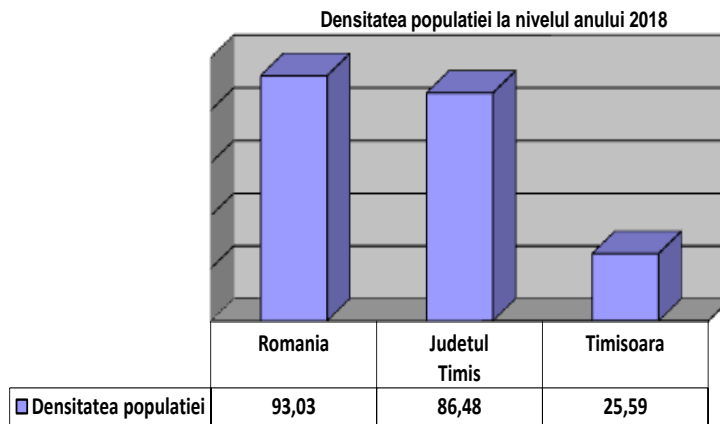

Sursa: Direcția Regională de Statistică Timiș

Din figura de mai sus se poate observa că evoluția numărului de locuitori la nivelul municipiului Timișoara în perioada 2016-2018 este una descendentă. Astfel, dacă în anul 2016, populația orașului este de 332.192 locuitori, în anul 2017 numărul acestora este în scădere, fiind de 331.132 locuitori. În anul 2018 se înregistrează din nou o ușoară evoluție descendentă a populației, până la 329.003 locuitori.

Densitatea populației cunoaște și ea o evoluție descendentă în perioada 2016-2018 (25,70 locuitori/km² în anul 2016, 25,62 locuitori/km² în anul 2017, respectiv 25,45 locuitori/km² în anul 2018), urmare firească a scăderii numărului de locuitori, densitatea medie pentru această perioadă fiind de 25,59 locuitori/km².

⁴ Date provizorii, conform Direcției Regionale de de Statistică Timiș

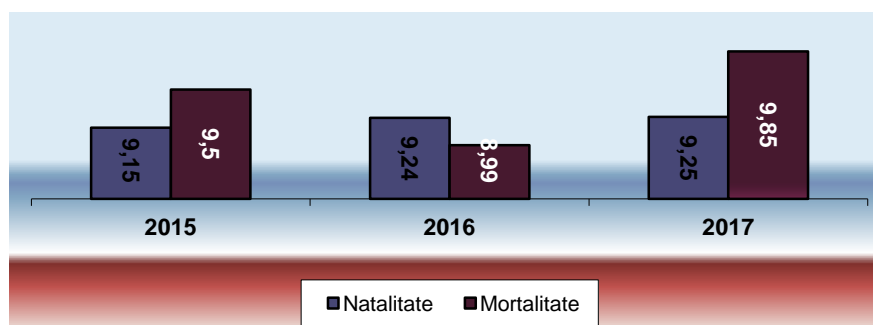
Municipiul Timișoara formează cea mai densă zonă locuită din Județul Timiș (care are o medie de 86,48 locuitori/km²) și una dintre cele mai populate la nivel național (densitate medie 93,03 locuitori/km²). Valoarea indicatorului suprafață/locuitor, în anul 2018, este de 0,03 ha/locuitor în Municipiul Timișoara.

În ceea ce privește evoluția celor două componente ale **mișcării naturale** a populației Timișoarei – natalitate și mortalitate – acestea au evoluții diferite, astfel:

- Natalitatea înregistrează în perioada 2015-2017 o tendință ascendentă: de la 9,15‰ în 2015, în anul 2016 crește la 9,24‰, pentru ca în 2017 să ajungă la 9,25‰.
- Mortalitatea manifestă o tendință fluctuantă în perioada 2015-2017: de la 9,50‰ în anul 2015, scade apoi în 2016 la 8,99‰, pentru ca în anul 2017 să crească din nou până la 9,85‰.

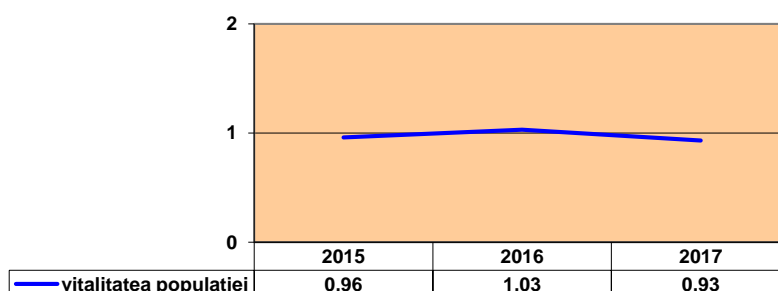
Comparativ cu anul 2016 când sporul natural este pozitiv, în anii 2015 și 2017 acesta a înregistrat valori negative.

Mișcarea naturală a populației

Sursa: Direcția Regională de Statistică Timiș

Vitalitatea populației 2015 – 2017

În ceea ce privește mișcarea naturală a populației municipiului Timișoara, situația se prezintă în felul următor:

Mișcarea naturală a populației

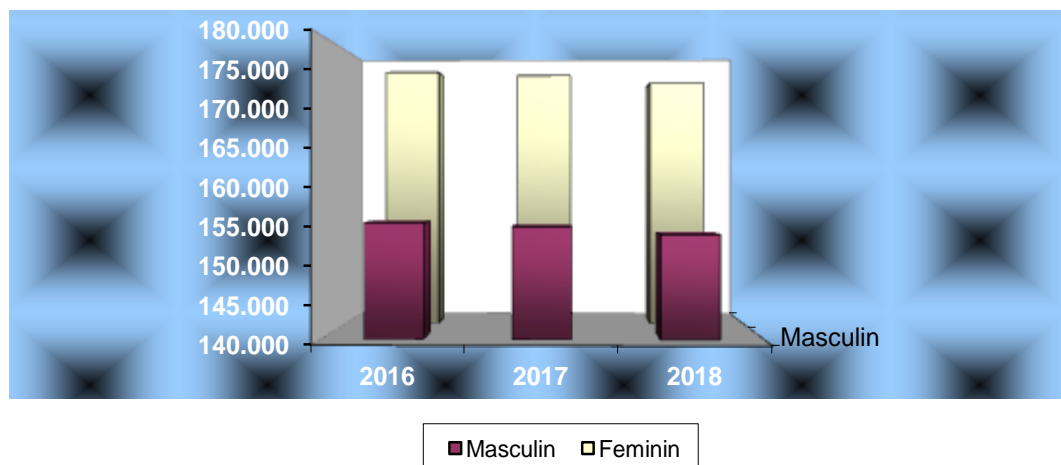
	2015	2016	2017
• născuți vii	3.050	3.068	3.043
• decedați	3.165	2.985	3.242
• spor natural	-115	83	-198
• stabiliri cu domiciliul	6.154	6.449	6.569
• plecări cu domiciliul	6.966	8.138	8.400
• soldul schimbărilor de domiciliu	-812	-1.689	-1.831
• imigranți definitivi	199	248	250
• emigranți definitivi	460	758	785
• soldul mișcării externe	-261	-510	-535
• bilanț natural	-0,35	0,25	-0,60
• bilanț migratoriu	-0,78	-1,53	-1,62
• bilanț demografic general	-376	-427	-734

Sursa: Direcția Regională de Statistică Timiș

În perioada 2015-2017 bilanțul demografic general reflectă o tendință cu valori negative, datorată în principal bilanțului migratoriu, care prezintă în mod constant valori negative. În aceeași perioadă, bilanțul natural cunoaște valori fluctuante. Astfel, în anii 2015 și 2017, bilanțul natural atinge valori subunitare, anul 2016 fiind singurul an în care bilanțul natural a înregistrat valori pozitive.

Structura pe sexe a populației municipiului Timișoara în perioada **2016 - 2018** este favorabilă populației de sex feminin, mai numeroasă decât populația de sex masculin.

Structura populației pe sexe

Sursa: Direcția Regională de Statistică Timiș

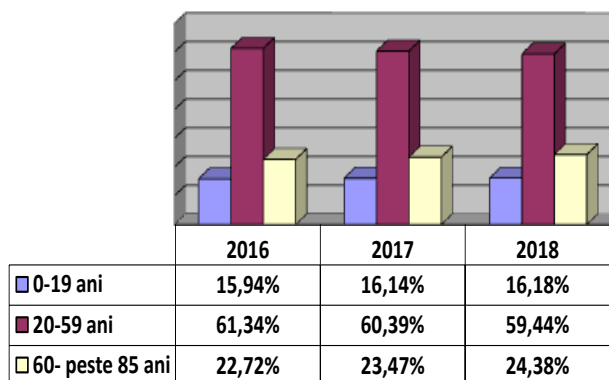
În anul 2018, populația masculină numără 153.756 persoane (46,73%) din total iar cea feminină 175.247 persoane (53,27%), raportul de masculinitate fiind de aprox. 877 persoane de sex masculin la 1.000 persoane de sex feminin.⁵

⁵ Date provizorii, conform Direcției Regionale de de Statistică Timiș

Structura populației pe sexe la 1 iulie 2016-2018⁶

An	Populația total	Masculin	% față de total populație	Feminin	% față de total populație
2018	329.003	153.756	46,73	175.247	53,27
2017	331.132	154.784	46,74	176.348	53,26
2016	332.192	155.309	46,75	176.883	53,25

Sursa: Direcția Regională de Statistică Timiș

Structura populației pe grupe mari de vârstă

Sursa: Direcția Regională de Statistică Timiș (date provizorii pentru anul 2018)

Grupa de vârstă cuprinsă între 20 și 59 de ani deține un procent de 59,44% din totalul populației municipiului Timișoara în anul 2018, în scădere comparativ cu anul 2016 (61,34%). În perioada analizată în graficul de mai sus, se observă că în 2018 ponderea populației tinere (grupa de vârstă 0-19 ani) rămâne relativ redusă (16,18%), în timp ce populația vârstnică (grupa de vârstă 60 - peste 85 de ani) înregistrează o creștere constantă, de la 22,72% în 2017, ajungând la 24,38% în 2018.

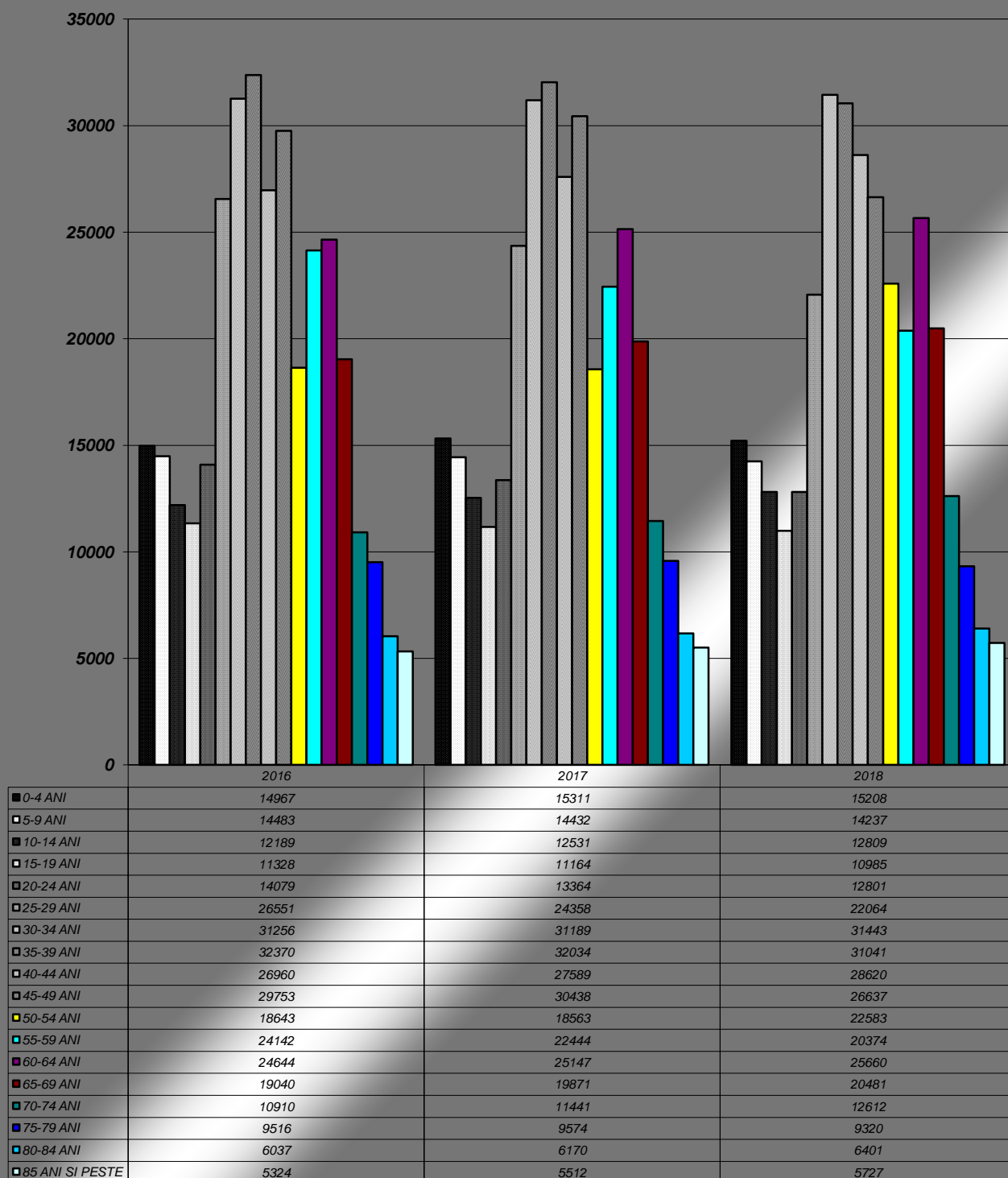
Vârsta medie a populației stabile a municipiului Timișoara la 1 iulie 2018 este 42,2 ani (40,6 ani - masculin, 43,6 ani - feminin), conform datelor provizorii primite de la Direcția Regională de Statistică Timiș⁷.

Evoluția populației în funcție de **structura pe grupe de vârste** este redată în figura următoare:

⁶ Date provizorii pentru anul 2018, conform Direcției Regionale de de Statistică Timiș

⁷ Date provizorii pentru anul 2018, conform Direcției Regionale de de Statistică Timiș

Structura populației pe grupe de vârste la 1 iulie în perioada 2016-2018

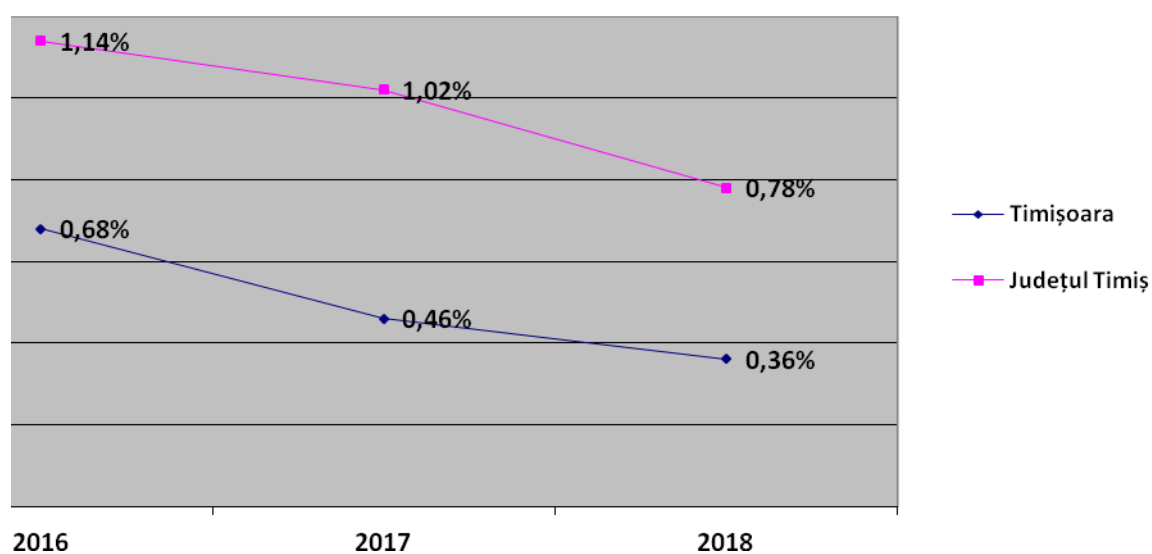
Sursa: Direcția Regională de Statistică Timiș (date provizorii pentru anul 2018)

2. FORȚA DE MUNCĂ. ȘOMAJUL

Rata oficială a șomajului în județul Timiș se menține la unul dintre cele mai scăzute niveluri din România. Începând cu anul 2016, rata șomajului scade în mod constant, ajungând de la 1,14% în 2016 la **0,78% în anul 2018**.

Raportându-ne la aceeași perioadă, în Municipiul Timișoara ponderea șomerilor față de populația stabilă cu vârsta de 18-62 ani cunoaște o evoluție descendentă. De la 0,68% în 2016, în anul 2017 numărul șomerilor scade la 0,46%; trendul descendent a continuat și în 2018, la finalul anului ponderea șomerilor față de populația stabilă cu vârsta între 18-62 ani fiind de **0,36%**.

Ponderea șomerilor în perioada 2015-2017

Sursa: Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Timiș (AJOFM Timiș)

Numărul șomerilor înregistrați la 31.12.2018 în Municipiul Timișoara

Total șomeri, din care:	2016	2017	2018
	1.532	1.032	796
femei	885	648	503
1. Șomeri indemnizați	602	628	423
din care: femei	386	410	285
2. Șomeri neindemnizați	930	404	373
din care: femei	499	238	218

Sursa: Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Timiș (AJOFM TIMIȘ)

Structura șomerilor în funcție de gradul de instruire (studii) la nivelul Municipiului Timișoara

	31.12.2018
Total șomeri, din care:	796
femei	503
cu nivel de instruire primar, gimnazial, profesional	190
din care: femei	107
cu nivel de instruire liceal și postliceal	290
din care: femei	185
cu nivel de instruire universitar	316
din care: femei	211

Sursa: Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Timiș (AJOFM TIMIȘ)

Structura șomerilor în funcție de vârstă la nivelul Municipiului Timișoara

	31.12.2018
Total șomeri, din care:	796
femei	503
sub 25 ani	92
din care: femei	54
25 - 29 ani	102
din care: femei	66
30 - 39 ani	165
din care: femei	111
40 - 49 ani	220
din care: femei	155
50 - 55 ani	123
din care: femei	77
peste 55 ani	94
din care: femei	40

Sursa: Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Timiș (AJOFM TIMIȘ)

Numărul total al șomerilor la sfârșitul anului 2018 a fost de 796 persoane, fiind redus semnificativ comparativ cu anul 2017 (1.032 persoane). Cele mai multe persoane fără loc de muncă au vârste cuprinse între 40 și 49 de ani și au un nivel de instruire universitar. În perioada 2016-2018, șomajul este mai ridicat în rândul femeilor; astfel, în anul 2018, 503 de femei sunt fără loc de muncă, față de 293 de bărbați.

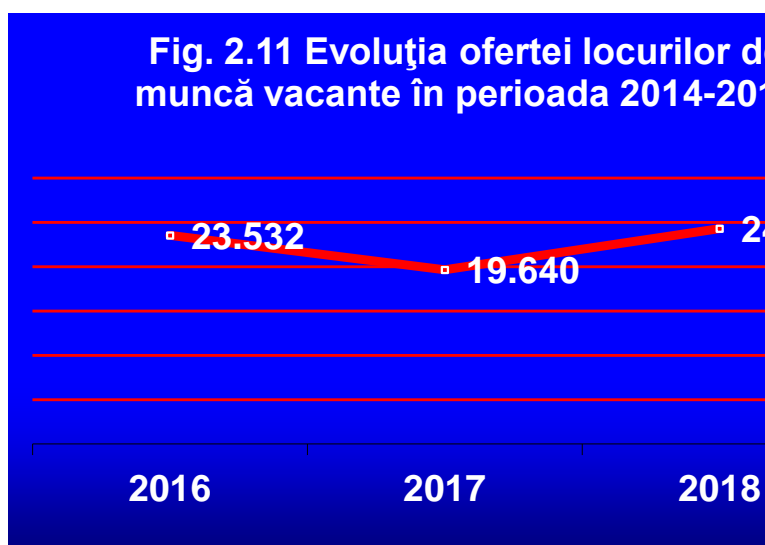
În anul 2018, 818 persoane și-au pierdut locul de muncă în urma disponibilizărilor colective. Ramurile de activitate cele mai afectate în urma disponibilizărilor colective din cursul anului 2018 au fost:

√	Fabricarea încălțămintei	255	persoane
√	Fabricarea plăcilor, foliilor, tuburilor și profilelor din material plastic	218	persoane
√	Fabricarea subsansamblurilor electronice (module)	79	persoane
√	Alte activități de servicii informaționale n.c.a.	77	persoane
√	Întreținerea și repararea autovehiculelor	41	persoane
√	Colectarea deșeurilor nepericuloase	35	persoane
√	Comerț cu ridicata de piese și accesorii pentru autovehicule	30	persoane

Persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă dispun de mai multe modalități de informare privind ofertele existente pe piața forței de muncă: la sediul AJOFM Timiș, prin intermediul mass-mediei locale, accesând site-urile ANOFM (www.anofm.ro) și AJOFM Timiș (www.timis.anofm.ro), sau participând la bursa locurilor de muncă, organizată de 2-3 ori pe an.

În cadrul AJOFM Timiș funcționează un Centru de consiliere și informare privind cariera, acesta furnizând diverse servicii persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, precum: informații privind piața muncii și evoluția ocupațiilor; evaluarea și autoevaluarea personalității în vederea orientării profesionale prin stabilirea compatibilității dintre dorințele, aspirațiile, resursele persoanei și condițiile formării profesionale și posibilitățile de ocupare pe piața forței de muncă, stabilirea profilului psihoprofesional al persoanei consiliate și recomandarea unui curs de formare profesională la care aceasta să participe; instruire în metode și tehnici de căutare a unui loc de muncă; dezvoltarea abilității și încrederii în sine a persoanei consiliate și menținerea unui nivel acceptabil a imaginii de sine în urma numeroaselor eșecuri în căutarea unui loc de muncă. În anul 2018 au beneficiat de informare și consiliere 12.251 persoane, din care 6.463 femei și 5.798 bărbați. În funcție de vârstă, au fost consiliate 695 persoane sub 25 de ani, 2.838 persoane între 25-34 de ani, 4.330 persoane între 35-45 de ani, respectiv 4.398 persoane cu vârsta peste 45 de ani. În urma disponibilizărilor colective, 111 persoane au beneficiat de consiliere în cursul anului 2018.

În perioada 2016-2018, oferta locurilor de muncă disponibile la AJOFM Timiș prezintă o evoluție fluctuantă. Astfel, în anul 2016 locurile de muncă vacante sunt în număr de 23.532. În anul 2017 numărul acestora scade la 19.640, în timp ce în anul 2018 sunt disponibile 24.293 de locuri de muncă. Cele mai multe oferte provin din mediul privat (22.633 locuri); în funcție de studii, cele mai multe posturi vacante se adresează muncitorilor (11.093 locuri). În funcție de domeniile de activitate, cele mai numeroase oferte de locuri de muncă sunt în industria prelucrătoare (7.250 locuri), în domeniul activităților de servicii administrative și activități de servicii suport (3.276 locuri), și în cel al comerțului cu ridicata și cu amănuntul (3.254 locuri).

Oferta locurilor de muncă vacante în anul 2018

	Total locuri de muncă vacante, din care:	24.293
din care: în funcție de studii	√ studii superioare	3.679
	√ studii medii	9.521
	√ muncitori	11.093
în funcție de proveniență	√ din sector particular	22.633
	√ din sector de stat	1.660

Sursa: Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Timiș (AJOFM Timiș)

Oferta de locuri de muncă vacante pe ramuri de activitate în Timișoara - anul 2018

Domeniul de activitate (secțiunea CAEN)	Număr lmv
Secțiunea A - Agricultură, silvicultură și pescuit	519
Secțiunea B - Industria extractivă	34
Secțiunea C - Industria prelucrătoare	7.250
Secțiunea D - Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă	57
Secțiunea E - Distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor	205
Secțiunea F - Construcții	2.172
Secțiunea G - Comerț cu ridicata și cu amănuntul	3.254
Secțiunea H - Transport și depozitare	1.720
Secțiunea I - Hoteluri și restaurante	1.768
Secțiunea J - Informații și comunicații	980
Secțiunea K - Intermedieri financiare și asigurări	76
Secțiunea L - Tranzacții imobiliare	174
Secțiunea M - Activități profesionale, științifice și tehnice	827
Secțiunea N - Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	3.276
Secțiunea O - Administrare publică și apărare, asigurări sociale din sistemul public	36
Secțiunea P - Învățământ	280
Secțiunea Q - Sănătate și asistență socială	1.102
Secțiunea R - Activități de spectacole, culturale și recreative	207
Secțiunea S - Alte activități de servicii	356
Secțiunea T - Activități ale gospodăriilor private în calitate de angajator de personal casnic	0
Secțiunea U - Activități ale organizațiilor și organismelor extrateritoriale	0
T total LMV în cursul anului 2018 în Municipiul Timișoara	24.293

Sursa: Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Timiș

În cursul anului 2018, Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Timiș a organizat mai multe burse a locurilor de muncă, la care au participat 124 de agenți economici, au fost oferite 2.466 locuri de muncă, fiind selectate 1.645 persoane.

Bursa locurilor de muncă în cursul anului 2018

ANUL	BURSĂ / PERIOADA DE ORGANIZARE	NR. FIRME	NR. LOCURI DE MUNCĂ OFERITE	NR. PERSOANE SELECTATE
2018	Bursa generală - 20.04.2018	51	1259	982
	Bursa pentru absolvenți - 19.10.2018	49	1068	592
	Bursa pentru persoane aflate în risc de excludere socială - 23.05.2018	10	93	39
	Bursa pentru persoane cu dizabilități - 03.12.2018	14	46	32
	TOTAL	124	2.466	1.645

Sursa: Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Timiș

În cursul anului 2018, Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Timiș a participat, în calitate de partener, la următoarele acțiuni.

Nr. crt.	Organizator	Data	Locația	Proiect
1	UNIVERSITATEA POLITEHNICA TIMIȘOARA	28-29.03.2018	TIMIȘOARA	Zilele carierei
2	UNIVERSITATEA POLITEHNICA TIMIȘOARA	07-08.11.2018	TIMIȘOARA	Zilele carierei
3	PRIMĂRIA MUNICIPIULUI TIMIȘOARA	13.10.2018	TIMIȘOARA	Ziua Serviciilor Publice
4	CENTRUL REGIONAL DE AFACERI TIMIȘOARA	23.02.2018	TIMIȘOARA	AJOFM în sprijinul angajatorilor
5	MINISTERUL ROMÂNILOR DE PRETUDINDENI	08.06.2018; 23.08.2018	TIMIȘOARA	Campania "Informare acasă! Siguranță în lume!"
6	UNIVERSITATEA DE VEST TIMIȘOARA	20.03.2018	TIMIȘOARA	Seminar de promovare a serviciilor EURES și prezentare a programului <i>Your first EURES job 5.0</i> - 20 martie 2018;
7	CAMERA DE COMERȚ, INDUSTRIE ȘI AGRICULTURĂ TIMIȘ	19.06.2018	TIMIȘOARA	„Eveniment de prezentare a serviciilor EURES partenerilor sociali”
8	AJOFM TIMIȘ	29.10.2018	TIMIȘOARA	Ziua Informării EURES, dedicată șomerilor și persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă în străinătate (PCLM) pentru prezentarea Proiectului „Reactivate and relocate”

Sursa: Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Timiș

În ceea ce privește *rata de activitate* a persoanelor cu vârsta între 18-62 de ani, în perioada 2016-2018, evoluția a fost una ascendentă. Astfel, de la un procent de 70,35% în 2016, rata de activitate a crescut în 2017 până la 71,03%, pentru ca în 2018 să înregistreze din nou o ușoară creștere până la 71,67%, după cum reiese din graficul următor.

**Rata de activitate a persoanelor cu vârsta între 18-62 ani la nivelul județului Timiș
în perioada 2016-2018**

	2016	2017	2018
Populația stabilă 18-62 ani, total (mii persoane)	491,1	489,9	488,1
din care: femei	248,6	247,9	246,5
Populația activă civilă (mii persoane)	345,5	348	349,8
din care: femei	155,9	152,1	156,3
Rata de activitate, total (%)	70,35	71,03	71,67
din care pentru: femei (%)	62,71	61,35	63,40

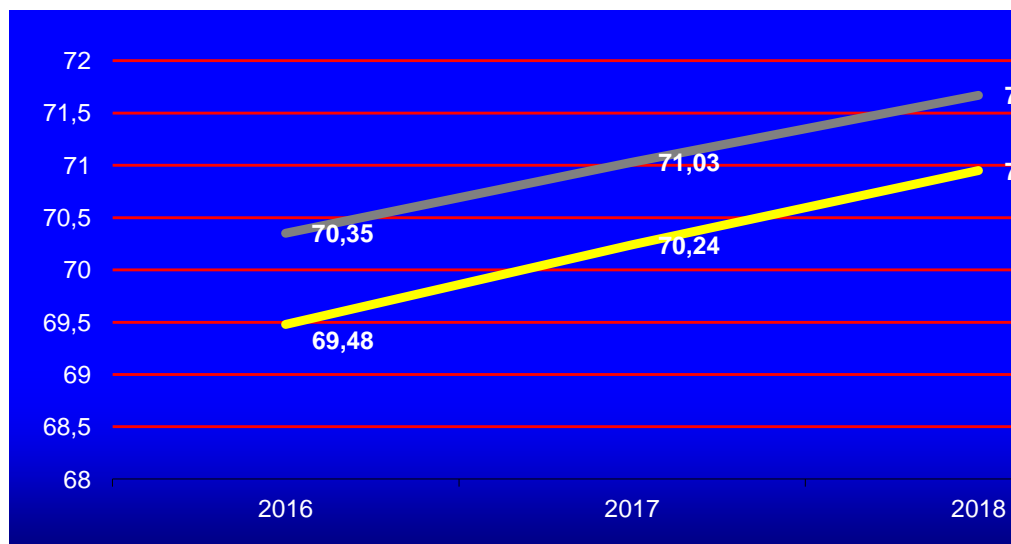
Sursa: Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Timiș (AJOFM TIMIȘ)

Rata de ocupare a forței de muncă reflectă modul în care sectorul economic reușește să includă resursele locale de forță de muncă. Evoluția ratei de ocupare în perioada 2016-2018 a fost una ascendentă: de la un procent de 69,48% în anul 2016, în anul 2017 a crescut până la 70,24%, în timp ce în 2018 a înregistrat o nouă creștere, ajungând la 70,95%.

**Rata de ocupare a persoanelor cu vârsta între 18-62 ani
la nivelul județului Timiș în perioada 2016-2018**

	2016	2017	2018
Populația stabilă 18-62 ani, total (mii persoane)	491,1	489,9	488,1
din care: femei	248,6	247,9	246,5
Populația ocupată civilă, (mii persoane)	341,2	344,1	346,3
din care: femei	153,6	150,1	154,4
Rata de ocupare, total (%)	69,48	70,24	70,95
din care pentru: femei (%)	61,79	60,55	62,63

Sursa: Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Timiș (AJOFM TIMIȘ)

**Rata de activitate și rata de ocupare a persoanelor cu vârsta între 18-62 ani
la nivelul județului Timiș în perioada 2016-2018**

Sursa: Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Timiș (AJOFM TIMIȘ)

3. FORMAREA PROFESIONALĂ

La nivel național, în România există o legislație corespunzătoare privind protecția socială și formarea profesională a șomerilor. În scopul instituționalizării formelor de pregătire, perfecționare și reconversie profesională, a fost creată Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, cu filiale județene, cu strategii și obiective concrete, care acoperă întregul areal al pieței muncii, la nivel național, județean și local.

În vederea realizării unei concepții și metodologii unitare privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă a fost aprobată de Parlamentul României Legea 76/2002, care reglementează măsurile pentru realizarea strategiilor și politicilor elaborate în vederea protecției persoanelor pentru riscul de șomaj, asigurării unui nivel ridicat al ocupării și adaptării forței de muncă la cerințele pieței muncii, modificată și completată prin Legea 107/2004. Printre măsurile prevăzute de prezenta lege, un capitol important îl constituie măsurile pentru stimularea ocupării forței de muncă, iar dintre acestea formarea profesională constituie una din cerințele de moment și de perspectivă ale pieței muncii, de a sprijini prin diversele forme de pregătire profesională (cursuri, stagii de practică și specializare), accesul tuturor persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă la o formă corespunzătoare de pregătire profesională funcție de aptitudini și abilități. Pentru implementarea prevederilor Legii 76/2002 au fost elaborate Normele Metodologice de aplicare a Legii nr. 76/2002 aprobate prin H.G. nr. 174/2002 și „Procedurile privind accesul la măsurile pentru stimularea ocupării forței de muncă, modalități de finanțare și instrucțiunile de implementare ale acestora” aprobate prin H.G. nr. 377/2002. În cuprinsul acestor proceduri, de la articolul 23 la 58 inclusiv sunt prevăzute condițiile legale ale beneficiarilor serviciilor de formare profesională cât și a modalităților de desfășurare a programelor de formare profesională pentru ocupații și meserii prevăzute în „Clasificarea ocupațiilor în România” (COR).

Pentru a întregi cadrul legislativ al măsurilor de stimulare a ocupării forței de muncă au apărut: Ordonanța Guvernului 129/2000 privind formarea profesională a adulților, Hotărârea de Guvern 522/2003 Normele metodologice de aplicare a prevederilor O.G. 129/2000 și Ordinul comun 353/5202/2003 al ministrului muncii, solidarității sociale și familiei și al ministrului educației, cercetării și tineretului pentru aprobarea Metodologiei de autorizare a furnizorilor de formare profesională a adulților.

AJOFM Timiș organizează periodic cursuri de inițiere, perfecționare, specializare, calificare și recalificare a forței de muncă. Astfel, în anul 2018, compartimentul de formare profesională al AJOFM Timiș, prin furnizorii de formare profesională autorizați, a organizat un număr de 28 de cursuri de formare profesională pentru șomerii înregistrați, la care au participat 505 de persoane, din care 307 au absolvit cursurile respective.

Se constată o atenție sporită din partea firmelor privind potențialul de pregătire profesională din zonă, o din ce în ce mai atentă pregătire a managerilor privind politica resurselor umane și avantajelor formării profesionale continue a personalului angajat.

În prezent pe raza județului Timiș sunt autorizate un număr de 54 de firme care acordă servicii publice specializate pentru stimularea ocupării forței de muncă (informare, consiliere, mediere și plasare a forței de muncă), și anume:

Firme acreditate pentru servicii de ocupare a forței de muncă din Timișoara în anul 2018

Nr. crt.	Firma	Servicii de ocupare acreditate
1	ACTIVE POWER LIFE	Informare, consiliere și mediere
2	ACTIVE SITTING SRL	Informare, consiliere și mediere
3	ADECCO RESURSE UMANE SRL – Sucursala Timișoara	Informare, consiliere și mediere
4	AGENȚIA DE SERVICII PROFESIONAL SRL – Punct de lucru Timișoara	Informare, consiliere și mediere
5	AIMS TIMIȘOARA	Informare, consiliere și mediere
6	ALETHEIA MANAGEMENT SRL	Informare, consiliere și mediere
7	ASOCIAȚIA CENTRUL DE CERCETARE, COMPETITIVITATE ȘI INOVARE	Informare, consiliere și mediere
8	ASOCIAȚIA CLUB ECOTUR DORA D'ISTRIA - Sucursala Timișoara	Informare, consiliere și mediere
9	ASOCIAȚIA DE CONSULTANȚĂ SOCIALĂ ȘI FORMARE PROFESIONALĂ VEST	Informare, consiliere și mediere
10	ASOCIAȚIA FEMEILOR ȚIGĂNCI "PENTRU COPII NOSTRI"	Informare, consiliere și mediere
11	ASOCIAȚIA NEWCO SI AMICII	Informare, consiliere și mediere
12	ASOCIAȚIA PENTRU DEZVOLTARE COMUNITARĂ BLUMENTHAL-MAȘLOC	Informare, consiliere și mediere
13	ASOCIAȚIA PENTRU PROMOVAREA FEMEII DIN ROMÂNIA	Informare, consiliere și mediere
14	ASOCIAȚIA TIMAR	Informare, consiliere și mediere
15	A&C CONSULTING CENTRE SRL	Informare și consiliere
16	A & M WEST JOBS	Informare, consiliere și mediere
17	CATALEYA 3P SERVICES	Informare, consiliere și mediere
18	CENTRUL DE AFACERI ȘI MESERII EUROTRAINING SRL	Informare, consiliere și mediere
19	CLARISMART CONSULTING SRL	Informare, consiliere și mediere
20	CONSULTING SW	Informare, consiliere și mediere
21	DIRECȚIA DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ A MUNICIPIULUI TIMIȘOARA	Informare, consiliere și mediere
22	EVOLUTION HUMAN CAPITAL CONSULTING SRL	Informare, consiliere și mediere
23	FUNDAȚIA PENTRU CULTURĂ ȘI ÎNVĂȚĂMÂNT "IOAN SLAVICI"	Informare, consiliere și mediere
24	FUNDAȚIA PENTRU VOI	Informare, consiliere și mediere
25	FUNDAȚIA ROMÂNNO-GERMANĂ DE PREGĂTIRE ȘI PERFECTIONARE PROFESIONALĂ ÎN DOMENIUL CONSTRUCȚIILOR	Informare, consiliere și mediere
26	FUNDAȚIA SERVICIILOR SOCIALE BETHANY	Informare, consiliere și mediere
27	GAPA SRL	Informare, consiliere și mediere
28	HOME CARE AGENCY	Informare, consiliere și mediere
29	HRO SERVICE PROVIDER SRL	Informare, consiliere și mediere
30	IHM TOTAL CONSULT SRL	Informare, consiliere și mediere

		mediere
31	INTELTIM MANAGEMENT	Informare, consiliere și mediere
32	KANNE & JOOS VERDE ENERGIES	Informare, consiliere și mediere
33	MANPOWER ROMÂNIA SRL - Sucursala Timișoara	Informare, consiliere și mediere
34	LEGES HR SRL	Informare, consiliere și mediere
35	LIFEIN JOB	Informare, consiliere și mediere
36	LUGERA & MAKLER SRL – Punct de lucru Timișoara	Informare, consiliere și mediere
37	MANPOWER ROMANIA SRL - Sucursala Timișoara	Informare, consiliere și mediere
38	OMEGA JOBS SRL	Informare, consiliere și mediere
39	ORGANIZAȚIA CENTRALĂ A FAMILIILOR KOLPING DIN ROMANIA	Informare, consiliere și mediere
40	OSKAR TRAND PLUS	Informare, consiliere și mediere
41	PHENOMENAL CAREER	Informare, consiliere și mediere
42	P.L. RESOURCES DEVELOPMENT SRL	Informare, consiliere și mediere
43	PSIHO PROFIL SRL	Informare, consiliere și mediere
44	PSIHOLOGIC SRL	Informare, consiliere și mediere
45	R&B CONSULTING SRL	Informare, consiliere și mediere
46	QUANTA RESURSE UMANE – Punct de de lucru Timișoara	Informare, consiliere și mediere
47	STEP UP SRL	Informare, consiliere și mediere
48	TERRAMARA CONSULTING SRL – Punct de lucru Timișoara	Informare, consiliere și mediere
49	TOOLWORKS	Informare, consiliere și mediere
50	TRENKWALDER SRL – Punct de lucru Timișoara	Informare, consiliere și mediere
51	TWO BUSINESS PARTNERS	Informare, consiliere și mediere
52	UNITATEA ADMINISTRATIVĂ TERITORIALĂ SĂCĂLAZ	Informare, consiliere și mediere
53	VGM 200 INTERIM SRL	Informare, consiliere și mediere
54	YOURPROGRAMMING	Informare, consiliere și mediere

Sursa: Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Timiș

III. PATRIMONIUL

Suprafața totală a teritoriului administrativ al Municipiului Timișoara este de 12.927 ha, din care 7.598 ha în intravilan și 5.329 ha în extravilan. În prezent, aproximativ 33% din suprafața totală a orașului este teren agricol (4.234 ha), ceea ce constituie o rezervă însemnată de teren pentru dezvoltarea viitoare a acestuia.

1. PATRIMONIUL PUBLIC ȘI PRIVAT AL MUNICIPIULUI TIMIȘOARA

Pe parcursul ultimilor ani s-au constatat diminuări semnificative ale patrimoniului privat al statului român, precum și modificări reprezentative ale patrimoniului public și privat al Municipiului Timișoara. Aceste modificări patrimoniale sunt rezultate firești ale aplicării reglementărilor legale specifice, după cum urmează:

- Imobilele preluate în mod abuziv de către Statul Român în regimul comunist au fost retrocedate în conformitate cu prevederile Legii nr. 10/2001 și a Hotărârilor Judecătorești;
- Vânzarea de locuințe din fondul privat al statului, aflate în administrarea Consiliului Local al Municipiului Timișoara, către locatari s-a efectuat în conformitate cu prevederile Decretului - Lege nr. 61/1990 privind vânzarea de locuințe construite din fondurile statului către populație, modificată și completată de Legea nr. 85/1992, republicată, privind vânzarea de locuințe și spații cu altă destinație construite din fondurile statului și din fondurile unităților economice sau bugetare de stat, precum și în conformitate cu prevederile Legii nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului;
- Vânzarea spațiilor cu altă destinație a fost efectuată în conformitate cu prevederile Legii nr. 550/2002 privind vânzarea spațiilor comerciale proprietate privată a statului și a celor de prestări de servicii, aflate în administrarea consiliilor județene sau a consiliilor locale, precum și a celor din patrimoniul regiilor autonome de interes local.

1.1. INFRASTRUCTURA ȘCOLARĂ, MEDICALĂ, SPORTIVĂ ȘI CULTURALĂ AFLATĂ ÎN PROPRIETATEA/ADMINISTRAREA MUNICIPIULUI TIMIȘOARA:

1.1.1 Infrastructura școlară

Infrastructura școlară constă din imobilele - clădiri și terenuri - care fac parte din domeniul public al Municipiului Timișoara, și este compusă din:

- 34 de imobile în care se desfășoară activitatea de învățământ a 30 de licee și colegii;
- 27 de imobile în care se desfășoară activitatea de învățământ a 18 școli gimnaziale;
- 45 de imobile în care se desfășoară activitatea a 45 de grădinițe.

1.1.2 Infrastructura medicală

Infrastructura medicală constă din imobile care fac parte din domeniul public al Municipiului Timișoara, în care se desfășoară activitatea medicală a celor trei spitale, al căror ansamblu de atribuții și competențe, exercitate de Ministerul Sănătății, a fost transferat către Municipiul Timișoara, în baza O.U.G nr. 162/2008.

Aceste unități sanitare sunt:

- ▶ **Spitalul Clinic de Urgență pentru Copii „Louis Turcanu”**, care își desfășoară activitatea medicală în 6 imobile aflate în proprietatea publică a Municipiului Timișoara;
- ▶ **Spitalul Clinic de Boli Infecțioase și Pneumoftiziologie „Dr. V. Babeș”**, care își desfășoară activitatea medicală în Str. Gheorghe Adam nr. 13, într-un complex de 12 clădiri aflate în proprietatea publică a Municipiului Timișoara;
- ▶ **Spitalul Clinic Municipal de Urgență** își desfășoară activitatea medicală în 15 imobile aflate în proprietatea publică a Municipiului Timișoara.

Pe parcursul anului 2018, pentru îmbunătățirea infrastructurii școlare și medicale, aflate în proprietatea Municipiului Timișoara, au fost executate următoarele categorii de lucrări:

a. Lucrări de reparații curente complexe:

Nr. crt.	Unități /categoriile lucrări	Valoare (inclusiv TVA)
Grădinițe, din care:		212.142,20
1.	Lucrări reparații la Grădinița PP 31 - lucrări construcții: pereți interiori, pardoseli; instalație electrică	19.825,58
2.	Lucrări reparații la grădinița PN 16 - lucrări instalație termică	22.936,79
3.	Lucrări reparații la casa scării Grădinița PN 19 - lucrări construcții: pereți interiori (hol, casa scării), tâmplărie (ferestre)	9.374,27
4.	Lucrări reparație la Grădinița Franz Lucas - lucrări construcții: pardoseli, pereți (sala sport, cabinet medical, hol)	19.116,02
5.	Lucrări reparație la Grădinița PP 23 - hidroizolație acoperiș	140.889,54
Școli Gimnaziale, din care:		538.806,96
6.	Lucrări reparație la Școala Gimnazială nr. 30 - instalații: alimentare cu apă, energie electrică, canalizare pentru containere modulare	130.262,18
7.	Lucrări reparație la fosta Școală Gimnazială nr. 26 (pentru Școala Gimnazială nr. 24) - lucrări construcții: pereți interiori, pardoseli, tâmplărie (uși, ferestre); instalații: electrică, sanitară, alimentare cu apă, canalizare (clădire școală et. II, grupuri sanitare et. I și II, săli clasă parter)	408.544,78
Licee/colegii, din care:		1.596.091,97
8.	Lucrări reparație la Liceul Teoretic Nikolaus Lenau (fost Mincu) - lucrări construcții: pereți interiori, pardoseli, tâmplărie (uși); instalații: electrică (clădire școală parter, et. I și II: grupuri sanitare, săli clasă, acoperiș)	576.640,86
9.	Lucrări reparație la Liceul Tehnic Dimitrie Leonida - lucrări construcții: pereți interiori, pardoseli, tâmplărie (uși); instalații: electrică (clădire internat)	419.115,31
10.	Lucrări reparație la Colegiul Tehnic Emanuil Ungureanu - lucrări construcții: pereți interiori, pardoseli, tâmplărie (uși); instalație electrică (clădire școală et. I, III și atelier)	111.172,55
11.	Lucrări reparații la fostul Grup Școlar T. Tănăsescu - lucrări construcții: pereți interiori, sistem preluare ape pluviale (clădire cantină)	18.059,95
12.	Lucrări reparații la Liceul Teoretic Nikolaus Lenau - lucrări construcții: pereți; instalații termice, sanitare, electrice (clădire internat - grupuri sanitare)	42.958,71
13.	Lucrări reparații la fostul Grup Școlar T. Tănăsescu (spații utilizate de Liceul de Arte Plastice) - lucrări construcții: pereți; instalații termice, sanitare, electrice (clădire școală et. I și II)	203.375,09
14.	Lucrări reparație la fostul Grup Școlar T. Tănăsescu (spații utilizate de Liceul de Arte Plastice) - lucrări construcții: pereți; instalații termice, sanitare, electrice (clădire școală parter, et. III și clădire atelier)	158.957,95
15.	Lucrare de reparație la Liceul Teoretic Grigore Moisil - teren sport, poartă intrare	34.303,68
16.	Lucrări reparație la Liceul Bela Bartok - lucrări construcții: pereți, tâmplărie (uși); instalații: termice, sanitare, electrice (clădire internat)	31.507,87
Spitale, din care:		867.753,05
17.	Lucrări igienizare saloane pneumologie la Spitalul „Dr. V. Babeș” - zugrăveli pereți	3.634,81
18.	Lucrări reparație la Spitalul „Dr. V. Babeș” - lucrări construcții: pereți, pardoseli; instalații: termice, sanitare, electrice (clădire spital secția pneumoftiziologie et. I și II - etapa I)	333.847,66
19.	Lucrări reparație la Spitalul „Dr. V. Babeș” - lucrări construcții: pereți, pardoseli; instalații: termice, sanitare, electrice (clădire spital secția pneumoftiziologie et. I și II, etapa II)	530.270,58

b. Lucrări în regim de avarie:

În perioada ianuarie - decembrie 2018 s-a intervenit pentru realizarea a peste 120 de lucrări/intervenții în regim de urgență (avarii), atât la unitățile de învățământ, cât și la cele de sănătate. În aceste cazuri s-a intervenit în urma solicitărilor directorilor de grădinițe, școli gimnaziale, colegii/licee, spitale, pentru defecțiunile apărute cu preponderență la instalațiile de apă, încălzire și canalizare.

Valoarea lucrărilor executate în regim de urgență este de 329.050,54 lei, din care:

- 265.833,59 lei, pentru unitățile de învățământ;
- 63.216,95 lei, pentru unitățile sanitare.

Propuneri de obiective noi de investiții aferente unităților de învățământ și sanitare pentru anul 2019:

65.02.03.01. Învățământ preșcolar
„Expertiză + DALI Reabilitare la Grădinița cu Program Prolungit nr. 26 Municipiul Timișoara” - Str. Teiului nr. 3, Timișoara, jud. Timiș
Taxe Inspectoratul de Stat în Construcții - „Extindere în regim P+1E a Grădiniței PP nr. 26 - Corp E, F, G” - Str. Teiului nr.3, Timișoara, jud. Timiș
„SF + PT Realizare corp clădire P+1E cu sală sport”, Str. 16 Decembrie nr. 28, Timișoara, jud. Timiș
„Audit energetic + DALI Reabilitare termică corp clădire Grădinița PP nr. 6”, Str. Ismail nr.17, Timișoara, jud. Timiș
„DALI + PT + DTAC Reabilitare la Grădinița cu Program Prolungit nr. 5 Municipiul Timișoara” - Str. Canal Bega nr.1, Timișoara, jud. Timiș
65.02.04.01. Învățământ secundar inferior
„Expertizare + SF + DALI + PT Extindere corp clădire școală la Școala Generală nr. 27” - Aleea Gorniștilor nr. 3, Timișoara, jud. Timiș
65.02.04.02. Învățământ secundar superior
„Expertiză + DALI + PT Realizare șarpantă, reabilitare finisaje corp școală Colegiul Național de Artă „Ion Vidu”, Municipiul Timișoara” - Str. Cluj nr. 12, Timișoara, jud. Timiș
„Expertiza + DALI + PT Realizare șarpantă, reabilitare termică corp școală Colegiul Național „Ana Aslan” - B-dul Revoluției nr.15/A, Timișoara, jud. Timiș
„Expertiză + DALI Refuncționalizare și reabilitare corp clădire internat” - Str. V. Babeș nr. 22, Timișoara, jud. Timiș
„Expertiză + DALI Reabilitare corp clădire internat la Colegiul Tehnic „Electrotimiș” - Str. Matei Millo nr.2/A, Timișoara, jud. Timiș
„Expertizare + DALI + PT Reabilitare termică, acoperiș și fațade la Liceul Pedagogic „Carmen Sylva” - B-dul C. D. Loga nr. 45, Timișoara, jud. Timiș
Actualizare „DALI + PT Reabilitare construcții, instalații și utilități, clădire școală Grup Școlar „Emanuil Ungureanu, clădire P+2E” - Piața Huniade nr. 3, Timișoara, jud. Timiș
Realizare investiție „Reabilitare construcții, instalații și utilități clădire școală Grup Școlar „Emanuil Ungureanu”- Piața Huniade nr. 3, Timișoara, jud. Timiș
Proiectare „Audit energetic + DALI + PT Reabilitare acoperiș și fațade la Colegiul Național Bănățean” - corp Str. 13 Decembrie nr. 4, Timișoara, jud. Timiș
„Expertiză + audit energetic + DALI + PT Refuncționalizare și reabilitare corp ateliere și clase, Liceul „Nikolaus Lenau” (fost Colegiul „Ion Mincu”)”, Str. Gh. Lazăr nr. 20, Timișoara, jud. Timiș
66.02.06. Spitale
Proiectare „Expertiză + audit energetic + SF + DALI + PT Extindere și modernizare Spital Clinic Municipal de Urgență Timișoara, inclusiv parcare subterană”, Str. Gheorghe Dima nr. 5, Timișoara, jud. Timiș
Proiectare „Expertiză + audit energetic + DALI + PT Refuncționalizare și reabilitare corp clinică la Spitalul Municipal, Clinica de Balneologie”, Str. C. D. Loga nr. 42-44, Timișoara, jud. Timiș

1.1.3 Infrastructura sportivă

1.1.3.1 Municipiul Timișoara are în proprietate și administrează, prin compartimentul de specialitate, 4 baze sportive, aflate în stare de funcționare, și anume:

► **Sala Polivalentă „Constantin Jude” („Olimpia”)**, având CF nr. 416905, cu o suprafață de 3.707,61 mp, cuprinde: terenul de joc omologat pentru jocuri de handbal, baschet, futsal, volei; o tribună cu capacitate 1.500 locuri, anexe vestiare/grupuri sociale pentru sportivi; anexe vestiare arbitri/oficiali; cabinet medical; grup de recuperare; anexe-birouri/magazii;

► **Complexul Sportiv „Bega” Timișoara**, situat la Int. Zânelor nr. 2, având CF nr. 408969, cu o suprafață de 4.002 mp, cuprinde: un bazin de înot de dimensiuni reduse - semiolimpic cu lungime 25 m,

având o capacitate maximă de 60 persoane/oră; o sală de gimnastică; anexe-vestiare/grupuri sociale pentru sportivi; cabinet medical; grup de recuperare; anexe-birouri/magazii;

► **Stadionul de Rugby „Gheorghe Rășcanu”**, situat pe Str. Pictor Aman nr. 11, având CF nr. 432583 cu o suprafață de 25.795 mp și CF nr. 432584 cu o suprafață de 8.985 mp, cuprinde: un teren de joc cu suprafața din iarbă (7.800 mp); un teren secundar pentru antrenament cu suprafața de 5.655 mp; o tribună cu structură metalică pentru spectatori cu o capacitate de 1000 locuri; anexe vestiare/grupuri sanitare pentru sportivi; anexe vestiare arbitri /oficiali;

► **Baza sportivă „Adrian Stoicov”** (H.C.L.M.T. nr. 141/24.04.2017), situată pe str. Aleea FC Ripensia, nr. 35-37, având CF nr. 446526 cu o suprafață de 46.840 mp și CF nr. 446527 cu o suprafață de 3.955 mp, cuprinde: un teren de fotbal cu suprafață de iarbă sintetică (5.400 mp); un teren de fotbal principal cu suprafață de iarbă naturală (5.400 mp); două terenuri secundare cu suprafață de iarbă naturală (5.400 mp); un teren de minifotbal cu iarbă sintetică, cu suprafața de 336 mp.

1.1.3.2 Municipiul Timișoara a întocmit evidența bazelor sportive care se află pe domeniul municipiului, dintre care amintim:

► **Baza Club Sportiv „Banatul”**, situată pe B-dul Vasile Pârvan nr. 1-3; terenul, cu suprafața de 3.863 mp, este în proprietatea Municipiului Timișoara, conform CF nr. 404945, nr. top. 9515;

► **Baza Club Sportiv Școlar 1 Timișoara**, situată pe str. B-dul Vasile Pârvan nr. 5: conform CF nr. 426769, terenul cu suprafața de 1.092 mp este în proprietatea Municipiului Timișoara; conform CF nr. 426770 terenul cu suprafața de 2.371 mp și construcția C1 sunt în proprietatea Municipiului Timișoara, iar celelalte construcții sunt în proprietatea Statului Român (drept de administrare Clubul Sportiv Școlar Nr. 1);

► **Baza Sportivă „Constructorul”**, situată pe Splaiul Tudor Vladimirescu nr. 16A: conform CF nr. 432971, terenul în suprafață de 134 mp este în proprietatea Municipiului Timișoara; conform CF nr. 432972, terenul în suprafață de 4.776 mp este în proprietatea Municipiului Timișoara, iar construcțiile sunt în proprietatea S.C. A-INVEST S.R.L.;

► **Baza Sportivă Autoturisme**, situată pe Str. Recoltei nr. 1: conform CF nr. 433317, terenul cu suprafața de 18.000 mp este în proprietatea Municipiului Timișoara (drept de administrare în favoarea Clubului Sportiv Autoturisme), iar construcțiile sunt în proprietatea Municipiului Timișoara (clădirea P+1E construită la sol - 102 mp);

► **Stadionul „Dacia”**, situat pe Str. Mircea cel Bătrân nr. 114: conform CF nr. 414559, nr. top. 19154 terenul cu suprafața de 8.927 mp este în proprietatea Primăriei Municipiului Timișoara;

► **Teren Rugby** în zona Stadionului „Dan Păltinișanu”, situat lângă baza de antrenament a Stadionului „Dan Păltinișanu”, terenul cu suprafața de 17.050 mp este în proprietatea Municipiului Timișoara - domeniul public (intabulare drept de folosință S.C. Electrometal S.A.), iar construcțiile sunt în proprietatea S.C. Electrometal S.A. Timișoara;

► **Baza Sportivă „Voința”**, situată pe Splaiul Tudor Vladimirescu nr. 19A, cuprinde un teren cu suprafața de 5.738 mp, în proprietatea Municipiului Timișoara - domeniu public;

► **Baza Sportivă „Tudor Vladimirescu”**, situată pe Splaiul Tudor Vladimirescu nr. 17A, terenul cu suprafața de 4.280 mp și construcțiile sunt în proprietatea Municipiului Timișoara;

► **Sala de Sport nr. 2** - a fost dată în administrare Teatrului Național Mihai Eminescu conform H.C.L. nr. 65/26.02.2008;

► **Stadionul „Dan Păltinișanu”**, dat în administrarea Consiliului Județean Timiș;

► **Stadionul C.F.R.**, situat pe Str. Nera nr. 2: este dat în administrarea Clubului Sportiv C.F.R. Timișoara; terenul este în proprietatea Municipiului Timișoara, construcțiile fiind proprietatea S.N.C.F.R.

1.1.3.3 Proiecte desfășurate în anul 2018 pentru dezvoltarea infrastructurii sportive a Municipiului Timișoara :

- S-a colaborat cu Universitatea „Politehnica” Timișoara, în baza contractului de asociere pentru realizarea obiectivului de investiții „Sala Polivalentă 2.500 locuri - Universitatea „Politehnica” (conform H.C.L.M.T. nr. 134/2013, H.C.L.M.T. nr. 344/2015). Prin H.G. nr. 98/07.03.2018 s-a aprobat fișa nouă a investiției. S-a finalizat achiziția publică de lucrări prin Universitatea „Politehnica” pentru restul de lucrări de executat. A fost încheiat contractul de execuție lucrări de către Universitatea „Politehnica” cu executantul;

- „SF + PT Sala Polivalentă 16.000 locuri, Timișoara”, investiție propusă pentru realizare în zona stadionului - Aleea F.C. Ripensia, prin finanțare de către Compania Națională de Investiții S.A. Municipiul Timișoara a generat și transmis către C.N.I. documentații suport: memoriu, extrase CF, temă de proiectare, notă conceptuală, pentru inițierea de către C.N.I. a fazei PT. S-a emis Certificatul de Urbanism nr. 2548/22.06.2018 pentru obiectiv;

- „Complex sportiv Calea Lipovei” (bazin de înot acoperit, bazin în aer liber, teren de tenis, teren multifuncțional), Str. Verde - Str. Silistra. A fost încheiat contractul de servicii pentru faza SF + PT. Prin

H.C.L. nr. 319/15.06.2018 a fost aprobată faza SF cu caracteristicile principale și indicatorii tehnico-economici; este în derulare realizarea PT;

- „Complex sportiv Calea Șagului” (bazin de înot acoperit, bazin în aer liber, teren de tenis), Str. P. Constantinescu - Aleea Dedeman; a fost demarată procedura de achiziție pentru faza SF + PT;
- „Zona sportivă și de agrement Calea Buziasului” (bazin de înot acoperit, bazin în aer liber, teren de rugby/fotbal cu tribune, alte amenajări exterioare), Str. N. D. Cocea - Str. Legumiculturii - Str. Recoltei; a fost încheiat contractul pentru faza SF + PT; s-a sistat execuția SF din motive de revendicări; se va relua după finalizarea situației juridice;
- Documentații tehnice - constituire Carte Tehnică/avizare și autorizare pentru securitate la incendii la Sala Sporturilor „Constantin Jude”;
- Reabilitare Baza sportivă „Adrian Stoicov”: s-a încheiat Acordul-cadru nr. 114/05.10.2018 pentru întreținere terenuri; s-a finalizat execuția lucrărilor cuprinse în contractul subsecvent numărul 1/2018; este în derulare contractul subsecvent numărul 8/28.01.2019;
- „DALI + PT Reabilitare Bază sportivă Rugby Str. Pictor T. Aman nr. 11”: s-au achiziționat dotări echipamente buturi rugby; s-a încheiat Acordul cadru nr. 114/05.10.2018 pentru întreținere terenuri; s-a finalizat execuția lucrărilor cuprinse în contractul subsecvent numărul 1/2018; este în derulare contractul subsecvent numărul 8/28.01.2019.

1.1.4 Infrastructura pentru cultură

1.1.4.1 Infrastructura pentru cultură, aflată în proprietatea/administrarea Municipiului Timișoara, cuprinde:

- ▶ **Filarmonica „Banatul”**, funcționează în imobilul situat pe B-dul C. D. Loga nr. 2 (Sala Capitol și Grădina de vară), imobil asupra căruia aceasta are drept de administrare, în baza H.C.L. nr. 73/2007 și H.C.L. nr. 349/2011; suprafața totală a clădirii și terenului aferent este de 10.277 mp; sunt în proces de realizarea lucrările de reabilitare a Filarmonicii și s-a semnat contractul pentru faza DALI + PT;
- ▶ **Palatul Culturii**, situat pe Str. Mărășești nr. 2, în care funcționează Opera Română, Teatrul Național „Mihai Eminescu”, Teatrul de Stat German și Teatrul de Stat Maghiar „Csiky Gergely”, în baza H.C.L. nr. 369/2011, cu o suprafață de 2.635,15 mp; a fost emis avizul Ministerului Culturii privind reabilitarea fațadei placate cu travertin - faza DTAC; s-a emis Autorizația de construire nr. 1537/21.11.2018; este în derulare realizarea PT; obiectivul „Reabilitare termică și reamenajare parțială nivel parter corpuri A1, A2 și B ale Palatului Culturii”: este în curs finalizarea PT și achiziția lucrărilor de execuție;
- ▶ **Casa de Cultură a Municipiului Timișoara** își desfășoară activitatea în imobilul situat pe B-dul 16 Decembrie 1989 nr. 8, care are o suprafață construită de 490 mp și o suprafață utilă desfășurată de 675 mp; clădirea, retrocedată parțial, are fațada degradată.

Cinematografe

▶ Prin Hotărârea Consiliului Local al Municipiului Timișoara nr. 559/20.12.2017, a fost asumat de către Consiliul Local al Municipiului Timișoara Protocolul de predare-primire a imobilelor cu destinația de săli și grădini de spectacol cinematografic din Municipiul Timișoara, încheiat între R.A.D.E.F. „RomâniaFilm” și Municipiul Timișoara, pentru:

- Cinematograf „ARTA”, situat pe Str. Văcărescu nr. 18;
  - Grădina de vară „ARTA”, situată pe str. Văcărescu nr. 18;
  - Cinematograf „DACIA”, situat pe Str. Burebista nr. 7;
  - Cinematograf „TIMIȘ”, situat în Piața Victoriei nr. 7;
  - Cinematograf „FREIDORF”, situat pe Str. N. Andreescu nr. 97;
  - Cinematograf „UNIREA”, situat pe Str. Mureș nr. 3;
  - Cinematograf „VICTORIA”, situat pe Str. C. Porumbescu, nr. 2 - Piața N. Bălcescu nr. 7-8;
  - Cinematograf „FRATELIA”, situat pe Str. Izlaz nr. 40.
- S-a finalizat procedura de achiziție DALI + PT pentru imobilele cinematografe „Dacia” și „Victoria”;
- Au fost inițiate și demarate execuția documentațiilor topo-cadastrale și de apartamentare la 3 obiective: Cinema „Arta”, „Fratelia”, „Freidorf”;
- Prin H.C.L. nr. 399/2018, Cinematograful „Arta” a fost dat în administrare către Teatrul Maghiar de Stat „Csiky Gergely” Timișoara și s-a încheiat contractul de administrare nr. SC 2018-22450/27.09.2018;
- A fost inițiată procedura de achiziții pentru realizarea documentației tehnico-economice - faza DALI/PT;
- S-a finalizat procedura de achiziții privind servicii de salubritate, curățenie și igienizare a imobilelor cinematografe.

Unitățile de cult cuprind 41 de biserici pentru cultul Ortodox, 8 biserici pentru cultul Romano-Catolic, 3 biserici pentru cultul Greco-Catolic și 28 biserici aparținând altor culte.

- ▶ **Biserica Romano-Catolică „Sfânta Ecaterina”** - situată pe Str. Janos Bolyai nr. 6 (fosta Str. Pietrosu), înscrisă în CF nr. 404157; terenul în suprafață de 536 mp și construcțiile sunt în proprietatea Municipiului Timișoara; prin H.C.L. nr. 660/12.12.2018 s-a aprobat darea în folosință gratuită, pe o perioadă de 25 ani, către Parohia Romano-Catolică Timișoara - Cetate și încheierea contractului de comodat;
- ▶ **Biserica Romano-Catolică „Sf. Maria”** - situată în Piața Romanilor (fosta Piața Roosevelt) nr. 16, imobil cuprins la poziția 62 cod TM-II-m-A-06097 în Lista Monumentelor Istorice, conform CF nr. 410210; terenul în suprafață de 1.893 mp și construcțiile sunt în proprietatea Municipiului Timișoara și prin H.C.L. 661/12.12.2018 s-a aprobat darea în folosință gratuită, pe o perioadă de 25 ani, către Parohia Romano-Catolică Timișoara Il Fabric și încheierea contractului de comodat;
- ▶ **Biserica „Sfânta Cuvioasă Paraschiva”** - situată pe B-dul Take Ionescu nr. 83; conform CF nr. 435116 emis în data de 06.11.2018, CF 406530 și CF 435117, terenul - în suprafață de 7.500 mp, respectiv 2.810 mp, 333 mp și 4.357 mp - este dat în folosință gratuită Parohiei Ortodoxe Române Zona Tipografilor Timișoara, pe o perioadă de 49 ani; atribuirea în folosință gratuită a terenului mai sus menționat Parohiei Ortodoxe Române Zona Tipografilor Timișoara, a fost realizată în baza H.C.L.M.T nr.75/27.03.2007 și H.C.L.M.T. nr.198/23.11.2012; teren pe care este construită biserica și Complexul Social Educațional Parohial.
- ▶ **Biserica Romano-Catolică „Preasfânta Inimă a lui Isus”** - situată în Piața Bălcescu nr. 4; conform CF nr. 437305, terenul în suprafață de 1.530 mp și construcțiile sunt în proprietatea Municipiului Timișoara; prin H.C.L. 662/12.12.2018 s-au aprobat darea în folosință gratuită, pe o perioadă de 25 ani, către Parohia Romano-Catolică Timișoara III Elisabetin și încheierea contractului de comodat;
- ▶ **Biserica - Capela ortodoxă** - situată în Piața 700; conform CF nr. 434477-C2, terenul în suprafață de 642 mp și construcțiile sunt în proprietatea Municipiului Timișoara; în baza H.C.L.M.T nr. 202/13.07.1999 s-a atribuit în administrarea Garnizoanei Municipiului Timișoara imobilul „Capelă Ortodoxă”.

1.1.4.2 Proiecte desfășurate în anul 2018 pentru dezvoltarea infrastructurii culturale a Municipiului Timișoara și care continuă în prezent:

- ▶ „Refuncționalizarea clădirilor ce aparțin Palatului Culturii, Piața Victoriei - fațada principală” - H.C.L. nr. 286/2008: finalizarea PT; reavizare Ministerul Culturii pentru PT + DE; execuție lucrări de consolidări și lucrări pe fațadă;
- ▶ „DALI + PT „Reabilitare termică și reamenajare parțială nivel parter corpuri A1, A2 și B ale Palatului Culturii”: finalizarea achiziției lucrărilor de execuție; execuție parțială din lucrări;
- ▶ „Refuncționalizare clădire din funcțiunea de spital de dermatologie în clădire cu funcțiunea de spațiu multicultural”: finalizarea achiziției lucrărilor de execuție; execuție parțială din lucrări;
- ▶ „Refuncționalizare imobil pentru Centru Cultural „Turnul de apă Iosefin”, Str. Gh. Barițiu nr. 3”: finalizare concurs de soluții, finalizare DALI/PT; achiziție execuție lucrări;
- ▶ „Reabilitare Scenă de spectacole din Parcul Rozelor (structură metalică, prelată PVC, turnuri laterale, podea scenă, anexe cabine, alte amenajări în perimetrul scenei)”: finalizarea fazei DALI/PT; execuție lucrări structură metalică/prelată;
- ▶ „Reabilitare și refuncționalizare imobil Filarmonica Banatul”, B-dul C. D. Loga nr. 2, Timișoara (consolidări structură rezistență, acoperiș, construcții-instalații exterioare-interioare): finalizare DALI/PT; achiziție execuție lucrări și execuție parțială din lucrări.

1.2. SPAȚII CU ALTĂ DESTINAȚIE

La data de 31.12.2017, în proprietatea/administrarea Municipiului Timișoara figurează:

- ▶ 2694 locuințe, 375 spații cu altă destinație, 17 mijloace fixe reprezentând alte imobile din domeniul public date în folosință de către Municipiul Timișoara și 8 cabinete medicale, conform Raportului de valorificare a inventarierii bunurilor aflate în evidențele Municipiului Timișoara;
- ▶ 284 spații cu altă destinație decât aceea de locuință (situația la 31.12.2018);
- ▶ 2 imobile au intrat în evidența mijloacelor fixe în anul 2018;
- ▶ 12 piețe - concesionate către Societatea PIETE S.A. Timișoara - Piața Iosefin, Piața Timișoara 700, Piața Badea Cârțan, Piața Giroc, Piața Dacia, Piața Doina, Piața Bălcescu, Piața Lipovei, Piața De Gros, Piața Soarelui, Piața de Producători - Mehala, Piața Volantă - Stadion (cu un număr total de 230 locuri, amenajate în parcare, în care pot comercializa produse doar producătorii particulari, în zilele de miercuri și sâmbătă);
- ▶ 6 cimitire: Cimitirul din Calea Șagului, Cimitirul din str. Rusu Șirianu, Cimitirul din str. Stan Vidrighin (fostă Calea Buziașului) + str. Torac, Cimitirul din str. Sever Bocu (fostă Calea Lipovei), Cimitirul din str. Stuparilor și Cimitirul din str. Amurgului.

Administrarea acestor cimitire se face în baza Legii nr. 102/2014 privind cimitirele, crematoriile umane și serviciile funerare și a normelor metodologice aprobate prin H.G. nr. 741/12.10.2016 pentru aprobarea

Normelor tehnice și sanitare privind serviciile funerare, înhumarea, incinerarea, transportul, deshumarea și reînhumarea cadavrelor umane, cimitirele, crematoriile umane, precum și criteriile profesionale pe care trebuie să le îndeplinească prestatorii de servicii funerare și nivelul fondului de garantare, precum și în baza Regulamentului de funcționare a cimitirelor și crematoriilor aparținând Primăriei Municipiului Timișoara, aprobat prin Hotărârea nr. 354/25.10.2011.

În cursul anului 2018, tarifele pentru serviciile funerare au fost aceleași ca și în anul 2017, respectiv cele aprobate prin H.C.L.M.T. nr. 65/21.02.2017 privind indexarea tarifelor serviciilor funerare, a locurilor de veci și permiselor de lucru în cimitirele aparținând Primăriei Municipiului Timișoara.

În anul, 2018 serviciile funerare, de curățenie, lucrările și bunurile necesare realizării serviciilor funerare din cimitire sunt preluate prin Contracte de concesiune/lucrări și servicii, atribuite prin licitație.

Societățile concesiune ale serviciilor funerare din cimitirele aparținând Primăriei Municipiului Timișoara au fost până la data de 21.05.2018 următoarele societăți :

- La Cimitirul din Calea Stan Vidrighin - S.C. „ADH MATKONS” S.R.L., cu contractul de concesiune nr. 224/19.11.2013 și actul adițional nr. 1/18.11.2016;
- La Cimitirul din Calea Șagului - S.C. „DENISALEX” S.R.L., cu contractul de concesiune nr. 225/19.11.2013 și actul adițional nr. 1/05.05.2016;
- La Cimitirul din Str. Rusu Șirianu - S.C. „G.O.D. COMPANY” S.R.L., cu contractul de concesiune nr. 226/19.11.2013 și actul adițional nr. 1/18.11.2016;
- La Cimitirul din Calea Sever Bocu și la Cimitirul din Str. Stuparilor - S.C. „DENISALEX” S.R.L., cu contractul de concesiune nr. 171/21.09.2005 și actul adițional nr. 2/09.09.2014.

După data de 21.05.2018 serviciile funerare necesare înhumării și întreținerii cimitirelor din cimitirele aparținând Primăriei Municipiului Timișoara au fost prestate de următoarele societăți :

- La Cimitirele din Calea Stan Vidrighin, Calea Șagului și Str. Rusu Șirianu - S.C. „DENISALEX” S.R.L., cu contractul de prestări servicii având ca obiect prestarea de lucrări și servicii necesare înhumării și întreținerii cimitirelor publice umane din Municipiul Timișoara nr. 57/22.05.2018;
- La Cimitirul din Calea Sever Bocu și la Cimitirul din Str. Stuparilor - S.C. „DENISALEX” S.R.L., cu contractul de concesiune nr. 171/21.09.2005 și actul adițional nr. 2/09.09.2014.

- ▶ Poduri, pasarele, pasaje, porticuri de intrare în oraș;
- ▶ 11 wc-uri publice, la care accesul cetățenilor este gratuit, aflate în următoarele locații: Piața Unirii, Piața Traian, Parcul Botanic, Piața Țepeș Vodă, Parcul Central, Str. Ciprian Porumbescu, Str. Iuliu Maniu, Parcul Uzinei, Parcul Carmen Sylva, Parcul Copiilor, Parcul Rozelor.

Accesul gratuit și orarul de funcționare au fost stabilite prin H.C.L. nr. 109/27.03.2007 și prin H.C.L. nr. 130/31.03.2017.

De asemenea, pe raza Municipiului Timișoara au fost amplasate, în funcție de necesități, între 25 și 55 toalete ecologice, în 25 de locații, și 28 toalete ecologice au fost amplasate în cadrul proiectului realizat cu fonduri europene „Reabilitarea infrastructurii publice urbane a malurilor Canalului Bega”.

- ▶ Refugii de călători, amenajări stradale, ceasuri radio și ceasuri mecanice;
- ▶ Fântâni publice și puțuri forate;
- ▶ Locuri de joacă pentru copii, parcuri, statui și monumente;
- ▶ 4.364 garaje, aflate pe terenurile din domeniul public sau privat al Municipiului Timișoara, din care:
  - 3.465 garaje construite de către persoane fizice/juridice, care au în derulare contracte de închiriere/concesiune pentru terenul de sub construcție;
  - 682 de contracte expirate, care nu se vor mai prelungi, deoarece urmează a fi demolate garajele;
  - 152 garaje construite de către persoane fizice/juridice, care au în procedură de reînnoire contracte de închiriere pentru terenul de sub construcție;
  - 263 garaje construite de către persoane fizice care nu au contracte de concesiune/inchiriere pentru terenul de sub construcție, deoarece terenul este revendicat în baza Legii nr. 1/2000, a Legii nr. 247/2005, a Legii nr. 8/1991 și a Legii nr. 10/2001 (dosare de revendicare nesoluționate până în prezent) sau există litigii nesoluționate.

În cursul anului 2018 au fost reînnoite 1.748 contracte de închiriere pentru terenul aferent garajelor. De asemenea, au fost demolate 237 de garaje edificate pe teren aflat în proprietatea Municipiului Timișoara, pentru care s-a declarat interesul public local. Se află în derulare procedura de demolare pentru 395 de garaje situate în Zona Soarelui, fiind transmise notificări pentru demolare, urmând să se continue demolarea și în alte zone ale orașului. Au fost reziliate 317 contracte de închiriere/concesiune pentru terenul pe care au fost edificate garaje.

- ▶ Bunuri de natura domeniului public care deserveșc transportul urban (clădiri, linii de cale, linii de contact etc.), date în administrare la S.C. SOCIETATEA DE TRANSPORT PUBLIC TIMIȘOARA S.A. (S.T.P.T.);
- ▶ Bunuri de natura domeniului public care asigură alimentarea cu apă și canalizare a Municipiului (rețele de apă și canalizare și construcții speciale), date în administrare la S.C. AQUATIM S.A.;
- ▶ Bunuri de natura domeniului public care asigură alimentarea cu energie termică a Municipiului (rețele de termoficare, centrale termice, construcții speciale etc.), date în concesionare la S.C. COLTERM S.A.

Cadastrul imobiliar informatizat al municipiului - GIS (Geographical Informational System) este o bază de date, care constă din:

- Planul Urbanistic General, monumente, imagini satelitare;
- Cadastrul Cimitirelor - prin inventarierea tuturor mormintelor;
- Planul de carte funciară;
- Planul de bază al Municipiului Timișoara la scara 1:500;
- Cadastrul Verde - inventariază parcurile din Municipiul Timișoara;
- Cadastrul Rutier - inventariază toate indicatoarele și marcajele rutiere cu fazele semafoarelor.

Datele sunt introduse în conformitate cu actele emise de Primăria Municipiului Timișoara, referitoare la intabulare construcții, dezmembrări terenuri, planul cadastral cu parcele atribuite conform Legii nr. 18/1991.

Pentru o eficientă exploatare a sistemului informațional GIS, este necesară începerea actualizării lucrărilor întocmite și întreținerea la zi, prin operarea modificărilor ce apar în urma dezmembrărilor/alipirilor, schimbării proprietarilor, demolarea unor construcții sau construirea altora.

Din anul 2015, Primăria Municipiului Timișoara nu mai deține contract cu o firmă de specialitate pentru gestionarea, întreținerea și actualizarea întregii bănci de date a Municipiului Timișoara (deși au fost prevăzuți bani în buget în fiecare an pentru achiziționarea serviciului) și, din această cauză, planul de bază al Municipiului Timișoara la scara 1:500 a rămas actualizat la nivelul anului 2015.

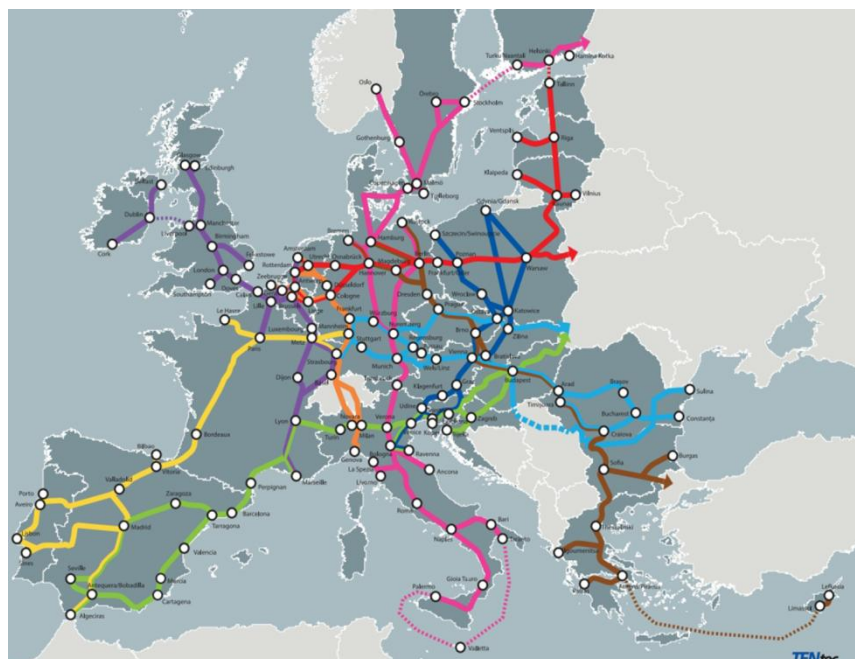
IV. INFRASTRUCTURA TEHNICĂ

1. CĂILE DE COMUNICAȚII, TRANSPORTUL

1.1. DRUMURI, TRANSPORTUL RUTIER

Transporturile reprezintă un sector vital pentru economia europeană. În acest sens, politica Uniunii Europene în domeniul infrastructurii de transport va transforma mozaicul existent de drumuri europene, căi ferate, aeroporturi și canale navigabile într-o rețea de transport transeuropean (Trans European Networks – Transport TEN-T) care va contribui și la obiectivele privind reducerea emisiilor de CO₂, generate de mijloacele de transport.

Noua hartă a transporturilor europene, aprobată de Parlamentul European este traversată de nouă coridoare majore, respectiv: două coridoare Nord-Sud, trei coridoare Est-Vest și patru coridoare diagonale, care vor acționa ca o coloană vertebrală pentru susținerea mobilității pe piața unică europeană. Fiecare coridor trebuie să conțină trei moduri de transport, trei state membre și două secțiuni transfrontaliere. Rețeaua centrală va elimina blocajele, va îmbunătăți ritmul de modernizare a infrastructurii și eficientizare a operațiunilor de transport transfrontalier de pasageri și mărfuri în întreaga UE.

Harta coridoarelor europene

TEN-T este un instrument esențial care contribuie la atingerea de către politica în domeniul transporturilor a obiectivului global de reducere cu 60% a emisiilor provenite din sectorul transporturilor până în 2050. În esență, rețeaua TEN-T este o rețea de transport multimodal, facilitând în mod substanțial trecerea călătorilor și a mărfurilor de la transportul rutier la cel feroviar și la alte moduri de transport.

Rețeaua TEN-T este compusă din două niveluri: o rețea centrală care urmează să fie finalizată până în 2030 și o vastă rețea afluentă care aduce trafic în aceasta și care urmează să fie finalizată până în 2050. Rețeaua afluentă globală va asigura acoperirea completă a UE și accesibilitatea tuturor regiunilor. Rețeaua centrală va acorda prioritate celor mai importante legături și noduri ale TEN-T, astfel încât acestea să devină pe deplin funcționale până în 2030. Ambele niveluri includ toate modurile de transport: rutier, feroviar, aerian, pe căi navigabile interioare și transportul maritim, precum și platformele intermodale. Scopul este ca treptat, până în 2050, cea mai mare parte a cetățenilor și întreprinderilor din Europa să se afle la cel mult 30 minute distanță, ca timp de deplasare, de această rețea globală.

Harta coridoarelor europene care traversează teritoriul României

Infrastructura Regiunii Vest este unică în România, din perspectiva prezenței culoarelor europene TEN-T: Rhin – Dunăre și Orient/ Mediterana de Est.

Coridorul Orient/Mediterana de Est conectează porturile germane Bremen, Hamburg și Rostock prin Republica Cehă și Slovacia, cu o ramificație prin Austria, mai departe prin Ungaria, prin portul românesc Constanța, portul bulgar Burgas, cu o legătură către Turcia, până la porturile grecești Salonic și Piraeus, cu o legătură prin „Autostrada Mării” spre Cipru. El cuprinde căi ferate, căi rutiere, aeroporturi, porturi, terminale feroviar-rutiere și căile navigabile interioare ale râului Elba. Principalul sector cu trafic îngreunat este calea ferată Timișoara – Craiova - Sofia.

Coridorul Orient/Mediterana de Est

Coridorul Rhin-Dunăre oferă principala legătură est-vest în Europa continentală. Urmărind traseul de-a lungul fluviului Dunărea, acesta leagă Strasbourg și Germania de Sud de orașele centrale din Europa, Viena, Bratislava și Budapesta, înainte de a trece prin capitala română, București, până la punctul culminant al portului Constanța. O a doua ramură a coridorului urmărește o cale de la Frankfurt până la granița slovacă / ucraineană, care leagă Munchen, Praga, Zilina și Kosice. Proiectele-cheie situate de-a lungul coridorului includ îmbunătățiri ale stării de navigație a Dunării în toate țările riverane.

Coridorul Rhin – Dunăre

Datorită poziționării municipiului Timișoara de-a lungul celor 2 coridoare europene și a 2 drumuri europene, există premiza unei bune accesibilități a regiunii față de principalele capitale europene. Cu toate acestea, nivelul de accesibilitate al regiunii este redus față de cel întâlnit în UE, întrucât multe din sectoarele de cale ferată și drumuri rutiere care fac parte din coridoare sunt în construcție sau nu întrunesc standardele necesare pentru deplasarea în condiții de siguranță cu viteze ridicate.

Municipiul Timișoara, alături de București, este menționat ca centru nodal pe rețeaua de bază. Totodată, municipiul Timișoara, alături de București și Craiova, este terminal rutier – cale ferată pe rețeaua de bază, în timp ce Brașov, Cluj Napoca, Turda și Suceava apar ca terminale rutier – cale ferată pe rețeaua extinsă.

Pentru modul rutier, rețeaua TEN-T de bază se suprapune traseului autostrăzii A1: București – Pitești – Sibiu – Timișoara – Nădlac, care constituie o importantă axă de transport regională în contextul în care odată cu terminarea acesteia va fi asigurată o mai bună conectivitate atât cu capitala București, cât și cu Europa Centrală, prin Ungaria.

În ceea ce privește stadiul realizării Coridorului IV, respectiv a Autostrăzii A1 în zona Timișoarei, în anul 2018 Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere SA a derulat procedura de achiziție a proiectului „Drum de legătură Autostrada A1 – Timișoara - DN 69, a obținut avizele la faza studiu de fezabilitate, conform cerințelor legale, a depus documentația pentru obținerea avizului de mediu și a fost emis HG pentru aprobarea indicatorilor tehnico-economici la faza de proiectare: studiu de fezabilitate pentru realizarea descărcării traficului din A1 în DN 69, la intersecția cu DJ 692 (Sânandrei).

Obiectivul „Varianta de ocolire a Municipiului Timișoara între DN 69 - DN6 - DN 59A - strada Polonă (DJ591). Lucrarea a fost propusă în Lista de investiții cu finanțare din veniturile proprii pentru perioada 2017-2020. Pentru anul 2018 nu au fost identificate surse de finanțare.

Obiectivul „Varianta de ocolire sud a Municipiului Timișoara între DJ 591- DN59 -DN6 km 0+000-km - 25+690. Lucrarea a fost propusă în programul de execuție pe anul 2018. A fost semnat contractul nr. 92/87467/19.12.2018 proiectare și execuție.

Ministerului Transporturilor a dat un comunicat de presă în data de 27.02.2018 conform căruia a fost desemnată firma câștigătoare pentru *Proiectarea și Execuția Variantei de Ocolire a Municipiului Timișoara Sud*, TIRRENA SCAVI S.p.A, iar valoarea contractului este de 272.432.921,95 lei fără TVA.

Durata contractului este de 150 luni, din care 6 luni proiectare, 24 luni execuție și 120 luni perioada de notificare a defectiunilor (garanție conform duratei ofertate în cadrul factorului de evaluare).

Obiectul contractului este proiectarea și execuția a 25.690 km de drum național nou la standarde europene. Pe lângă beneficiile locale, acest proiect are ca principal scop fluidizarea traficului intern dar și celui internațional de tranzit care intră în țară prin zona Stamora Moravița, se desfășoară pe DN 59,

ajunge în zona Timișoara și se îndreaptă către centrul țării pe DN 6 sau pe sectoarele de autostradă Arad – Timișoara – Lugoj.

1.1.1. Rețeaua de drumuri

Municipiul Timișoara este traversat de două drumuri europene, unul principal E70 Serbia Moravița - Timișoara – Craiova - București și unul secundar E671 Arad – Timișoara.

Rețeaua de drumuri a județului Timiș, spre deosebire de județele din interiorul țării deservește atât traficul intern cât și importante fluxuri de trafic internațional.

Configurația rețelei de drumuri naționale este radială având în centru Municipiul Timișoara, principalul pol de dezvoltare al județului și al regiunii de vest. Rețeaua de drumuri secundare se țese pe suportul drumurilor naționale asigurând relațiile de trafic local către orașele, comunele și satele din județ.

Întrucât Timișoara nu are o centură ocolitoare, cele două drumuri europene străbat municipiul Timișoara și introduc în traficul local disconfort și aglomerări suplimentare prin traficul greu de tranzit.

Conform analizei MPGT (Master Plan General de Transport), problemele sectorului rutier sunt complexe: *întreținerea inadecvată, deficitul de infrastructură, siguranța traficului și guvernarea*.

Deficitul de infrastructură se reflectă într-o mobilitate redusă, conectivitate insuficientă la nivelul anumitor regiuni, trafic de tranzit ridicat la nivelul a numeroase localități, timpi mari de așteptare la trecerea frontierei.

O serie de tronsoane aferente rețelei TEN-T rutiere nu sunt construite la standarde corespunzătoare nivelului de trafic și conexiunii pe care trebuie să o asigure, ceea ce face ca principalele rute de transport să fie caracterizate de *timpi mari de parcurs*. Aceasta conduce la o slabă interconectare a principalelor centre economice și urbane și cu alte noduri de transport intermodal. Anumite zone prezintă o accesibilitate deficitară la rețelele de transport, fiind necesare investiții în continuare la nivelul drumurilor naționale și pentru construcția variantelor de ocolire pentru devierea tranzitului prin localități.

Din perspectiva *guvernării transportului rutier*, se constată că nu există o capacitate instituțională adecvată de gestionare a problemelor sectorului rutier, ca urmare a modificărilor organizaționale frecvente, nivelului de pregătire inadecvat al personalului și absența unor oportunități reale de formare profesională.

În zona municipiului Timișoara, rețeaua de drumuri naționale aflate în administrarea Direcției Regionale de Drumuri și Poduri Timișoara constă în:

Nr. crt.	Drum național
1	DN 6 Remetea Mare - Timișoara – Becicherecu Mic
2	DN 59 Timișoara - Șag
3	DN 59A Timișoara - Săcălaz - Beregsău Mare
4	DN 69 Timișoara – Orțișoara
5	VTM Timișoara - Timișoara

Pe aceste drumuri DRDP Timișoara nu a realizat în cursul anului 2018 (conform adresei nr. 40/65/28.01.2019) investiții și intervenții în zona Timișoara, decât lucrări de întreținere, respectiv:

- plombări cu mixtură asfaltică pe DN 59A (km 8+600 – km 20+000): 1.646,00 m², în valoare de 54.318,00 lei fără TVA;
- plombări cu mixtură asfaltică pe DN 59 (km 16+385 – km 16+511): 300 m², în valoare de 9.900,00 lei, fără TVA;
- straturi bituminoase foarte subțiri Centura Timișoara (km 0+000 – km 12+496): 160.545 m², în valoare de 2.522.204,85 lei, fără TVA.

Proiecte de investiții și intervenții pentru anul 2019 :

În programul pentru anul 2019 al DRDP Timișoara au fost propuse următoarele lucrări în zona Municipiului Timișoara:

- Drum de legătură Autostrada A1 Arad – Timișoara – DN 69 ;
- Varianta sud de ocolire a Municipiului Timișoara între DJ 591- DN59 -DN6, km 0+000-km -25+690.

1.1.2. Rețeaua de străzi

Lungimea totală a străzilor din Timișoara este de 655 km, din care:

- 2,65 km – străzi de categoria I;
- 56,8 km – străzi de categoria II ;
- 555,55 km – străzi de categoria III;
- 40 km – străzi de categoria IV.

În cursul anului 2018 s-au executat lucrări:

- de extindere (lucrări noi) pe o lungime de 300 m
- de modernizare străzi pe o lungime de 4.950 m, în suprafață de 57.958 mp, valoare – 17.529.448,54 lei;
- reparații pe o suprafață de 119.541,34 mp în valoare de 16.161.266,69 lei.

Străzile neasfaltate existente în Municipiu în 2018 au o lungime de 6,85 km. Cartierele Timișoarei care mai aveau străzi neasfaltate sunt: Freidorf, Ciarda Roșie, Fratelia, Torontalului, Câmpului, Plopi, Aradului și Zona Mureș-Musicescu.

La trotuare au fost executate următoarele lucrări în anul 2018:

- extindere (lucrări noi) = 1.694 m;
- modernizare: lungime = 7.761 m, suprafață = 16.500 mp, Valoare = 4.181.156,05 lei;
- reparații: lungime = 17.128 m, suprafață = 42.785,90 mp, Valoare = 5.784.395,13 lei.;

Lungimea pistelor pentru bicicliști la sfârșitul anului 2018 a fost de 87,72 km, din care 7,18 km au fost realizați în anul 2018.

În anul 2018 au fost modernizate două pasaje: Jiul și Popa Șapcă.

Pasajul Jiul este un pasaj inferior cu o deschidere de 9,5m între culei și asigură legătura între Str. Jiul, Bulevardul Republicii și Calea Circumvalațiunii pe sub 3 linii de cale ferată.

Modernizarea străzilor, coroborat cu extinderea la 5 benzi a pasajului Jiul, scurtează semnificativ timpii de circulație și eliberează intersecțiile existente.

S-au realizat trotuare și piste de cicliști pe ambele părți ale carosabilului.

În sens longitudinal, pasajul prezintă o lungime totală de 28,10 m, trece subteran pe sub 3 linii de cale ferată .

Pasajul prezintă un gabarit de stradă cu 5 benzi de circulație, 2 benzi spre Circumvalațiunii, și 3 benzi spre bulevardul Republicii.

Este compus din rampa din Calea Circumvalațiunii, pasajul subteran propriu-zis și rampa Jiul. Infrastructura pasajului este formată din două culei sub formă de cadru închis.

Gabaritul măsurat pe verticală de la nivelul tălpii inferioare a grinzilor principale până la cel mai apropiat punct din strada pe care o supratraversează este de 4,0m.

Lucrările au fost demarate în cursul anului 2016 și au constat în: asfaltare str. Jiul și Nera, lucrări la rețeaua de gaz pe strada Nera, execuție rețea iluminat pe strada Jiul și devieri de rețele electrice, s-au executat stațiile de pompare, lucrări la zidul sprijin pe bretea 2 spre gară, lucrări pregătitoare turnării chesonului.

Sursa foto:www.finanțare.ro

Pasajul subteran Popa Șapcă este amplasat în zona centrală a Municipiului Timișoara, str. Popa Șapcă asigurând legătura dintre centrul orașului și zona Calea Lipovei respectiv Calea Aradului. Traseul proiectat cuprinde străzile Popa Șapca, Aristide Demetriade și bulevardul Antenei. Pasajul Popa Șapcă era un pasaj inferior cu o deschidere de 8,50 m între culei. Inițial circulația auto era strangulată în zona pasajului, deplasarea autovehiculelor făcându-se pe două sensuri de circulație. Scopul lucrării de lărgire a pasajului de sub calea ferată este de a se obține o fluidizare a traficului din Municipiul Timișoara. Pasajul trece subteran pe sub 1 linie de cale ferată și asigură legătura rutieră între Strada Popa Șapcă și B-dul Antenei.

Proiectul cuprinde următoarele lucrări:

- amenajare pasaj de la o lățime de 8,50 m cu două benzi de circulație la o lățime de aproximativ 19,00 m cu 6 benzi de circulație, iar pe ambele sensuri de mers piste de bicicliști și trotuare prin interiorul culeilor, culeea având o lățime de 3 m;
- gabaritul măsurat pe verticală de la nivelul tălpii inferioare a grinzilor principale până la cel mai apropiat punct din strada pe care o supratraversează este de 4,65 m.

Proiecte pentru dezvoltarea infrastructurii. Rezultate obținute în anul 2018

În domeniul drumurilor, au fost organizate procedurile de achiziție a următoarelor contracte:

- Contract de prestări servicii de întocmire a documentațiilor tehnico-economice pentru obiectivele de investiții: Pasarela Îndrăgostiților (Parcul Copiilor).
- Contract de asistență tehnică de specialitate prin diriginți de șantier aferent obiectivelor de investiții: Execuție utilități bloc locuințe ANL str. I.I. De la Brad 1/E etapa I - pt specialiști în sănătate, HCL 384/2017.
- Contract de execuție lucrări aferent obiectivelor de investiții: Modernizare și extindere Bulevardul Sudului. Realizarea drumurilor de legătură și a utilităților aferente, între Str. Popa Șapcă, Calea Aradului și str.Oituz.

Proiecte pentru dezvoltarea infrastructurii în anul 2019:

- "Reabilitarea liniilor de tramvai și modernizarea tramvelor stradale în Municipiul Timișoara, traseul 4, Bv. Cetății";
- "Reabilitarea liniilor de tramvai și modernizarea tramvelor stradale în Municipiul Timișoara, traseul 5, C. Bogdăneștilor";
- "Linie nouă de tramvai: Solventul - Gara de Nord";
- „Amenajare centru administrativ, spații întreținere și depozitare, piste pentru Atelier biciclete STP Timișoara - Str. Gării, nr. 17”.

În domeniul drumurilor sunt propuse a fi elaborate următoarele documentații tehnice:

- Construire Pod peste Bega – str. Jiul: PT,

- Reabilitare Podul Mihai Viteazul: DALI + PT;
- Reabilitare Podul Iuliu Maniu: DALI + PT,
- Pasarelă Îndrăgostiților: SF+PT,
- Pasarelă str. Gelu – str. Crizantemelor: DALI + PT;
- Modernizare str. Gr. Alexandrescu, tronson C. Torontalului – C. Aradului: PT;
- Amenajare legătură între str. Constructorilor – I.I. de la Brad: PT;
- Modernizare străzi zona: Xenopol, Banul Severinului – Mickiewicz: SF + PT;
- Modernizare străzi zona Orăștie – Alpiștilor: SF + PT;
- Amenajare str. Spătar Nicolae Milescu: SF + PT;
- Amenajare străzi Zona Blașcovici: SF + PT;
- Extindere la 4 benzi str. Pictor Zaicu – Demetriade: SF + PT;
- Reabilitare str. Gospodarilor-Apiculților-Cehov: DALI+PT;
- Extindere la 4 benzi Calea Buziașului: SF+PT;

1.1.3. Măsurile și lucrările pentru fluidizarea traficului rutier în anul 2018

- În vederea asigurării unui climat de siguranță a traficului rutier și pietonal au fost executate marcaje rutiere pe o suprafață de 55402 mp și au fost montate 3351 indicatoare rutiere.
- Au fost amenajate noi treceri de pietoni în următoarele locații:
- Calea Dorobanților la intersecția cu Str. Orăștie;
  - Str. Alexandru Marta la intersecția cu Str. N. Filipescu;
  - Str. Oglinzilor la intersecția cu Str. Vasile Balmuș;
  - Str. Mureș la intersecția cu Str. Mircea Neamțu;
  - Str. Ștefan cel Mare la intersecția cu Piața Aurel Vlaicu;
  - Str. Dr. Ioan Mureșan la intersecția cu Calea Martirilor;
  - Str. Iosif Nemoianu;

  - Str. Dumitru Jugănarul la intersecția cu Str. Salcânilor;
  - Str. Emile Zola la intersecția cu Str. Eternității;
  - Str. Mircea cel Bătrân la intersecția cu Str. Macilor;
  - Str. Horia la intersecția cu Str. Macilor;
  - Str. Emile Zola la intersecția cu Str. Herculane;
  - Str. Martir Ioan Stanciu la intersecția cu Str. Cosminului;
  - Str. Drubeta la intersecția cu Str. Gavril Musicescu;
  - Str. Robert Koch la intersecția cu Str. Iosif Velceanu.
- Pentru fluidizarea circulației prin crearea de sensuri unice, în cursul anului 2018, a fost instituit sens unic de circulație pe Str. Octavian Țintaru pe sensul de mers dinspre Str. Mureș spre Str. G. Musicescu, pe Str. Intrarea Zenit sensul de mers spre Str. Gh. Tăsală, pe Str. Hebe pe tronsonul cuprins între Str. Mureș și Str. G. Musicescu, pe Str. Gh. Cotoșman sensul spre Str. Mureș, pe Str. Leului sensul spre Str. Vărădia, pe Str. Lorena pe tronsonul cuprins între Str. Gh. Adam și Aleea Pădurea Verde, pe Str. Aurel Popovici pe tronsonul cuprins între Str. Vasile Lucaci și Str. București, pe Str. Traian Vuia de la Str. Mureș la Str. Mareșal Al. Averescu, pe Str. Dropiei și pe Str. Apiculților pe sensul de mers spre Calea Martirilor.

Numărul intersecțiilor semaforizate: 152.

1.1.4. Sistemul de parcare din Municipiul Timișoara

În luna septembrie 2013 SC Drumuri Municipale Timișoara SA a fuzionat prin absorbție cu SC Administrarea Domeniului Public. De la data respectivă SC Drumuri Municipale Timișoara SA administrează sistemul de taxare a staționării și parcării autovehiculelor în municipiul Timișoara „TimPark”, introdus prin H.C.L.nr.63/26.02.2013.

După anul 1990, numărul vehiculelor a crescut foarte mult, iar parcare a devenit o problemă mare pentru fiecare posesor de vehicul, în particular în centrul orașului.

Studiile de trafic evidențiază creșterea semnificativă a valorilor de trafic, nu numai pe trasa majoră, ci și pe drumurile de legătură, cele de importanță locală, care până acum nu au contat semnificativ în desfășurarea traficului, ca elemente componente ale grafului asociat rețelei.

Din studii rezultă că un autoturism este în mișcare aproximativ 45 min/zi (valoare medie) în restul timpului acesta este staționar. Astfel staționările și parcările în zonele centrale și în cartierele de locuit au devenit tot mai dificile.

Creșterea urbanizării, a densității populației și a mobilității acesteia a condus la apariția unor noi probleme de ordin economic, ecologic și de sănătate pentru orașe și locuitorii acestora, ca urmare a utilizării în mod excesiv a automobilelor, prin producerea de aglomerări și poluare.

Ținând cont de aceste aspecte s-a impus aprobarea unui nou Regulament de funcționare a sistemului de parcare a autovehiculelor în Municipiul Timișoara care să asigure eficient îndeplinirea tuturor obiectivelor pe care și le propune un sistem de parcare și de asemenea, să aibă efect direct sau indirect, asupra calității vieții și asupra calității mediului prin reducerea poluării.

Propunerile de modificare și completare au vizat, în principal:

- reconfigurarea sistemului de parcare prin zonificarea acestuia pentru o mai bună administrare a locurilor de parcare existente pe raza municipiului și pentru crearea de venituri la bugetul local;
- modernizarea sistemului de plata pentru parcare prin SMS;
- utilizarea cât mai eficientă a locurilor de parcare existente;
- oferta de taxare prin mijloace moderne: telefonie mobilă;
- înnăsprirea legislației locale privind parcările ilegale și angrenarea în aplicarea acestora a Poliției Locale.

Conform Regulamentului de funcționare a sistemului de parcare a autovehiculelor (TIMPARK), Municipiul Timișoara este împărțit în trei zone tarifare – zona I roșie, zona II – galbenă și zona III – albastră. Astfel, în funcție de cele trei zone tarifare au fost stabilite tipuri de abonamente pentru fiecare zonă în parte.

Situație /abonamente și valoare	2016	2017	2018
Nr. abonamente parcare eliberate(buc)	38.295	42.598	47.877
Valoare abonamente eliberate(fără TVA) mil.lei	3,045	3,346	3,779

Sursa: Direcția G.D.P.P.R.U. din cadrul Primăriei Municipiului Timișoara

Numărul total de locuri de parcare (locuri special amenajate) și numărul de locuri staționare existente în total: 65.075 locuri de parcare, din care în anul 2018: 583 locuri de parcare noi.

De asemenea este în curs de autorizare obiectivul „Amenajare locuri de parcare în zonele de locuințe din Timișoara” prin care se dorește realizarea unui număr de 398 locuri de parcare.

1.2. CĂI FERATE. TRANSPORTUL FEROVIIAR

Pentru modul de transport feroviar, rețeaua TEN-T de bază se suprapune magistralei principale 900 Timișoara – Băile Herculane, a magistralei secundare 217 Timișoara – Arad, cât și a magistralei secundare 922 Timișoara – Moravița.

Județul Timiș are cea mai veche și cea mai densă rețea de căi ferate din România, având 91,9 km cale ferată/1000 km² de teritoriu (față de 47,9 km/1000 km², media națională). Pe cuprinsul județului Timiș, calea ferată însumează 1069 km de linie simplă din care 795,231 km reprezintă linie curentă (între stații), iar pe 186 de km calea ferată este electrificată.

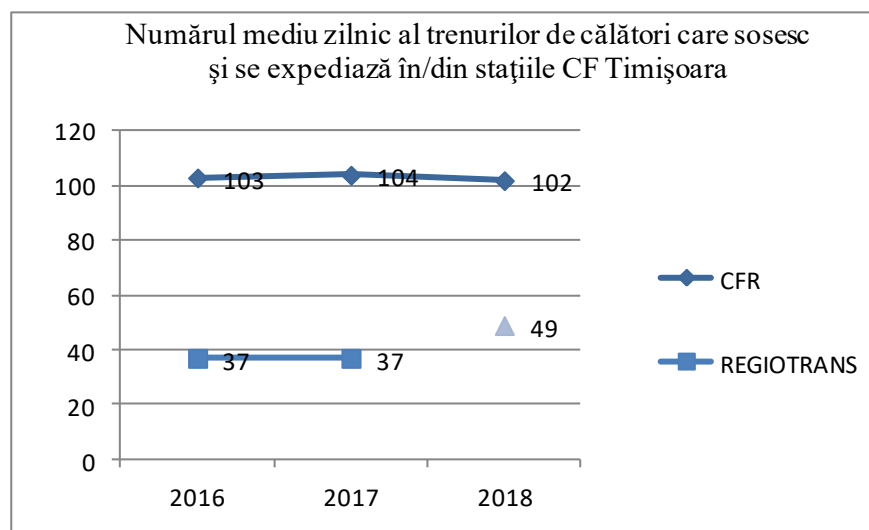
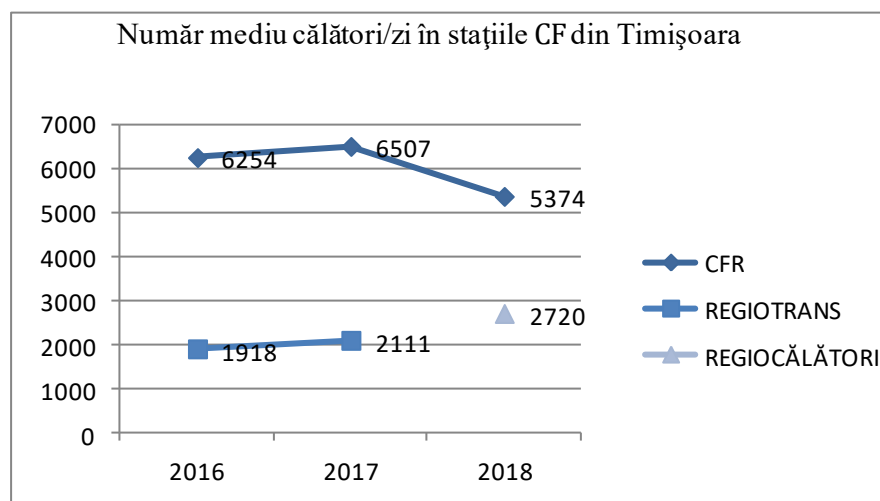
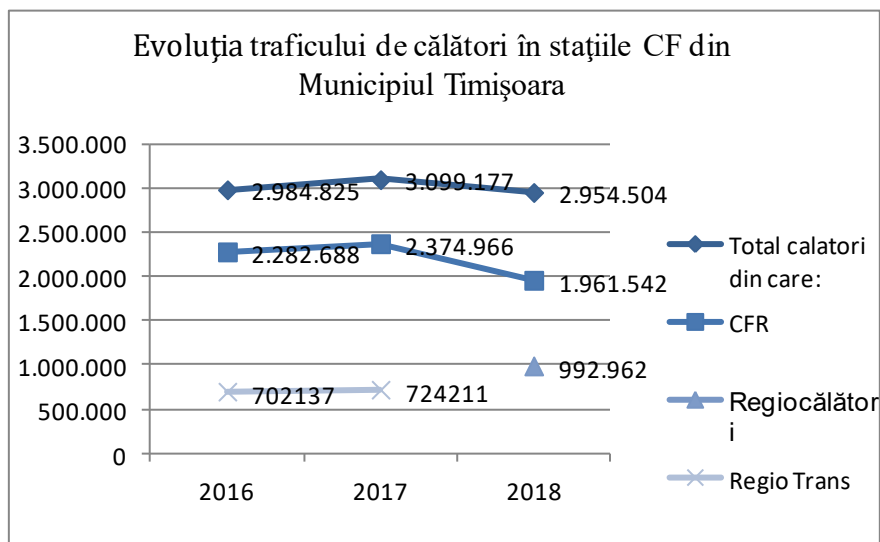
Municipiul Timișoara, cu cele 4 stații feroviare Timișoara Nord, Timișoara Est, Timișoara Sud și Timișoara Vest, este cel mai important nod de cale ferată din partea de vest a țării.

Din municipiul Timișoara se ramifică 9 linii de cale ferată: magistrala 900 (București – Craiova – Timișoara), linia principală 310 (Timișoara – Arad – Oradea) și alte 7 direcții secundare. Legăturile feroviare internaționale se asigură prin tronsoanele: Timișoara – Arad – Curtici (spre Budapesta – Ungaria), Timișoara – Jimbolia (spre Kikinda – Serbia), Timișoara – Stămora Moravița (spre Belgrad – Serbia).

1.2.1. Transportul feroviar de călători

Evoluția traficului de călători în perioada 2016-2018, a numărului mediu de călători/zi precum și numărului mediu zilnic de trenuri care sosesc și se expediază în/din stațiile CF din Municipiul Timișoara sunt prezentate în figurile de mai jos, conform datelor furnizate de Sucursala Regională de Transport Feroviar de

Călători Timișoara, SC Regiotrans SRL Brașovși SC Regio Călători SRL:

Sursa graficelor: SC Regiotrans SRL, SC Regio Călători SRL și SN CFR Călători SA

Comparativ cu anul 2017, în anul 2018 se constată o scădere a numărului de călători care utilizează transportul feroviar cu cca. 5%.

Numărul mediu zilnic de trenuri de călători care sosesc și se expediază în/din stațiile CF Timișoara a scăzut de la 103 în anul 2016 la 102 în anul 2018 pentru CFR. În ceea ce privește Regiotrans numărul mediu zilnic al trenurilor de călători care sosesc și se expediază în/din stațiile CF Timișoara a rămas constant în perioada 2016-2017, respectiv 37 iar pentru Regiocălători numărul mediu zilnic al trenurilor de călători care sosesc și se expediază în/din stațiile CF Timișoara pentru anul 2018 a fost 49.

Sucursala Regională de Transport Feroviar de Călători Timișoara a efectuat în anul 2018 următoarele lucrări de investiții:

- modernizare instalație de alimentare cu combustibili și lubrefianți -Depoul Timișoara;
- înlocuire uși și ferestre cu tâmplărie din PVC cu geam termopan la clădire magazie și clădire atelier la Revizia de Vagoane Timișoara;
- modernizare placă turnantă nr.1 - Depoul Timișoara.

Lucrările de intervenție pentru anul 2019 propuse și promovate de către S.R.T.F.C.Timișoara:

- reabilitarea termică la clădirea administrativă corp B a SRTFC Timișoara;
- construcție șarpanta și învelitoare acoperiș hala remizare locomotive Depoul de Locomotive Timișoara
- lucrări de instalare panouri solare la clădirea dormitor T, vestiar și dormitor MC din Depoul de Locomotive Timișoara
- Sisteme de supraveghere video și antifracție.

1.2.2. Transportul feroviar de mărfuri

Comparativ cu alte țări, România este poziționată pe locul 6, cu aproximativ 28% (în anul 2011) dintre mărfuri transportate pe calea ferată. Această proporție este cu aproximativ 10% mai mare comparativ cu media UE-27, de 18,4%. Această pondere ar putea să scadă dacă transportul rutier va fi îmbunătățit și va deveni mai eficient sau dacă industria feroviară nu va fi modernizată. (Sursa MPGT)

Similar pieței de transport pasageri, piața de transport feroviar de mărfuri s-a restrâns de asemenea datorită declinului multor industrii tradiționale grele, cum ar fi industria de extragere a cărbunelui, de prelucrare a metalelor, care furnizau cea mai mare cerere pe piață. Centralele electrice pe bază de cărbune sunt înlocuite treptat prin surse de energie regenerabilă, precum parcurile eoliene unde România este al 5-lea mare producător din UE. Volumul de mărfuri transportate pe cale ferată a scăzut treptat din 2004 (de la 72 milioane tone în 2008 la 56 milioane tone în 2012). Acest declin are loc în contextul creșterii transportului rutier de mărfuri- în 2012, transportul rutier de mărfuri a crescut cu 4%, iar transportul feroviar a scăzut cu cca.4%. (Sursa MPGT)

Acestă scădere este și rezultatul faptului că investițiile în infrastructura de transport pe calea ferată au fost extrem de mici față de cele în șosele, străzi și drumuri, respectiv în 2000 investițiile în șosele, străzi și drumuri au fost de 1256,8 milioane lei, cele în infrastructura de cale ferată au fost de doar 85,6 milioane lei, iar decalajul se menține și în continuare, fapt ce afectează atât transportul de persoane cât și cel de marfă.

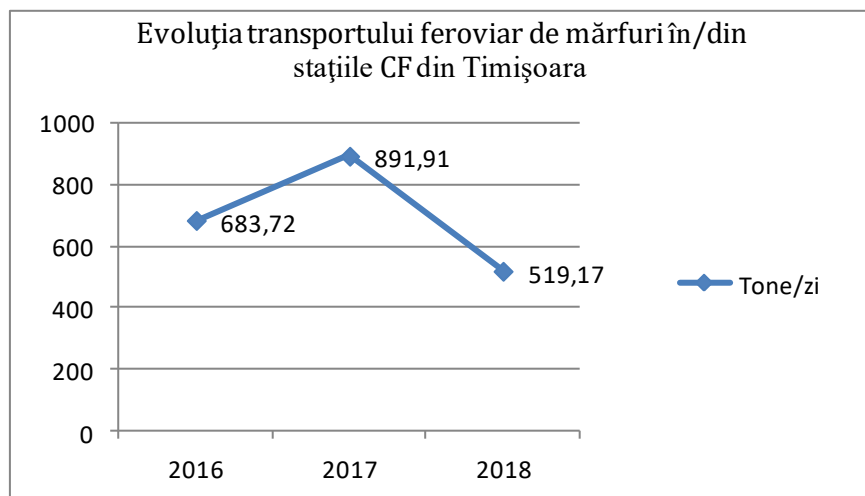
Numărul de agenți economici care au utilizat serviciul de transport mărfuri în anul 2018 în stațiile CF din Timișoara au fost 10, astfel:

- Timișoara Nord: CFR Călători - Depou
- Timișoara Sud: Ministerul Apărării Naționale UM 01969, SC Sistem Gas SRL, SC Big Sem SRL, SC Souflet Agro România
- Timișoara Est: SC Tehnodomus SRL
- Timișoara CET: SC Colterm SA, SC Cerealcom Dolj SA, SC Aghe Petrol SRL
- Semenic: OMV PETROM
- Remetea Mare: Ministerul Apărării Naționale UM Giarmata
(Sursa:Adresa CFR Marfă- Centrul Zonal de Marfă Timișoara nr. CS2.1/106/2019)

Numărul trenurilor care au tranzitat prin stațiile Timișoara Nord, Timișoara Est, Timișoara Sud a fost în anul 2018 de 1.287, în medie 3,52 trenuri/zi.

Numărul de trenuri compuse și descompuse în stațiile Timișoara Nord, Timișoara Est, Timișoara Sud, Semenic (antestația), Remetea Mare a fost de 389, în medie 1,06 trenuri/zi. (Acestea sunt doar trenurile aparținând CFR Marfă).

Evoluția volumului de mărfuri transportate pe calea ferată în/din stațiile CF Timișoara este prezentată în figura de mai jos. După cum se poate observa, volumul de mărfuri înregistrează o scădere în anul 2018 de cca. 42%, respectiv de la 891,91 tone mărfuri/zi în 2017 la 519,17 tone mărfuri/zi în anul 2018.

Sursa: Centrul zonal de marfă Timișoara

Pentru anul 2019 SN Transport Feroviar de Marfă, Centrul Zonal Marfă Timișoara nu are prevăzut niciun proiect de dezvoltare pentru transportul feroviar în zona Timișoarei.

1.3. CĂI AERIENE, TRANSPORTUL AERIAN

Pentru modul de transport aeroportuar, Aeroportul Timișoara face parte din rețeaua de bază TEN-T, legătura cu aeroportul fiind asigurată de DJ 609D.

Aeroportul Internațional Timișoara - Traian Vuia, amplasat la nord-estul municipiului, la o distanță de aproximativ 12 km de centrul orașului, este unul din cele 4 aeroporturi internaționale din România, fiind aeroport alternativ, de importanță strategică pentru Aeroportul Internațional Otopeni, cu posibilități de deservire pentru Regiunea V, Vest și Euroregiunea DKMT.

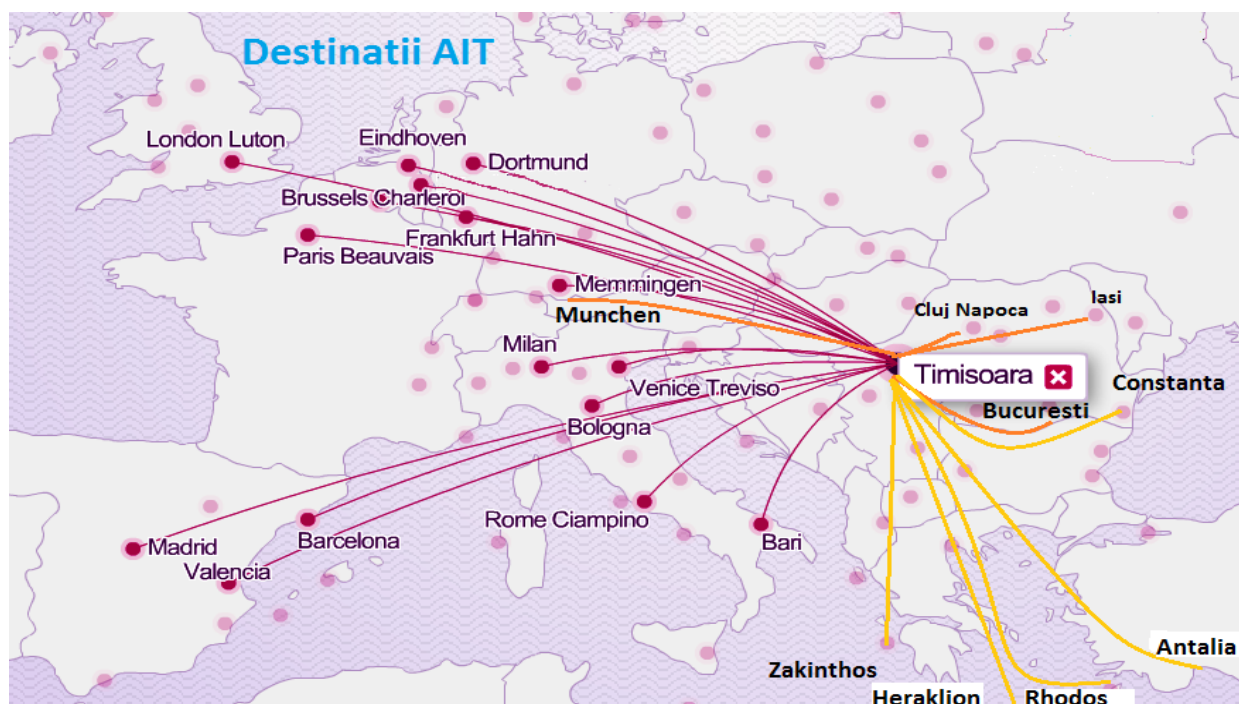
Factorul zonal conferă Aeroportului Internațional Timișoara un mediu prielnic de dezvoltare, Zona de Vest fiind una dintre cele mai dinamice și dezvoltate ale României, oferind o gamă largă de servicii și produse care se adresează atât consumatorilor interni, cât și consumatorilor externi.

Aeroportul Internațional Timișoara este una din principalele porți de intrare în zona de Vest a țării și este tranzitat de mulți oameni de afaceri, investitori români și străini, care își desfășoară activitatea în zonă.

Aeroportul Internațional "Traian Vuia" este conectat cu rețeaua de autostrăzi ce leagă Szegedul, Aradul, Timișoara, Lugoj, Deva, Hunedoara, prin culoarul IV paneuropean.

Acesta prezintă accesibilitate ridicată atât pentru locuitorii Municipiului Timișoara, fiind deservit de o linie de transport public local, cât și pentru utilizatorii din afara Municipiului Timișoara, prin legătura directă la rețeaua de drumuri naționale din județ și la varianta de ocolire Nord a Municipiului Timișoara.

Comaniile românești și străine de transport aerian operează pe Aeroportul Timișoara și asigură atât curse regulate, cât și curse charter de pasageri și marfă, legând Timișoara de București și de alte importante orașe ale lumii: München, Roma, Dortmund, Barcelona, Madrid, Paris, Londra, Bruxelles, Bergamo, Milano, Frankfurt, Treviso, Paris, Barcelona, Valencia, Berlin, Bari și altele.

Sursa: Aeroportul Internațional Traian Vuia Timișoara

Traficul de pasageri

Comaniile aeriene care au operat în anul 2018 pe Aeroportul Timișoara curse regulate de pasageri:

- TAROM (Compania Nationala Transporturi Aeriene Romane TAROM S.A.)
- BLUE AIR (Blue Air - Airline Management Solutions S.R.L.)
- LUFTHANSA (Deutsche Lufthansa AG)
- WIZZAIR (Wizz Air Hungary Kft.)
- RYANAIR (Ryanair Ltd.).

Nr. Crt.	Rută	Operator	2018	Frecvență săptămânală program		
				Winter17/18	Summer18	Winter 18/19
1	BUCUREȘTI	TAROM		26	27	29
		RYANAIR		14	12	16
		BLUE AIR	sezonieră	-	1	-
2	MUNCHEN	LUFTHANSA		21	21	21
3	MEMMINGEN	WIZZ AIR		2	3	2
4	LONDRA-LUTON	WIZZ AIR		7	7	7
5	LONDRA-STANSTED	RYANAIR		7	-	-
6	MILANO-BERGAMO	WIZZ AIR		5	7	5
		RYANAIR		5	5	5
7	DORTMUND	WIZZ AIR		2	3	2
8	ROMA-CIAMPINO	WIZZ AIR		3	3	3
9	TREVISIO	WIZZ AIR		2	2	2
10	MADRID	WIZZ AIR		2	2	2
11	FRANKFURT HAHN	WIZZ AIR		2	2	2
		RYANAIR		2	-	-
12	PARIS-BEAUVAIS	WIZZ AIR		2	2	2
13	BOLOGNA	WIZZ AIR		2	3	2
14	BARCELONA	WIZZ AIR		2	2	2
15	BRUXELLES-CHARLEROI	WIZZ AIR		2	2	2
		RYANAIR		3	-	-
16	BARI	WIZZ AIR		2	2	2
17	VALENCIA	WIZZ AIR		1	2	2
18	EINDHOVEN	WIZZ AIR		2	-	-
19	BERLIN-SCHOENEFELD	RYANAIR		1	-	-
20	DUSSELDORF-WEEZE	RYANAIR		2	-	-
21	IASI	BLUE AIR/TAROM		4	4	4
22	CLUJ-NAPOCA	BLUE AIR/TAROM		3	-	-
23	CONSTANTA	BLUE AIR	sezonieră	-	3	-
24	TEL AVIV	WIZZ AIR		2	3	3
25	FRANKFURT MAIN	LUFTHANSA		7	6	7
26	STUTTGART	TAROM	din iulie	-	3	3
27	PARIS-CHARLES DE GAULLE	TAROM	din august	-	1.5	-
28	CHIȘINĂU	TAROM	din septembrie	-	3	3

Sursa: Aeroportul Internațional Traian Vuia Timișoara

Tour-operatorii și companiile aeriene care au operat curse charter de vacanță, în baza unui program regulat, în anul 2018 – programul de vară.

Pe perioada de vară a anului 2018, pe aeroportul Internațional Timișoara s-au operat un număr de 10 zboruri de tip charter spre 4 destinații de vacanță din 3 țări astfel:

Nr crt	Destinație	Operatori aerieni	Nr zboruri/săptămână
1	Antalya	BMS/CAI/FHY	6
2	Heraklion	AEE/BMS	2
3	Zakynthos	BMS	1
4	Hurghada	BMS	1
Total curse charter			10

Sursa: Aeroportul Internațional Traian Vuia Timișoara

Coduri operatori aerieni:

- AEE - Aegen
- BMS - Blue Air
- CAI - Corendon
- FHY - Freebird

Număr pasageri transportați lună/an în 2018 :

Luna	Pasageri
Ian.	119.275
Febr.	117.991
Mar.	127.716
Apr.	115.263
Mai.	119.831
Iun.	130.896
Iul.	142.041
Aug.	143.508
Sept.	139.490
Oct.	129.201
Nov.	122.292
Dec.	109.805
Total 2018	1.517.309

Sursa: Aeroportul Internațional Traian Vuia Timișoara

Număr destinații/număr zboruri/ lună/an în 2018

În tabelul de mai jos se regăsesc lunar, numărul de mișcări aeronave pe destinații, înregistrate pe Aeroportul Internațional Timișoara în anul 2018.

2018-Număr mișcări aeronave															
NR. CRT	DESTINAȚIE	Companie	Ianuarie	Februarie	Martie	Aprilie	Mai	Iunie	Iulie	August	Septembrie	Octombrie	Noiembrie	Decembrie	MIȘCĂRI TOTAL PE COMPANII
1	BUCUREȘTI	ROT	212	202	224	233	232	242	232	238	228	234	242	216	2,735
	BUCUREȘTI	RJR	128	114	116	104	108	101	106	108	100	110	138	126	1,359
	BUCUREȘTI	BMS					2	11	8	8	8				37
2	LONDRA	WZZ	61	56	62	60	62	60	60	62	60	62	60	59	724
3	LONDRA	RJR	66	56	49										171
4	MUNCHEN	DLH	181	164	186	166	178	178	184	183	178	184	174	157	2,113
5	MEMMINGEN	WZZ	20	16	20	24	28	26	26	26	26	26	26	20	284
6	BERGAMO	WZZ	42	40	50	52	43	52	64	62	52	44	43	39	583
	BERGAMO	RJR	44	40	46	42	44	43	44	44	42	42	44	38	513
7	FRANKFURT HAHN	WZZ	16	16	18	18	17	16	18	18	17	19	16	18	207
	FRANKFURT HAHN	RJR	20	16	14										50
8	FRANKFURT MAIN	DLH	62	56	60	50	54	50	54	54	48	48	60	44	640
9	BRUXELLES	WZZ	18	16	17	18	16	17	17	17	17	19	17	18	207
	BRUXELLES	RJR	26	24	22										72
10	ROMA	WZZ	24	24	28	24	25	27	26	26	26	26	26	22	304
11	BOLOGNA	WZZ	20	17	19	25	18	21	25	27	24	26	16	20	258
12	DORTMUND	WZZ	20	16	20	24	28	26	25	26	26	26	18	18	273
13	MADRID	WZZ	18	16	18	18	18	17	18	18	17	19	16	16	209
14	PARIS -BEAUVAIS	WZZ	18	16	18	16	18	16	18	18	18	16	18	19	209
15	PARIS -CDG	ROT								6	7				13
16	BARCELONA	WZZ	18	16	18	20	16	18	18	18	16	18	19	17	212
17	BARI	WZZ	18	16	14	18	16	18	18	18	16	18	17	17	204
18	TREVISO	WZZ	18	15	16	18	18	16	18	18	18	18	16	18	207
19	EINDHOVEN	WZZ	17	16	14										47
20	VALENCIA	WZZ	12	8	12	18	14	18	18	18	16	18	18	17	187
21	TEL AVIV	WZZ	16	16	20	24	28	26	26	26	26	26	16	20	270
22	STUTT GART	ROT							12	27	26	24	26	26	141
23	DUSSELDORF	RJR	18	16	12										46
24	BERLIN	RJR	10	8	6										24
25	IASI	BMS/ROT	21	12	7	13	32	12	34	36	34	36	34	26	297
26	CLUJ-NAPOCA	BMS/ROT	21	12	6										39
27	CONSTANTA	BMS						13	28	26	14				81
28	CHIȘINĂU	ROT									14	20	12	13	59
29	ANTALYA	BMS/FHY/CAI					2	38	46	50	35	4	4		179
30	HERAKLION	BMS/AEE					2	18	16	20	14	0			70
31	ZAKYNTHOS	BMS						6	10	8	6				30
32	HURGHADA	BMS								2	8	8	2		20
Alte destinații/mișcări			325	302	340	438	378	370	375	318	360	377	302	265	4,150
TOTAL GENERAL AIT			1,490	1,342	1,452	1,423	1,397	1,456	1,544	1,526	1,497	1,468	1,380	1,249	17,224

Sursa: Aeroportul Internațional Traian Vuia Timișoara

Notă: un zbor este compus din 2 mișcări (1 aterizare + 1 decolare)

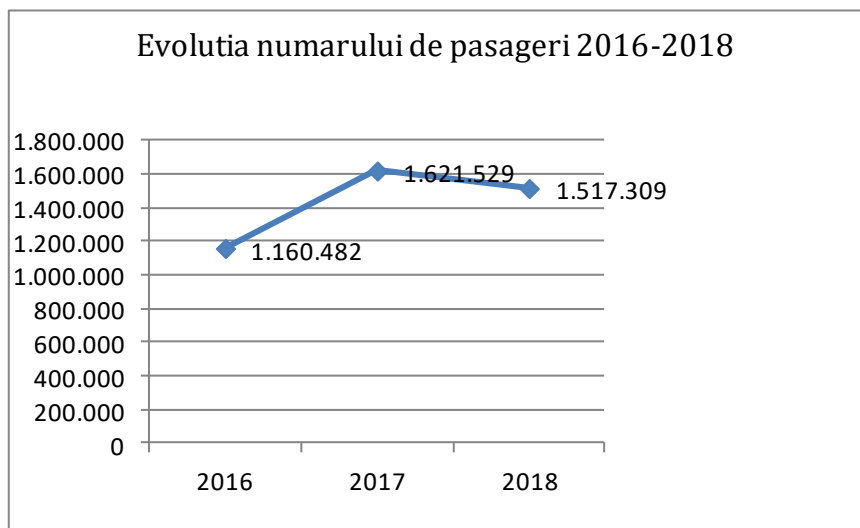
Destinații noi introduse în anul 2018

Pe parcursul anului 2018 au fost introduse 4 destinații noi cu plecare de pe Aeroportul Internațional Timișoara și anume: Stuttgart, Chișinău, Paris Charles-de-Gaulle și Hurghada (charter).

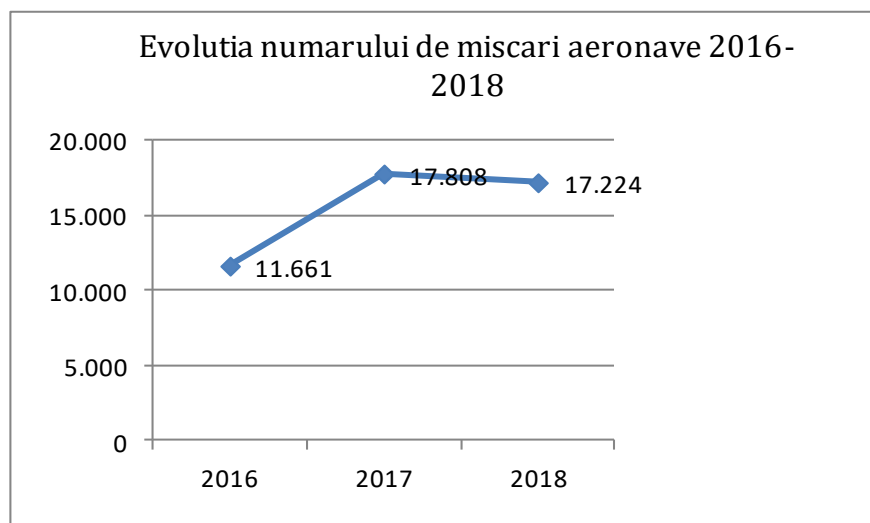
Număr total de mișcări ale aeronavelor operate pe aeroport/lună/an în 2018 este prezentat în tabelul următor:

Luna	Total mișcări
Ian.	1.490
Febr.	1.342
Mar.	1.452
Apr.	1.423
Mai.	1.397
Iun.	1.456
Iul.	1.544
Aug.	1.526
Sept.	1.497
Oct.	1.468
Nov.	1.380
Dec.	1.249
Total 2018	17.224

Evoluția în perioada 2016-2018 a numărului de pasageri și a numărului de mișcări aeronave este redată în graficele de mai jos:

Sursa: Aeroportul Internațional Traian Vuia Timișoara

Sursa: Aeroportul Internațional Traian Vuia Timișoara

Traficul de marfă

CURSE REGULATE CARGO

Transportator	Destinație	Zboruri/ săptămână
Airest	Budapesta	5
ASL Airlines Belgium	Katowice, Munchen, Nurnberg	5
DHL Aviation	Budapesta	5
Silver Air	Cluj-Napoca	5
Swiftair	Budapesta, Cluj_napoca, Koln	5
TOTAL CURSE / SAPTAMANA 25		

Sursa: Aeroportul Internațional Traian Vuia Timișoara

Cantitatea de marfă transportată lună/an în 2018

Luna	Tone-marfă
Ian.	465
Febr.	449
Mar.	551
Apr.	501
Mai.	546
Iun.	511
Iul.	524
Aug.	488
Sept.	473
Oct.	559
Nov.	500
Dec.	374
Total 2018	5.939

Sursa: Aeroportul Internațional Traian Vuia Timișoara

În ceea ce privește traficul de marfă, în cursul anului 2018 s-au înregistrat 5.939 tone marfă transportate, înregistrându-se o creștere de 30% față de anul 2017, când au fost transportate 4.586,30 tone marfă.

Servicii noi în 2018

În anul 2018 a fost lansată aplicația AEROTIM pentru dispozitivele mobile, aplicație care are oferă acces facil pasagerilor la informații actualizate în timp real cu privire la orarul zborurilor, servicii precum și alte tipuri de informații utile.

Investiții finalizate în anul 2018

În anul 2018 Aeroportul Internațional Timișoara a finalizat următoarele investiții:

1. Parcare auto destinată pasagerilor 300 locuri;
2. Sistem control acces auto pentru parcare 1000 locuri;
3. Sistem de iluminare parcare auto;
4. Modernizare sistem de iluminare platformă aeronave;
5. Execuție și implementare sistem de balizaj pentru stand-ul 8.

Proiecte pentru dezvoltarea sistemului de transport călători și marfă pentru anul 2019

În cursul anului 2019 Aeroportul Internațional Timișoara are planificate realizarea următoarelor investiții:

1. CONSTRUIRE TERMINAL SOSIRI CURSE EXTERNE PASAGERI – 4.383 m²

Obiective de etapă:

- a. Finalizare lucrări de construire, dotare și punere în funcțiune.

2. TERMINAL PLECĂRI CURSE EXTERNE – 12.500 m²

Obiective de etapă:

- a. Aprobarea cererii de finanțare din FEN + MT;
- b. Obținerea cofinanțării contribuției proprii pentru construcția terminalului;
- c. Achiziția proiectului tehnic și a lucrărilor de execuție;
- d. Obținerea avizelor și a autorizației de construire;
- e. Demararea lucrărilor de construire.

3. ACHIZIȚIE AUTOSPECIALE PSI – 2 buc.

Obiective de etapă:

- a. Aprobarea cererii de finanțare din FEN + MT.
- b. Finalizarea achiziției echipamentelor cu livrarea și punerea în exploatare în 2020.

4. ACHIZIȚIE SISTEM INTEGRAT CONTROL DE SECURITATE – 30 echipamente

Obiective de etapă:

- a. Aprobarea cererii de finanțare din FEN + MT.
- b. Finalizarea achiziției echipamentelor cu livrarea și punerea în funcțiune în 2020.

5. CONSTRUIRE EXTINDERE TERMINAL CARGO – construcție metalică 800 m²

Obiective de etapă:

- a. Finalizare PT și obținerea avizelor de construire.
- b. Achiziția lucrărilor de execuție.
- c. Darea în folosință.
- d.

1.4. CĂI NAVIGABILE

Râul Bega are lungimea de 254 km, din care 178 km se află în România și 76 km în Serbia. Acesta are izvorul în munții Poiana Ruscăi, la nord-est de Timișoara, parte a Munților Carpați, și curge spre Tisa în Serbia și apoi spre Dunăre.

Canalul Bega face parte din sistemul Rhin –Dunăre (coridorul de transport pan european Constanța - Canalul Dunăre Marea Neagră –Dunăre –Rhin– Portul Rotterdam), făcând posibilă legătura între Marea Nordului și Marea Neagră.

Canalul Bega navigabil este cuprins între km 118+360 (limita din amonte a municipiului Timișoara) și km 45+000 (ecluza din dreptul localității Klekk pe teritoriul Serbiei). De aici până la km 0 (materializat prin confluența cu Râul Tisa) se naviga pe vechea albie a râului Bega care a fost regularizată și amenajată. Lungimea canalului pe teritoriul românesc este de cca. 44,5 km și de 74 km pe teritoriul sârbesc.

Pe teritoriul administrativ al Municipiului Timișoara, canalul Bega are o lungime de 10,60 km în profil transversal, lățimea canalului la oglinda apei fiind de 30 - 45 m, iar la nivelul fundului de 15 - 20 m.

În anul 1732 Canalul Bega, fiind primul canal navigabil construit pe teritoriul României, inițial pentru asanarea terenurilor inundabile, iar ulterior a fost amenajat pentru navigație Canalul Bega, este una dintre puținele căi navigabile amenajate artificial pe teritoriul României.

În anul 1869 pe canalul Bega se fac primele curse de pasageri, Timișoara devenind astfel primul oraș de pe teritoriul României ce utilizează acest mijloc de transport în comun. Din 1958 transportul de mărfuri a încetat, iar din 1967 au fost retrase și navele de pasageri, o mică parte rămâne navigabilă pe raza municipiului Timișoara pentru un număr mic de nave de agrement.

Canalul străbate întregul oraș pe direcția SV-NE, constituind de-a lungul timpului o coloană vertebrală în jurul căreia s-a dezvoltat așezarea urbană.

Canalul Bega, element definitoriu al Timișoarei, în prezent pe teritoriul românesc, canalul poate fi navigat doar de mici ambarcațiuni pe raza Municipiului Timișoara, în rest, din cauza proastei întrețineri este parțial colmatat și nu poate fi utilizat pentru traficul comercial, până la finalizarea lucrărilor de dragare și ecologizare.

Având în vedere trendul ascendent de dezvoltare socio-economică a zonei, contextul geo – politic favorabil, interesul pentru o cale navigabilă facilă la coridorul pan european de transport Rhin-Dunăre, devine pertinentă și fezabilă ideea reluării navigației pe canalul Bega într-un viitor nu prea îndepărtat.

Pentru valorificarea potențialului cadrului natural, atât din punct de vedere turistic (amenajare peisagistică, zone pentru agrement), cât și din punct de vedere economic (deschiderea navigației pe Bega, transport public) municipalitatea Timișoara a finalizat în decembrie 2018 proiectul „Reabilitarea infrastructurii publice urbane a malurilor canalului Bega”.

Prin implementarea proiectului s-a urmărit reabilitarea infrastructurii publice urbane a malurilor Canalului Bega, prin executarea de:

- Construcții;
- Amenajări peisagistice a malurilor;
- Lucrări de modernizare a mobilierului urban;
- Rețele electrice, iluminat public;
- Rețele de alimentare cu apă și canalizare;
- Lucrări hidrotehnice: stații de vaporetto;
- Lucrări de drumuri;
- Căi de comunicații pietonale și cicliste.

Apărarea împotriva inundațiilor

Administrația Bazinală de Apă Banat este una din sucursalele cu personalitate juridică a Administrației Naționale „Apele Române”, care administrează aproape în totalitate apele a două unități administrativ teritoriale, pe care își desfășoară activitatea Sistemul de Gospodărire a Apelor Timiș (cu sediul în Timișoara) și Sistemul de Gospodărire a Apelor Caraș-Severin (cu sediul în Reșița).

Direcția Apelor Banat are în administrare bazinele hidrografice ale râurilor Aranca, Bega, Bega Veche, Timiș, Bârzava, Moravița, Caraș, Nera, Cerna și a fluviului Dunărea, parțial.

Suprafața totală administrată este de 18.320 km², cu o lungime a rețelei hidrografice de 6.296 km.

În anul 2016 Administrația Bazinală de Apă Banat a realizat prin proiectanți abilitați studiul de fezabilitate “Amenajare râu Bega și afluenți pe sectorul Timișoara - Balint, județul Timiș” al cărui obiectiv principal este amenajarea cursul de apă Bega pentru scoaterea de sub efectul inundațiilor a localităților situate pe sectorul Timișoara – Balint, studiu care a fost vizat în Consiliile Tehnico – Economice ale A.B.A. Banat și A.N.A.R., fiind în pregătire pentru avizare la Ministerul Apelor și Pădurilor.

Principalele date tehnico – economice ale investiției sunt:

Valoare INV/C+M: 319.543,360 / 272.377,100 mii lei.

Capacități:

- regularizare albie L = 144,357 km
- diguri de apărare L = 24,245 km
- supraînălțări diguri existente L = 31,435 km.

În anul 2018 în cadrul Administrației Bazianale de Apă Banat au fost realizate în regim de urgență lucrări de apărare împotriva inundațiilor, pe râul Bega după cum urmează:

- Închidere linie apărare cu gabioane, mal stâng râu Bega Sasa- localitatea Poieni, județ Timiș

- Reprofilare râu Bega și afluenții Bunea, Topla și Serbenilor, județ Timiș
- Consolidare mal drept râu Bega, în zona localităților Cutina și Mănăștiur, județ Timiș.

Totodată au fost demarate lucrările la obiectivul de investiție “Amenajare râu Bega și afluenți pe sectorul Curtea-Valea lui Liman, județ Timiș”, obiectiv de investiție finanțat cu fonduri de la bugetul de stat și în surse proprii ale Administrației Bazinale de Apă Banat.

Proiecte de dezvoltare pentru utilizarea Canalului Bega ca infrastructură de transport pentru călători și marfă realizate în anul 2018

În anul 2017 Administrația Bazinală de Apă Banat împreună cu Agenția de Dezvoltare Economico-Socială Timiș a depus spre aprobare aplicația de finanțare privind „Repararea infrastructurii de navigație pe Canalul Bega” prin Programul INTERREG - IPA CBC România-Serbia investiție al cărui scop constă în „creșterea competitivității transfrontaliere prin îmbunătățirea accesibilității și conectivității în cadrul regiunii transfrontaliere prin intermediul mării standardelor infrastructurii de transport și mobilitate”.

Axa Prioritară 3: Mobilitate sustenabilă și accesibilitate

Măsura 3.1: Mobilitate și infrastructura transportului și serviciilor

Valoare totală proiect: 13.850.684,41 euro (TVA inclus) investiție al cărui scop este creșterea competitivității transfrontaliere prin intermediul mării standardelor infrastructurii de transport și mobilitate. Contract de finanțare nr 90610/21.07.2017, termen de finalizare a proiectului luna august 2021.

Obiectivele proiectului sunt:

- refacerea Nodului Hidrotehnic Sînmihaiul Român - în acest scop în anul 2011 a fost realizată etapa I de punere la uscat a nodului hidrotehnic, ocazie cu care s-a realizat expertizarea tehnică a obiectivului și refacerea studiului de fezabilitate pentru reabilitarea și punerea în siguranță a lucrărilor hidrotehnice. Următoarele etape prevăzute în proiect sunt: etapa II-Reabilitare Baraj Stăvilar, etapa III-Punere la uscat a ecluzei, etapa IV-Reabilitare ecluză, etapa V-Refacere peisagistică a insulei.
- achiziție dragă și 2 barje

La sfârșitul anului 2017 s-a semnat acordul interguvernamental între Guvernul României și Guvernul Serbiei în vederea deschiderii punctului internațional de trecere al frontierei de stat româno-sârbe. În decursul anului 2018 au fost lansate licitațiile pentru achiziționarea serviciilor de traduceri, de consultanță de management, achiziția de servicii de proiectare și execuție, achiziția de servicii de dirigenție de șantier și achiziție de echipamente, o parte din aceste licitații urmând a fi finalizate la începutul anului 2019.

Propuneri de dezvoltare pentru anul 2019

Administrația Bazinală de Apă Banat și-a propus ca obiectiv începerea lucrărilor prevăzute în cadrul proiectului “ *Repararea infrastructurii de navigație pe Canalul Bega*”, respectiv “Punerea în siguranță a nodului hidrotehnic Sînmihaiul Român” estimându-se realizarea lucrărilor de punere în siguranță a barajului stăvilar, urmând să se finalizeze și celelalte etape ale investiției.

(Sursa Adresa nr. 1564/06.02.2019 Administrația Națională Apele Române- Administrația Bazinală de Apă Banat)

2. TRANSPORTUL PUBLIC URBAN

Timișoara deține o rețea dezvoltată de linii de transport în comun, dispunând de trasee care deservesc toate cartierele orașului. În oraș transportul în comun se intersectează cu circulația grea, centura ocolitoare nefiind finalizată, ceea ce produce deseori aglomerări de trafic pe porțiuni foarte încărcate și staționări pe trasee, mai ales în centrul orașului. Transportul în comun deserveste majoritatea populației, transportul electric fiind majoritar în mod tradițional și concentrat înspre centrul municipiului. Nu există cartiere sau zone de locuințe fără acces la rețeaua de transport public a municipiului, distanța maximă de acces fiind 1 km.

Parcul auto al RATT se compune din 235 vehicule, din care: 101 autobuze, 50 troleibuze și 84 tramvaie, 13 autobuze de capacitate mică, din care achiziționate/modernizate în 2018: 9 tramvaie.

În rețeaua de transport public există la nivelul orașului un număr de 397 de stații.

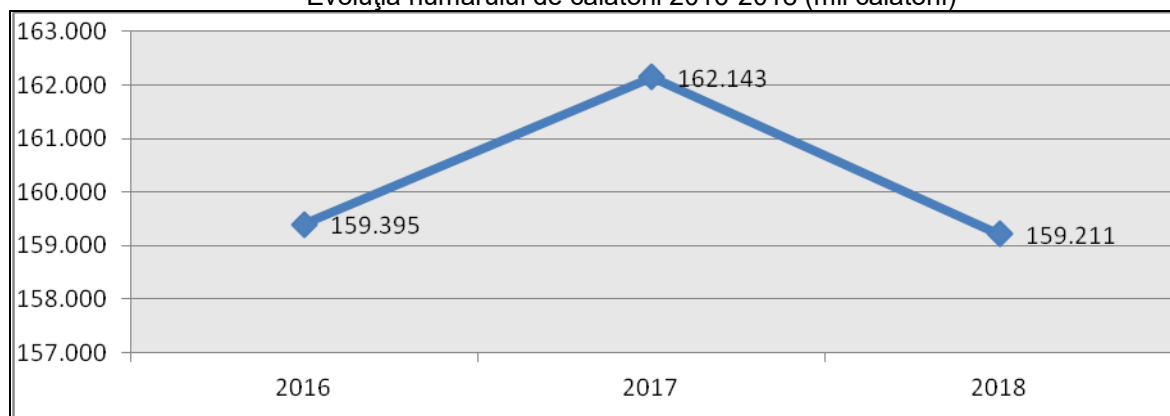
Transportul public de persoane se realizează în prezent pe 31 linii cu un total de 438,55 km lungime trasee, din care:

- tramvaie: 7 linii – 103,85km.
- troleibuze: 6 linii – 61,35 km
- autobuze: 18 linii – 273,35 km

Numărul de călătorii în 2018 /tip de mijloc de transport, total 159.211 mii călătorii, din care:

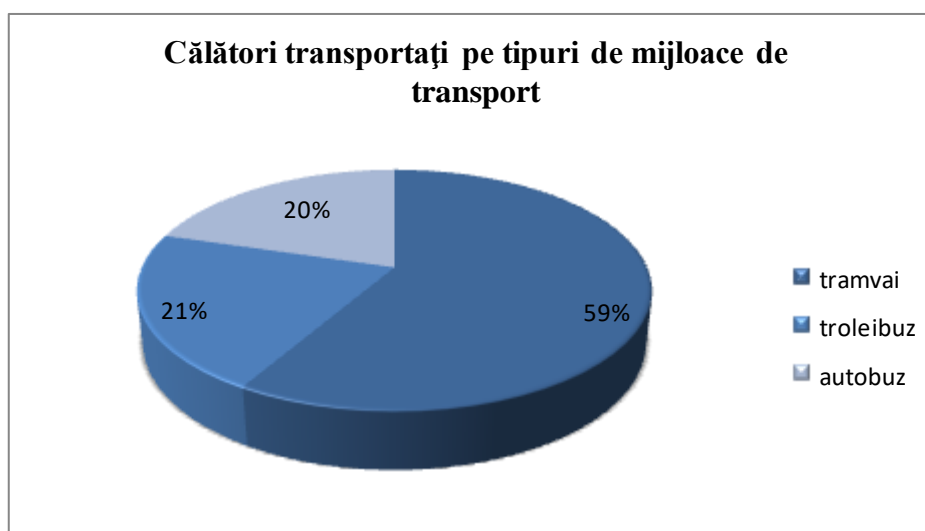
- Autobuze 32.435 mii călătorii ;
- Troleibuze 33.787 mii călătorii ;
- Tramvaie 92.989 mii călătorii.

Evoluția numărului de călătorii 2016-2018 (mii călătorii)

Direcția G.D.P.P.R.U. din cadrul Primăriei Municipiului Timișoara

Călători transportați în Municipiul Timișoara, pe tipuri de mijloace de transport, în anul 2018 (mii călători), se regăsesc în figura de mai jos:

Sursa: Direcția G.D.P.P.R.U. din cadrul Primăriei Municipiului Timișoara

Tramvaiele sunt cele mai populare și mai eficiente mijloace de transport din municipiu. Jumătate din locuitorii care circulă cu mijloace de transport în comun folosesc tramvaiele. Rețeaua de tramvaie este una dintre cele mai extinse din țară, având o lungime de 65,4 km de cale simplă.

Pentru funcționarea integrată a Timișoarei cu localitățile din jur, pentru asigurarea accesibilității tuturor localităților și creșterea gradului de mobilitate în trafic al cetățenilor, municipiul Timișoara a dezvoltat și dezvoltă în continuare, proiecte de infrastructură în scopul extinderii infrastructurii de transport, a extinderii și modernizării sistemului de transport public în comun către comunele din jur, aflate în expansiune, precum și în scopul îmbunătățirii legăturilor între zonele limitrofe sau defavorizate cu zonele bine dezvoltate.

În 2018 au funcționat 8 linii metropolitane de transport cu o lungime a traseelor de 152,15 km care au efectuat 190 curse/zi, respectiv 5.216 mii călători/an din care 2 linii metropolitane de transport au fost realizate în anul 2018 cu o lungime a traseului de 22,975 km/38 curse/zi/.

Proiecte accesate pentru dezvoltarea serviciului public implementate în 2018

•Direcția Generală Drumuri, Poduri, Parcaje și Rețele de Utilități

Serviciul Transport

- În vederea îmbunătățirii condițiilor de transport public local de călători a fost încheiat Acordul cadru de prestări servicii nr. 108/16.04.2014 pentru prestarea serviciilor de reparație generală cu reconstrucție și modernizare a vagoanelor de tramvai tip GT4, minim 1 - maxim 30 tramvaie. În baza acestuia a fost încheiat contractul subsecvent nr. 146/11.06.2014, contractul subsecvent nr. 252/24.08.2015, contractul subsecvent nr. 331/25.11.2015, contractul subsecvent nr. 25/30.03.2017 și contractul subsecvent nr. 157/24.10.2017, până la data de 31.12.2018 fiind livrat și recepționat un număr de 26 tramvaie. Totodată a fost încheiat Acordul cadru nr. 5/05.02.2016 pentru furnizarea unui număr de maxim 20 autobuze de capacitate mică și a unui autocar. În baza acestuia a fost încheiat contractul subsecvent nr. 28/15.03.2016, contractul subsecvent nr. 38/21.04.2017 și contractul subsecvent nr. 12/02.02.2018, până la data de 31.12.2018 fiind recepționat autocarul și cele 20 de autobuze.

Serviciul Proiecte Edilitare

- Cererea de finanțare și documentele pentru proiectul nefinalizat „Servicii de reparație generală cu reconstrucție și modernizare a vagoanelor de tramvai GT4” au fost pregătite și depuse spre finanțare la ADR Vest, în data de 09.10.2018. După parcurgerea etapei de verificare a eligibilității și capacității administrative, cererea de finanțare a fost respinsă, în data de 29.11.2018;
- Pentru proiectul „Achiziție de mijloace de transport public – autobuze electrice”, au fost completate cele trei chestionare, anexe la Ghidul solicitantului, și au fost pregătite documentele solicitate de MDRAP pentru pregătirea și completarea cererii de finanțare;
- În vederea elaborării cererilor de finanțare aferente proiectelor prioritate stabilite prin DJ FESI, s-au preluat de la Societatea de Transport Public Timișoara documentațiile pentru reabilitarea liniilor de tramvai pentru verificarea și corelarea acestora cu cerințele ghidului de finanțare specific.

•Societatea de Transport Public Timișoara:

- Amenajare parcare supraterană pe B-dul Take Ionescu, nr. 56 - proiectul se află în faza finală de obținere a autorizației de construire;
- Amenajare centru administrativ, spații întreținere și depozitare, piste pentru atelier biciclete situat în strada Gării nr. 17 - faza PUD;
- Reabilitarea liniilor de tramvai și modernizarea tramvelor stradale în municipiul Timișoara-Traseul 2, Calea Stan Vidrighin Timișoara - reactualizare SF în vederea accesării de fonduri externe nerambursabile;
- Reabilitarea liniilor de tramvai și modernizarea tramvelor stradale în municipiul Timișoara- Traseul 5, Calea Bogdăneștilor - reactualizare SF în vederea accesării de fonduri externe nerambursabile;
- Reabilitarea liniilor de tramvai și modernizarea tramvelor stradale în municipiul Timișoara-Traseul 4, Cetății - reactualizare SF în vederea accesării de fonduri externe nerambursabile;
- Linie nouă tramvai Pasaj Solventul - Gara de Nord - documentația tehnico-economică este în curs de elaborare.

Proiecte pentru dezvoltarea serviciului public în anul 2019:

- Direcția Generală Drumuri, Poduri, Parcaje și Rețele de Utilități
- Îmbunătățirea condițiilor de transport public prin achiziția de noi mijloace de transport, modernizarea și extinderea infrastructurii de transport public pentru toate categoriile de mijloace de transport inclusiv pentru mijloacele de transport alternativ;

- Finalizarea obiectivului de investiție “Servicii de reparație generală cu reconstrucție și modernizare a vagoanelor de tramvai tip GT4”;
  - Pregătirea și depunerea documentațiilor tehnico-economice și a cererilor de finanțare în vederea accesării finanțării prin POR 2014-2020, Axa 4, Prioritatea 4e, Obiectivul specific 4.1;
  - Monitorizarea și evaluarea indicatorilor stabiliți prin Planul de Mobilitate Urbană Durabilă
- Societatea de transport Public Timișoara
    - Obiective de investiții: “Reabilitare linii de tramvai și modernizare trame stradale în Municipiul Timișoara - Traseul 2, Calea Stan Vidrighin Timișoara” - finalizarea documentației tehnico-economice, faza SF; “Reabilitare linii de tramvai și modernizare trame stradale în Municipiul Timișoara-Traseul 4” - finalizarea documentației tehnico-economice, faza SF; “Reabilitare linii de tramvai și modernizare trame stradale în Municipiul Timișoara - Traseul 5, Calea Bogdăneștilor” - finalizarea documentației tehnico-economice, faza SF, “Spălătorie eco pentru vehicule TP Dâmbovița pentru tramvaie, troleibuze și autobuze”, “Linie nouă de tramvai Pasaj Solventul - Gara de Nord” - finalizarea documentației tehnico-economice, faza SF, “Amenajare centru administrativ, spații întreținere și depozitare, piste pentru „Atelier biciclete R.A.T. Timișoara” situat în str. Gării nr. 17”, “Modernizare depou troleibuze/autobuze electrice și rețea de alimentare pentru 44 de autobuze”, “Substație de transformare-redresare pentru alimentare linie de tramvai Solventul-Gara de Nord”, “Modernizare substație de transformare redresare nr. 1 cu suplimentare putere instalată”;
    - Parcare supraterană Muzeu transport public B-dul Take Ionescu, nr. 56;
    - Amenajare Stație Informatizată.

3. REȚELE TEHNICO – EDILITARE ȘI ENERGETICE

3.1. REȚELE DE APĂ – CANAL

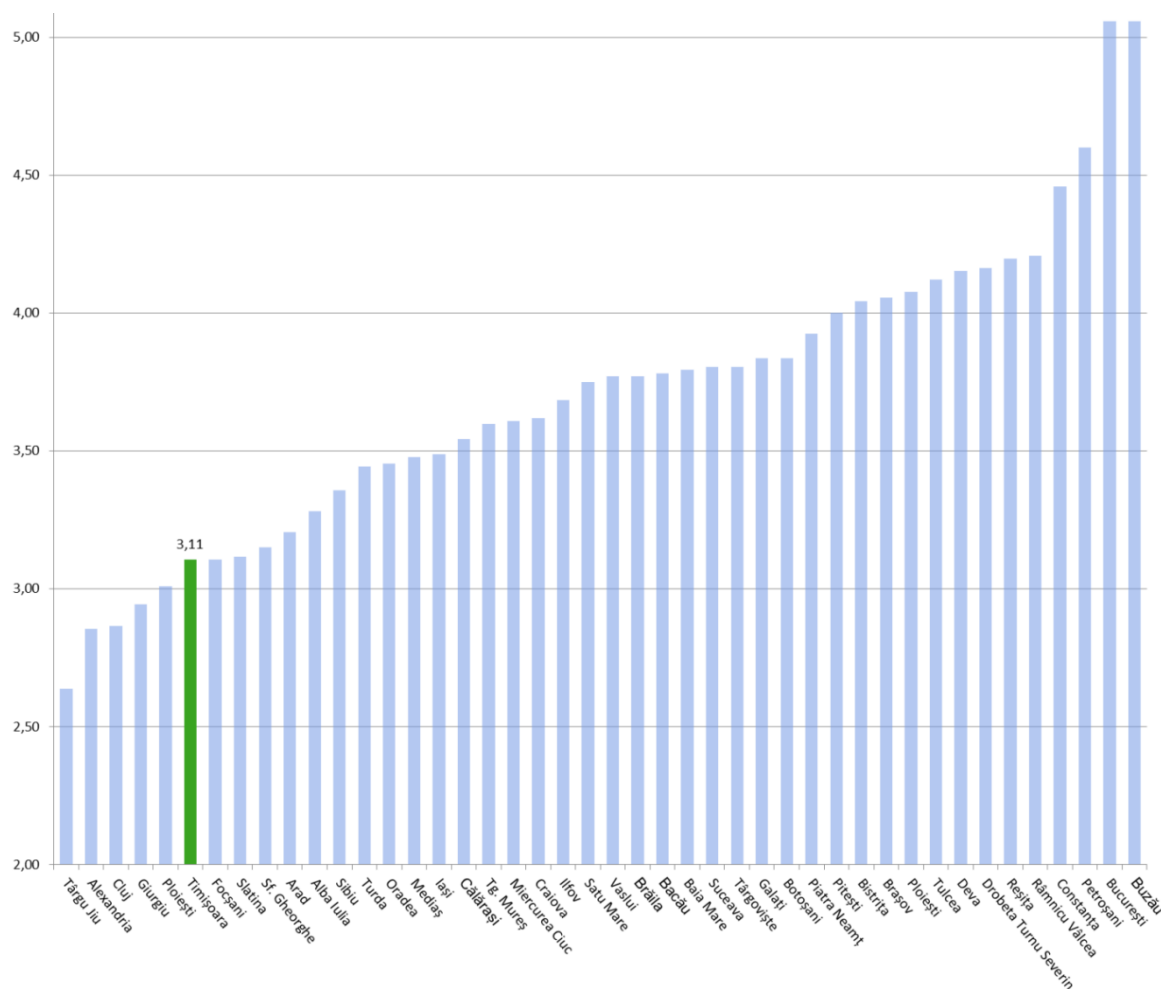
3.1.1. Alimentarea cu apă

Serviciile de alimentare cu apă și de canalizare în municipiul Timișoara sunt asigurate de SC AQUATIM SA, care este operator regional al acestor servicii pe raza județului Timiș din anul 2010.

Aquatim asigură servicii de alimentare cu apă și de canalizare pe raza județului Timiș, din anul 2007. Aria de operare include în prezent municipiul Timișoara și alte 122 localități din județ (8 orașe, 45 comune și 69 sate). Sucursalele din orașele Buziaș, Deta, Făget, Jimbolia și Sănnicolau Mare acoperă cea mai mare parte a activității din județ. Din Timișoara sunt coordonate serviciile din localitățile rurale apropiate.

Tarifele pentru serviciile de alimentare cu apă și de canalizare sunt în vigoare din data de 1 ianuarie 2017 și au fost avizate și aprobate în prealabil de autoritatea națională de reglementare din domeniu și de Consiliul Director al Asociației de Dezvoltare Intercomunitară Apă-Canal Timiș.

Conform legislației fiscale în vigoare, cota TVA aplicabilă pentru apa potabilă a fost de 9%, iar pentru serviciul de canalizare s-a aplicat cota standard TVA, de 19%. Tarifele valabile în cursul anului 2018 au fost de 3,11 lei/mc la apă potabilă și 3,38 lei/mc la canalizare. Ultima creștere de tarif introdusă de societatea Aquatim a fost la 1 iulie 2014.

Tarife pentru apă potabilă în principalele orașe din România, lei/mc, 31.12.2018

Sursa: Raportul de activitate pentru anul 2018
S.C.Aquatim S.A

Municipiul Timișoara este alimentat cu apă din două surse:

- circa 25% provine din foraje. Apa subterană este captată prin foraje de mare adâncime, situate în partea de est, sud-est și vest a orașului, tratarea și distribuția fiind asigurate de stația de tratare a apei Urseni și stația de tratare a apei Ronaț.
- circa 75% provine din sursa de apă de suprafață, captată din râul Bega, tratată și distribuită de stația de tratare a apei Bega.

Rețeaua de distribuție a apei este inelar-radială.

În Municipiul Timișoara serviciile de alimentare cu apă potabilă sunt asigurate pentru 99,8 % din totalul populației.

În Timișoara, sunt instalate 29.596 contoare de branșament, din care 29.130 sunt cu citire la distanță.

Lungimea rețelei de apă în Municipiul Timișoara este de 705 km și deservește un număr de 22.339 locuințe.

În anul 2018 consumul de apă a fost de 18.696.533 mc, din care 12.681.542 mc consum populație, 4.485.183 mc consumul agenților economici și 1.529.808 mc consumul instituțiilor.

Consumul mediu casnic de apă pe cap de locuitor în 2018 a fost de 111 l/zi.

Pentru o eficiență mai mare în exploatarea și întreținerea rețelelor de apă și canalizare, societatea a pus la punct un sistem de hărți digitale pentru rețelele de apă și canal ale Municipiului Timișoara. În vederea extinderii cu rețele noi (inclusiv la nivel de localități periurbane) și a întreținerii celor existente în sistemul GIS, se culeg și prelucrează date geografice și atribute tehnice ale rețelelor culese de pe teren, cu aparatură topografică specializată. Aquatim dezvoltă unelte informatice avansate, precum modelarea digitală a funcționării rețelelor, prin intermediul unora din cele mai avansate programe informatice de profil existente în prezent. Prin acestea, se urmărește scăderea timpului pentru calcule hidraulice și studiul comportamentului rețelelor în diverse scenarii ipotetice, de interes.

În anul 2018 SC AQUATIM SA a extins rețeaua de apă a municipiului cu 4 km și a refăcut 1 km de rețea.

Primăria Municipiului Timișoara are în administrare un număr de 96 fântâni publice forate pentru asigurarea cu surse de apă potabilă a locuitorilor orașului, 30 foraje de alimentare cu apă industrială pentru irigații și 24 de fântâni ornamentale.

3.1.2. Canalizarea

Sistemul de canalizare al municipiului Timișoara, de tip unitar, deține o rețea de colectare și de transport a apelor uzate și pluviale însumând 692 km lungime.

Prin canalizare se colectează și transportă apa uzată și cea provenită din precipitații, denumită și apă pluvială sau meteorică.

În anul 2018, rețeaua de canalizare s-a extins cu 3 km.

Populația urbană care beneficiază de canalizare: 99,8%.

În ceea ce privește activitatea de mentenanță a sistemului de canalizare:

- curățarea a 47 km de canale și a 3.659 de receptori stradali de colectare a apei meteorice;

În cadrul programului de monitorizare a deversărilor de ape uzate în rețeaua de canalizare de către operatorii economici din Timișoara în anul 2019 s-au realizat următoarele:

- prelevarea și testarea lunară a 28 de probe de apă uzată, în medie, provenite de la operatori economici care deversează ape uzate în rețeaua de canalizare;
- identificarea a 20 de operatori care au înregistrat depășiri față de limitele maxime admise, prevăzute în normativul NTPA 002/2005;
- transmiterea a 86 notificări și aplicarea a 28 penalități.

În anul 2018, debitul mediu al apelor uzate colectate a fost de 1.510 l/s.

Obiectivele principale ale programului de investiții din surse proprii pentru Municipiul Timișoara, în anul 2019, sunt:

LUCRĂRI ÎN CONTINUARE

- Reabilitare clădire și instalații aferente sifonului deversor colector sud str. Baba Novac - mun.Timișoara;
- Reabilitare conductei de apă Dn1000 OL pe str.Matăsariilor;

- Preluare și descărcare ape pluviale în zona Parc Industrial Freidorf -str.Paul Morand, mun.Timișoara;
- Extindere rețele apă-canal, branșamente apă și racorduri canal pe străzile:
LOT 1: str. Nera, B.P.Hașdeu, Circumvalațiunii, Dunărea, Bachus, Prof. Alex. Cisman, C. Irineu, Aurora, Teiului -Mun.Timișoara;
LOT 2: Nicorești, Letea, Ceferiștilor, Viitorului-Mun.Timișoara;
LOT 3: Anton Katrein, Bela Lugoși, Parc Industrial Freidorf - Mun. Timișoara;
- Extindere rețele apă canal,branșamente apă și racorduri canal pe străzile:
LOT 1: Victor Gaga, Florin Medelet , Caras, Alexandra Indries, Popa Anca -mun.Timișoara;
LOT 2: Azaleelor, J.J.Ehrler-Mun.Timișoara;
- Extindere rețea de canalizare Calea Șagului, între Pod Cal. Șagului și bifurcație loc. Parța, Șag - Municipiul Timișoara.Etapa I (Pod Calea Șagului-intersecție str.O.Cotruș);
- STA BEGA: Sistemizarea și suplimentarea alimentării cu energie electrică;
- Reabilitare stație pompe ape uzate SPAU str.Torac.

LUCRĂRI NOI

- Inființare Muzeul Apei Timișoara
- Sectorizarea rețelei de distribuție a apei potabile -Mun.Timișoara.Etapa I.Sector 2 și 3.
- Extindere rețea de canalizare și apa pe Calea Șagului, între Pod Cal. Șagului și bifurcație loc. Parța, Șag - Municipiul Timișoara. Etapa II (intersecție str.O.Cotruș- bifurcație loc. Parța, Șag)
- Preluare și descărcare ape pluviale în situații de urgență în zona Pasajului CFR str.Gh.Lazăr - Municipiul Timișoara
- Preluare și descărcare ape pluviale în situații de urgență în zona Pasajului CFR str.C.Brediceanu - Municipiul Timișoara
- Reabilitarea conductelor de aducțiune apă brută de la forajele F1-F5 la STA Ronaț, Mun.Timișoara
- Reamplasare rețea canalizare din domeniul privat în domeniul public pe str.Avram Imbroane, Mun Timișoara
- Execuție stații de pompare ape uzate menajere pe str.Nicolae de Hațeg și Dimitrie Dinicu
- Reabilitarea sistemelor de automatizare din STA Bega ,Urșeni și Ronaț. Etapa I. STA RONAȚ.
- Reabilitare rețea canalizare și racorduri canal pe str.V.Hugo și str.Izlaz -Mun.Timișoara
- Extindere rețea apă potabilă și canalizare ,inclusiv branșamente și racorduri pe str. Aurel Buteanu, Dr.Liviu Cigareanu, Podgoriei și Maximilian Fremaut - Mun.Timișoara
- Reamplasări Cămine de branșament apă și cămine de racord canal în domeniu public: Bd. Cetății nr. 1/1, str. Miloș Cirneanski nr.2, Intrarea Râului nr. 2, str. Sf. Ap. Petru și Pavel nr. 10/a, Bd. Cetății nr. 24, Str. Arh. Iaszlo Szekely nr. 3, str. Ciprian Porumbescu nr. 6, str. Simion Bărnuțiu nr. 11, str. 16 Decembrie 1989 nr. 3, str. Mesteacănului nr. 30, str. Eternității nr. 34, str. Tacit nr. 3, str. Memorandului nr. 59, str. Herodot nr. 2, str. Iuliu Maniu nr. 65 – municipiul Timișoara
- Extindere rețea apă și canalizare str.Bobâlna, Mun .Timișoara
- Reabilitarea conductelor de apă potabila pe str.Luceafarului, Mierlei, Bucegi, Pădurarilor, O.Goga și Calea Urșeni-Mun.Timișoara.

3.2. REȚELE ENERGETICE

3.2.1. Alimentarea cu energie electrică

Municipiul Timișoara și zona învecinată este alimentată cu energie electrică din sistemul energetic național (SEN), sursele de bază fiind pentru Timișoara, CHE Porțile de Fier și CTE Mintia.

Transportul energiei electrice se realizează de către SC Transelectrica SA prin intermediul liniilor de 220 kV Timișoara - Mintia, Timișoara - Săcălaz , Timișoara – Arad și Timișoara - Reșița.

Alimentarea cu energie electrică din sistemul energetic național, se face prin stațiile de sistem 220/110kV Timișoara și Săcălaz, teritoriul Polului de creștere Timișoara fiind acoperit în totalitate.

Distribuția energiei electrice se face prin linii electrice aeriene (LEA) de 110 kV prin intermediul a 12 stații de transformare de 110 kV: Azur (65MVA), Bucovina (25 MVA), Cetate (51MVA), Fratelia (115 MVA), Freidorf (41 MVA), IMT (32 MVA), Musicescu (25 MVA), Pădurea Verde (50 MVA), Venus (25 MVA), Victoria (80 MVA), Solventul (80 MVA) și CTE Sud (32 MVA). Dintre acestea, stațiile de transformare Azur, IMT, Freidorf și CTE Sud alimentează aproape în exclusivitate platformele industriale.

Distribuția energiei electrice pe *medie tensiune* se realizează prin rețelele de repartiție publică, exploatate de către SC Enel Distribuție Banat SA. Lungimea rețelelor electrice de medie tensiune este de 175,47 km linii aeriene și 760,46 km linii subterane.

Configurație rețelei electrice aeriene de medie tensiune (20 kV) este "buclată" cu funcționare radială. Fiecare LEA 20 kV are capetele sprijinite cel puțin pe două stații de transformare, cu separatoare din loc în loc pe tronsoane ale liniei, pentru a putea scoate de sub tensiune rapid un tronson defect prin deschiderea acestora, restul liniei putând fi repus în funcțiune.

Rețeaua de distribuție de *joasă tensiune* este preponderent subterană în mediul urban în zona centrală și în zonele de blocuri de locuințe. În restul zonelor este de tip aerian. Rețelele aeriene totalizează 708 km, din care au fost modernizate în anul 2018 - 28,9 km, iar rețelele subterane însumează 1104,89 km din care au fost modernizate în anul 2018 – 2,2 km.

Posturile de transformare care alimentează rețelele de joasă tensiune în mediul urban sunt în majoritate posturile în cabină de zidărie sau incluse în construcții, ele asigurând alimentarea consumatorilor industriali, terțiari sau casnici.

Numărul posturilor de transformare: 920, din care 3 realizate în anul 2018.

Sunt două tipuri de posturi de transformare, din punctul de vedere al consumatorilor pe care îi deservesc: posturi de transformare de rețea la care sunt racordați consumatori casnici, din sectorul terțiar, iluminatul public și posturi de transformare de abonat care deservesc unități economice, spitale, baze sportive, grupuri școlare, etc.

Gradul de electrificare al municipiului Timișoara este de 99,5%.

Pentru anul 2019 Enel Distribuție Banat are următoarele proiecte de dezvoltare:

- Modernizare LEA JT Timișoara zona Fratelia, zona Freidorf
- Modernizare LES 20kV nr. 2-stația Musicescu – între strada Musicescu și T51868-T31700.
- Modernizare LES 2 Fratelia tronson T 41749-T 21720
- Modernizare LEA JT Timișoara zonele Dacia, Aradului, Soarelui, Tipografilor, Fabric, Dorobanți
- Modernizare PT și telecontrol în Municipiul Timișoara
- Modernizare LEA 20 kV Urseni.

3.2.2. Iluminatul public

Lumina, fie naturală, fie artificială este acea componentă a vieții fără de care existența și evoluția omului nu ar fi posibilă. În lipsa luminii naturale, continuarea activității oamenilor este facilitată de existența iluminatului artificial atât în interiorul clădirilor, cât și în exteriorul lor.

În tehnica iluminatului, un loc aparte îl ocupă iluminatul public, datorita implicațiilor pe care le are în viața civică.

Iluminatul public, corespunzător realizat, are efecte benefice atât în ceea ce privește siguranța și securitatea cetățenilor localității, cât și sub aspect economic. Siguranța cetățenilor implică reducerea numărului de accidente de circulație pe timpul nopții, acest lucru fiind demonstrat prin studii realizate de specialiști din diferite țări, de-a lungul timpului.

Tot din aceste studii rezultă că securitatea cetățenilor unei localități este mai mare, în locurile în care iluminatul public este realizat corespunzător (întineric favorizând agresivitatea asupra persoanelor).

Într-un oraș modern, prin punerea în valoare a ansamblurilor arhitecturale folosind tehnica iluminatului, se pot constitui puncte de atracție pentru numeroși vizitatori, contribuindu-se astfel la dezvoltarea turismului.

Până în anul 1989, în iluminatul urban din România, soluțiile lumino - tehnice adoptate pentru arterele de circulație erau tipizate, fără un control calitativ și cantitativ al acestora, iar sistemele de iluminat decorativ practic nu existau.

După anul 1989, poziția pe care o ocupa iluminatul artificial în viața socială, spirituală și economică a țării a fost reconsiderată, făcându-se remarcată o mai mare preocupare a autorităților locale și centrale față de acest domeniu.

Serviciul de iluminat public cuprinde iluminatul stradal-rutier, iluminatul stradal-pietonal, iluminatul arhitectural, iluminatul ornamental și iluminatul ornamental - festiv.

Sistemele de iluminat public constituie un ansamblu tehnologic și funcțional, alcătuit din construcții, instalații și echipamente specifice, care cuprinde:

- rețele electrice de joasă tensiune supraterane sau subterane, destinate iluminatului public;
- stâlpi de susținere a rețelei, respectiv a corpurilor de iluminat, destinați exclusiv iluminatului public;
- posturi de transformare și cutii de distribuție aeriene, terane sau subterane, destinate exclusiv iluminatului public;
- echipamente de comandă, automatizare, măsurare și control;
- corpuri de iluminat, console și accesorii.

Iluminatul public are implicații directe în protecția mediului prin mai mulți factori:

- prin utilizarea eficientă a energiei (reducerea consumurilor nejustificate – utilizarea de echipamente performante cu consumuri reduse de energie).
- prin utilizarea echipamentelor cu componente reciclabile (ex.:excluderea utilizării surselor cu vapori de mercur).
- reducerea poluării luminoase prin orientarea aparatelor de iluminat spre suprafața căii de circulație (aparatele de iluminat nu pot fi utilizate pe post de “reflectoare”).

Din punct de vedere social și instituțional, realizarea unui iluminat public de calitate se reflectă în:

- creșterea gradului de civilizație, a confortului și a calității vieții;
- creșterea gradului de securitate individuală și colectivă în cadrul comunităților locale;
- asigurarea siguranței circulației rutiere și pietonale;
- realizarea unei infrastructuri edilitare moderne;
- funcționarea și exploatarea în condiții de siguranță, rentabilitate și eficiență economico-financiară;
- crearea unei personalități urbane atât pe timpul zilei cât și pe timpul nopții, va aduce, cu siguranță mari beneficii în sfera serviciilor, și, de ce nu, bucuria și mândria de a trăi într-un oraș civilizat așa cum locuitorii și-au dorit întotdeauna.

În privința *iluminatului public*, Timișoara deține importante premii la nivel european și național. Astfel, la 15 decembrie 1882 Primăria încheie un contract de concesiune cu societatea Anglo - Austrian Bruch Electrical Company Ltd. pentru iluminarea electrică a străzilor, iar la 12 noiembrie 1884 s-au pus în funcțiune pe străzile Timișoarei 731 de lămpi de iluminat incandescente cu filament de cărbune, în lungime de 59 de kilometri, *Timișoara devenind astfel primul oraș din Europa cu străzile iluminate electric.*

Toate cartierele municipiului Timișoara beneficiază de iluminat public. 98% din străzile municipiului beneficiază de iluminat public.

Lungimea rețelelor de iluminat public este de 648,52 km.

Corpurile de iluminat rutier și pietonal sunt echipate cu lămpi cu sodium și LED-uri.

Numărul punctelor de iluminat public este de 25.887 bucăți.

În 2016, cantitatea de energie electrică consumată pentru iluminat public a fost de 13.571,03 MWh, în 2017 a fost de 13.100 MWh iar în 2018 a fost 13.178 MWh.

Patrimoniul Timișoarei cuprinde o serie de clădiri istorice, monumente, biserici care sunt emblematic, reprezentând repere importante în viața social - culturală a orașului. Punerea în valoare a podurilor de peste râu, a clădirilor istorice cu arhitectura lor veche și a monumentelor se va realiza prin iluminat arhitectural, evidențiind estetica lor specială. Pentru realizarea iluminatului arhitectural se utilizează în mare măsură aparate de iluminat cu LED-uri, care rezolvă evidențierea detaliilor constructive ale construcției, la un consum de energie electrică redus. Printre monumentele puse în valoare prin iluminat arhitectural sunt: Catedrala Metropolitană, Domul Catolic din Piața Unirii, Podul Tinereții, Biserica Ortodoxă de pe str. Dej, Monumentul Fecioara Maria din Piața Maria, Podul Decebal, Biserica Romano – Catolică din Piața Nicolae Bălcescu, Biserica Ortodoxă de pe str. Ștefan cel Mare, imobilul care adăpostește Biserica Reformata din Piața Maria, de unde a izbucnit Revoluția din Decembrie 89, Monumentul Sf. Nepomuk din Piața Libertății. Un număr de 19 monumente sunt iluminate artistic.

În anul 2018 nu au fost realizate lucrări de extindere și modernizare a rețelei de iluminat public.

Proiecte, intenții de dezvoltare în 2019:

- Execuție lucrări extindere iluminat public în Parcul Botanic;
- Studiu de fezabilitate - Extindere iluminat public str. Drubeta nr. 97 (parcare în spatele blocului);

- Studiu de fezabilitate - Reîntregiri rețele de iluminat public în zona de nord a municipiului Timișoara;
- Studiu de fezabilitate - Extindere iluminat public str. Martir C-tin Vâlceanu;
- Studiu de fezabilitate - Reîntregiri rețele de iluminat public în zona de sud a municipiului Timișoara;
- Studiu de fezabilitate - Extinderea iluminatului public în sectorul cuprins între str. Constructorilor și str. Măcin;
- Studiu de fezabilitate - Extinderea iluminatului public în parcare str.Siemens- Calea Buziașului;
- Studiu de fezabilitate - Extinderea iluminatului public pe str. de legătură cuprinsă între Blv. Dr. I. Bulbuca până la str. Prof. Dr. A. Păunescu Podeanu;
- Studiu de fezabilitate privind extinderea iluminatului public pe str. Grigore Alexandrescu porțiunea cuprinsă între C. Torontalului și Aleea Viilor.

3.3. ALIMENTAREA CU ENERGIE TERMICĂ

Serviciile de producere și distribuție a energiei termice și a apei calde menajere în sistem centralizat sunt asigurate, pentru municipiul Timișoara, de către S.C. Colterm S.A., companie locală de termoficare cu centralele CET Timișoara Centru și CET Timișoara Sud.

S.C. Colterm S.A. Timișoara asigură producția, transportul, transformarea, distribuția și furnizarea energiei termice pentru circa 60.000 de abonați persoane fizice, puncte de lucru a agenților economici și instituții.

Compania Locală de Termoficare COLTERM SA are în structură următoarele unități productive:

- CET SUD

În anul 1986 s-a pus în funcțiune prima capacitate la CET Sud, și anume un cazan de apă fierbinte de 100Gcal/h. Centrala a fost proiectată să funcționeze cu combustibil solid (lignit), suport de gaze naturale, fiind prevăzută a se realiza în două etape: termică și energetică.

Partea termică cuprinde următoarele capacități:

Două cazane de apă fierbinte de 100 Gcal/h utilizând combustibil solid cu suport de gaze naturale

Trei cazane de abur industrial de 100 t/h, 15 bar, 250 °C utilizând combustibil solid cu suport de gaze naturale.

Partea electrică este asigurată prin montarea unei turbine în contrapresiune, cu putere instalată de 19,7 MW, alimentată de cazanele de abur industrial.

- CT Timișoara CENTRU

Acesta a fost pus în funcțiune la 12 noiembrie 1884 sub denumirea de „Uzina Electrică Timișoara”, fiind prima centrală electrică din Europa care a asigurat iluminatul străzilor. În anul 1957 centrala a fost conectată la sistemul energetic național prin LEA de 110 kV Oțelul Roșu Timișoara.

Perioada de după anul 1962 și până în prezent, reprezintă etapa transformării centralei funcționând din ciclu de condensaj, într-o centrală cu ciclu de termoficare, concomitent cu realizarea sistemului urban de termoficare. Pentru acoperirea necesarului de energie termică au fost instalate cinci cazane de apă fierbinte și trei cazane de aburi. Combustibilul utilizat în centrală: gazele naturale și păcura.

-CENTRALA HIDROELECTRICĂ TIMIȘOARA

Este amplasată pe râul Bega, la intrarea acestuia în municipiu. Ea a fost construită între anii 1906-1910 în scopul producerii energiei electrice.

În centrală sunt montate trei grupuri TH de tipul Francis cu puteri unitare de 400 KW, de fabricație Ganz, acționând generatoare bifazice 2 x 2,2 KW, 550 kVA de aceeași fabricație, ce pot realiza o producție anuală de energie electrică de 5 Gwh.

-CENTRALA DE COGENERARE CU MOTOARE TERMICE CET FREIDORF

A fost pusă în funcțiune în 2007, fiind dotată cu două motoare cu ardere internă tip CGC 500-1-NG-50 cuplate cu generatoare electrice de 0,5 MW fiecare. Combustibilul utilizat: gaze naturale.

-SISTEMUL DE TRANSPORT ȘI DISTRIBUȚIE A ENERGIEI TERMICE

Compania Locală de Termoficare COLTERM SA are în administrare și exploatare 117 puncte termice și 5 centrale de cvartal, precum și 54 stații de hidroforizare a apei reci.

Furnizarea energiei termice, în anul 2018, a fost realizată din două surse principale: CET Sud și CT Centru, precum și din 5 centrale termice de cvartal. Energia termică din cele două surse principale, prin

intermediul rețelei termice de transport (în lungime de cca. 73 km), este transformată în 117 puncte termice. Energia termică din PT-uri, precum și cea din centralele termice de cvartal este distribuită clienților finali prin intermediul rețelei de distribuție (a cărei lungime este de cca. 246 km).

În anul 2018, cei 974.035 MWh din energia primară din combustibil, lignit și gaze naturale, au fost transformați (în centralele COLTERM) în 778.684 MWht și 33.044 MWhe, cu un randament global de 83,3 %, iar din surse regenerabile (hidro) au fost produși la CHE Bega 2.049 MWhe.

Energia termică livrată consumatorilor finali, în anul 2018, a fost de 416.350 MWh. În această cantitate de energie este cuprinsă și echivalentul termic a 2.047.270 mc apă caldă de consum. Totodată prin intermediul instalațiilor din cadrul COLTERM SA a fost furnizată și cantitatea de 961.300 mc apă rece (hidrofor).

Sistemul de încălzire centralizată din Timișoara include 5 centrale termice de cvartal care funcționează pe gaze naturale.

Producțiile și consumurile de energie aferente surselor de producere CT Centru, CET Sud, CET Freidorf și CT cvartal, în anul 2018 au fost:

	CT Centru	CET Sud	CET Freidorf	CT cvartal	Total
Energie electrică produsă [MWh]	0	31.477	1.567	-	33.044
Energie electrică livrată în SEN [MWh]	0	12.526	1.481	-	14.007
Energie termică produsă [MWh]	371.335	373.781	3.681	29.887	778.684
Energie termică produsă în cogenerare [MWh]	0	330.938	2.090	0	333.028
Energie termică produsă în surse de vârf [MWh]	371.335	42.843	1.591	29.887	445.656
Consum total combustibil [MWh]	410.060	522.263	6.552	35.160	974.035
Consum cărbune [MWh]	0	421.056	0	0	421.056
Consum CLU [MWh]	80	0	0	0	80
Consum gaze naturale [MWh]	410.060	101.207	6.552	35.160	552.979
Randamentul global al centralei	90,5%	77%	80%	85,0%	83,3%

Sursa: Raport de activitate Colterm pentru anul 2018

Totodată a fost produsă în cadrul Centralei Hidroelectrice Bega Timișoara, din surse regenerabile, cantitatea de energie electrică de 2.049 MWh.

Sinteza activității de investiții în anul 2018

Realizările principale sunt :

- Modernizare RTP PT 48A - 200 m 2Dn150;
- Retehnologizare CAF 4 CT Centru (înlocuire părți componente ale arzătoarelor existente în vederea respectării nivelului de emisii de NOx)
- Studiu de soluție – funcționare cazan în regim de coincinerare (deșeuri de lemn)
- Refinnoirea parcului auto prin achiziții în leasing:
  - autoutilitare cu masă maximă autorizată de 3.5 to;
  - autoturisme clasă compactă, combi/van;
  - remorcă 3.5 - 5 to, cu rampă pt. transport utilaje;
- Achiziții de: tocător masă lemnoasă, Cuptor de calcinare cu ventilație, Mașină de foldat și sigilat, Aparat sudura electrică, Demolator BOSCH, etc.;
- Reabilitări RTS, rețele ARH și recirculări;
- Refacere tramă stradală;
- Reabilitarea unui număr de 15 rețele de termoficare secundară (încălzire+ACM+rec. ACM) în lungime de aproximativ 1393 metri (din care 1184 m reprezintă recirculare ACM);

- Executarea a 10 lucrări de montare rețele de recirculare ACM în lungime de de 1349 m. Astfel, în total, a fost montată o lungime de 2533 m de rețea de recirculare ACM;
- Executarea a două lucrări de retehnologizare rețea de ARH în lungime de 490 m .

Aceste retehnologizări au fost realizate în zonele constatate ca fiind cu probleme (reclamații, deranjamente).

S-a finalizat proiectul de automatizare a celor 120 de Puncte Termice. Prin implementarea acestui proiect se creează posibilitatea urmăririi și reglării funcționării acestora din Dispeceratul COLTERM S.A., precum și posibilitatea reglării optime a întregii rețele de termoficare cu urmărirea în timp real a tuturor parametrilor privind furnizarea agentului termic.

Obiectivele majore stabilite de COLTERM S.A pentru anul 2019 sunt:

- Reabilitarea rețelelor termice primare și secundare, prin proiectul "Retehnologizarea sistemului centralizat de termoficare din Municipiul Timișoara în vederea conformării la normele de protecția mediului privind emisiile poluante în aer și pentru creșterea eficienței în alimentarea cu căldură urbană - Etapa a II-a". Acest proiect a fost aprobat și este cuprins în cadrul Programului Operațional Infrastructura Mare (POIM) Axa prioritara 7.1.
Prin realizarea acestor investiții se vor reduce pierderile în rețeaua de transport și distribuție cu aprox. 279,8 TJ/an. COLTERM S.A. a pus la dispoziția Primăriei Timișoara tema de proiectare în vederea achiziționării serviciului de revizuire a documentației în vederea conformării cu Ghidul solicitantului pentru programul POIM axa prioritara 7.1. – La data prezentei este în curs de revizuire Documentația cu firma EPDM Cluj.
  - Construirea unei centrale noi care să utilizeze gaze obținut din gazeificarea deșeurilor;
  - Utilizarea energiei geotermale;
- Reabilitarea termică a condominiilor include în sesiune de programe 2014-2020 și contorizarea pe orizontală a apartamentelor. Acest program vine în continuarea programului început de Primăria Timișoara în anul 2013 privind Reabilitarea termică a blocurilor prin anvelopare și creșterea eficienței energetice a acestora;
  - Retehnologizarea centralelor termice de cartier prin instalarea de unități de cogenerare cu motoare termice – CT Dunărea – valoare estimativă 0,6 milioane lei – lucrare care a fost aprobată cu HCL - 556/ 28.11.06 și a fost cofinanțată parțial de către Primăria Timișoara dar nu este finalizată pe parte electrică, lucrările necesare pentru ridicarea tensiunii de la 0,4 KV – tensiunea la care furnizează generatoarele - la nivelul de 20 KV cât este tensiunea aprobată pentru racordarea la Rețeaua de Distribuție- lucrarea este finalizată și se afla în stadiu de semnare a recepției la terminarea lucrărilor;
- Smart metering și smart invoicing – achiziția de contoare cu citire de la distanță, înlocuirea softului de citire și facturare clienți și transmiterea facturilor în format electronic. Prin achiziția acestui sistem se va reduce intervalul de timp de la data citirii contorului până la facturare cu aproximativ 50% și se va crea posibilitatea de implementare în cadrul site-ului COLTERM S.A. a aplicației de generare a facturii electronice;
- Reabilitare rețele de termoficare primară în valoare de 12 milioane de lei – Studiu de Fezabilitate care s-a transmis la Primăria Municipiului Timișoara;
- Cogenerare de înaltă eficiență în CT Centru prin montarea unei turbine la Cazanele de abur existente;
- Cogenerare de înaltă eficiență CT Dragalina;
- Cogenerare de înaltă eficiență CT IMT;
- Retehnologizare CAF nr. 1 CET Sud.

3.4. ALIMENTAREA CU GAZE NATURALE

Județul Timiș beneficiază de alimentare cu gaze naturale din mai multe surse:

- gaze naturale din conductele magistrale ce traversează județul venind din Podișul Transilvaniei spre județul Arad, aflate în administrarea SNTGN TRANSGAZ SA;
- gaze de sondă asociate din parcurile situate în partea de nord – vest a județului;
- gaze de sondă libere din parcurile situate în partea de centru – sud – vest a județului.

Gazele naturale sunt utilizate atât pentru încălzirea spațiilor de locuit, social-culturale, industriale, cât și pentru procese tehnologice în industrie.

Alimentarea cu gaze naturale a municipiului Timișoara se face printr-o rețea de repartitie de medie presiune conectată la trei stații de reglare - măsurare – predare, amplasate pe Calea Moșniței, pe Calea Lipovei și la Fabrica de Zahăr. De la rețeaua de repartitie de medie presiune sunt alimentate stațiile de reglare - măsurare ale marilor consumatori și stațiile de reglare - măsurare de sector. Rețeaua de repartitie medie presiune se compune din cinci inele principale - un inel care cuprinde partea centrală a orașului, al doilea care cuprinde partea vestică a orașului, al treilea care cuprinde partea de nord a orașului, al patrulea care cuprinde partea estică a orașului și al cincilea care cuprinde partea de sud. De la aceste inele pornesc diferite ramificații la care sunt racordate stațiile marilor consumatori sau de sector.

CET Sud este alimentată printr-o ramură separată care primește gaze direct de la SRMP - Calea Moșniței și ocolește orașul prin sud. Prin realizarea acestei ramuri, a apărut posibilitatea creării a încă unui inel de medie presiune, prin conectarea acestei rețele cu cea care alimentează I.M.C. de pe strada Bujorilor.

Zona Timișoara dispune de un sistem de distribuție cu două trepte de presiune: presiune medie preponderent pentru agenți economici și instituții și presiune redusă pentru gospodării individuale și asociații de locatari.

În municipiul Timișoara, conductele subterane de repartitie și de distribuție sunt amplasate, în general, în teren public, în zone verzi, trotuare, alei pietonale și în porțiuni carosabile. Consumatorii sunt racordați la rețele de distribuție prin intermediul bransamentelor și posturilor de reglare-măsurare.

Serviciile de distribuție a gazelor naturale sunt asigurate, pentru Municipiul Timișoara de către SC Delgaz Grid. Centrul Operațional Timișoara are reprezentanți permanenți care asigură intervențiile de urgență și alte activități specifice distribuției gazelor naturale.

Datele referitoare la rețeaua de distribuție a gazelor naturale din Municipiul Timișoara:

Lungime rețea de distribuție a gazelor naturale de medie/joasă presiune este de 870 km, din care:

- Extinderi rețea (2018):3,4 km
- Modernizări rețea (2018):14,70 km

Stații de reglare - măsurare gaze (SRM), și stații reglare sector (SRS):

- SRS existente - 66 buc., din care modernizate în 2018- 0 buc.;
- SRM existente - 152 buc., din care modernizate în 2018- 0 buc.

Numărul bransamentelor (casnici + agenți economici) realizate în 2018 – 377.

Volume de gaze naturale distribuite în anul 2018

Nr. crt.	Categoria de Consumatori	Număr de consumatori	Cantități de gaze naturale distribuite în anul 2018(mc)
1	Casnici	96,414	81,249,358
2	Terțitari	1,119	10,704,186
3	Asimilați	46	1,111,563
4	Secundari	594	95,501,006
5	Comerciali	3,484	16,941,428
	TOTAL	101,657	205,507,541

Sursa datelor: S.C. Delgaz Grid S.A

Plan de investiții în anul 2019, în Municipiul Timișoara

Denumire lucrare	Lungime planificată (m)	Din care, realizat în 2018 (m)
ICB Timișoara str.Carpați, William Konrad Rontgen, Surorile Martir Caceu, Feleacului, Arieș, Versului, Naturii, Constantin Brăiloiu, Mareșal Constantin Prezan (Lidia) jud Timiș	8,750.00	8,312.00
ICB Timișoara str.Calea Moșniței, Albastrelor, Stan	8,570.00	1,856.00

Vidrighin, Torac, Tiblesului, Tigrului, jud.Timiș		
ICB Timișoara str.Electronicii, Venus, Atomului, Calea Buziașului jud Timiș	3,206.00	0.00
ICB Timișoara str.16 Decembrie 1989, Intrarea Lungă, Emanoil Gojdu, Ady Endre, Zugrav Nedelcu, Miron Costin, Timotei Cipariu, P-ța Alexandru Mocioni, Iancu Văcărescu jud.Timiș	3,500.00	0.00
ICB Timișoara str.Snagov, jud.Timiș	512.00	0.00
ICB Timișoara str.Alexandru Donici, Pictor Teodor Aman, Adam Mickewicz, BanulSeverinului, C.A. Rosetti, Cireșului jud.Timiș	5,100.00	2,224.80

Sursa datelor: S.C. Delgaz Grid S.A

3.5. TELECOMUNICAȚII

Avansul pe care telefonia fixă, mobilă, comunicațiile prin internet și serviciile conexe acestora de internet l-au înregistrat în raport cu anii precedenți, atât în județul Timiș cât și la nivel național, este indiscutabil. Discrepanțele între mediul urban și cel rural în ceea ce privește rata de penetrare a telefoniei fixe s-au diminuat simțitor, fapt determinat în parte și de creșterea pe piață a relațiilor concurențiale între furnizorii de servicii de specialitate. Dacă în urmă cu câțiva ani companiile de telecomunicații ofereau, în marea lor majoritate, servicii într-un singur domeniu – fie în telefonia fixă, fie mobilă, fie asigurau conexiuni internet – în ultimii această politică a fost abandonată. Fenomenul este vizibil în cazul majorității prestatorilor de servicii de telecomunicații. Aceștia se implică în a oferi servicii cât mai variate clienților, adăugând continuu la varietatea propriilor domenii de activitate.

Rețeaua de cabluri în Timișoara s-a modernizat, cuprinzând preponderent rețea de cupru și fibră optică. În vederea realizării unei rețele metropolitane în Municipiul Timișoara și comunele limitrofe, s-au instalat cabluri de fibră optică pentru interconectarea echipamentelor digitale de bandă largă.

Conform raportului de date statistice al ANCOM privind piața de comunicații electronice din România, în prima jumătate a anului 2018, traficul mediu lunar per locuitor a crescut cu 15% în cazul internetului fix, însă cel de internet mobil a înregistrat o creștere spectaculoasă de 49% per locuitor.

Internet mobil

Datele prelucrate de ANCOM pentru prima jumătate a anului 2018 arată că numărul conexiunilor 4G a crescut în continuare cu un ritm susținut, de 12%, ajungând la aproape 9 milioane. Astfel, conexiunile 4G reprezintă 46% din numărul total de conexiuni la internet mobil, iar 39% sunt conexiuni 3G, ponderea conexiunilor de mare viteză ajungând la 85% din totalul de 19,3 milioane conexiuni de internet mobil.

Traficul total de internet mobil a crescut cu 48% în primele șase luni ale acestui an, ajungând la 0,26 milioane TB, ceea ce înseamnă că traficul mediu lunar de internet mobil per locuitor a fost de 2,3 GB.

Internet fix

Conform statisticilor ANCOM, numărul conexiunilor la internet fix din România a ajuns la 4,9 milioane la jumătatea anului 2018, înregistrând o creștere semestrială cu 3,6%.

Rata de penetrare a internetului fix la 100 gospodării era de 60% la nivel național, respectiv de 72% în mediul urban și de 43% în mediul rural. Decalajul dintre urban și rural continuă să se reducă: numărul de conexiuni de internet fix din mediul rural a depășit 1,5 milioane, înregistrând un ritm de creștere de 8% pentru al doilea semestru consecutiv. Circa o treime dintre conexiunile din rural permit viteze de peste 100 Mbps, în creștere cu 32% în prima jumătate a anului 2018.

La nivel național, ponderea conexiunilor de foarte mare viteză (cel puțin 100 Mbps) a ajuns la 66%, în principal datorită extinderii rețelelor de fibră optică, care ajung tot mai aproape de locația utilizatorilor finali. De altfel, 58% dintre conexiunile de internet fix sunt realizate prin FTTH sau FTTB.

În prima jumătate a anului 2018, traficul total de internet fix a fost de 3 milioane de TB (+14%), astfel că traficul mediu lunar de internet fix per locuitor a fost de 26 GB.

ANCOM nu deține informații la nivel de localități privind aria de acoperire a rețelelor radio mobile celulare publice sau privind serviciile de acces la internet furnizate prin intermediul acestora.

Conform datelor furnizate de Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM), situația stațiilor și autorizațiilor în domeniul comunicațiilor, la nivelul municipiului în anul 2018, este următoarea:

- situația stațiilor de baza din municipiul Timișoara, notificate de către operatori până la sfârșitul anului 2018 (servicii mobile – GSM/UMTS/LTE) (tabelul următor);
- serviciul fix (radiorelee) – 67;
- serviciul fix multipunct – 0;
- serviciul fix prin satelit – 3;
- autorizații servicii radiodifuziune sonoră – 19;
- autorizații servicii televiziune (DVB-T2) – 1.

Tehnologii	GSM 900	GSM 1800	UMTS 900	UMTS 2100	LTE 800	LTE 900	LTE 1800	LTE 2100	LTE 2600	Total
Nr. Stații de baza	223	40	55	305	46	51	209	78	150	1157

Sursa datelor: ANCOM

V. MEDIUL DE AFACERI

1. ADMINISTRAȚIA

O administrație puternică și performantă este o administrație transparentă, informatizată, care reușește să determine implicarea cetățeanului. Doar prin introducerea de noi mijloace de comunicare, care să îmbunătățească relația dintre cetățean și administrație se va eficientiza actul administrativ și va spori încrederea cetățeanului în administrație. În același timp, deosebit de importantă este și relația de colaborare cu parteneri din străinătate, implicarea în proiecte și parteneriate care aduc un surplus de cunoștințe și experiență, dar și de fonduri necesare dezvoltării comunității locale.

Descentralizarea și autonomia locală reprezintă elemente constitutive ale oricărui stat democratic și constituie singura modalitate prin care se garantează asigurarea participării comunităților locale la viața politică, economică și socială a țării. Administrația locală, prin caracterul său descentralizat, trebuie să-și delimiteze și să-și asume competențele exercitate sub proprie răspundere, în favoarea și la dispoziția populației.

În administrația locală s-au produs schimbări majore în ceea ce privește autonomia locală, atât din punct de vedere al deciziei, cât și al resurselor financiare, ca urmare a apariției Legii 215/2001, privind administrația publică locală, dar și a OUG 45/2003 și apoi a Legii 273/2006 privind finanțele publice locale.

La nivel național se constată în întreaga administrație publică locală existența birocrăției, care se manifestă prin durata mare de procesare și decizie privind rezolvarea petițiilor de toate tipurile. Un studiu efectuat în România în anul 2000 de către USAID (United States Agency for International Development) în colaborare cu IRIS Center România (Center for Institutional Reform and the Informal Sector) a evidențiat faptul că reglementările excesive și birocrăția sunt principalele frâne în dezvoltarea economică națională armonioasă. Plecând de la acest studiu, Ambasada SUA, prin cele două agenții, USAID și IRIS, a lansat programul „Să facem afaceri simplu și rapid” care consta în realizarea de către municipalitatea vizată, a cinci pași. Fiecare pas îndeplinit corespundea acordării câte unei stele.

Crearea unui mediu de afaceri atractiv și moral constituie unul dintre obiectivele prioritare pentru administrația publică locală a municipiului Timișoara. În acest context, în cursul anului 2000, Primăria Municipiului Timișoara s-a angajat în derularea programului de reglementare inițiat de IRIS Center România, împreună cu USAID și Ambasada SUA la București, având drept obiect reducerea birocrăției și încurajarea întreprinzătorilor privați, prin simplificarea procesului de obținere a avizelor și autorizațiilor locale. Timișoara a fost primul oraș care a reușit să parcurgă, înainte de termenul final stabilit, cei cinci pași ai programului, datorită faptului că multe dintre măsurile de îmbunătățire impuse erau implementate deja sau în curs de implementare, anterior acestuia, prin voință și inițiativă locală. Confirmarea și referința pentru sloganul **“să facem afaceri simplu și rapid”** este acordarea, de către Ambasada Statelor Unite ale Americii în anul 2000 a certificatului “Oraș de 5 stele” administrației publice locale Timișoara. Acest document atestă faptul că la nivelul Municipiului Timișoara s-au obținut rezultate pozitive privind reducerea birocrăției în vederea demarării cât mai rapide a afacerilor.

1.1. SISTEMELE INFORMAȚIONALE ÎN ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ

Descentralizarea administrației publice, reducerea birocrăției sau sporirea transparenței actului administrativ ar trebui să fie deziderate pe care orice autoritate publică să încerce să le atingă. Cea mai eficientă de a realiza aceste obiective este informatizarea administrației, ceea ce înseamnă, înainte de toate, o mai bună comunicare între cetățeni și administrație, calea cea mai sigură înspre îndeplinirea principiului subsidiarității pe care se bazează autonomia locală.

În momentul de față, Primăria Municipiului Timișoara poate fi luată drept model de către multe din administrațiile publice din alte orașe ale României și din Europa și în ceea ce privește nivelul de informatizare pe care îl are. Acesta permite îmbunătățirea calității și diversificarea serviciilor oferite cetățenilor, maximizarea eficienței, creșterea transparenței activităților desfășurate de către personal, crearea de noi canale de acces și comunicare pentru cetățeni, companii și instituții, cu partajarea și diseminarea rapidă și sigură a informației, odată cu scăderea costului de comunicație.

Un sistem de informatizare implementat într-o instituție publică aduce beneficii majore precum:

- acces direct și instantaneu la informație;
- reducerea birocrăției și desconggestionarea serviciilor publice;

- rezolvare rapidă și interactivă a problemelor și cererilor;
- scurtarea timpului procedurilor de rutină;
- reducerea timpului de așteptare și de acces la informație;
- reducerea cozilor și a blocajelor la ghișee;
- standardizarea procedurilor de lucru și consolidarea structurilor de date;
- creșterea încrederii cetățeanului în instituțiile și serviciile publice;
- promovarea culturii informatice în rândul cetățenilor;
- implicarea cetățenilor în actul decizional și procesul democratic;
- reducerea reală a costurilor interne.

Componentele sistemelor informatizate care funcționează în cadrul Primăriei Municipiului Timișoara, și beneficiile pe care acestea le aduc atât administrației publice locale cât și, mai ales, cetățeanului contribuabil sunt următoarele:

1.1.1. Sistemul de informare și comunicare facil pentru cetățeni – panouri informative

Preocuparea permanentă a conducerii Primăriei Municipiului Timișoara este îmbunătățirea serviciilor publice electronice oferite atât cetățenilor municipiului cât și persoanelor care vin sau tranzitează orașul Timișoara și eficientizarea procesului de comunicare. Primăria Timișoara a luat inițiativa amplasării, atât în cartierele cât și în punctele de mare interes ale orașului, a 29 de panouri informative cu afișaj electronic, conținând informații utile despre activitățile din oraș. Amplasarea panourilor informative de afișaj electronic în puncte de mare interes ale orașului, ușor accesibile, vine în completarea elementelor de comunicare și interacțiune pe care municipalitatea le are cu cetățenii și se înscrie în Planul Integrat de Dezvoltare al "Polului de creștere Timișoara". Măsura vine în sprijinul ideilor promovate de Uniunea Europeană - de îmbunătățire a dialogului cetățenesc, a informării reciproce dintre cetățean și administrația locală. Inițiativa a venit și ca urmare a cererilor din partea mai multor consilii consultative de cartier din Timișoara, care de-a lungul timpului au primit solicitări de la locuitori pentru amplasarea unor asemenea panouri. Valoarea proiectului a fost de 4.522.865 lei (inclusiv T.V.A) din care contribuția Primăriei Municipiului Timișoara a fost de 72.639,00 lei. Locațiile panourilor sunt următoarele:

1. Str. A. Russo intersecție cu str. Măslinului;
2. Str. Taborului intersecție cu Calea Bogdăneștilor;
3. B-dul Regele Carol I (Piața Dragalina);
4. Str. Liege intersecție cu Calea Aradului;
5. Str. Sf. Apostoli Petru și Pavel (Borzești) intersecție cu str. Holdelor;
6. Str. Kogălniceanu intersecție cu B-dul Take Ionescu (vis-a-vis de biserică);
7. Str. Telegrafului nr. 8, intrare de la stradă la Cantina de Ajutor Social;
8. Str. Str. Ion Mihalache intersecție cu str. Baba Dochia;
9. Calea Buziașului – Piața Gh. Domășneanu (în apropierea magazinului Novatim);
10. Str. Sirius colț cu B-dul Sudului;
11. B-dul Iosif Bulbuca intersecție cu str. Arieș;
12. Aleea F.C. Ripensia intersecție cu str. 1 Decembrie;
13. Calea Martirilor intersecție cu str. Naturii;
14. Zona Circumvalațiunii – parcare de la Complexul Sportiv "Bega";
15. Str. Brediceanu intersecție cu str. Gh. Dima;
16. Intrarea în Parcul Dacia cu intrarea de pe str. Timiș;
17. B-dul Regele Carol I intersecție cu B-dul 16 Decembrie (Piața Mocioni);
18. Parcul Central – stație RATT spre Piața 700 – vis-a-vis de Catedrala Mitropolitană;
19. Calea Torontalului intersecție cu B-dul Cetății;
20. Calea Sever Bocu (Lipovei) penultima stație a troleibuzului 14;
21. B-dul Dâmbovița intersecție cu str. Ion Barac;
22. B-dul Eroilor de la Tisa, în față la Sala Olimpia;
23. Piața Bălcescu – str. Porumbescu, stație RATT;
24. Piața Traian;
25. Intrare în Piața de Gros;
26. Gara de Nord, stația RATT (spre centru);
27. Zona Stadion dinspre str. Arieș;
28. Piața 700;
29. În parcare Primăriei Municipiului Timișoara pe str. C.D.Loga nr.1.

1.1.2. Sistemul informațional de plată a taxelor și impozitelor locale

Primăria Timișoara este cea care a introdus - în premieră pentru România - plata taxelor și a impozitelor locale prin Internet, tocmai pentru a reduce cozile interminabile la ghișeele primăriei. Astfel, în prezent contribuabilii pot efectua toate operațiunile legate de informare și de achitare a impozitelor și taxelor locale în orice moment al zilei, fără a mai fi necesară deplasarea la sediul Direcției Fiscale a Municipiului Timișoara:

- prin accesarea rubricii de plată on-line pe site-ul Direcției Fiscale a Municipiului Timișoara www.dfmt.ro;
- prin sistemul național electronic de plată on-line a taxelor și impozitelor utilizând cardul bancar – SNEP (site-ul www.ghiveul.ro).

De asemenea, plata impozitelor și taxelor locale poate fi efectuată și în numerar la casierile deschise la sediul Direcției Fiscale a Municipiului Timișoara și, prin colaborare cu Poșta Română.

1.1.3. Portalul web al Primăriei Municipiului Timișoara (Portal.connect)

Aplicația Portal.connect e structurată în două componente aplicative distincte: aplicațiile front-office, accesibile utilizatorilor prin interfața portalului pe Internet, și aplicațiile back-office, care includ modulul de administrare (panoul administratorului). În funcție de diverse necesități, alte aplicații și baze de date sunt integrate în portal. Acesta este constituit din mai multe aplicații online ce au ca scop crearea unui mijloc de informare a cetățenilor, în timp real, despre activitățile administrației locale, oferă servicii online gratuite precum și crearea unei arhive de informații utile despre Timișoara, cetățenilor, turiștilor și oamenilor de afaceri. Portalul web (partea publică) www.primariatm.ro este structurat pe trei secțiuni mari: Primăria, Monitorul online și Timișoara. Aceste secțiuni conțin o multitudine de informații, dar și modalități de interacționare cu cetățenii: sondaje online, plata taxelor și impozitelor online, formulare online, program de audiențe, informații de contact, hotărârile consiliului local, comunicate de presă, link-uri utile, informații de interes public, motoare de căutare, etc. În anul 2018, s-a procedat la integrarea în portalul oficial al Primăriei Municipiului Timișoara, www.primariatm.ro, a website-ului Centrului de Informare Turistică Timișoara, www.timisoara-info.ro, ca și secțiune, alături de cele trei secțiuni mari: Primăria, Monitorul online și Timișoara.

Portalul www.primariatm.ro a obținut de-a lungul timpului mai multe premii în domeniul informatizării, dintre care amintim Premiul cel mare "Comunitatea Virtuală 2007" (ANIAP) pentru administrarea și actualizarea permanentă a portalului www.primariatm.ro. Dovada utilității acestui portal, constă în faptul că site-ul www.primariatm.ro ocupă locul 24 în topul regional al audienței (conform www.trafic.ro, luna octombrie 2018).

1.1.4. Sistemul de management al documentelor (Dox.connect)

Dox.connect este o suită de aplicații cu funcționalități complete de management al documentelor și fluxurilor de lucru (workflow). Documentele pot avea diverse forme: documente pe hârtie, fișiere diverse, mail-uri, fax-uri. Acest sistem informatic a fost realizat pe platforma Lotus Notes Domino și urmărește „drumul hârtiilor” în cadrul instituției.

Dox.connect gestionează unitar circuitul documentelor pe întreg parcursul de viață al acestora și asigură toate funcționalitățile standard cerute de un management corect și eficient al documentelor: securitatea și confidențialitatea informației în funcție de dreptul de acces; monitorizarea stării curente a documentelor; gestionarea în mod automat a circuitului acestora pe rute fixe și dinamice; arhivarea în mod automat, după criterii prestabilite, sau manual, prin selectarea documentelor care intră în arhivă. Dox.connect asigură funcționalități specifice de: registratură electronică; circulația și urmărirea documentelor; arhivarea electronică; statistici și rapoarte; audiențe și petiții; reclamații; cereri acces informații publice; hotărâri, dispoziții, etc.

Dox.connect folosește:

- Organigrama, relaționată cu diverse niveluri/drepturi de acces la documente la nivel de grup sau persoană, asigurându-se astfel securitatea și confidențialitatea documentelor;
- Un nomenclator de probleme, care permite stabilirea unor rute / destinații predefinite, tipul de revizii, participanții (revizori) la rezolvarea documentului, termene scadente;
- Nomenclatoare: străzi, adrese, persoane fizice/persoane juridice.

Sistemul de management al documentelor asigură preluarea, gestionarea și eliberarea electronică a documentelor de către Primăria Municipiului Timișoara. Acest lucru înseamnă că orice document (cereri, reclamații, sesizări) care intră în Primărie - prin registratura instituției, portal sau Call Center – se prelucrează unitar, termenele scadente sunt gestionate la nivel de sarcini/rol sau chiar utilizator. Sistemul oferă posibilitatea monitorizării stării curente a documentelor (la ce serviciu/birou/persoană se află

documentul la un moment dat). Prin introducerea sistemelor de informatizare de management al documentelor, timpul necesar procesării documentelor a scăzut în medie cu 15-20%, iar timpul necesar utilizatorilor de a rezolva problemele a fost redus cu până la 50%.

Prin intermediul aplicației Dox.connect, se face publicarea în mod automat pe portalul instituției, www.primariatm.ro, a proiectelor de hotărâri a Consiliului Local, a hotărârilor de Consiliu Local, certificatelor de urbanism, autorizațiilor de urbanism, acord comercial.

Toate aceste mecanisme de informatizare ale Primăriei Timișoara au fost premiate atât în țară, cât și în străinătate.

1.2. DEMOCRAȚIA PARTICIPATIVĂ

Democrația participativă susține participarea activă a cetățenilor la viața democratică, implicarea cetățenilor în procesul luării deciziilor și înțelegerea procesului decizional în general, dezvoltă dialogul între autoritățile publice și cetățeni, facilitează înțelegerea procesului legislativ în rândul cetățenilor, indiferent de vârstă, etnie, sex etc., promovează concepte și tehnici inovative de implicare și participare, creează structuri și strategii în domeniul politicilor, promovează cetățenia europeană activă și conștientizarea de către cetățeni a rolului lor major în conturarea viitorului Europei.

La nivelul orașului Timișoara, cetățenii sunt consultați în mod constant cu privire la problemele de interes local. În acest sens, la Timișoara funcționează de mai mulți ani următoarele structuri cu rol consultativ: 20 Consilii Consultative de Cartier, un Consiliu Consultativ pe Probleme de Tineret, un Consiliu Consultativ al Minorităților Naționale și un Consiliu Consultativ în domeniul Turismului.

1.2.1. Consiliile Consultative de Cartier

La fel ca și în anii anteriori, și în anul 2018, cele 20 de consilii consultative de cartier (CCC) au realizat propuneri de îmbunătățire a nivelului de trai din cartiere. Începând din anul 2003, CCC-urile Timișoarei au derulat o activitate neîntreruptă. Interfața acestora cu departamentele Primăriei a fost reprezentată de către Direcția Comunicare-Relaționare.

Reprezentanții CCC-urilor au avut întâlniri cu responsabilii diverselor compartimente din cadrul administrației locale timișorene. Unele dintre problemele ridicate au fost rezolvate în cadrul ședințelor, altele au fost menționate în procesele verbale de ședință, în contextul comunicării acestora spre rezolvare compartimentelor de resort, urmând a primi un răspuns ulterior.

În cadrul întâlnirilor menționate au fost prezentate investițiile și lucrările majore din cartiere, precum și cele aflate în derulare. Totodată, au fost prezentate lucrările care se intenționează a fi realizate.

Totodată, în cartiere au avut loc evenimente cu caracter zonal. Acestea au beneficiat de colaborarea și susținerea Casei de Cultură a Municipiului Timișoara.

1.2.2. Consiliul Consultativ al Minorităților Naționale

Organizat în conformitate cu Hotărârea Consiliului Local nr. 144 /25.03.2014, Consiliul Consultativ al Minorităților Naționale (CCMN) funcționează pe baza dialogului structurat în ceea ce privește elaborarea și monitorizarea aplicării politicilor publice în domeniul minorităților naționale. Acest este o structură consultativă fără personalitate juridică.

Conform Regulamentului, în cadrul întâlnirilor lunare au fost dezbătute principalele probleme cu care se confruntă minoritățile naționale.

La începutul lunii septembrie 2018, Primăria Municipiului Timișoara și Casa de Cultură a Municipiului, cu participarea Consiliului Consultativ al Minorităților Naționale, au organizat Festivalul Minorităților Etnice din Timișoara și Festivalul Gastronomic, ambele aflate la cea de-a cincea ediție. Timișoara a avut dintotdeauna un renume în România datorită caracterului său multicultural, precum și bune înțelegeri dintre comunitățile și etniile care o compun: români, germani, maghiari, sârbi, italieni, cehi, evrei precum și alte naționalități.

Amestecul etnic al comunităților, caracterul multicultural și toleranța au făcut ca Timișoara să fie singurul oraș din România în care funcționează trei teatre de stat în trei limbi naționale: Teatrul Național „Mihai Eminescu” Timișoara, Teatrul German de Stat, Teatrul Maghiar de Stat „Csiky Gergely”. Tot în orașul de pe Bega se regăsește cel mai mare Corp Consular din România, există învățământ preuniversitar în mai multe limbi străine: germană, maghiară, sârbă, engleză, franceză, italiană, există centre culturale ale Franței și Germaniei, gest al deschiderii către Europa.

1.2.3. Consiliul Consultativ pe Probleme de Tineret

Pe lângă Primăria Municipiului Timișoara funcționează o structură consultativă fără personalitate juridică, formată din reprezentanți ai organizațiilor de tineret este Consiliul Consultativ pe Probleme de Tineret (CCPT).

CCPT funcționează pe baza dialogului structurat în ceea ce privește elaborarea și monitorizarea aplicării politicilor publice în domeniul tineretului la nivel local. Acesta este organizat în conformitate cu HCL nr. 243/23.04.2013, modificat prin HCL nr. 326/26.06.2014.

Întâlnirile tinerilor au avut loc în conformitate cu Regulamentul CCPT, principalul subiect fiind reprezentat de punerea în practică a Strategiei de tineret a Municipiului Timișoara pentru perioada 2014-2020.

La fel ca și în anii anteriori, și în anul 2018 administrația locală timișoreană a sprijinit punerea în practică a prevederilor din Strategia pentru Tineret.

Prin crearea unui sentiment de apartenență a tinerilor la comunitatea locală - realizat prin interacțiune și implicare civică - se intenționează stabilirea unei legături cu comunitatea locală și cu orașul în care în prezent își desfășoară activitatea, precum și conectarea la spațiul urban local.

Totodată, a fost continuată activitatea în cadrul proiectului intitulat „Creating a framework and developing contents for tomorrow's youth centres” (“Crearea unui cadru și dezvoltarea conținutului acestuia pentru centrele de tineret de mâine”).

1.2.4. Consiliul Consultativ în domeniul Turismului

Consiliul Consultativ în domeniul Turismului (CCDT) reprezintă forul consultativ - pe lângă Primăria Municipiului Timișoara - în ceea ce privește politicile publice în domeniul turismului, la nivel local. Structura nu are personalitate juridică.

La fel ca și în anul precedent, majoritatea ședințelor Consiliului Consultativ în domeniul Turismului au fost prezidate de dl. viceprimar Dan Diaconu și moderate de dl. consilier local Radu Dimeca, secretar al „Comisiei I - pentru studii, prognoze, economie, buget, finanțe, impozite și taxe”.

Lista de adeziuni la CCDT a rămas deschisă pe parcursul întregului an. Înscrierea în această structură cu rol de consultare civică se realizează în conformitate cu prevederile anexei HCL nr. 119/31.03.2017 privind constituirea Consiliului Consultativ în domeniul Turismului și aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare, cu respectarea art. 5, 6.

Turismul local reprezintă un adevărat motor al dezvoltării, orice discuție - fie aceasta pro sau contra derulată în cadrul CCDT - contribuie la dezvoltarea Timișoarei.

Organism fără personalitate juridică, Consiliul Consultativ în domeniul Turismului reprezintă forul consultativ - pe lângă Primăria Municipiului Timișoara - în ceea ce privește politicile publice în domeniul turismului, la nivel local. Pe parcursul întregului an, cu o frecvență de două luni, au avut loc ședințe de plen CCT, precum și numeroase întâlniri în cadrul restrâns, în cadrul comisiilor de lucru ale structurii consultative nou înființate. Strategia de turism la nivelul municipiului Timișoara, dezvoltată într-un mediu participativ, devine obligatorie, ca document de sine stătător, în plus față de capitolele dedicate din cadrul Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană. A fost remarcată implicarea deosebită în domeniul turismului din partea Asociației de Dezvoltare Intercomunitară (ADI) „Polul de creștere Timișoara”.

Necesitatea dialogului constant cu operatorii de turism și sectorul asociativ din acest domeniu la nivelul municipiului Timișoara este evidentă. Structura Consiliului Consultativ pe domeniu sectorial s-a dovedit a fi una viabilă în acest context. Toate acțiunile ar urma să fie corelate cu strategiile locale deja aprobate, urmând să se continue apoi pe termen lung (2030, 2040 etc.). Odată constituit, Consiliul Consultativ în domeniul Turismului a stimulat dialogul în domeniu. Se impune un efort susținut pentru dezvoltarea turismului în Timișoara, punct nodal al întregii zone de vest a României. Turismul local reprezintă un adevărat motor al dezvoltării, orice discuție, fie aceasta pro sau contra derulată în cadrul nou înființatului Consiliu Consultativ în domeniul Turismului contribuind la dezvoltarea orașului în care toți cei prezenți trăim.

1.3. PUBLICAȚII: MONITORUL PRIMĂRIEI

În luna decembrie 2002 a apărut primul număr al ziarului Monitorul Primăriei Municipiului Timișoara, reluându-se, astfel, o tradiție de peste 100 de ani. Publicația este distribuită în mod gratuit timișorenilor, bucurându-se de apreciere, conform sondajelor de opinie efectuate. Tipărirea Monitorului Primăriei Municipiului Timișoara a fost demarată în ideea unei mai bune informări a cetățenilor municipiului cu privire la activitățile primăriei, ale serviciilor publice locale și ale Consiliului Local al Municipiului Timișoara. De asemenea, se dorește încurajarea inițiativelor societății civile, cunoașterea istoriei locale și regionale, evenimentele și personalitățile care au marcat evoluția orașului, Progresiv, de la an la an, a fost mărit numărul de pagini și, implicit, volumul informațiilor, precum și tirajul. Formatul ziarului este: A3,

alb – negru, hârtie de ziar, 16 pagini, apariție lunară, distribuție gratuită la cetățeni, în cutia poștală. Tirajul este de 125.000 de exemplare.

Monitorul Primăriei Municipiului Timișoara este redactat și paginat de angajați ai Primăriei Municipiului Timișoara, din cadrul Direcției Comunicare-Relaționare. Monitorul Primăriei este editat în conformitate cu legislația actuală, care impune publicarea hotărârilor de consiliu local. De la 1 august 2011, odată cu sărbătorirea apariției numărului 100 din seria nouă a Monitorului Primăriei Municipiului Timișoara, timișorenii pot consulta și varianta online a ziarului pe www.primariatm.ro. În noul format se fac actualizări zilnice cu informații nu doar din administrație, ci și despre viața și activitățile consiliilor de cartier, societății civile, prezentarea unor personalități de marcă ale Timișoarei și a unor momente remarcabile din istoria orașului. Formatul existent oferă o variantă atractivă a ziarului municipalității spre o mai bună informare a acelor care preferă internetul în locul ziarului de hârtie.

2. COOPERAREA INTERNĂ ȘI INTERNAȚIONALĂ

2.1. COOPERAREA INTERNĂ

Din punct de vedere al cooperării la nivel zonal, județean și regional, elaborarea în larg parteneriat public privat local a Conceptului Strategic de Dezvoltare Economică și Socială a Zonei Timișoara a creat oportunitatea corelării eforturilor făcute în diverse domenii și la diverse niveluri de decizie, pe parcursul implementării strategiilor proprii.

Pe plan local, relațiile de cooperare între Primăria Municipiului Timișoara și Consiliul Județean Timiș, respectiv Prefectura Județului Timiș, sunt active și conforme cu reglementările Legii nr. 215/2001 privind administrația publică locală, republicată și actualizată. Primăria Municipiului Timișoara are relații de cooperare, pe subiecte specifice, și cu departamente din cadrul Guvernului României, precum și cu organe și organisme descentralizate ale statului din teritoriu.

Primăria Municipiului Timișoara are relații de cooperare constante cu societatea civilă, inclusiv cu alte instituții, organisme și agenții locale, universități, unități de cercetare, agenți economici, instituții culturale, organizații non guvernamentale, fundații, asociații etc., colaborarea cu acestea concretizându-se prin crearea unei platforme de sprijin pentru autoritatea locală în scopul luării celor mai bune decizii privind dezvoltarea locală.

Aceste demersuri s-au concretizat în elaborarea *Conceptului strategic de dezvoltare economică și socială a zonei Timișoara* pentru perioada 2000-2010, a *Planului Integrat de Dezvoltare – Polul de creștere Timișoara* pentru perioada 2010-2015 și ulterior a *Strategiei Integrate de Dezvoltare a Polului de creștere Timișoara* pentru perioada 2015-2020.

Pentru consolidarea relațiilor existente și stabilirea de noi relații de cooperare s-au promovat acțiuni comune cu agenții economici, instituțiile, asociațiile și organizațiile în vederea accelerării dezvoltării economice locale.

Totodată, Municipiul Timișoara este membru al unor structuri asociative, clustere, inițiative ale societății civile, ale agenților economici sau ale structurilor administrative, al căror scop îl constituie creșterea performanței social-economice și îmbunătățirea calității vieții populației locale.

2.2. COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ

Din anul 1991 și până în prezent Municipiul Timișoara a stabilit relații de cooperare cu mai multe autorități ale administrației publice locale din Europa și de pe alte continente în vederea promovării unor interese comune. În acest cadru Primăria Municipiului Timișoara a desfășurat și desfășoară diverse acțiuni de cooperare internațională care au avut ca efect dezvoltarea și consolidarea relațiilor cu orașele înfrățite și parteneri și au contribuit la promovarea imaginii Municipiului Timișoara în lume.

2.2.1. Cooperarea cu orașele înfrățite și parteneri

Municipiul Timișoara promovează o politică de deschidere în virtutea căreia a încheiat acorduri de înfrățire și cooperare cu mai multe autorități ale administrației publice locale din străinătate, în limitele competenței stabilite prin legislația națională și cu respectarea angajamentelor internaționale asumate de Statul Român. Stabilirea relațiilor de parteneriat, cu unitățile administrativ-teritoriale similare din alte țări, s-a făcut în conformitate cu prevederile Legii nr. 215/2001, actualizată, privind administrația publică locală și ale Legii nr. 590/2003 privind tratatele.

În acest cadru legislativ, Municipiul Timișoara a semnat acorduri de înfrățire și cooperare cu 16 orașe din Europa și de pe alte continente: Graz din Austria, Mulhouse din Franța, Faenza din Italia, Karlsruhe din Germania, Rueil-Malmaison din Franța, Szeged din Ungaria, Gera din Germania, Treviso din Italia, Novi Sad din Serbia, Palermo din Italia, Nottingham din Marea Britanie, Cernăuți din Ucraina, Trujillo din Peru, Da Nang din Vietnam, Lublin din Polonia și Porto din Portugalia. De asemenea, a semnat acorduri de cooperare cu orașele: Taizhou din China, Munchen din Germania, Zrenjanin și Pancevo din Serbia.

În contextul acestor acorduri sunt derulate acțiuni concrete de cooperare în diverse domenii de activitate (administrativ, servicii publice, economic, social, cultural, științific, educațional, sportiv etc.) și sunt încurajate relațiile directe între instituții și organizații locale și instituții și organizații similare din orașele parteneri.

2.2.2. Cooperarea cu alte orașe

În afara relațiilor stabilite prin acordurile de înfrățire și cooperare, au fost realizate acțiuni de cooperare cu diverse alte orașe și organizații din Europa și de pe alte continente. Astfel, în ultimii ani, au fost dezvoltate noi relații de cooperare cu o serie de orașe din Europa, Orientul Apropiat, Africa și Asia: Banja Luka din Bosnia și Herțegovina, Barcelona din Spania, Benghazi din Libia, Budapesta din Ungaria, Debrecen din Ungaria, Fez din Maroc, Galway din Irlanda, Gwangju din Coreea de Sud, Jenin din Palestina, Kikinda din Serbia, Mako din Ungaria, Mórahalom din Ungaria, Nancy din Franța, Oslo din Norvegia, Pancevo din Serbia, Rijeka din Croația, Trento din Italia, Ulm din Germania, Valencia din Spania, Vârșeț din Serbia, Zrenjanin din Serbia, Grodno din Belarus, Lviv din Ucraina, etc.

2.2.3. Cooperarea cu diverse asociații și rețele de orașe europene

Municipiul Timișoara a aderat la mai multe asociații și rețele europene pentru a-și proteja și promova interesele, după cum urmează: EUROCITIES - rețeaua principalelor orașe europene; BĂLCINET - rețeaua orașelor balcanice; CLUBUL DE LA STRASBOURG - o asociere a principalelor orașe din statele care au aderat în anul 2004 și 2007 la Uniunea Europeană și orașul Strasbourg, din Franța, capitala parlamentară a Europei Unite; ALLIANCE OF IOSZEF CITIES - alianța orașelor care au în componență un cartier Iosefin; EUROPEAN CITIES MARKETING - principala rețea europeană a Centrelor de Informare Turistică și a Birourilor de Congrese; LIKE (LES RENCONTRES) - asociația orașelor și regiunilor europene pentru cultură; CITIES FOR SPORTS - rețea care are ca scop promovarea activității fizice și a sportului în orașele europene; EU CORE CITIES - asociație care se adresează orașelor și zonelor metropolitane care pot beneficia de pe urma rețelei feroviare trans-europene; UITP - Uniunea Internațională a Transportatorilor Publici; asociația ENERGY CITIES/ENERGIE CITÉS - asociația europeană a autorităților locale care sprijină politicile locale în domeniile eficienței energetice, energiilor regenerabile și reducerii efectelor schimbărilor climatice; ART NOUVEAU EUROPEAN ROUTE - RUTA EUROPEANĂ A MODERNISMULUI - asociație care promovează patrimoniul Art Nouveau, și EUniverCities - rețea europeană în cadrul căreia orașele de mărime medie și universitățile cu profil economic, social și tehnologic din aceste orașe lucrează împreună pentru îmbunătățirea cooperării.

2.2.4. Cooperarea transfrontalieră

În anul 1994, a fost creată EUROREGIUNEA DUNĂRE - CRIȘ - MUREȘ -TISA (DKMT), regiune transfrontalieră care include Regiunea Câmpia de Sud Ungaria, Regiunea Voivodina din Serbia și Regiunea de Vest România. Aceasta se întinde pe o suprafață de 77.456 km² și include o populație de cca 6 milioane de locuitori. Timișoara este cel mai mare oraș și cel mai important centru economic din Euroregiune.

În acest context, Timișoara a cultivat relațiile tradiționale de prietenie și bună vecinătate dintre locuitorii din orașele din cele trei state învecinate și a dezvoltat relații transfrontaliere cu orașele din Euroregiune, în special cu orașele Szeged, din Ungaria și Novi Sad, din Serbia, care sunt și capitalele celor două regiuni. Au existat numeroase vizite reciproce și colaborări între autoritățile administrației publice locale. Această apropiere a avut la bază mai multe caracteristici generale similare, istoria comună, probleme comune cu care se confruntă orașele pentru a căror rezolvare o abordare comună și o colaborare strânsă sunt benefice.

Timișoara, Szeged și Novi Sad au stabilit o serie de relații directe de cooperare de ordin cultural, administrativ și economic și în vederea consolidării acestor relații, Timișoara a semnat acorduri de înfrățire cu orașul Szeged, din Ungaria - care la rândul său este cel mai mare oraș din partea maghiară a euroregiunii, și cu orașul Novi Sad, din Serbia - și acesta fiind cel mai mare oraș din partea sârbă a euroregiunii. În cadrul acordurilor de cooperare și înfrățire dintre orașe, au fost inițiate și derulate mai multe proiecte transfrontaliere și acțiuni în diverse domenii, care au favorizat dezvoltarea relațiilor de colaborare dintre autoritățile locale, instituțiile publice, organizațiile civile și locuitorii acestor orașe.

În cursul anului 2016, în perspectiva anului 2021, an în care atât Timișoara cât și Novi Sad vor fi Capitale Europene ale Culturii, au fost dezvoltate relațiile de cooperare în domeniul cultural cu orașul Novi Sad, precum și cu orașele Pancevo, Zrenjanin, Vârșeț și Kikinda din Serbia.

3. TAXE ȘI PROCEDURI LOCALE

În România, rolul fiscal al impozitelor se înscrie în tendințele actuale din statele moderne, în general, constituind principala sursă a fondurilor bugetare, nivelul lor fiind unul mediu. Impozitele reprezintă o "plată bănească obligatorie, generală și definitivă (nerambursabilă) efectuată de persoane fizice și juridice la bugetul statului/local, în cuantumul și la termenele prevăzute de lege, fără obligația din partea statului de a presta plătitorului un echivalent direct și imediat, necesar pentru satisfacerea cerințelor societății". Persoanele fizice și persoanele juridice prevăzute de titlul IX din Codul fiscal, în calitate lor de contribuabil, au obligația să contribuie prin impozitele locale stabilite de consiliile locale, între limitele și în condițiile legii, la cheltuielile publice locale.

În perioada clasică, impozitelor li s-a recunoscut doar funcția fiscală, de contribuție la acoperirea cheltuielilor necesare funcționării autorității locale. Ulterior s-a considerat că impozitul nu trebuie să contravină unei mai bune administrări în economie, dimpotrivă, el trebuie să stimuleze realizarea unei economii mai eficiente și să nu distorsioneze mecanismul prețurilor. În statele dezvoltate, rolul impozitelor a dobândit o dezvoltare semnificativă. Pe lângă funcția lor fiscală (procură bani bugetului), impozitele sunt folosite (alături de alte agregate economice), ca metodă de conducere a economiei, au devenit instrumente de politică economică utilizate pe larg de autoritatea locală în limita competențelor stabilite de lege.

În anul 1999, în baza HG nr.333/29.04.1999 privind aprobarea protocolului de predare-primire, s-a procedat la transferarea activității de colectare a veniturilor proprii de la Ministerul Finanțelor la autoritățile administrației publice locale. Astfel, în anul 1999 și anul 2000, autoritățile administrației publice locale și-au creat compartimente proprii pentru realizarea atribuțiilor respective. Începând cu anul 2000 au fost acordate consiliilor locale libertăți, dar și sarcini privind impozitele și taxele locale, în sensul că acestora le revine sarcina stabilirii, urmării și încasării impozitelor și a taxelor locale. Astfel, anul 2000 a fost primul an fiscal în care autoritățile administrației publice locale și-au colectat prin forțe proprii veniturile.

În anul 2007 a fost înființată Direcția Fiscală, ca un serviciu public cu personalitate juridică, aflat în subordinea Primarului Municipiului Timișoara. Direcția Fiscală a Municipiului Timișoara are atribuții privind stabilirea, constatarea, controlul, urmărirea și încasarea impozitelor și taxelor locale, în conformitate cu reglementările Codului fiscal și Codului de procedură fiscală.

Veniturile proprii ale bugetelor locale, conform legislației române, sunt constituite din următoarele resurse financiare:

1. impozitele și taxele locale, instituite prin Codul Fiscal, respectiv:
  - a) impozitul și taxa pe clădiri;
  - b) impozitul și taxa pe teren;
  - c) impozitul pe mijloacele de transport;
  - d) taxa pentru eliberarea certificatelor, avizelor și autorizațiilor;
  - e) taxa pentru folosirea mijloacelor de reclamă și publicitate;
  - f) impozitul pe spectacole;
  - g) taxa hotelieră;
  - h) taxele speciale;
  - i) alte taxe locale.
2. amenzile și penalitățile aferente impozitelor și taxelor locale prevăzute mai sus;
3. dobânzile pentru plata cu întârziere a impozitelor și taxelor locale prevăzute mai sus;
4. impozitele și taxele instituite prin legi speciale (taxe judiciare/extrajudiciare de timbru, 50% din cota de impozitare asupra bunurilor imobile care au făcut obiectul înstrăinării).

Valoarea veniturilor colectate din impozitele și taxele locale ale agenților economici și
respectiv ale persoanelor fizice în perioada 2017 - 2018

Contribuabili	Valoarea veniturilor colectate în anul 2017 (lei)	
Venituri colectate de la agenți economici	Impozit/taxa pe clădiri	55.000.808,99
	Impozit/taxa pe teren	6.572.974,69
	Impozit pe spectacole	107.650,69
	Impozit pe mijloacele de transport	9.366.338,92
	Total	70.940.122,60
Venituri colectate de la persoane fizice	Impozit pe clădiri	22.262.932,61
	Impozit/taxa pe teren	4.471.652,32
	Impozit pe mijloacele de transport	15.934.721,71
	Total	42.669.306,67
Alte venituri a căror evidență nu este ținută separat pe persoane fizice/ juridice	Impozit pe teren extravilan	283.716,00
	Taxa judiciară de timbru și alte taxe	5.803.537,56
	Taxe extrajudiciare de timbru	191.783,57
	Alte impozite și taxe pe proprietate	385.105,99
	Taxa hotelieră	11.530,00
	Alte taxe pe servicii specifice	42.001,00
	Venituri din concesiuni și inc.	16.533.156,86
	Alte taxe pe utilizarea bunurilor	7.080.850,37
	Alte impozite și taxe	1.152.268,00
	Amenzi, penalități și confiscări	15.676.688,58
	Taxe speciale	4.078.567,97
	Alte venituri	2.804.468,32
	Total	54.043.674,22

Sursa: Direcția Fiscală a Municipiului Timișoara

Contribuabili	Valoarea veniturilor colectate în anul 2018 (lei)	
Venituri colectate de la agenți economici	Impozit/taxa pe clădiri	59.115.919,27
	Impozit/taxa pe teren	4.342.064,56
	Impozit pe spectacole	16.081,53
	Impozit pe mijloacele de transport	9.087.771,66
	Total	72.561.837,02
Venituri colectate de la persoane fizice	Impozit pe clădiri	20.201.394,94
	Impozit/taxa pe teren	4.133.176,97
	Impozit pe mijloacele de transport	15.910.496,06
	Total	40.245.067,97
Alte venituri a căror evidență nu este ținută separat pe persoane	Impozit pe teren extravilan	321.573,57
	Taxe judiciare de timbru și alte taxe	6.907.752,52
	Alte impozite și taxe pe proprietate	374.076,00
	Taxe hoteliere	4.103,00

fizice/ juridice	Alte taxe pe servicii specifice	50.517,00
	Venituri din concesiuni și inc.	14.430.779,52
	Alte taxe pe utilizarea bunurilor	9.497.649,95
	Alte impozite și taxe	1.022.666,78
	Amenzi, penalități și confiscări	15.683.630,84
	Taxe speciale	3.783.024,10
	Alte venituri	2.290.155,03
	Total	54.365.928,31

Sursa: Direcția Fiscală a Municipiului Timișoara

4. FACILITĂȚI ADMINISTRATIVE

Eficientizarea sistemului administrativ și reducerea birocrăției în vederea accelerării și facilitării accesului pe piață a investitorilor, reprezintă o prioritate a administrației publice locale.

Încă din anii 2000, administrația publică din Timișoara a fost preocupată de îmbunătățirea mediului de afaceri inclusiv prin reducerea procedurilor birocratice și acordarea de facilități pentru investitori în vederea stabilirii și dezvoltării companiilor în Timișoara, prin implementarea programului „Să facem afaceri simplu și rapid”. În urma finalizării acestuia, Timișoara a fost primul oraș din România care a primit calificativul „oraș de 5 stele”, adică „oraș deschis la investiții.

În clasamentul TOP 40 cele mai bune orașe pentru afaceri din România, realizat de revista Forbes, și care se bazează pe criteriile precum: ” Produsul Intern Brut, salariul mediu, stocul de investiții străine directe, rata șomajului, numărul de firme active, cifra de afaceri și profitul net mediu, dar și rețeaua de drumuri publice modernizate și căile ferate, precum și stocul de locuințe sau numărul de unități de învățământ”, Timișoara, în anul 2018 a fost declarat cel mai bun oraș din provincie pentru afaceri și pe locul 2 cel mai dinamic oraș, după București. Principalele atuu-uri pentru care Timișoara a obținut sunt infrastructura și amplasarea, dar și eforturile de implementare a conceptului de Smart City.

4.1. STIMULENTE FISCALE ACORDATE ÎN ANUL 2018

STIMULENTE FISCALE ACORDATE AGENȚILOR ECONOMICI ȘI RESPECTIV PERSOANELOR FIZICE ÎN ANUL 2018:

- Ajutor de minimis privind dezvoltarea regională "CLĂDIREA VERDE", în conformitate cu HCLMT nr.131/25.03.2014 privind aprobarea schemei de ajutor de minimis privind dezvoltarea regională "CLĂDIREA VERDE", modificată prin HCLMT nr.230/20.05.2014, HCLMT nr.145/20.03.2015 și HCLMT nr.41/29.07.2016.

Beneficiar al ajutorului de minimis: orice persoană juridică, proprietară a unei clădiri situată pe raza Municipiului Timișoara, pentru care deține, cumulativ:

- un certificat cu recunoaștere internațională, care atestă nivelul de sustenabilitate al clădirii, emis în unul din sistemele de evaluare: BREEAM, DGNB, LEED, GREEN STAR și CASBEE, în schemele/categoriile de certificare și nivelurile prevăzute expres în schema de ajutor de minimis;
- un certificat de performanță energetică clasa A, emis în conformitate cu metodologia de calcul a performanței energetice a clădirilor elaborată în aplicarea Legii nr. 372/2005 republicată privind performanța energetică a clădirilor.

Facilități fiscale prevăzute de schema de ajutor de minimis:

Facilitățile fiscale care se pot acorda beneficiarilor în cadrul schemei de minimis sunt reducerea de la plata impozitului pe clădiri în funcție de nivelul de sustenabilitate al clădirii cu efect asupra creșterii calității vieții în raport cu factorii de mediu, sociali și economici, astfel:

a) Reducere de 50% la plata impozitului pe clădire – se acordă în cazul în care clădirea deține un certificat de performanță energetică clasa A, precum și un certificat care atestă sustenabilitatea clădirii de nivel:

a.1.În sistemul de certificare BREEAM:

a.1.1.Breeam In-Use International (componente obligatorii - Asset și Building Management) - Outstanding, Excellent

a.1.2.Breeam 2009 Europe Commercial - Outstanding, Excellent

a.1.3.Breeam New Construction 2014 - Outstanding, Excellent

a.1.4.Breeam 2010 International - Outstanding, Excellent

a.2. In sistemul de certificare LEED:

a.2.1.Leed for Homes- Platinum

a.2.2.Leed for Core and Shell - Platinum

a.2.3.Leed for New Construction - Platinum

a.2.4.Leed for Existing Buildings - Platinum

a.3. In sistemul de certificare DGNB:

a.3.1.DGNB: Gold

a.4. In sistemul de certificare GREEN STAR:

a.4.1. GREEN STAR : 6 STARS

a.5. In sistemul de certificare CASBEE

a.5.1. CASBEE : S sau A

b) Reducere de 35% la plata impozitului pe clădire – se acordă în cazul în care clădirea deține un certificat de performanță energetică clasa A, precum și un certificat care atestă sustenabilitatea clădirii de nivel:

b.1.În sistemul de certificare BREEAM:

b.1.1.Breeam In-Use International (componente obligatorii -Asset si Building Management) - Very Good

b.1.2. Breeam 2009 Europe Commercial - Very Good

b.1.3. Breeam New Construction 2014 - Very Good

b.1.4. Breeam 2010 International - Very Good

b.2. In sistemul de certificare LEED:

b.2.1.Leed for Homes- Gold

b.2.2.Leed for Core and Shell - Gold

b.2.3.Leed for New Construction - Gold

b.2.4.Leed for Existing Buildings - Gold

b.3. In sistemul de certificare DGNB:

b.3.1.DGNB: Silver

b.4. In sistemul de certificare GREEN STAR:

b.4.1. GREEN STAR : 5 STARS

b.5. In sistemul de certificare CASBEE

b.5.1. CASBEE : B+

c) Reducere de 20% la plata impozitului pe clădire - se acorda în cazul în care clădirea deține un certificat de performanță energetică clasa A, precum și un certificat care atestă sustenabilitatea clădirii de nivel:

c.1.În sistemul de certificare BREEAM:

c.1.1.Breeam In-Use International (componente obligatorii -Asset si Building Management) - Good

c.1.2.Breeam 2009 Europe Commercial - Good

c.1.3.Breeam New Construction 2014 - Good

c.1.4. Breeam 2010 International - Good

c.2. In sistemul de certificare LEED:

c.2.1.Leed for Homes- Silver

c.2.2.Leed for Core and Shell - Silver

c.2.3.Leed for New Construction - Silver

c.2.4.Leed for Existing Buildings - Silver

c.3. In sistemul de certificare CASBEE

c.3.1. CASBEE : B-

În ceea ce privește certificarea BREEAM In – Use International, pentru acordarea facilităților stabilite prin schema de ajutor de minimis, este obligatoriu ca certificarea să aibe în vedere cel puțin componentele "Asset" și "Building Management", în caz contrar cererea urmând a fi respinsă. Incadrarea în categoriile de acordare a facilităților fiscale, va avea în vedere doar calificativele obținute pentru cele două componente obligatorii "Asset" și "Building Management". În situația în care calificativele obținute pentru cele două componente obligatorii sunt diferite, încadrarea în categoriile de acordare a facilităților fiscale se va face în funcție de calificativul cel mai scazut.

4.2 SISTEME INFORMATIONALE DE PLATA A TAXELOR SI IMPOZITELOR EXISTENTE/NOI IMPLEMENTATE IN ANUL 2018

- Sistemul de plată on-line a impozitelor și taxelor locale, prin accesarea rubricii de plată on-line pe site-ul Direcției Fiscale a Municipiului Timișoara www.dfmt.ro;
- Plata prin sistemul național electronic de plată on-line a taxelor și impozitelor utilizând cardul bancar – SNEP (site www.ghiseul.ro).

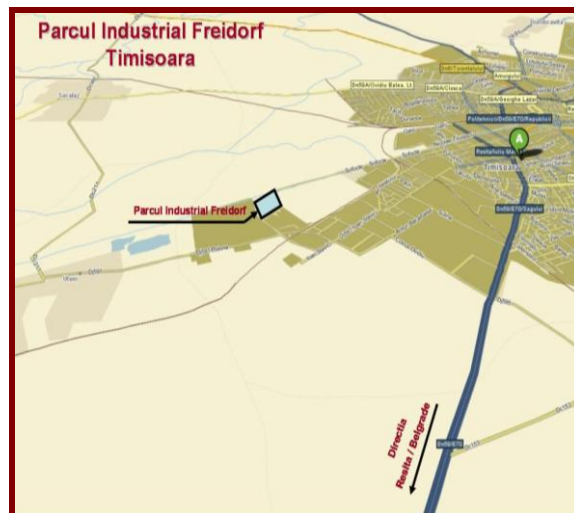
4.3. ALTE MĂSURI LUATE CARE AU DUS LA SIMPLIFICAREA MODULUI DE COLECTARE A IMPOZITELOR ȘI TAXELOR LOCALE

- Asigurarea posibilității de plată a impozitelor și taxelor la oficiile poștale, plata cu cardul bancar și prin ordine de plată;
- Asigurarea posibilității depunerii declarațiilor fiscale în sistem on-line, depunerea cererii și obținerea certificatului de atestare fiscală în sistem on-line.

5. STRUCTURI DE AFACERI ȘI PARCURI INDUSTRIALE

Parcul Industrial Freidorf

În vederea atragerii investițiilor străine, în zona de sud-vest a orașului, la o distanță de 7,2 km de centru a fost dezvoltat Parcul Industrial Freidorf, pe o suprafața de teren de 63 ha și 3600 mp, proprietate privată a Municipiului Timișoara. Având în vedere cadrul legal național, municipalitatea concesionează parcele (părți) din terenul corespunzător acestui parc, având suprafețe cuprinse între 1 ha, 4ha, 5ha și 6 ha care pot fi redimensionate/dezmembrate în funcție de intenția și specificul afacerii respective. Terenul se concesionează pe o perioadă de 49 de ani cu posibilitate de prelungire pentru încă 24,5 ani, adică în total 73,5 ani. Obținerea terenului este posibilă prin licitație, prețul de pornire fiind stabilit printr-un raport de evaluare al terenului.

Licitația se desfășoară în conformitate cu prevederile legislației române în vigoare și cu respectarea mențiunilor cuprinse în Caietul de Sarcini al concesiunii: suprafața construită trebuie să fie între 30 % și 70% din suprafața concesionată; minim 20% din terenul concesionat trebuie amenajat ca spațiu verde; crearea a minim 50 de locuri noi de muncă pentru fiecare hectar de teren concesionat. Cheltuielile legate de scoaterea terenului din circuitul agricol, dezmembrare și înregistrare la Cartea Funciară cad în sarcina investitorului. De asemenea, costurile de racordare la rețelele de utilități, amenajare a terenului și a drumurilor (dacă este cazul) sunt suportate de investitor.

Utilități:

- Energie electrică
- Gaze naturale
- Apă potabilă
- Canalizare
- Colectare gunoi –se efectuează de două ori pe săptămână
- Rețea de telefonie – în amplasament există rețea de telefonie din fibră optică.

Din păcate, "Parcul Industrial Freidorf" nu deține titlul de parc industrial în înțelesul OG nr. 65/ 2001 actualizată privind constituirea și funcționarea parcurilor industriale, astfel că, în speță, nu sunt aplicabile scutițiile de la plata impozitului pe clădire și a impozitului pe teren prevăzute la art.250 alin.1 pct.9 și art.257 lit.I din Legea nr.571/2003 privind codul fiscal, actualizată.

În scopul întăririi mediului de afaceri local, administrația locală a inițiat mai multe proiecte de realizare a unor structuri de afaceri, în colaborare cu Universitățile din Timișoara, știut fiind faptul că această colaborare poate contribui la creșterea competitivității firmelor timișorene.

Infrastructura regională de afaceri și inovare în sectorul IT&C - INCUBOXX

Amplasată în centrul Timișoarei, este un răspuns la necesitatea creării unei infrastructuri regionale de susținere a afacerilor și inovării în domeniul IT&C în Timișoara și în Regiunea Vest. Pentru finanțarea construcției acestui centru de competențe, a fost depus un proiect de finanțare în cadrul Programului Operațional Regional 2007-2013, Axa prioritară 1, în anul 2011 fiind semnat contractul de finanțare. Pentru înființarea acestei structuri s-au mobilizat resurse importante existente pe plan regional în acest

domeniu și în baza unor strategii de dezvoltare comune, s-au coordonat activitățile inovative desfășurate de actorii IT &C din regiune.

Infrastructura dispune de o clădire nouă, modernă, atractivă pentru tinerii investitori, care cuprinde spații pentru start-up-ul microîntreprinderilor și un centru de afaceri pentru consolidarea întreprinderilor mici și mijlocii. Utilizatorii acestor spații dispun de o infrastructură tehnică modernă pentru o utilizare optimă, cu acces la internet, rețea High-speed, centru de copiere ș.a. Mai sunt prevăzute spații pentru seminarii, conferințe, expoziții dar și spații pentru cantină. Clădirea dispune de 30 de spații pentru microîntreprinderi aflate în faza de incubare și 20 de spații pentru întreprinderile IT&C mici și mijlocii în faza de consolidare. Prețurile de închiriere de spații sunt sub prețul pieței, 3,5 euro/mp pentru primul an a firmelor aflate în incubare și 5 euro/mp pentru primul an al firmelor aflate în consolidare.

Întreprinzători locali, în special tineri absolvenți ai facultăților de profil IT&C și cadre didactice tinere din cadrul acestora, precum și IMM-uri, inclusiv microîntreprinderi, aflate în faza de incubare/consolidare a afacerilor lor, care desfășoară activități productive sau de prestări servicii în domeniul tehnologiei informației și comunicații și care, neputându-și permite închirierea unor spații de lucru la prețul pieței libere, solicită a fi găzduite în cadrul structurii de sprijinire a afacerilor.

În anul 2018 au fost locat în INCUBOXX 46 de firme din care:

- în faza de incubare 28 de firme
- în faza de consolidare 18 firme

Centrul Regional de Competențe și Dezvoltare a Furnizorilor din Sectorul Automotive – CERC

Centrul de competențe este localizat în Timișoara, în Parcul Industrial Freidorf pe o suprafață de 8.000 mp și vizează dezvoltarea furnizorilor locali, în vederea creșterii competitivității întreprinderilor românești și a stimulării companiilor multinaționale pentru a-și menține unitățile de producție în zonă. Centrul de

competențe asigură condițiile necesare pentru funcționarea firmelor din domeniul Automotive în ceea ce privește prototiparea și producția de serie mică, testarea, măsurarea și certificarea produsului, organizarea de târguri și expoziții, conferințe și seminarii precum și organizarea de cursuri de calificare pentru angajații firmelor din domeniul Automotive din regiune.

Imobilul cuprinde 3 corpuri independente cu o suprafață construită SC = 1600 mp (1corp cu P+1 nivele și 2 corpuri P) cu acces între ele. Centrul e mobilat și dotat cu echipamente de specialitate de ultimă generație folosite în industria automotive, precum și cu amenajările necesare funcționării optime a centrului. Imobilul construit va cuprinde un spațiu administrativ și de informare (50 mp), un laborator de măsurare/testare (150 mp), un laborator injecție mase plastice (700 mp), un laborator mașini cu comandă numerică (700 mp), precum și sală de conferințe.

Parcul Tehnologic și Industrial Timișoara

Parcul Tehnologic și Industrial Timișoara (PITT), operațional din octombrie 2004, funcționează în urma unui proiect realizat de către Consiliul Județean Timiș și Agenția de Dezvoltare Economico-Socială Timiș, finanțat prin Phare SIF 2001, Fondul Național pentru Dezvoltare Regională, Fonduri locale și alte surse, având ca scop sprijinirea dezvoltării sectorului IMM din următoarele domenii:

- Software;
- IT și comunicații;
- Electronică și electrotehnică;
- Automotive și alte tipuri de industrii ce utilizează tehnologii avansate și nepoluante;
- Alte activități de producție cu tehnologie puțin poluantă;
- Activități de proiectare, cercetare – dezvoltare;
- Logistică.

Parcul Tehnologic și Industrial Timișoara constă într-o suprafață de teren de cca. 18,37 ha, de tip „green field”, complet echipată cu facilități de infrastructură industrială. Oferta PITT constă în concesionarea a 25 de parcele cu dimensiuni cuprinse între 950 mp și 8420 mp. Suprafața utilă (concesionabilă) este de 10,78 ha. În cadrul PITT, există și un Pavilion Administrativ ce oferă 19 spații pentru închiriere și poate găzdui evenimente în sălile de conferință, protocol și seminar precum și o suprafață de teren neviabilizat de 1500 mp. Parcul este situat într-una din cele mai dinamice zone ale României, lângă Timișoara, pe Calea Torontalului, la o distanță de 6 km de centrul orașului, pe șoseaua națională DN 6, ce face legătura cu punctul de trecere al frontierei cu Uniunea Europeană, Cenad – Kiszombor (Ungaria), punct aflat la 75 km față de Parc. Accesul la Aeroportul Internațional Traian Vuia este la numai 15 km de locație, iar calea ferată (Gara de Nord Timișoara) se află la 8 km de locație. Valoarea investiției este de 3,7 milioane de euro.

Incubatorul de afaceri în Comuna Dumbrăvița

Este o structură de sprijinire a afacerilor localizată pe teritoriul Comunei Dumbrăvița, în apropierea șoselei ocolitoare a Timișoarei. Înființarea acestui incubator de afaceri are ca scop încurajarea inițiativei antreprenoriale locale ce vizează conservarea meșteșugurilor tradiționale, în vederea dezvoltării durabile a mediului de afaceri din zona Polului de Creștere Timișoara. Pentru a obține fondurile necesare creării unei astfel de structuri de afaceri, Municipiul Timișoara și Comuna Dumbrăvița au depus în parteneriat o cerere de finanțare în cadrul Programului Operațional Regional 2007-2013, Axa prioritară 1, la sfârșitul anului 2011 fiind semnat contractul de finanțare. Imobilul, cu o suprafață construită de 1.393,54 mp este format din două corpuri adiacente cu funcțiuni diferite: corpul A - clădire în regim P+2E, destinat incubării firmelor din domeniul serviciilor și corpul B - clădire tip hală, pentru incubarea firmelor productive. Incubatorul asigură, în luna octombrie 2018 găzduire pentru un număr de 16 IMM-uri în perioada de incubare și 9 IMM-uri incubate.

Alături de aceste structuri create la inițiativa autorităților publice, în Timișoara s-au dezvoltat un număr însemnat de structuri de afaceri private (amintim Complexul City Business Centre, Parc industrial Incontro, Vox Technology Park, Isho)

6. INVESTIȚII STRĂINE

Din punct de vedere al investițiilor străine atrase, Timișoara reprezintă un important pol de atracție pentru investitorii străini, atât în cadrul județului Timiș, cât și la nivel național. Nivelul înalt al productivității și calității muncii, disciplina, precum și costurile salariale mici au permis în continuare atragerea de firme importante pe plan internațional, această stare de fapt fiind susținută și de situația relativ bună a climatului investițional din Timișoara.

Începând cu anul 2015 și până în anul 2018, în Timișoara au fost înregistrate un număr de 1278 de noi societăți comerciale cu participare străină de capital, reprezentând 69,38% din firmele înregistrate în județul Timiș.

Situația societăților comerciale cu participare străină la capital înmatriculate la Oficiul Registrul Comerțului în perioada 2015 - 2018 din județul Timiș și în Timișoara

-valori-

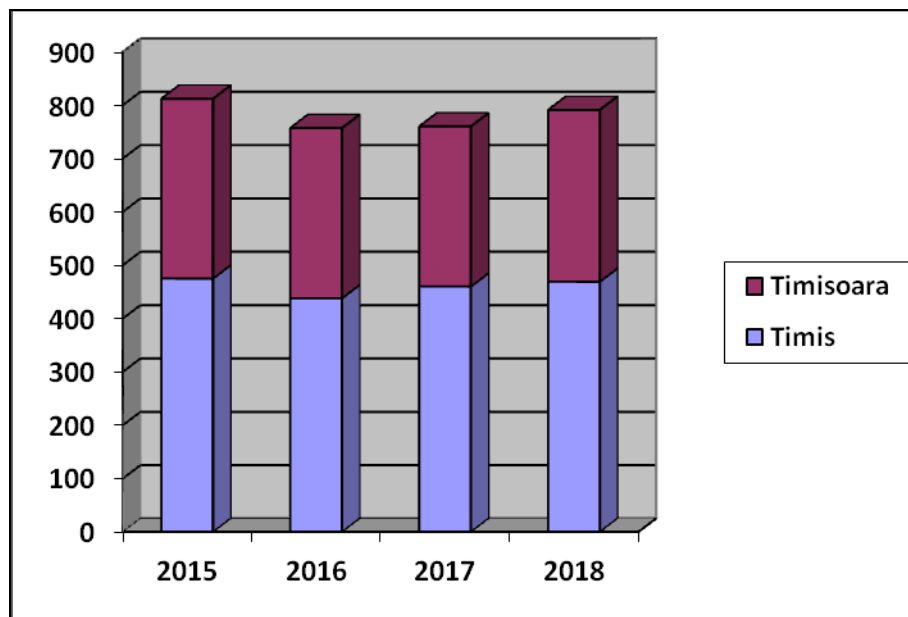
An	Nr. firme cu participare străină la capital		Total aport de capital străin -EURO-	
	Timiș	Timișoara	Timiș	Timișoara
2015	475	337	53.739.408	41.294.670
2016	438	319	4.733.554	2.656.876
2017	460	300	6.382.936	5.710.725,15
2018	469	322	14.902.926,18	4.899.340,38
Total	1842	1278	79.758.824,18	54.561.612,53

Sursa: Oficiul Registrului Comerțului Timiș

- procente -

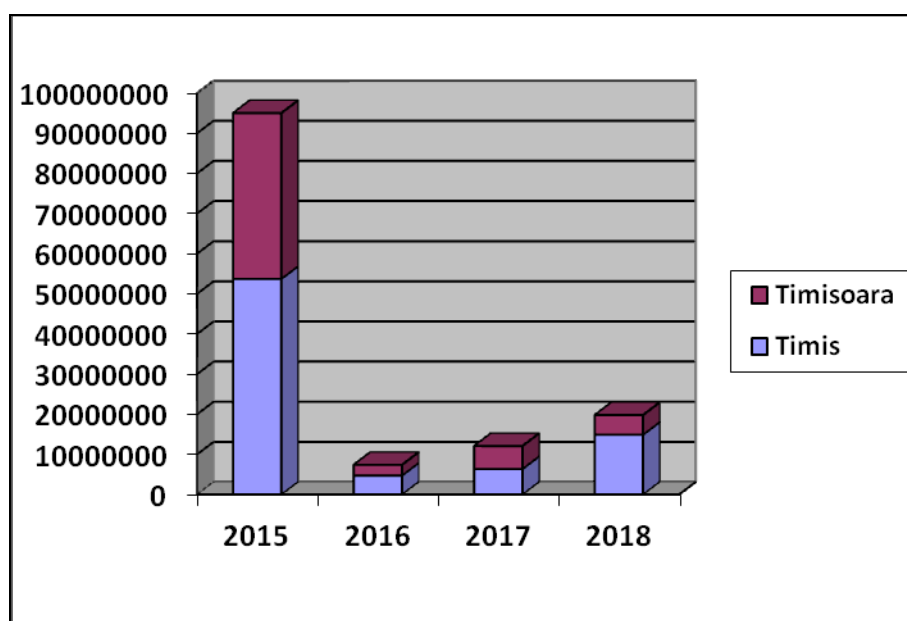
An	Număr firme cu participare străină la capital Timișoara / Timiș	Aport de capital străin Timișoara / Timiș
2015	71%	77%
2016	73%	56%
2017	65,2%	89,5%
2018	68,66%	32,88%
Total	69,38%	68,41%

Sursa: Oficiul Registrului Comerțului Timiș

Evoluția societăților comerciale cu participare străină la capital înmatriculate în perioada 2015-2018 din județul Timiș și Timișoara

Sursa: Oficiul Registrului Comerțului Timiș

Aportul de capital străin în Timișoara, în perioada 2015-2018, reprezintă 68,41% din aport de capital străin din județul Timiș.

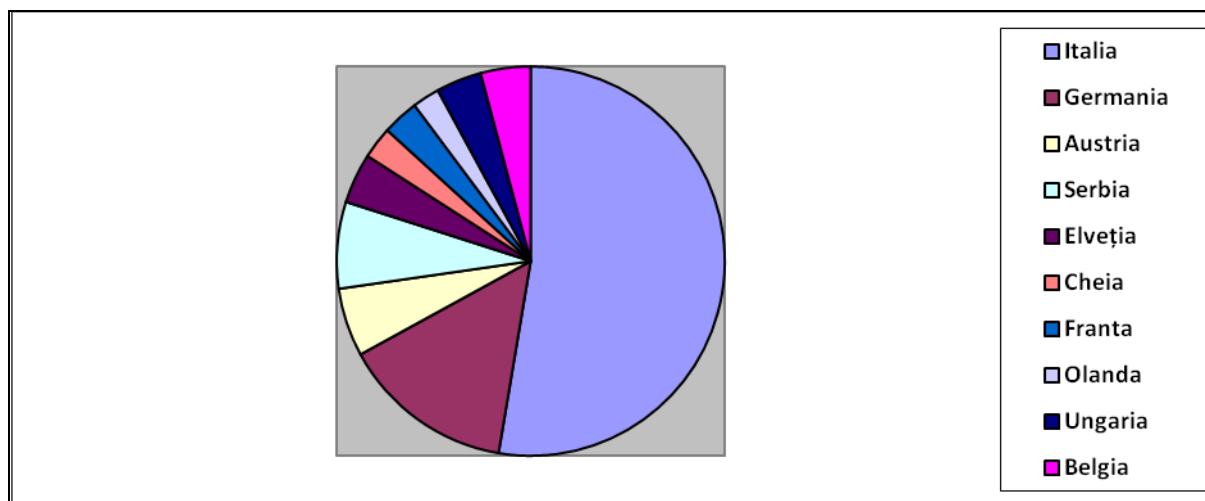
Aport de capital străin în Timiș și Timișoara, în perioada 2015-2018

Sursa: Oficiul Registrului Comerțului Timiș

Statistica primelor 10 țări după numărul de firme care au investit capital străin în Timișoara, în anul 2018, este redată grafic mai jos:

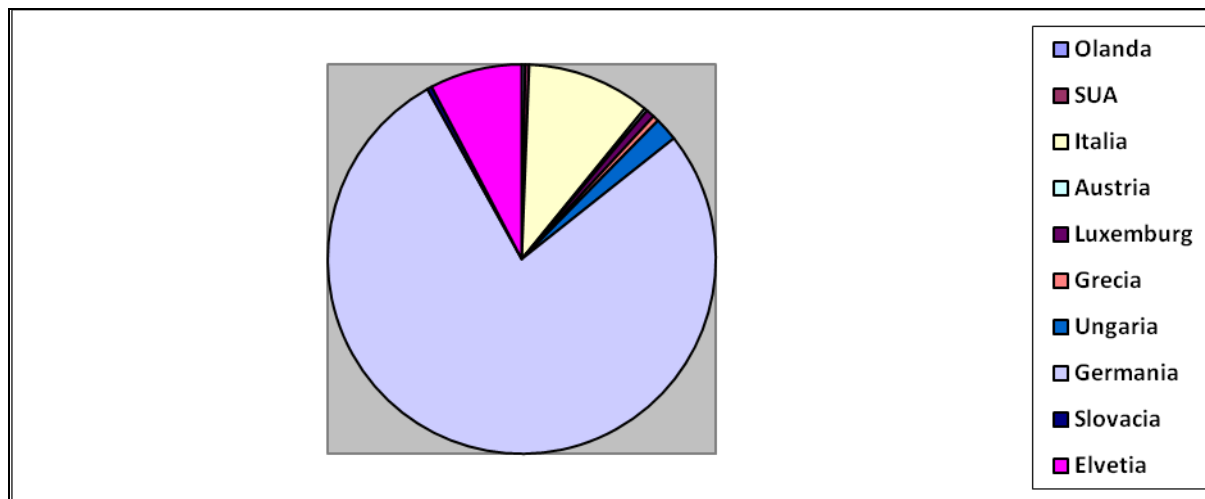
Clasamentul primelor 10 țări după numărul de firme cu participare străină la capital

Sursa: Oficiul Registrului Comerțului Timiș

Statistica primelor 10 țări funcție de capitalul străin investit în anul 2018 este redată mai jos:

Clasamentul primelor 10 țări după valoarea capitalului străin investit în Timișoara în anul 2018

Sursa: Oficiul Registrului Comerțului Timiș

Succesul Timișoarei în atragerea investitorilor străini este rezultatul condițiilor geo - politice favorabile, al infrastructurii tehnice și de comunicații dezvoltate, al existenței forței de muncă bine calificate și al mediului social coeziv, al relațiilor inter - umane și inter - etnice agreabile, al atractivității mediului de afaceri și nu în ultimul rând al deschiderii și preocupării constante a autorităților publice locale de atragere a investițiilor străine, de încurajare a afacerilor. Altfel nu s-ar explica de ce Timișoara a surmontat mari orașe cu condiții geopolitice, sociale și culturale similare.

VI. SITUAȚIA ECONOMICĂ**1. EVOLUȚIA SITUAȚIEI ECONOMICE A SOCIETĂȚILOR ÎN MUNICIPIUL TIMIȘOARA ÎN PERIOADA 2014-2017****1.1. EVOLUȚIA NUMĂRULUI SOCIETĂȚILOR PE RAMURI DE ACTIVITATE ÎN PERIOADA 2014-2017**

Datele au fost prelucrate de pe site-ul ListaFirme. În conformitate cu precizarea ListaFirme: "Statistica este realizată pe baza de date ListaFirme și ia în calcul companiile, asociații și acționarii acestora cu cota de participare în companii și informațiile de bilanț (cifra, profit, active, angajați, Caen) pe anul 2017. Statisticile selecțiilor sunt limitate la firmele care au depus bilanț întrucât criteriile se referă la raportările din acesta". În acest sens, informațiile furnizate sunt cele disponibile, anumite date având caracter provizoriu. Municipiul Timișoara nu poate fi ținut responsabil de eventualele erori ce pot apărea datorită caracterului provizoriu al datelor primite.

Evoluția numărului societăților din Timișoara, în intervalul de timp 2014 - 2017 este redată în tabelul de mai jos:

Evoluția numărului societăților din Timișoara în perioada 2014 - 2017

Ramură/An	2014	2015	2016	2017
Agricultură	373	381	380	293
Industrie	1.702	1.605	1.515	1.218
Construcții	1.753	1.738	1.754	1.456
Servicii	14.217	13.940	13.998	11.485
Total	18.045	17.664	17.647	14.452

Sursa: date prelucrate- ListaFirme

Numărul societăților, din Timișoara s-a menținut relativ constant pe perioada 2014 - 2016, respectiv 18.045 în anul 2014 și 17.647 în anul 2016. În anul 2017, numărul total de societăți care au depus bilanțul a fost de 14.452.

Un număr de 11.485 de societăți - reprezentând un procent de cca. 79,47% își desfășoară activitatea de bază în sectorul serviciilor. Ponderea societăților în sectoarele industrie, construcții și agricultură, cumulată, a fost în anul 2017 de cca. 20,53%.

Societățile active în sectorul serviciilor dețin în continuare cea mai însemnată pondere în economia Timișoarei, urmate de societățile din sectorul construcțiilor, industrie și agricultură.

1.2. EVOLUȚIA NUMĂRULUI MEDIU DE SALARIAȚI PE RAMURI DE ACTIVITATE ÎN PERIOADA 2014-2017

Numărul mediu al salariaților în anul 2016 a înregistrat cea mai mare creștere din perioada 2014 - 2016, fiind de 127.057. S-au înregistrat creșteri ale numărului de salariați în sectorul industrial de la 48.597 de angajați în anul 2015 la 53.112 de angajați în anul 2016, iar în cel al serviciilor de la 60.155 angajați în anul 2015 la 63.675 angajați în anul 2016 și o ușoară creștere în sectorul construcțiilor.

Evoluția numărului salariaților din Timișoara în perioada 2014 - 2017

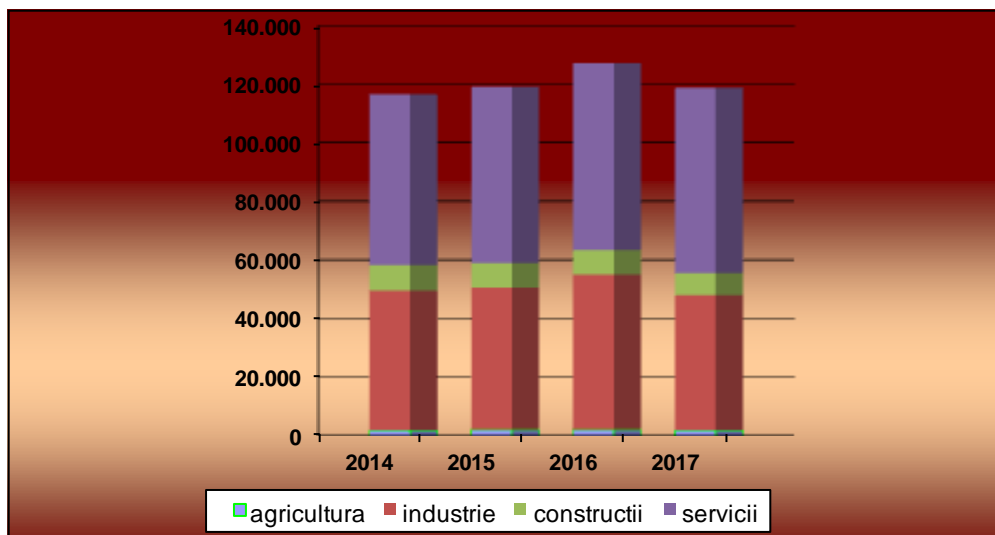
Ramură/An	2014	2015	2016	2017
Agricultură	1.792	1.943	1.897	1.765
Industrie	47.714	48.597	53.112	46.075
Construcții	8.697	8.365	8.373	7.567
Servicii	58.405	60.155	63.675	63.400
Total	116.608	119.060	127.057	118.807

Sursa: date prelucrate- ListaFirme

În ceea ce privește anul 2017, numărul de angajați din sectorul industrial a fost de 46.075.

În sectorul serviciilor, numărul de angajați a fost 63.400, în creștere față de anul 2014 și anul 2015, fiind în continuare cel mai însemnat angajator, asigurând cca. 53,37% din totalul locurilor de muncă. Construcțiile și agricultura oferă în același an doar cca. 7,86 % din numărul de locuri de muncă din Timișoara.

Evoluția numărului de salariați pe sectoare de activitate

În medie, numărul salariaților într-o societate a fost în anul 2017 de 8,2 într-o ușoară creștere față de anul 2016 când a fost 7,2.

Cel mai ridicat raport s-a înregistrat în sectorul industriei (37,83), în creștere față de anul 2016 (35,06) urmat la o diferență considerabilă de sectoarele agriculturii (6), serviciilor (5,52) și construcțiilor (5,2).

1.3. Cifra de afaceri și ponderea sectoarelor economiei la realizarea cifrei de afaceri

Cifra de afaceri totală reprezintă suma totală a veniturilor obținute din activități comerciale derulate de societățile care își desfășoară activitatea în municipiul Timișoara, evaluate la prețurile pieței și exprimată în mii euro, pentru ultimii patru ani pentru care sunt disponibile bilanțurile contabile ale acestora.

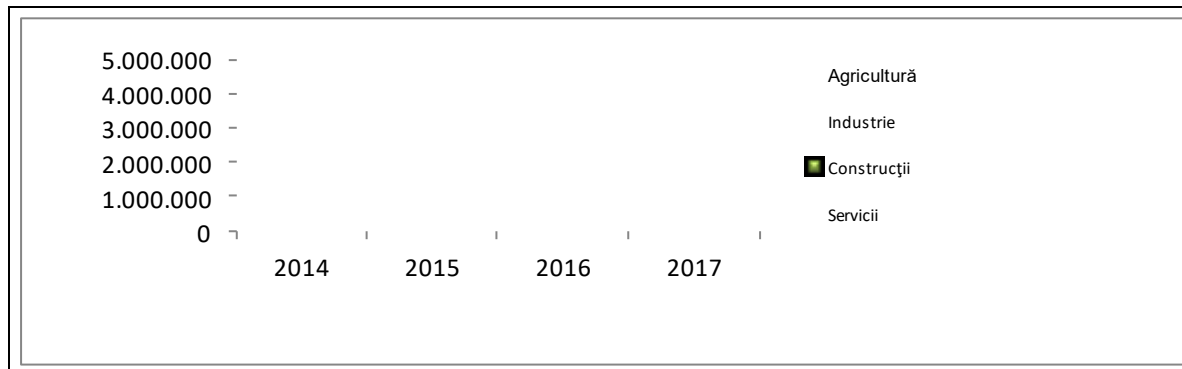
Analiza evoluției în timp a cifrei de afaceri reală a fost efectuată cu ajutorul mărimilor absolute, fiind evidențiat inclusiv ritmul mediu anual de creștere sau scădere.

Cifra de afaceri în perioada 2014-2017

- mii euro -

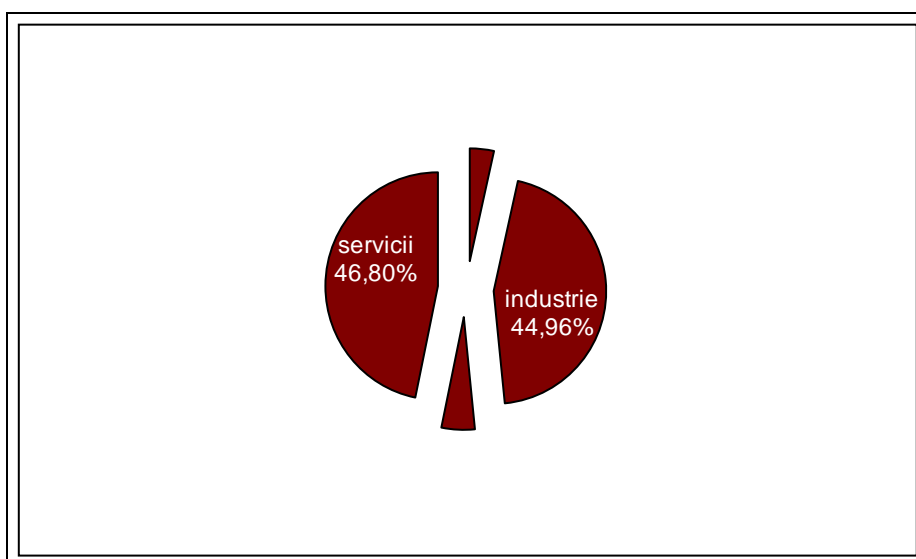
Ramură/ An	2014	2015	2016	2017	Total
Agricultură	250.388	250.377	250.361	279.283	1.030.409
Industrie	3.348.501	3.544.265	3.640.524	2.854.512	13.387.802
Construcții	328.554	412.950	329.991	351.945	1.423.440
Servicii	2.788.236	3.240.240	4.010.731	3.896.483	13.935.690
Total	6.715.679	7.447.832	8.231.607	7.382.223	29.777.341

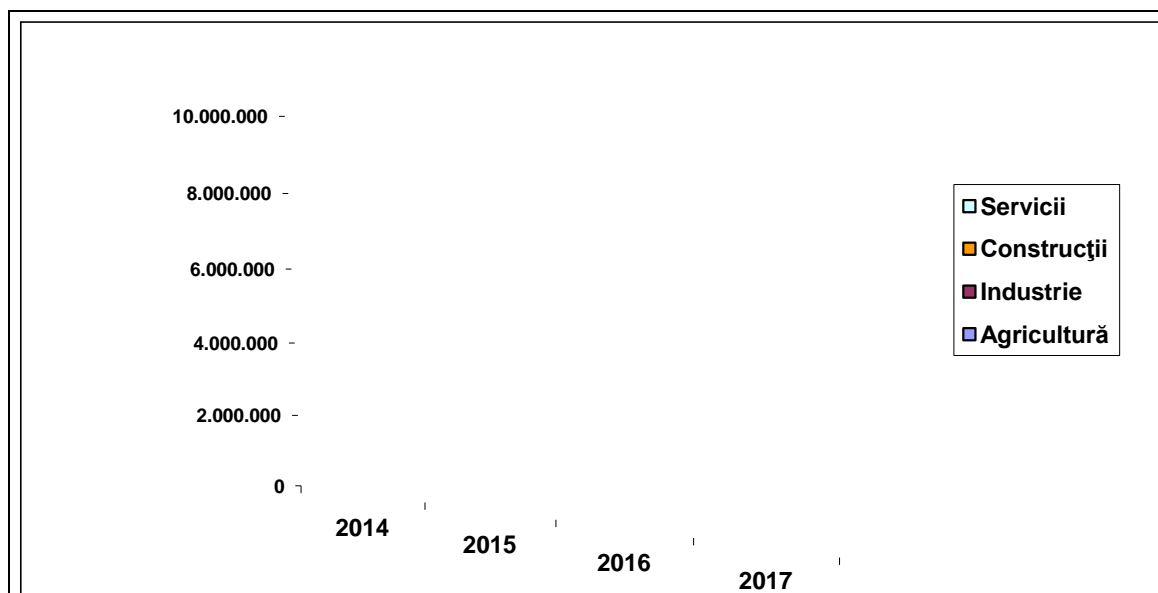
Sursa: date prelucrate- ListaFirme, curs Bnr la data de 11.03.2019

Evoluția cifrei de afaceri în perioada 2014-2017

O analiză a *ponderii sectoarelor economiei în realizarea cifrei de afaceri în perioada 2014 – 2017* evidențiază o dezvoltare a două sectoare în economia Timișoarei, respectiv serviciile cu cca. 46,80% și industria cu cca. 44,96%.

În aceeași perioadă, sectorul construcțiilor a contribuit la realizarea cifrei de afaceri în Timișoara în medie cu cca. 4,78%, iar sectorul agricol cu doar 3,46%.

Ponderea cifrei de afaceri a sectoarelor economiei municipiului Timișoara cumulat 2014 – 2017

Contribuția sectoarelor economiei la realizarea cifrei de afaceri în perioada 2014 - 2017

Se poate observa că pe toată perioada 2014 - 2017, sectorul serviciilor are cea mai mare contribuție la cifra de afaceri, urmat de sectorul industrial, de sectorul construcțiilor și de sectorul agricol.

2. SITUAȚIA ECONOMICĂ PE RAMURI DE ACTIVITATE

Beneficiind de o serie de avantaje competitive față de alte orașe – localizarea, piață de desfacere însemnată, capital uman bine pregătit – Timișoara este unul din cele mai dezvoltate orașe ale României din punct de vedere economic. La sfârșitul anului 2017 în Timișoara activau un număr de 14.452 firme, conform datelor prelucrate de pe site-ul ListaFirme, (doar firme care au depus bilanțul) din care 11.485 în sectorul serviciilor, 1.456 în sectorul construcțiilor, 1.218 în industrie, 293 în agricultură cu o cifră de afaceri totală de 29.777.341 mii euro și care ofereau peste 118.807 locuri de muncă.

Tradiția industrială este echilibrată de un sector al serviciilor bine reprezentat, Timișoara având astfel capacitatea de a se adapta mai ușor la schimbările economice din plan național și internațional.

Astfel, sectorul serviciilor este cel mai bine reprezentat în ceea ce privește numărul firmelor și este totodată cel mai bun angajator din economia Timișoarei; în același timp, sectorul industrial este cel care contribuie în cea mai mare măsură la realizarea cifrei de afaceri totală în Timișoara.

Potrivit unui studiu realizat de Banca Mondială, după anul 2000, Timișoara a devenit orașul cu cea mai mare creștere economică din Uniunea Europeană, PIB-ul pe cap de locuitor crescând de aproape patru ori.

2.1. INDUSTRIA

Industria și pionieratele tehnice au reprezentat dintotdeauna un punct forte al economiei din Timișoara. După anul 1989, anul trecerii României de la regimul comunist către un regim democrat, au avut loc schimbări majore în structura activităților industriale din Timișoara datorită proceselor de restructurare și re tehnologizare, producția industrială incluzând în prezent atât subramuri cu tradiție cât și unele noi, moderne și dinamice.

Principalele ramuri industriale care au cunoscut o dezvoltare deosebită în ultimii ani în Timișoara au fost industria componentelor auto, industria electronică și electrotehnică, precum și industria chimică și petrochimică.

Industria componentelor auto a înregistrat o dezvoltare puternică în ultimii ani, ca o consecință a necesității dezvoltării tehnologice în cadrul unităților industriale existente, în zona Timișoarei concentrându-se firme de renume în acest domeniu (Lisa Dräxelmaier, Kromberg & Schubert, Contitech, Mahle, Continental etc.).

Cea mai însemnată contribuție – ca cifră de afaceri – o are domeniul componentelor auto respectiv CAEN 2211 și CAEN 2932 - Fabricarea altor piese și accesorii pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule.

Industria electronică și electrotehnică este o ramură de succes în industria orașului Timișoara, mai ales datorită investițiilor marilor întreprinderi cu activități în producția „high-tech” (Flextronics, Luxten Lighting, ELBA-Philips etc.), ceea ce a determinat și o dezvoltare a societăților autohtone, furnizori sau subcontractori ai acestora. Această dezvoltare a determinat reducerea fenomenului de migrație a forței de muncă tinere și specializate înspre Europa de Vest sau continentul nord american.

Industria chimică și petrochimică, tradițională la Timișoara, s-a dezvoltat în special prin investițiile efectuate de Continental Automotive Products, Procter&Gamble (Detergenți), Linde Gas și Azur.

Alături de marii actori din industriile de vârf menționate anterior, în Timișoara sunt concentrate numeroase alte firme, mai ales întreprinderi mici și mijlocii, în domenii tradiționale – cum sunt industria textilă și a confecțiilor, fabricarea articolelor de îmbrăcăminte și industria pielăriei și încălțăminte - investitorii străini fiind interesați de aceste sectoare, datorită costurilor de producție scăzute, comparativ cu țările lor de origine. De remarcat că aceste domenii s-au dezvoltat inclusiv datorită societăților locale, tradiționale în Timișoara, precum Pasmatex, Uzinele Textile Timișoara, Filty. Deși unele din aceste unități tradiționale au intrat în declin ori au dispărut, în acest sector s-au dezvoltat alte investiții locale, care au preluat forța de muncă bine calificată și spiritul de întreprindere consacrat în ramurile respective.

Organizarea teritorială a industriei ilustrează rolul motor al aglomerației centrale urbane și difuzarea implantărilor industriale, în mod radial, dinspre zonele industriale mai vechi sau mai noi ale Timișoarei, în lungul marilor axe de penetrație (rutiere și feroviare), spre localitățile din zona periurbană. Privilegiate au

fost, în acest sens, comunele aflate în imediata vecinătate a municipiului, care au atras un număr mai mare de investitori și întreprinderi mai productive. Se remarcă totodată tendința grupării unităților pe profile industriale.

Zonele industriale centrale, care afectau coeziunea structurii urbane, sunt în prezent în reconversie, aici dezvoltându-se în special spații comerciale, de servicii și spații rezidențiale. Continuă să existe, însă, unele unități industriale dispersate pe întreaga suprafață a municipiului Timișoara, ceea ce permite circulația facilă a forței de muncă, dar determină și disfuncționalități urbane: incompatibilitatea activității industriale cu habitatul din apropiere, schimbul de produse dintre unitățile industriale pe infrastructura stradală din interiorul orașului, aglomerarea căilor de acces, poluarea. Au fost construite infrastructuri variate pentru a deservi unitățile și platformele industriale existente, dar în prezent acestea prezintă un grad avansat de degradare, unele sectoare fiind dezafectate.

Principalele zone industriale și de antrepozite din Timișoara, în care se concentrează adesea și unități de servicii pentru întreprinderi, chiar unități comerciale cu ridicata sau cu amănuntul, sunt:

➤ Zona industrială calea Buziașului (sud-est) care concentrează întreprinderi din industria chimică, producția de componente auto și electrotehnică.

➤ Zona industrială Calea Șagului (sud), zonă ce cuprinde depozite de materiale de construcții, precum și un număr însemnat de showroom-uri și dealeri auto. O contribuție importantă la dezvoltarea și diversificarea profilului zonei o are platforma Incontro, unde sunt localizate firmele:

- SC BARUM TEKNIK SRL
- SC LISA DRAXLMAIER AUTOPARTROM SRL
- SC ORIZO TEKNIK SRL
- SC L'AVVENTURA SRL
- S.C SCALINI SRL
- SC FINIMM SRL
- SC INTERCOLOR SRL
- SC R.BIESSE SR
- SC COSALDANTO SRL

Calea Șagului a devenit totodată o importantă zonă comercială, aici funcționând în prezent și supermarket-uri cum ar fi Auchan, Jysk, Praktiker, Metro sau Leroy Merlin;

➤ Parcul Industrial Freidorf (sud-vest) constituie o importantă zonă de atracție a investițiilor străine, de încurajare a dezvoltării întreprinderilor și creării de noi locuri de muncă, preponderentă fiind industria componentelor auto (Kromberg&Schubert, Rosign, Contitech, R-Coating, Elba); în preajma acestora s-au localizat și alte întreprinderi, din sfera producției și desfacerii, îndeosebi din cadrul industriei alimentare;

➤ Zona industrială UMT (nord-est) unde s-au localizat preponderent unități din industria chimică și automotive (Continental Automotive Products, Prompt, Linde Gaz, Hella), dar și depozite;

➤ Zona industrială Calea Torontalului (nord-vest) ce cuprinde unități din industria prelucrătoare. În această zonă se află și Parcul Industrial și Tehnologic Timișoara (PITT) ce are ca scop sprijinirea dezvoltării sectorului IMM-urilor din domeniile: software, IT și telecomunicații, electronică și electrotehnică, logistică, activități de proiectare și cercetare - dezvoltare;

➤ Zona de activități economice Calea Aradului (nord), zonă nou apărută, în care se dezvoltă mai ales servicii și depozite; ca și în cazul zonei Calea Șagului, zona Aradului a devenit un important pol comercial, aici fiind localizate supermarket-uri precum Auchan, Selgros, Decathlon, Momax sau Hornbach;

➤ Zona industrială și de servicii Calea Lugojului (est), conturată după 1990, aflată în prelungirea vechiului nucleu industrial Modern, s-a extins mai ales pe teritoriul comunelor Ghiroda și Giarmata, la ieșirea spre Lugoj și către conexiunea cu aeroportul internațional Timișoara, potențată mai recent și de conexiunea cu autostrada spre Lugoj - București. Aceasta concentrează numeroase showroom-uri și IMM-uri specializate în distribuție de produse industriale, servicii pentru întreprinderi, industrie textilă, hotelieră etc.;

➤ Zona industrială și de depozitare pericentrală, care s-a dezvoltat în lungul căii ferate ce traversează orașul, cu un profil tradițional diversificat (construcții, confecții metalice, industrie alimentară, antrepozite). În prezent, aceasta se află în plin proces de reconversie, înspre statutul de zonă de afaceri,

cu dezvoltarea preponderentă de unități comerciale și de servicii, cum ar fi: Openville, Kaufland, Carrefour, Galeria 1, Praktiker, Kappa, Dedeman. De amintit în această zonă complexul de birouri City Business Centre, care plasează oferta de spații pentru birouri la un nivel ridicat și Fructus Plaza Timișoara, o altă clădire de birouri și spații rezidențiale la standarde ridicate;

➤ Zonele industriale Gara de Nord, Solventul, Freidorf, Tipografilor (ILSA) și Modern sunt alte spații care în prezent sunt în restructurare, suportând în principal o reconversie din zone industriale în zone rezidențiale sau comerciale.

Baza materială a industriei este bogată; putem spune că există un fond excedentar de clădiri industriale și un număr mare de echipamente industriale, în special în subramurile industriei grele. Vechile hale și depozite industriale, supradimensionate și greu adaptabile la utilizările actuale, au fost abandonate, determinând o supra-încărcare a spațiului urban și periurban din fostele zone industriale.

Timișoara dispune de o forță de muncă specializată, cu înaltă calificare și experiență în diverse activități industriale, universitățile din Timișoara asigurând un potențial ridicat de formare profesională. Existența programelor de colaborare între sectoarele de cercetare-dezvoltare și cel al producției industriale, apariția pe plan local a societăților multinaționale au dus la diminuarea fenomenului de emigrare a specialiștilor de înaltă performanță. Se constată o creștere a numărului personalului specializat în domenii de vârf (automatizări, informatică, calculatoare, telecomunicații, electronică și electrotehnică etc.). Calitatea resurselor umane din Timișoara este, de altfel, unul din motivele principale pentru care investitorii străini aleg Timișoara pentru localizarea investițiilor lor în România.

În industria timișoreană există o bună experiență tehnică și tehnologică și ponderea utilizării proceselor tehnologice performante, marile companii internaționale stabilite în zona Timișoarei investind aici în echipamente și tehnologii de ultimă oră.

Creșterea competitivității întreprinderilor locale se datorează și implementării proceselor tehnologice performante de către corporațiile multinaționale prezente în zonă, ceea ce a determinat sporirea interesului producătorilor autohtoni în achiziția de tehnologii moderne și în creșterea productivității muncii în cadrul întreprinderilor mici și mijlocii.

Un rol important în atragerea investițiilor străine și în crearea de noi locuri de muncă îl au parcurile industriale, științifice și tehnologice și incubatoarele de afaceri. În zona Timișoarei sunt operaționale mai multe parcuri industriale: ex. Parcul Industrial Freidorf (situat în partea de sud-vest a Timișoarei), Parcul Industrial și Tehnologic Timișoara (situat în partea de nord-vest a orașului), Parcul Incontro, precum și incubatoare de afaceri: Incubator de Afaceri și Centru de Transfer Tehnologic în domeniul software, Infrastructură regională pentru afaceri și inovare în sectorul TIC Incubox și un Centru de competențe în sectorul Automotive.

2.2. SERVICII

Municipiul Timișoara a cunoscut în ultimul timp o dezvoltare impresionantă a sectorului serviciilor, în special a serviciilor de cunoaștere intensivă.

Principalele activități care au cunoscut o dezvoltare spectaculoasă în economia Timișoarei sunt telecomunicațiile, tehnologia informației, precum și activități conexe cum ar fi activități profesionale, științifice și tehnice (management și consultanță în management, cercetare-dezvoltare, arhitectură și inginerie, analiză tehnică, activități juridice, de contabilitate și consultanță fiscală) și alte activități de servicii administrative.

Evoluția favorabilă a acestor domenii demonstrează tranziția economiei timișorene către un tip de economie dezvoltată, sectorul serviciilor fiind majoritar din punct de vedere al populației ocupate (53,70% din totalul populației ocupate) și având în același timp o contribuție însemnată la realizarea cifrei de afaceri (46,80%).

Alte două domenii importante în sectorul serviciilor o reprezintă comerțul cu amănuntul (Timișoara fiind recunoscută ca și pol comercial) și serviciile de transport și depozitare. Acest fapt este justificat de infrastructura bine dezvoltată, de puterea mare de cumpărare și de existența și deschiderea către o piață mare de consum.

Sectorul serviciilor prestate către întreprinderi și cel al serviciilor prestate către populație a cunoscut o amploare deosebită în ultimii ani. Se remarcă o intervenție masivă pe piața internă a firmelor internaționale cu renume în domeniul prestării de servicii, ceea ce a determinat o creștere semnificativă a

calității produselor oferite, multe dintre aceste firme acționând în special pentru a-și proteja și păstra clienții – mari concerne internaționale – care investesc în zonă.

Factorul principal de creștere este dat de dinamica mare a *serviciilor către întreprinderi* (servicii de cunoaștere intensivă, cu o valoare adăugată mare), o evoluție interesantă având sectorul serviciilor de consultanță (juridice, audit, contabilitate și consultanță fiscală, servicii de sondaje, consultanță fiscală, managerială și tehnologică, cercetare-dezvoltare, alte activități științifice și tehnice) dar și servicii suport pentru întreprinderi (peisagistică, servicii pentru clădiri, recrutare și plasare a forței de muncă, servicii administrative și de secretariat). În acest domeniu serviciile sunt oferite de către firme naționale și internaționale dar și de organizațiile locale specializate.

Sectorul *tehnologiei informațiilor și a comunicațiilor* a cunoscut o dezvoltare spectaculoasă ca urmare a investițiilor străine atrase și localizate în zonă și a dezvoltării societăților autohtone.

Activitățile de realizare a soft-ului la comandă (software orientat către client) și cele de telecomunicații prin rețele fără cablu (exclusiv satelit) sunt două domenii care se regăsesc în topul primelor ramuri economice, atât în ceea ce privește cifra de afaceri cât și oferta de locuri de muncă.

În zona Timișoarei există un număr mare de firme de *transport marfă și persoane*, depozitare și curierat, localizarea în apropierea granițelor (Ungaria și Serbia) și infrastructura rutieră favorizând afirmarea zonei ca „centru logistic”.

O importanță deosebită pentru dezvoltarea economică o au *serviciile de cunoaștere intensivă* (KIBS – Knowledge intensive business services). KIBS reprezintă acele servicii care se bazează în mare măsură pe cunoștințele profesionale, fiind un factor decisiv în analiza competitivității la nivelul Uniunii Europene din anul 2000 (Raportul privind Competitivitatea Europeană, 2000).

În anul 1994, un director al Centrului pentru Cercetare în Inovare și Competitivitate (Miles) a efectuat o analiză a acestor servicii. Astfel, sectorul serviciilor de cunoaștere intensivă cuprinde părți însemnate din ramuri ca: marketing și publicitate; rețele informatice; servicii noi de telecomunicații; software; alte activități informatice; design; servicii financiare; servicii administrative; servicii pentru clădiri (arhitectură, inginerie, proiectare); consultanță în management; contabilitate; servicii juridice; inginerie tehnică; servicii de mediu; cercetare-dezvoltare etc.

Comerțul. Municipiul Timișoara reprezintă o zonă importantă de atracție pentru investițiile comerciale datorită proximității cu statele vecine, capacității mari de atracție a investitorilor, puterii mari de cumpărare a populației, numărului mare de turiști etc., confirmându-și în continuare tradiția de târg comercial.

Din punct de vedere al *repartizării teritoriale*, se constată o dezvoltare a investițiilor comerciale în special în zonele active și centrale ale orașului precum și la periferii, în partea de Est (direcția spre Lugoj – București) sau pe axa Nord – Sud (direcția Arad și respectiv Șag – Moravița).

Alături de magazinele specializate existente în zona centrală, au fost deschise noi supermarket-uri de către concerne internaționale precum Lidl&Schwarz, Kaufland, Mega Image, Carrefour, Auchan, Profi; în octombrie 2005 a fost inaugurat cel mai mare mall din partea de vest a țării, Iulius Mall, situat pe amplasamentul fostelor antene (după ce acestea au fost mutate în afara orașului), în anul 2015 fiind demarate lucrările de extindere a acestui mall (proiectul Openville), lucrări care au continuat și pe parcursul anilor 2016, 2017 și 2018.

La sfârșitul anului 2014 au demarat lucrările de construcții ale celui de-al doilea mall, în zona Calea Șagului, Shopping City Timișoara, dezvoltat de grupul Nepi care a fost finalizat în anul 2016.

În nordul și respectiv sudul orașului, în apropierea arterelor de comunicații, se concentrează în prezent două mari zone comerciale, aici fiind reprezentate unele dintre cele mai importante companii în sectorul comercial: Metro Cash and Carry, Auchan, Hornbach, Leroy Merlin, Selgros, Praktiker, Jysk.

Se observă o mai bună corelare a unităților comerciale cu numărul populației și volumul desfacerilor. Au apărut noi zone comerciale și s-au deschis noi supermarketuri în preajma cartierelor și zonelor de locuințe. Diversitatea mărfurilor vândute și calitatea acestora asigură aprovizionarea diferitelor segmente de cumpărători, resimțindu-se influențele mediului concurențial creat prin intrarea pe piața locală a investitorilor străini strategici, reprezentanți ai firmelor de renume. Pentru spațiile comerciale situate în zona centrală a orașului, precum și pentru principalele artere comerciale au fost întocmite și aprobate regulamente urbanistice ce reglementează funcțional activitățile comerciale.

Valoarea cea mai însemnată în cifra de afaceri realizată din comerțul cu amănuntul este realizată de către așa-numitele „magazine generale alimentare”, care au ca obiect principal de activitate vânzarea bunurilor alimentare, de băcănie, precum și a altor tipuri de mărfuri cum sunt: cosmetice, articole electrocasnice, îmbrăcăminte etc. În cadrul acestora, se observă orientarea cumpărătorilor către magazinele de tip supermarket și hypermarket prin practicarea „comerțului de week-end” (spre sfârșitul săptămânii înregistrându-se un număr mult mai mare de cumpărători).

Este evidentă preponderența *comerțului* în cadrul sectorului serviciilor din Timișoara. Serviciile de *transport și depozitare* ocupă un loc secund după cifra de afaceri realizată de firmele din acest domeniu cu toate că în clasamentul funcție de numărul de salariați a fost devansat de *serviciile administrative, informațiile și comunicațiile* precum și *activitățile profesionale, științifice și tehnice*, servicii de cunoaștere intensivă cu o valoare adăugată ridicată, se situează pe următoarele două locuri dar cifra de afaceri realizată de firmele din aceste domenii este cu mult mai mică decât cea realizată de firmele active în domeniul comercial.

Funcționarea piețelor agro-alimentare este reglementată și controlată de către administrația locală, fapt care duce la practicarea unui comerț civilizată în spații special amenajate. Construcția de piețe en-gros și agro-alimentare în Timișoara (Piața de Gros, a cărei amenajare a fost finalizată în anul 2006 cu sprijinul guvernului german, în 2012 fiind efectuate lucrări de dezvoltare a acesteia) este o mărturie a intereselor comercianților privați în această direcție.

Sectorul financiar - bancar s-a dezvoltat în ultimii ani datorită acțiunii conjugate a mai mulți factori, cum ar fi dezvoltarea de noi instrumente de creditare și economisire, scăderea dobânzilor la credite în lei dar și în valută, respectiv scăderea diferențelor dintre acestea, creșterea investițiilor în sectorul bancar și creșterea înclinației spre investiții a agenților economici etc.

Venind în întâmpinarea agenților economici foarte ocupați, a căror timp este drămuț între organizarea și bunul mers al afacerii și activitățile colaterale (care implică și legătura cu banca), băncile au deschis reprezentanțe și agenții în Timiș în anumite zone industriale și comerciale unde acestea nu existau.

În Municipiul Timișoara funcționează mai multe instituții de credit care oferă diverse produse/servicii financiar bancare, respectiv: credite; depozite; fonduri de investiții; conturi curente; carduri de credit și debit; asigurări de bunuri și persoane; finanțare exporturi; operațiuni cu efecte de comerț; servicii multi-cash, etc.

Un alt domeniu care a înregistrat o creștere în anii precedenți în Timișoara este cel al *imobiliarelor*, o arie de activitate care s-a remarcat, până anul trecut, în special prin segmentele rezidențial și office.

Cel mai cunoscut ansamblu de clădiri de birouri din Timișoara, City Business Centre (CBC), a fost deschizătorul de drumuri în privința segmentului de clădiri de birouri moderne. Ansamblul de clădiri va fi completat cu o nouă clădire de birouri care face parte dintr-un ansamblu mixt comercial-office dezvoltat de către Alpha Group Investment, Timișoara Centrum.

Openville Timișoara este cel mai mare pol de business, retail și entertainment din vestul României. Openville, cel mai mare proiect cu destinație mixtă din vestul României, este dezvoltat de companiile IULIUS și Atterbury Europe. Openville reprezintă o investiție estimată la peste 220 milioane de euro, cea mai mare infuzie de capital privat în sectorul de real estate din vestul țării.

În anul 2017, brandul UBC și-a consolidat poziția pe piața office din Timișoara prin livrarea a două clădiri clasa A, cu o suprafață total închiriabilă de 31.000 mp, respectiv:

- în ianuarie 2017 a fost inaugurată prima clădire de birouri UBC 2 (18.000 mp), prima clădire de birouri de tip A, ce se evidențiază în peisajul urban prin arhitectură, clădirea având formă triunghiulară. Totodată, dispune de acces direct spre parcul și noile zone de retail care urmează a fi amenajate în ansamblul Openville. Imobilul a fost construit potrivit principiilor pentru clădiri verzi și este închiriat de companii precum: Ness Digital Engineering, Autoliv România, ACI Worldwide, PwC România și Bitdefender;
- în decembrie 2017 a fost inaugurată cea de a doua clădire de birouri UBC 1 (13.000 mp), clădire care are 12 niveluri, iar printre companiile care au închiriat spații în UBC 1 se numără Atos (6.000 mp), furnizor internațional de servicii IT și Intel (2.400 mp), producător mondial în domeniul tehnologiei.

Proiectate în conformitate cu normele LEED, clădirile UBC dispun de implementarea unor politici sustenabile de operare, cu scopul de a crește eficiența costurilor la utilități și confortul chiriașilor.

Clădirile de birouri United Business Center (UBC) din ansamblul mixt Openville au fost premiate cu distincția „Proiectul office al anului”, în cadrul evenimentului HOTSPOT Timișoara 2018, organizat de DeBizz Magazine în parteneriat cu Fundația pentru Libertate Friedrich Naumann pentru Europa de Sud-Est. Premiul a fost acordat celor două imobile finalizate anul trecut, UBC 1 și UBC 2.

Compania IULIUS deține la nivel național zece clădiri de birouri operaționale, dezvoltate în proiecte mixte, cu o suprafață totală de peste 121.000 mp: șase în Palas Iași (70.000 mp), două în proximitatea Iulius Mall Cluj (18.000 mp) și două în ansamblul mixt Openville Timișoara (31.000 mp).

Ansamblul mixt Openville îmbină spațiile moderne de birouri, cu serviciile, oportunitățile de shopping și relaxare, permițând o eficientizare a timpului, oferind acces direct la numeroase facilități și economie de timp, datorită proximității de numeroase servicii utile în viața de zi cu zi: grădiniță, cabinete medicale, servicii bancare, asigurări, curățătorie, spălătorie, agenții de turism, coafor, birouri ale instituțiilor publice.

Pe lângă economia de timp pe care o oferă poziționarea într-un ansamblu multifuncțional, beneficiile sunt și de ordin financiar, respectiv:

- Card Partener – promoții de până la 25%, la sute de magazine și servicii, doar pentru angajați din UBC;
- Gamă extinsă de servicii;
- Food court cu specific internațional;
- Restaurante și cafenele tematice, cu panoramă spre parc;
- Peste 450 de magazine, supermarket;
- Fitness center, cinema multiplex;
- Săli pentru evenimente corporate sau private;
- Grădiniță și spații de joacă pentru copii;
- Parc de 55.000 mp;
- Parcare cu peste 4.068 de locuri.

Clădirea de birouri clasa A UBC 3 se află în plin proces de edificare. Lucrările de construcție au început în vara anului 2017. UBC 3 va beneficia de două intrări principale: de la nivel pietonal și de la nivelul parcului. Astfel, cei care vor lucra în clădire vor avea parte de o panoramă deosebită asupra zonelor verzi și vor beneficia de acces imediat la cafenelele și restaurantele amenajate în proximitatea parcului Openville. La demisol și parter, vor fi amenajate magazine, restaurante și cafenele. Clădirea UBC 3 va oferi: 19.000 mp închiriable, 14 etaje și un nivel tehnic, dotări de clasa A., suprafețe generoase pe fiecare nivel, care ajung până la 2.000 mp, spații ample fără coloane interioare, fațadă integral din sticlă, aport sporit de lumină naturală, soluții eficiente din punct de vedere energetic, acces direct la serviciile oferite de Iulius Mall Timișoara.

Localizat în centrul Timișoarei, ansamblul mixt Openville este o destinație unică în vestul țării, cu impact regional, inclusiv peste graniță.

Vox Technology Park a fost finalizat la începutul anului 2018 și dispune de o suprafață totală de 26.000 mp pentru birouri, cu o arhitectură deosebită și dotări de ultimă generație, la cele mai înalte standarde europene de calitate și siguranță. Clădirea dispune de cea mai mare suprafață disponibilă per etaj din Timișoara. Birourile premium spațioase, ultra-moderne, asigură un nivel superior de extindere și dezvoltare, fiind special concepute pentru viitorul companiei tale. Pentru maximă siguranță și evitarea riscurilor pe care le implică securitatea bazată pe parole, accesul în clădire se face pe bază de autentificare biometrică prin intermediul unei aplicații care generează o cheie de acces de tip QR code în urma recunoașterii faciale sau a amprente, dar și avantaje competitive pentru angajați, ca spații și dușuri pentru bicicliști, food court și sala de fitness, spații comerciale și de servicii.

Clădirea a obținut certificarea BREEAM Excellent cu scorul de 85,6%, cel mai mare punctaj acordat vreodată.

Vox Property Group a dat startul construcției proiectului rezidențial Vox Vertical Village, amplasat în proximitatea proiectului de spații de birouri finalizat anterior. Vox Vertical Village reprezintă primul concept de „oraș pe verticală” dezvoltat pe plan local, urmând a fi livrat pe piață la finalul anului 2019 în urma unei investiții de 14 milioane de euro. Ca și proiectul de birouri din imediata apropiere, Vox Vertical Village va fi un proiect „verde”, dezvoltat conform standardelor BREEAM Excellent.

Vox Vertical Village va dispune și de peste 1.000 de arbori și arbuști, amplasați atât pe terasele private cât și în spațiul comun interior. Proiectul va pune la dispoziția viitorilor locatari o serie întreagă de

facilități, printre care și un atrium cu iluminare naturală, o piscină exterioară, o zonă de recepție, cinema și o sală de fitness.

ISHO este alternativă contemporană la ceea ce înseamnă a locui în oraș, o redefinire a spațiului urban, ce îmbină armonie, modernitate și lifestyle. *ISHO* a fost conceput pentru a deveni un reper al Timișoarei de mâine. *ISHO* aduce aproape servicii și funcționalități unice, de la restaurant și cafenele, la gym și pistă de alergat, spațiu cultural și propriul debarcader.

ISHO Offices are la bază experiența a două proiecte emblematice dezvoltate pe piața de birouri de către Mulberry Development, City Business Centre Timișoara și The Office Cluj-Napoca. La finalul celor trei etape de dezvoltare, *ISHO Offices* va forma un singur corp, cu suprafețe de peste 6.000 mp pe etaj, oferind companiilor chiriașe flexibilitate în utilizarea spațiului, cât și predictibilitate în ceea ce privește extinderea ulterioară în cadrul clădirii.

2.3. CONSTRUCȚII

În anul 2017 în sectorul construcțiilor activau 1.456 societăți comerciale, peste 7.567 salariați și o cifră de afaceri de 351.945 mii euro.

Cea mai însemnată contribuție – atât ca număr de societăți cât și ca cifră de afaceri – o are domeniul construcțiilor de clădiri, respectiv CAEN 4120 *Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale*.

Următorul domeniu ca importanță ținând cont de cifra de afaceri realizată este CAEN 4322 *Lucrări de instalații sanitare, încălzire și aer condiționat*, al treilea domeniu fiind *Lucrările de construcții de drumuri și autostrăzi* – CAEN 4211.

2.4. AGRICULTURA

Învelișul de sol din Timișoara este de o mare diversitate, din clasele cernisoluri cambice, lăcoviști și soluri gleice, soluri brune eumezobazice, bălți și gropi de împrumut, cernoziomurile. Capacitatea solurilor de susținere a producției agricole este medie datorită ponderii ridicate a unor tipuri de soluri cu fertilitate scăzută sau afectate de umezeală în exces, compensată însă de prezența cernoziomurilor și preluvisolurilor molice, soluri calitative pentru dezvoltarea agriculturii.

Condițiile pedoclimatice sunt în general favorabile agriculturii, Timișoara încadrându-se în climatul temperat continental moderat cu influențe sud-mediteraneene. În perioada propice culturilor agricole cad aproape 80% din precipitații, ceea ce constituie o condiție favorabilă dezvoltării plantelor și legumelor autohtone, însă regimul precipitațiilor este neregulat, remarcând alternanța anilor secetoși și a celor excesiv de umezi. Teritoriul zonei Timișoara dispune de o bogată rețea hidrografică, pânza freatică se situează la o adâncime ce variază între 0,5 și 4 m, ceea ce generează bălțiri în condițiile unor precipitații excesive.

Datorită suprafețelor agricole întinse și a solurilor de calitate, potențialul agricol al județului Timiș este ridicat. Comparativ cu alte regiuni rezultatele obținute în agricultură au fost bune, în ciuda faptului că beneficia într-o măsură insuficientă de servicii adecvate. O contribuție importantă la dezvoltarea sectorului agricol o au mecanizarea agriculturii și creșterea semnificativă a facilităților acordate în acest domeniu. Majoritatea societăților agricole cât și asociațiile familiale dețin propriile utilaje în funcție de suprafața pe care o exploatează.

Deși în municipiul Timișoara activitățile agricole sunt slab dezvoltate, totuși la nivelul județului Timiș agricultura reprezintă una din cele mai atractive oferte de investiții, observându-se o creștere remarcabilă a interesului investitorilor străini față de sectorul agricol. Existența materiilor prime necesare agriculturii, piața de desfacere semnificativă pe care o deține, condițiile climatice favorabile și creșterea investițiilor străine fac din județul Timiș o zonă cu un potențial agricol ridicat.

În ceea ce privește profilul producției agricole, aparent paradoxală pentru zona Timișoara – dominată de un oraș mare, cu nevoi ridicate de consum zilnic de produse agricole proaspete – este slaba dezvoltare a horticulturii și a producției legumicole, în favoarea extinderii marilor culturi de câmp (cereale și unele plante tehnice). De altfel, în mod tradițional, cel puțin începând cu anii 60 ai sec. XX, zona Timișoara s-a afirmat ca importator de produse legumicole și horticoale, aduse de la distanțe variate, fie din spații apropiate, din județ (Belinț pentru cartofi și varză, Gottlob pentru lubeniță și pepeni etc.), fie de la distanțe mai mari, din bazinele legumicole ale Aradului sau ale Olteniei.

Cauza principală o constituie pretabilitatea redusă a solurilor pentru astfel de culturi, dar și lipsa amenajărilor pentru irigații în spațiile cu soluri fertile, la care se adaugă orientarea forței de muncă rurale spre alte tipuri de activități. În ultimii ani, expansiunea spațiilor construite și îmbătrânirea forței de muncă specializate în agricultură, din categoria micilor producători, au făcut ca sursele de aprovizionare cotidiană cu legume proaspete să depășească granițele țării. Produsele locale sunt din ce în ce mai rare în rețeaua comercială din Timișoara.

VII. MEDIUL SOCIO – CULTURAL**1. EDUCAȚIA ȘI ÎNVĂȚĂMÂNTUL****1.1. ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

Conform datelor furnizate de Inspectoratul Școlar Județean Timiș, în anul școlar 2018/2019 situația privind învățământul preuniversitar timișorean este prezentată în tabelul de mai jos.

Învățământul preuniversitar în Timișoara - anul școlar 2018/2019

Forma de învățământ	Nr.unități școlare	Nr.elevi (preșcolari)	Nr. cadre didactice
Învățământ preșcolar de stat	46 (14 PJ + 32 AR)	6.750	515
Învățământ preșcolar particular	12	644	90
Învățământ primar și gimnazial de stat	18 (16 PJ + 2 AR)	13.094	1.265
Învățământ primar și gimnazial particular	4	618	62
Învățământ liceal de stat	32	22.955	1.023
Învățământ liceal particular	5	1.707	83
Învățământ postliceal de stat	0	799	0
Învățământ postliceal particular	2	1.641	91
Învățământ profesional	0	989	185
Învățământ special	5	925	445
Total învățământ de stat	64 (30 PJ + 34 AR)	45.512	3.433
Total învățământ particular	23	4.610	326
TOTAL GENERAL	87 (53 PJ + 34 AR)	50.122	3.759

Obs: Nu sunt unități de învățământ numai cu învățământ profesional. Cadrele didactice care predau la învățământul profesional sunt incluse la nivelul liceal.

*PJ – unitate de învățământ cu personalitate juridică;
AR - unitate de învățământ arondată unei școli cu personalitate juridică*

Sursa: Inspectoratul Școlar Județean Timiș

În anul școlar 2018/2019, în cele 87 unități de învățământ preuniversitar din municipiul Timișoara (64 de stat și 23 particulare), activează un număr total de 50.122 preșcolari și elevi, din care 45.512 preșcolari și elevi activează în unitățile de învățământ de stat și 4.610 preșcolari și elevi activează în unitățile de învățământ particulare. Raportat la anul școlar 2017/2018, se constată o creștere a numărului de preșcolari și elevi, de la 48.499 la 50.122.

Din cele 87 unități de învățământ preuniversitar de stat din municipiul Timișoara, 53 sunt unități de învățământ cu personalitate juridică, iar 34 sunt unități de învățământ structură arondată.

Numărul total de cadre didactice care își desfășoară activitatea în unitățile de învățământ preuniversitar din Timișoara, este de 3.759, din care 3.433 în unitățile de învățământ de stat și 326 în unitățile de învățământ particulare. Raportul preșcolar, elev/ cadru didactic este de 13,33 în anul școlar 2018-2019, față de 13,11 în anul școlar 2017/2018.

Limbile de predare în unitățile de învățământ preuniversitar existente în Municipiul Timișoara sunt: limba română, limba maghiară, limba germană, limba sârbă, după cum este exemplificat în tabelul de mai jos:

Nivel	Limba de predare	Nr. cadre didactice	Procent
Preșcolar	Româna	529	87.43%
	Germana	48	7.93%
	Maghiara	24	3.97%
	Sârba	4	0.67%
Total preșcolar: 605			
Primar	Româna	501	88.83%
	Germana	45	7.98%
	Maghiara	13	2.30%
	Sârba	5	0.89%
Total primar: 564			

Sursa: Inspectoratul Școlar Județean Timiș

Învățământul în limbile minorităților naționale din municipiul Timișoara în anul școlar 2018/2019 se desfășoară astfel:

Limba de predare/ Forma de proprietate/ Denumire unitate învățământ	Număr preșcolari/elevi pe nivele de învățământ				
	Preșcolar	Primar	Gimnazial	Liceal	Total unitate
Limba germană	631	1061	640	396	2728
Privată	104	83	18		205
ȘCOALA GIMNAZIALĂ MONTESSORI HAUS TIMIȘOARA	104	83	18		205
Publică de interes național și local	527	978	622	396	2523
COLEGIUL NAȚIONAL BĂNĂȚEAN TIMIȘOARA		206	130	60	396
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT "FRANZ LUKAS" TIMIȘOARA	106	-	-	-	106
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT "NIKOLAUS LENAU" TIMIȘOARA	208	-	-	-	208
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR.14 TIMIȘOARA	23	-	-	-	23
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR.2 TIMIȘOARA	15	-	-	-	15
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR.9 "CARLA PELZ" TIMIȘOARA	53	-	-	-	53
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR.23 TIMIȘOARA	18	-	-	-	18
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR.33 TIMIȘOARA	42	-	-	-	42
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR.16 TIMIȘOARA	20	-	-	-	20
LICEUL TEORETIC "NIKOLAUS LENAU" TIMIȘOARA	-	772	492	336	1600
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT C.F.R. TIMIȘOARA	15	-	-	-	15

GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR.30 TIMIȘOARA	27	-	-	-	27
Limba maghiară	244	274	147	208	873
Privată	20				20
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT "NOTRE DAME" TIMIȘOARA	20	-	-	-	20
Publică de interes național și local	224	274	147	208	853
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR.11 TIMIȘOARA	18	-	-	-	18
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR.12 TIMIȘOARA	23	-	-	-	23
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR.2 TIMIȘOARA	11	-	-	-	11
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR.26 TIMIȘOARA	57	-	-	-	57
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR.16 TIMIȘOARA	17	-	-	-	17
GRADINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR.8 TIMIȘOARA	17	-	-	-	17
LICEUL TEOLOGIC ROMANO- CATOLIC "GERHARDINUM" TIMIȘOARA	30	38	-	51	119
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR.10 TIMIȘOARA	51	-	-	-	51
LICEUL TEORETIC "BARTOK BELA" TIMIȘOARA		236	147	157	540
Limba sârbă	43	62	39	65	209
Publică de interes național și local	43	62	39	65	209
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR.14 TIMIȘOARA	19	-	-	-	19
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR.9 "CARLA PELZ" TIMIȘOARA	24	-	-	-	24
LICEUL TEORETIC "DOSITEI OBRADOVICI" TIMIȘOARA	-	62	39	65	166
Total Timișoara	918	1397	826	669	3810

Sursa: Inspectoratul Școlar Județean Timiș

În unitățile de învățământ liceal activează un număr total de 24.662 elevi, din care 22.955 elevi în învățământul liceal de stat și 1.707 elevi în învățământul liceal particular, număr în creștere față de anul școlar 2017/2018.

Învățământul liceal în municipiul Timișoara cuprinde filierele: teoretică, vocațională și tehnologică, și dispune de cadre didactice calificate cu ajutorul unui sistem de formare continuă a cadrelor didactice, conform standardelor europene. De asemenea, învățământul liceal timișorean deservește și comunele din vecinătatea municipiului.

În unitățile de învățământ postliceal și profesional activează un număr total de 3.429 elevi, din care: 799 elevi în învățământul postliceal de stat, 1.641 elevi în învățământul postliceal particular, și 989 elevi în învățământul profesional. Comparativ cu anul școlar 2017/2018, se observă o creștere semnificativă a numărului de elevi care activează în învățământul postliceal de stat, de la 118 la 799.

Învățământul Profesional și Tehnic

Forma de învățământ	Numărul unităților de învățământ	Numărul de elevi	Număr de cadre didactice
Învățământ profesional și tehnic liceal de stat	23	8916	472 cadre didactice de specialitate
Învățământ profesional și tehnic liceal particular	2	768	
Învățământ exclusiv postliceal de stat	2	715	
Învățământ exclusiv postliceal particular	4	2316	
Învățământ profesional de stat (unități școlare incluse, ca număr de elevi și ca număr de unități, în cele liceale)	17	1817	
Învățământ profesional particular (unități școlare incluse, ca număr de elevi și ca număr de unități, în cele liceale)	2	251	

Sursa: Inspectoratul Școlar Județean Timiș

Învățământul Profesional și Tehnic (IPT) pregătește elevii astfel:

A) Învățământ liceal:

	Profilul	Domenii de pregătire profesională	Calificări profesionale
LICEU TEHNOLOGIC	Tehnic	Construcții, instalații și lucrări publice	Tehnician desenator pentru construcții și instalații, Tehnician în construcții și lucrări publice
		Electric	Tehnician electrician electronist auto, Tehnician în instalații electrice, Tehnician energetician, Tehnician electrotehnist
		Electromecanică	Tehnician electromecanic, Tehnician în aviație
		Electronică automatizări	Tehnician în automatizări, Tehnician operator tehnică de calcul, Tehnician de telecomunicații
		Fabricarea produselor din lemn	Tehnician designer mobilă și amenajări interioare

		Industria textilă și pielărie	Tehnician designer vestimentar
		Mecanică	Tehnician transporturi, Tehnician mecanic pentru întreținere și reparații, Tehnician mecatronist, Tehnician proiectant CAD
	Servicii	Comerț	Tehnician în activități de comerț
		Economic	Tehnician în activități economice, Tehnician în administrație, Tehnician în activități de poștă,
		Estetica și igiena corpului omenesc	Coafor stilist
		Turism și alimentație	Organizator banqueting, Tehnician în turism, Tehnician în gastronomie
	Resurse naturale și protecția mediului	Silvicultură	Tehnician în silvicultură
		Agricultură	Tehnician veterinar
		Industria alimentară	Tehnician analize produse alimentare
		Protecția mediului	Tehnician ecolog și protecția calității mediului

Sursa: Inspectoratul Școlar Județean Timiș

B) Învățământ profesional:

ÎNVĂȚĂMÂNT PROFESIONAL	Domenii de pregătire profesională	Calificări profesionale
	Chimie industrială	Operator fabricarea și prelucrarea polimerilor
	Comerț	Comerciant vânzător
	Construcții, instalații și lucrări publice	Dulgher-tâmplar-parchetar
		Instalator instalații tehnico sanitare și de gaze
		Zidar-pietrar-tencuitor
	Electric	Confecționar produse electrotehnice
		Electrician aparate și echipamente electrice și energetice
	Electromecanică	Electromecanic utilaje și instalații industriale
	Electronică automatizări	Electronist aparate și echipamente
	Fabricarea produselor din lemn	Tâmplar universal
	Industria textilă și pielărie	Confecționar articole din piele și înlocuitori
		Confecționar produse textile
Mecanică	Mecanic agricol	
	Mecanic auto	
	Strungar	
	Tinichigiu vopsitor auto	
Turism și alimentație	Brutar - patiser - preparator produse făinoase	
	Bucătar	

Sursa: Inspectoratul Școlar Județean Timiș

Învățământul postliceal

	Domenii de pregătire profesională	Calificări profesionale
	Școală postliceală	Estetica și igiena corpului omenesc
Sănătate și asistență pedagogică		Asistent medical generalist
		Asistent medical balneofiziokinetoterapie și recuperare
		Asistent medical de farmacie
		Asistent medical de radiologie
		Asistent medical generalist
Școală de maiștri	Energetic	Maistru electrician centrale, stații și rețele electrice
	Transporturi	Maistru electromecanic auto

Sursa: Inspectoratul Școlar Județean Timiș

Practicarea *alternativelor educaționale* – Step by Step, Waldorf, Freinet, Montessori, la nivelul municipiului și al județului, ilustrează respectarea pluralismului educațional promovat de legea învățământului. Alternativele educaționale respectă curriculumul național sau funcționează după planuri - cadru aprobate de Ministerul Educației Naționale, constituind o ofertă educațională recunoscută și promovată de minister.

Situația privind învățământul alternativ în municipiul Timișoara în anul școlar 2018/2019 se prezintă astfel:

Forma de proprietate/ Alternativa educațională/ Denumire unitate invatamant	Numar preșcolari/elevi pe nivele de învățământ				
	Preșcolar	Primar	Gimnazial	Liceal	Total unitate
Privată	104	83			187
Montessori	104	83			187
ȘCOALA GIMNAZIALĂ MONTESSORI HAUS TIMIȘOARA	104	83			187
Publică de interes național și local	159	669	117	105	1050
Freinet	29	33			62
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR.14 TIMIȘOARA	29				29
ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR.24 TIMIȘOARA		33			33
Step by Step		413			413
LICEUL TEHNOLOGIC TRANSPORTURI AUTO TIMIȘOARA		106			106
LICEUL TEORETIC "BARTOK BELA" TIMIȘOARA		118			118
ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR.19 "AVRAM IANCU" TIMIȘOARA		67			67
ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR.20 TIMIȘOARA		122			122
Waldorf	130	223	117	105	575
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR.29 TIMIȘOARA	30				30

LICEUL WALDORF TIMIȘOARA	100	223	117	105	545
Total	263	752	117	105	1237

Sursa: Inspectoratul Școlar Județean Timiș

În Municipiul Timișoara, programul „Școală după școală” funcționează, în anul școlar 2018/2019, în 17 unități de învățământ.

Perfecționarea cadrelor didactice preuniversitare în anul 2018 s-a efectuat prin intermediul următoarelor programe de formare:

PROGRAME DE FORMARE A CADRELOR DIDACTICE PREUNIVERSITARE AVIZATE DE MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE ȘI DESFĂȘURATE PRIN CASA CORPULUI DIDACTIC TIMIȘ		
DENUMIREA PROGRAMULUI	NR. ORE	NR. PARTICIPANȚI
Program de pregătire pentru învățământul preșcolar în vederea susținerii examenului de definitivare / titularizare	40	47
Program de pregătire pentru învățământul primar în vederea susținerii examenului de definitivare / titularizare	40	34
Elemente de pedagogie – suport în elaborarea portofoliului profesional al profesorilor debutanți / suplinitori pentru examenul de definitivare / titularizare	16	20
Jocul didactic centrat pe competențe curriculare	32	159
Sprrijin pentru unitățile din învățământ în vederea pregătirii activităților de evaluare externă	24	110
Managementul conflictelor la clasă (în limba sârbă)	24	18
Gestionarea eficientă a conflictelor interpersonale	24	54
Curs de formare în domeniul surdocecității/deficienței senzoriale multiple	24	16
Administrarea și gestionarea patrimoniului public	24	25
Prevenirea și combaterea violenței în școli	24	30
Fenomenul Bullying - o realitate prezentă la toate nivelurile în sistemul educațional - strategii de prevenire și combatere	24	31
Abilitarea curriculară a cadrelor didactice din învățământul primar pentru clasa pregătitoare	16	58
Abilitarea cadrelor didactice în domeniul evaluării probelor scrise la examenele naționale destinate elevilor	24	151
TOTAL PARTICIPANȚI: 753		

Sursa: Inspectoratul Școlar Județean Timiș

PROGRAME DE FORMARE DERULATE PRIN FURNIZORI DE PROGRAME ACREDITATE DE CĂTRE CENTRUL NAȚIONAL DE FORMARE A PERSONALULUI DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR			
DENUMIREA PROGRAMULUI	NR. ORE	NR. PARTICIPANȚI	FURNIZOR
Educație interculturală în școli fără discriminare	60	52	CCD Timiș
Educația pentru drepturile omului	40	25	CCD Timiș
Comunicare și interactivitate în procesul de predare-învățare	40	41	CCD Timiș
Informatică și TIC pentru gimnaziu – clasa a V-a	60	43	CCD Brăila

Școala incluzivă – școală pentru toți	60	25	CCD București
JOBS– Formarea pentru orientare și consiliere în carieră a elevilor	48	25	Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic
Managementul implementării și dezvoltării sistemului de control intern în unitățile subordonate Ministerului Educației Naționale	100	25	CCD Timiș
Dezvoltarea abilităților de implicare activă a școlii în domeniul siguranței apei și a sistemelor de sanitație	40	25	CCD Timiș
TOTAL PARTICIPANȚI: 261			

Sursa: Inspectoratul Școlar Județean Timiș

Atât Inspectoratul Școlar Județean Timiș cât și conducerile unităților de învățământ, susțin și promovează alternativele educaționale prin: întâlniri de lucru ale cadrelor didactice cu teme punctuale; constituirea cercului metodic al cadrelor didactice din alternative; constituirea colectivului de metodiști în alternative educaționale cu avizul Comisiei Naționale pentru Alternative Educaționale (CNAE); realizarea unor acțiuni interjudețene cu sprijinul inspectoratelor școlare interesate; acțiuni de informare și sensibilizarea părinților; organizarea unor activități în parteneriat școală-grădiniță; diversificarea acțiunilor de promovare a alternativelor în vederea recrutării elevilor.

În ceea ce privește implicarea și alinierea la nivel european a educației, în anul 2018 se aflau în implementare 28 de proiecte (din care 27 proiecte finanțate prin programul Erasmus+/KA1/KA2 și un proiect finanțat prin Programul Interreg IPA de Cooperare Transfrontalieră România – Serbia) beneficiarii fiind licee, colegii și școli din Municipiul Timișoara.

Starea clădirilor unităților de învățământ preuniversitar de stat din municipiul Timișoara este în general bună, fiind totuși necesară reabilitarea unora dintre ele. Conform situației furnizate de Serviciul Școli-Spitale din cadrul Primăriei Municipiului Timișoara, au fost demarate procedurile de realizare a unor lucrări de reabilitare pentru următoarele clădiri ale unităților de învățământ preuniversitar de stat: Colegiul Tehnic „I.I. C. Brătianu”, Colegiul Tehnic “Emanuil Ungureanu, Colegiul Tehnic de Vest și Liceul de Arte Plastice, Colegiul Național Pedagogic „Carmen Sylva”, Colegiul Național Bănățean, Liceul Teoretic „William Shakespeare”, Grădinița cu Program Prelungit Nr.5, Grădinița cu Program Prelungit Nr.11, Grădinița cu Program Prelungit nr. 27, Grădinița cu Program Prelungit Nr.26, Școala Generală nr. 19.

1.2. ÎNVĂȚĂMÂNTUL UNIVERSITAR

În Municipiul Timișoara, învățământul universitar se desfășoară, în prezent, în 7 instituții, dintre care 4 sunt de stat - Universitatea Politehnică Timișoara, Universitatea de Vest, Universitatea de Medicină și Farmacie „Victor Babeș” și Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului „Regele Mihai I al României”, iar alte 3 sunt particulare - Universitatea „Tibiscus”, Universitatea „Ioan Slavici” și Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” - Facultatea de Management Turistic și Comercial.

Timișoara reprezintă unul din cele mai importante centre universitare din țară, fiind caracterizat prin marea diversificare a disciplinelor de studiu, cele șapte universități având în structura lor 37 de facultăți. Se remarcă, atât diversitatea formelor de organizare a programelor de studii universitare oferite în Timișoara (învățământ cu frecvență, învățământ cu frecvență redusă și învățământ la distanță), cât și diversitatea programelor de studii universitare, organizate pe cicluri de studiu (studii universitare de licență, de masterat, de doctorat).

Potențialul ridicat de pregătire profesională pe care îl oferă acestea, datorită calității cadrelor didactice și a colaborărilor permanente cu alte instituții din țară și din străinătate, determină atragerea studenților atât din Timișoara și de pe raza județului Timiș, cât și din alte județe.

**Învățământul superior (universitar) în Timișoara
în anul universitar 2018/2019**

Nr. crt.	Denumirea Universității	Forma de învățământ stat/particular	Număr facultăți	Număr total studenți	Număr cadre didactice
1.	Universitatea de Vest	stat	11	14.028	651
2.	Universitatea Politehnica Timișoara	stat	10	13.050	621
3.	Universitatea de Medicină și Farmacie „Victor Babeș”	stat	3	7.562	819
4.	Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului „Regele Mihai I al României”	stat	6	5.209	294
5.	Universitatea „Tibiscus”	particular	4	559	47
6.	Universitatea „Ioan Slavici”	particular	2	696	55
7.	Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București - Facultatea de Management Turistic și Comercial Timișoara	particular	1	201	6
TOTAL			37	41.305	2.493

Sursa: date furnizate de instituțiile de învățământ superior

În anul universitar 2018/2019 în universități au fost înscriși, pe cele trei cicluri de studii universitare (licență, master și doctorat), 41.305 studenți, din care 39.849 studenți frecventează cursurile facultăților din cadrul universităților de stat, iar 1.456 studenți frecventează cursurile facultăților din cadrul universităților particulare. Din totalul de studenți, care frecventează cursurile facultăților din cadrul universităților de pe raza municipiului Timișoara, 31.703 studenți sunt înscriși la ciclul de studii universitare de licență, 7.709 studenți sunt înscriși la ciclul de studii universitare de master și 1.893 studenți sunt înscriși la ciclul de studii universitare de doctorat. Raportat la anul universitar 2017/2018, se observă o ușoară creștere a numărului total de studenți, de la 40.767 la 41.505.

Numărul total de cadre didactice universitare, care își desfășoară activitatea în cadrul universităților din municipiul Timișoara, este de 2.493, din care 2.385 în cadrul universităților de stat și 108 în cadrul universităților particulare.

În anul universitar 2018/2019 un număr de 473 studenți, din cadrul a 5 universități, beneficiază, prin programul Erasmus+ și prin alte programe internaționale, de bursă de studiu în străinătate, astfel: Universitatea Politehnica Timișoara – 85 studenți; Universitatea de Vest – 300 studenți (număr estimativ); Universitatea de Medicină și Farmacie „Victor Babeș” – 40 studenți; Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului „Regele Mihai I al României” – 30 studenți; Universitatea „Tibiscus” – 18 studenți.

Perfecționarea cadrelor didactice universitare s-a făcut prin: programul de formare psihopedagogică postuniversitar nivel I și nivel II, în vederea certificării competențelor pentru profesia didactică; programele postuniversitare acreditate de Ministerul Educației Naționale „Didactică și psihopedagogie universitară” și „Cercetare științifică avansată”; mobilități ale unor cadre didactice, derulate prin Programul ERASMUS; programe de scurtă durată de tip workshop; training-uri organizate în cadrul proiectelor finanțate din fonduri europene, implementate de universități, etc.

În cadrul universităților existente în Municipiul Timișoara funcționează peste 80 de centre/institute de cercetare, pe primele trei locuri clasându-se Universitatea de Vest, în cadrul căreia funcționează 39 centre/institute/structuri de cercetare, urmată de Universitatea Politehnica Timișoara, care are 26 centre de cercetare și Universitatea de Medicină și Farmacie „Victor Babeș”, cu 19 centre de cercetare. În anul 2018, la nivelul universităților au fost implementate numeroase proiecte, care au avut drept scop promovarea și susținerea activității de cercetare.

Universitatea de Vest și Universitatea de Medicină și Farmacie „Victor Babeș” fac parte din categoria universităților de educație și cercetare științifică, iar Universitatea „Tibiscus” și Universitatea „Ioan Slavici” fac parte din categoria universităților centrate pe educație.

Universitatea de Vest este un centru principal de cunoaștere în regiunea de Vest a țării. Universitatea se profilează pe piața educațională globală ca un lider regional deschis înspre comunitatea academică internațională, atât din perspectiva cercetării științifice cât și a programelor de studii.

Universitatea „Politehnica” din Timișoara, una dintre cele mai mari și renumite universități tehnice din Europa Centrală și de Est, face parte din categoria universităților de cercetare avansată și educație. Activitatea de cercetare științifică din Universitatea „Politehnica” din Timișoara se bazează pe strategia de promovare a cercetării multidisciplinare și pe prioritățile noilor tehnologii, având rezultate remarcabile atât pe plan național cât și internațional. Un număr important de centre de cercetare, respectiv de echipe de cercetători constituite ad-hoc, pe diverse teme, pun în practică strategia de cercetare a universității, în cadrul a numeroase granturi și contracte de cercetare câștigate prin competiție, rezultatele cercetării fiind materializate în lucrări științifice, brevete de invenție și produse realizate.

Universitatea de Medicină și Farmacie „Victor Babeș” are colaborări științifice cu importante instituții medicale din Europa în domeniile: cardiologie, chimie laparoscopică ginecologică, farmacologie, chirurgie vasculară, etc. Dintre valoroasele realizări din ultimii ani fac parte: înființarea Centrului de Training în Chirurgie Laparoscopică, primul cu acest profil din Europa de Est, care colaborează cu centre similare din Franța și Germania; întemeierea Centrului de Microchirurgie, cu ample colaborări în Germania, Grecia, Turcia, Serbia; organizarea primului Congres de Anatomie din estul Europei.

Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului „Regele Mihai I al României” este recunoscută pe plan național și internațional în unele domenii de cercetare agricolă precum: genetică, biotehnologii în agricultură, în ameliorarea plantelor, managementul sistemelor de agricultură bioecologică etc.

Ofertele educaționale se încearcă să fie racordate cât mai concret la cerințele pieței de muncă și ale avansului tehnologic în domeniile studiate, se dorește intensificarea cooperării cu potențialii beneficiari în vederea aplicării rezultatelor cercetărilor universitare, deși capacitatea de cercetare științifică nu este încă folosită în ritmul necesar pentru evoluția societății. Bazate pe folosirea noilor tehnologii și pe valorile cunoașterii - se constată o creștere cantitativă și calitativă a lucrărilor de cercetare universitară, deși cu o relativ slabă integrare a studenților în acest tip de activitate.

Starea spațiilor de învățământ din universități și a celor de cazare a studenților este corespunzătoare. Sălile de predare/ seminarizare dispun de echipamente tehnice de învățare, predare și comunicare, care facilitează activitatea cadrului didactic și receptivitatea studentului și sunt dotate cu mobilier adecvat, table și flipchart-uri, iar amfiteatrele dispun și de sisteme alternative de proiecție și film. Laboratoarele didactice și de cercetare dispun de echipamente și mijloace de funcționare corespunzătoare stadiului actual de dezvoltare a cunoașterii științifice, fiind comparabile cu cele utilizate în universitățile dezvoltate din Europa și cu bunele practici internaționale. Căminele studențești sunt dotate cu internet, cablu TV, instalații de supraveghere și control acces cămine, spații pentru pregătirea hranei și săli de lectură. De asemenea, există spații destinate pentru activități sociale, culturale și sportive ale studenților.

În ceea ce privește fondul de carte pus la dispoziția studenților, se remarcă un volum important de carte de specialitate, încercând să corespundă cât mai bine nevoilor de informare oferite de tehnica actuală. A crescut numărul de abonamente la publicații externe de specialitate. În ultimii ani se observă o dezvoltare accelerată a bibliotecilor digitale, ca urmare a scăderii numărului de documente împrumutate la domiciliu și a documentelor consultate în sălile de lectură și a migrării utilizatorilor către informația în format electronic, accesibilă oricând și în afara spațiului fizic al bibliotecii.

2. CULTURA

Bogata tradiție culturală acumulată conferă orașului o identitate proprie și un grad de civilizație ce face ca acesta să aparțină nemijlocit spațiului cultural european.

Din punct de vedere istoric, tradiția culturală a orașului a evoluat astfel:

- 1753 – primele mărturii legate de existența teatrului la Timișoara;
- 1758 – prima sală de teatru amenajată din fonduri publice, trupe ambulante din Berlin, Viena, Pesta susțin spectacole în limba germană și mai apoi maghiară ;
- 1792 – aflăm din „Calendarul teatral din Gotha” titlurile concertelor ce au avut loc în Timișoara;
- 1814 – premiera piesei „Viața și faptele lui Faust” de Joseph Strauss stabilit aici pentru scurt timp ca „Musikdirektor”;
- 1828 – prima revistă de profil teatral „THALIA” scrisă în limba germană;
- 1831 – apare bisăptămânalul în limba sârbă „Albina din Sud”;
- 1846 – concertează Franz Liszt, Johann Strauss – fiul, cu orchestra sa, Cornelia Crețu Hollosy; în această perioadă se stabilesc la Timișoara muzicieni de valoare;
- 1867 – se înființează Societatea Sârbească pentru Cântec;
- 1868 – Trupa Pascaly și Mihai Eminescu joacă la Timișoara;
- 1869 – se înființează „Casina Română” din Cetate și Fabric - societate de lectură în limba română;
- 1870 – primul spectacol de teatru în limba română, viața teatrală asigurată de trupe de amatori din oraș și de turneele unor renumite trupe profesioniste. De-a lungul timpului au jucat aici mari actori ai teatrului românesc precum: I.C. Nottara, Lucia Sturdza Bulandra, Maria Ventura, Vasile Maximilian, Maria Filotti, Ștefan Braborescu, Elvira Godeanu;
- 1871 – se constituie „Societatea Filarmonică Timișoara” cu bogată activitate concertistică în plan local și internațional (turnee în zonă, precum și la Bratislava, Budapesta, Florența, Haga, Madrid, New York, Petersburg, Praga, Viena, Vrsac). Concertează la Timișoara personalități muzicale de renume precum: Johannes Brahms, Anton Door, Pablo de Sarasate, Béla Bartók, Pablo Casals, George Enescu, Traian Grozăvescu, Arthur Rubinstein și mulți alții;
- 1872 – înființarea „Societății de Istorie și Arheologie”, moment deosebit de important în cercetarea istorică a zonei Tisa – Mureș - Dunăre;
- 1873 – înființarea „Societății de Științe Naturale”;
- 1875 – se înființează teatrul în limba germană „Franz Joseph”, având sală proprie, actuala sală de spectacol a Operei și a Teatrului Național;
- 1877 – apare revista de specialitate a Societății de Științe ale Naturii;
- 1880 – apare „Luminătorul”, publicație bisăptămânală în limba română, de informare politică, socială și culturală, condusă de Pavel Rotariu;
- 1882 – se înființează „Asociația Muzeală”, ca instituție specializată și primește primul sediu stabil atribuit muzeului;
- 1885 – prin unirea Societății de Istorie și Arheologie și a Asociației Muzeale se formează „Societatea Muzeului de Istorie și Arheologie”. Personalități marcante precum: Sigismund Ormos, Ioachim Miloia, Dionisie Lințea, Marius Moga, au sprijinit și dezvoltat activitatea muzeală;
- 1900 – apare cinematografia prin spectacole cu pelicule de scurt metraj realizate în aer liber sau în săli improvizate;
- 1904 – este înființată „Biblioteca publică cu caracter științific” a orașului;
- 1920 – ia ființă asociația „Amicii muzicii” având o orchestră simfonică la care aderă instrumentiști din Societatea Filarmonică Timișoara, finanțată și de Primăria orașului;
- 1920 – apare „Țara”, Ziar Popular Independent, cotidian ce-l are ca director pe Camil Petrescu;
- 1920 – apare „Limba Română” - Foaie pentru limbă, artă și literatură în Timișoara, avându-l ca director pe Camil Petrescu;
- 1923 – ia ființă „Asociația Artiștilor Plastici Bănățeni”;
- 1923 – apare revista literară bilunară „Vrerea” ce publică și numeroase traduceri din literatura universală;
- 1926 – apare revista de cultură „Banatul” redactată de Aron Cotruș;
- 1929 – apare publicația „Analele Banatului” periodic artistic-istoric, redactat de Ioachim Miloia;
- 1933 – apare prima revistă de sociologie din țară „Revista Institutului Social Banat-Crișana”;
- 1934 – apare bilunarul artistic „Viața artistică”;
- 1935 – „Luceafărul” în Timișoara, condus de Aurel Cosma jr., ediție lunară, devine, în 1943 „Revista Banatului”;
- 1936 – se constituie Asociația Scriitorilor Români din Banat.

Remarcăm contribuția adusă, de-a lungul timpului, de revistele de specialitate: literare, teatrale, istorice, de sociologie și de științe ale naturii, precum și numeroasele publicații, procesului de informare a tuturor

locuitorilor acestui oraș. În perioada interbelică, memoria culturală a orașului Timișoara este înnobilită de prezența unor mari personalități literare ale țării: Camil Petrescu, Lucian Blaga, George Călinescu, Cezar Petrescu, Ion Minulescu, Zaharia Stancu, personalități care au dăruit orașului câte ceva din harul și din dragostea lor.

Colonizarea Banatului face din Timișoara un adevărat centru multicultural și multiconfesional, iar amplasarea geografică la confluența dintre civilizațiile occidentale și cele orientale vor impune un model de conviețuire armonioasă între numeroasele grupuri culturale ce o compun, supusă inevitabil înrâuririi cu acestea, dobândind astfel un important caracter multicultural, ce face din orașul de pe Bega, unul din cele mai importante centre culturale din țară din punct de vedere al mărimii și diversității ofertei culturale. Prin moștenirea culturală și prin manifestările actuale, orașul asigură locuitorilor săi o ofertă culturală diversificată, activitatea celor 12 instituții culturale profesioniste venind să întregască statutul de puternic centru cultural național.

Viața culturală timișoreană se remarcă prin numeroasele sale puncte de referință cum sunt prestigioasele instituții culturale: Filarmonica Banatul Timișoara, Opera Națională Română, Teatrul Național „Mihai Eminescu” Timișoara, Teatrul German de Stat, Teatrul Maghiar de Stat Csiky Gergely, Teatrul pentru Copii și Tineret „Merlin”, Muzeul de Artă, Muzeul Satului Bănățean, Muzeul Banatului, Biblioteca Județeană, Casa de Cultură a Municipiului Timișoara, Casa de Cultură a Studenților, Centrul de Cultură și Artă al Județului Timiș, Direcția Județeană pentru Cultură Timiș.

Timișoarei îi revine privilegiul unic în estul Europei de a găzdui, în aceeași veche și impozantă clădire, patru instituții culturale: Opera Națională Română, Teatrul Național „Mihai Eminescu” Timișoara, Teatrul German de Stat și Teatrul Maghiar de Stat Csiky Gergely, care oferă spectacole în trei limbi: română, germană și maghiară.

Actului creației îi sunt închinată spații diverse precum cele ale uniunilor de creație și diferitelor ateliere de gen, care pun astfel în valoare activitatea și renumele oamenilor de cultură timișoreni.

În acest sens, Uniunea Scriitorilor, filiala Timișoara, este un punct vital al vieții culturale din Timișoara care susține și stimulează viața literară a Banatului. Publicarea a mai mult de 3.000 de lucrări distinse cu numeroase premii, activitatea celor peste 200 de membrii, relevă calitatea de netăgăduit a vieții literare ale acestui spațiu cultural, iar revista editată de Uniune, „Orizont”, este un reper în viața literară națională, cu un tiraj de 5000 exemplare.

Uniunea Artiștilor Plastici filiala Timișoara are peste 200 de membri, artiști plastici profesioniști (pictori, sculptori, graficieni, designeri, artiști decoratori, scenografi, critici de artă, restauratori, artiști multimedia) cu notabile expoziții realizate în țară și în străinătate.

Artiștii își fac cunoscute lucrările în galeria de artă a Uniunii, „Helios”, la Muzeul de Artă, în galeriile private tot mai numeroase: Galeria Triade, Jecza Gallery, Galeria Calina, Calpe Gallery, Galleria 28, Galeria Pygmalion a Direcției Județene pentru Cultura Timiș, în Spațiul expozițional al Municipiului Timișoara, cât și prin intermediul fundațiilor și asociațiilor culturale care realizează proiecte și evenimente culturale pe parcursul întregului an.

Peste 100 de evenimente culturale majore sunt realizate anual în orașul nostru. Tinerii artiști, studenți, masteranzi și doctoranzi din cadrul Facultății de Arte și Design a Universității de Vest, au la dispoziție Galeria Mansarda a facultății și Spațiul expozițional al Municipiului Timișoara, aflat în centrul orașului, în Piața Victoriei, nr. 5.

Evenimentele importante desfășurate până la declanșarea celui de-al doilea război mondial stau mărturie tradiției culturale de netăgăduit a orașului. Tradiția multiculturală și multiethnică, formatoare a spațiului de civilizație timișorean, a fost cadrul realizării coeziunii sociale, caracteristică a acestui oraș. Această tradiție conferă orașului o identitate și un grad de civilizație proprii.

Spațiul cultural timișorean a fost și este un spațiu cultural european. Din acest motiv, precum și datorită faptului că Timișoara se poate lăuda cu o vastă istorie culturală, în 20 decembrie 2012 Primăria Municipiului Timișoara și Asociația Timișoara Capitală Culturală, cu sprijinul Consiliului Județean, au lansat oficial candidatura orașului nostru la titlul de Capitală Europeană a Culturii pentru anul 2021.

În data de 16.09.2016, Timișoara a reușit să convingă juriul internațional și să câștige competiția internă care a desemnat orașul care este, în 2021, din partea României, Capitală Culturală Europeană. Orașul de pe Bega a marcat cu această ocazie o nouă premieră: aceea de a fi primul care obține acest titlu în urma unui concurs la care contracandidații au fost: București, Baia Mare și Cluj. Timișoara se ghidează după mesajul „**Shine your light – Light up your city!**” („**Luminează orașul prin tine!**”).

2.1. PATRIMONIUL ISTORIC ȘI CULTURAL AL TIMIȘOAREI

Orașul are o moștenire vastă de monumente istorice, arealul de protecție arhitecturală fiind totodată cel mai mare din țară. Ansamblul de clădiri din centrul orașului, Cetate, și cele din cartierele Iosefin și Fabric sunt considerate monumente istorice.

Astfel, Timișoara este orașul cu cea mai întinsă arie protejată de monumente istorice din România, având peste 14 000 de clădiri de patrimoniu, care formează un spațiu unic, ce găzduiește o moștenire arhitecturală impresionantă, clădirile istorice de trei veacuri fiind ridicate de arhitecți valoroși, după modelul capodoperelor arhitectonice vieneze.

Datorită unei tradiții bine încheiate de planificare urbanistică modernă, ce a început încă din secolul al XVIII-lea, cartierul Cetate, amplasat în vechea Cetate, a fost reconstruit, cu piețe și străzi drepte. Construcțiile erau bine aliniate, iar clădirile de la colțurile străzilor trebuiau să aibă elemente arhitecturale în plus. Predominant a fost stilul baroc de influență vieneză, care a adus Timișoarei numele de „Mica Viena”.

Structura urbanistică a Timișoarei a suferit un proces amplu de modernizare la sfârșitul secolului al XIX-lea prin remodelarea și introducerea stilurilor Art Nouveau, secesion și eclectic. Acest lucru a fost posibil datorită arhitectului șef al orașului, strălucitul arhitect László Székely, care a transformat mai multe clădiri, cum ar fi: Abatorul Comunal, Liceul Piarist, Statuia Sfânta Maria din Piața Maria, Palatul Dauerbach, Fabrica de Ciorapi, Uzina de apă (1910), Palatul Neuhausz, Banca Generală Maghiară de Credit (Piața Libertății), Biserica ortodoxă română din Fabric, Camera de Comerț și Industrie.

Dintre cartierele timișorene, Fabric și Iosefin sunt cele care mențin încă vie dovada atâtor etnii prezente de-a lungul timpului în oraș și care le-au ridicat. Clădirile sunt foarte bogat ornate, păstrând astfel influența șvabilor bănățeni, care aveau case mari cu front stradal, frumos împodobite și cu spații verzi în fața caselor.

Odată cu trecerea sub administrația românească a Timișoarei, au început construcțiile având stilul arhitectural tradițional românesc, cum ar fi Catedrala Mitropolitană, apoi în perioada interbelică se construiesc și noi cartiere de vile în jurul centrului, unde se resimte influența stilului modern interbelic, a stilului brâncovenesc sau chiar francez.

De asemenea, în perioada interbelică apar clădiri construite în stil neo-românesc sau cubist. Clădiri precum: Institutul de Medicină și căminul, Palatul Ciobanu, Casa de Cultură a Studenților, Liceul Comercial (actuala clădire a Primăriei Timișoara), Școala Politehnică - cu căminele și cantina, etc.

Predominant este și stilul baroc de influență vieneză, ce caracterizează clădiri precum: Domul romano-catolic, Palatul Guvernatorilor, Primăria Veche, Palatul Episcopal din str. Rodnei, Palatul Mercy, casele din frontul de nord al Pieței Unirii. Monumentele Sf. Treime din Piața Unirii și Sf. Maria din Piața Libertății au fost sculptate la Viena și transportate pe canalul navigabil Bega.

La mijlocul sec. XIX majoritatea construcțiilor realizate au fost în stil neo-clasic, dar se face simțită și prezența curentelor de factură romantică. Activitatea de construcții civile cunoaște un mare avânt, astfel se fac remarcate stilurile arhitectonice ale anilor 1900. Clădirile rămase fac parte din zestrea cea mai valoroasă a orașului: imobilele din str. 3 August 1919, clădirile din Piața Plevnei, Camera de Comerț din Piața Victoriei, Palatul Dauerbach, aripa veche a Hotelului Timișoara, Clădirea Băilor Neptun, Liceul Piarist, clădirea Regionalei CFR, etc.

Amplul patrimoniu compus din valoroase bunuri mobile și imobile, conferă un farmec aparte orașului, sporindu-i atractivitatea atât din punct de vedere cultural cât și turistic.

2.2. OFERTA CULTURALĂ

Oferta culturală este una foarte variată. În Timișoara există numeroase instituții culturale publice: teatre, muzee, operă, biblioteci, orchestra filarmonică etc. Orașul de pe Bega dispune de biblioteci, cinematografe, săli de conferință, galerii de artă contemporană, galerii independente, teatre, muzee, Filarmonică și Operă, spații culturale, situri de patrimoniu, școli, centre ale industriei culturale și creative, piețe și curți interioare, clădiri publice, centre de tranzit pentru refugiați. Interculturalitatea și multiconfesionalitatea de aici sunt dovedite de coexistența pașnică a peste 30 de grupuri etnice și 18 confesiuni religioase.

Principalele instituții, ce definesc conținutul vieții culturale timișorene, sunt:

- 1) **Opera Națională Română Timișoara**, înființată în 1946, dezvoltă un repertoriu liric clasic, adresându-se unui public specializat. Prin turneele realizate an de an în străinătate ea devine un purtător al imaginii culturale a orașului Timișoara.
  - 2) **Filarmonica „Banatul” Timișoara**, înființată în 1947, instituție culturală de prestigiu, continuatoare a tradiției muzicale locale, devine un mesager al culturii timișorene utilizând, în acest demers, limbajul comun al muzicii. Acțiuni precum: Festivalul Timișoara Muzicală, Festivalul de muzică veche, Săptămâna Muzicii Sacre, sunt câteva mărturii ale dimensiunii ofertei culturale a acestei instituții.
  - 3) **Teatrul Național „Mihai Eminescu” Timișoara**, creat în 1947, devenit un punct de reper în viața culturală locală prin repertoriul bogat și prin numele sonore care au activat pe scena sa. Această instituție se bucură de o rată ridicată a participării locuitorilor la oferta culturală pusă la dispoziție, prin Festivalul Dramaturgiei Românești Teatrul creează un spațiu de afirmare a valorilor dramaturgiei românești, oferind publicului posibilitatea cunoașterii și încurajării creației dramaturgice românești și internaționale.
  - 4) **Teatrul de Stat „Csiky Gergely” din Timișoara**, fondat în 1953, ca formă de exprimare a culturii minorității maghiare, oferind accesul neîngrădit la cultură a acestui segment de populație. Teatrul Maghiar de Stat a devenit o instituție din ce în ce mai dinamică, adresându-se și populației de limbă română, cu o trupă de actori tot mai performantă.
  - 5) **Teatrul German de Stat Timișoara**, funcționează sub forma actuală din 1953, fiind continuatorul tradiției teatrale în limba germană. Oferta sa culturală cunoscută pe plan local, zonal și internațional, este menită a satisface nevoile culturale, nu numai ale minorității germane, dar și ale multor iubitori ai culturii și civilizației germane.
- Ultimele trei instituții enumerate mai sus formează un ansamblu cultural unic în Estul Europei ce demonstrează apartenența spațiului cultural timișorean la valorile culturii și civilizației europene.
- 6) **Teatrul pentru Copii și Tineret „Merlin”** - fostul Teatru de Păpuși - înființat în 1949, aduce zâmbetul pe buzele și în sufletele celor mai mici spectatori. Teatrul se bucură de un public potențial ridicat, care trebuie atras spre actul cultural, crescut și educat în dragoste pentru frumos.
  - 7) **Centrul de Cultură și Artă al Județului Timiș** a fost înființat la 1 ianuarie 2000, în ideea realizării unui program coerent de cercetare și valorificare prin diferite mijloace, a culturii populare. Centrul a structurat pe trei departamente fostele instituții de sine stătătoare:
    - **Ansamblul Banatul**, înființat în anul 1970 și reînființat în 1992, pune în valoare zestrea folclorică a Banatului prin ținuta artistică și autenticitatea spectacolelor sale.
    - **Centrul Județean de Conservare și Valorificare a Tradiției și Creației Populare Timiș**, instituție înființată în 1957, a preluat și continuat preocupările de cunoaștere, cercetare și valorificare a culturii și artei populare din acest spațiu, inițiate de Institutul Social Banat-Crișana. Realizarea unei bănci de date (filme, benzi magnetice, documente, fotografii) a unor spectacole de înaltă ținută artistică, a publicațiilor de specialitate și a revistelor trimestriale „Timisensis”, „Lada cu zestre”, sunt direcțiile majore de acțiune a acestei instituții culturale în Timișoara și în întreg județul Timiș.
    - **Școala Populară de Artă**, apărută în 1962, poate fi considerată ca o continuare a tradiției de învățământ adresată unor persoane de vârste și profesii diferite. Procesul de învățământ este structurat pe 4 secții: muzicală (vocală, instrumentală), artă plastică, actorie, coreografie.
  - 8) **Biblioteca Județeană Timiș** s-a dezvoltat pe fondul de publicații al „Bibliotecii publice cu caracter științific a orașului Timișoara”, înființată în 1904. Biblioteca Județeană, prin sfera ei, pune la dispoziția cititorilor, pe lângă cartea apărută recent, ce poate acoperi multiple exigențe ale cititorilor; colecții specializate apărute în spațiul central-european și balcanic în sec. XVIII - XIX; carte de patrimoniu în ediții rare apărută în sec. XV - XIX. Biblioteca deservește în primul rând cititorii orașului Timișoara, dar veghează și asupra activității bibliotecilor publice comunale și orășenești din județ. În condițiile actuale, când prețul cărții face din ea un produs cultural greu accesibil pentru anumite categorii sociale, Biblioteca cunoaște o creștere constantă a numărului cititorilor, fiind cea mai frecventată instituție culturală a orașului Timișoara.
  - 9) **Muzeul Banatului**, dezvoltat după înființarea în 1872 a „Societății de Istorie și Arheologie”, reprezintă un reper bine definit în viața culturală a orașului Timișoara și o instituție culturală de tradiție. Prin secțiile sale: de Artă, de Științe ale Naturii, de Etnografie, de Istorie, această instituție oferă vizitatorilor posibilitatea largirii orizontului de cunoaștere a realității trecute a acestei zone, iar oamenilor de știință un cadru organizat de cercetare și publicare a rezultatelor muncii lor.
  - 10) Din 1 ianuarie 2006, Secția de Artă a Muzeului Banatului s-a transformat în **Muzeul de Artă**, instituție găzduită de Palatul Vechii Prefecturi, denumit și Palatul Baroc, unul dintre cele mai valoroase monumente istorice ale Timișoarei. Muzeul deține colecții diverse: artă bănățeană veche, pictură bănățeană sec. XIX, artă decorativă, colecția Baba, artă europeană, artă contemporană și altele.
  - 11) **Muzeul Satului Bănățean**, s-a deschis publicului în 1971 ca secție a Muzeului Banatului din Timișoara. De la 1 ianuarie 2000 devine instituție separată. Muzeul Satului Bănățean este astăzi locul preferat de petrecere a timpului liber pentru numeroși timișoreni. Important obiectiv turistic, care dispune de o zestre patrimonială de 52 monumente de arhitectură populară într-un spațiu generos de 17 ha,

prilejuiește frecvente evenimente culturale care în zilele de vară, atrage din ce în ce mai mult populația orașului Timișoara și nu numai.

12) **Casa de Cultură a Municipiului Timișoara** ocupă un loc aparte prin oferta sa culturală. Formații artistice de amatori, precum Ansamblul Timișul, sau cele ale minorităților naționale au dus faima acestor meleaguri, câștigând un remarcabil prestigiu atât pentru activitatea lor cât și pentru orașul Timișoara. Corala feminină „Carmina Dacica” dar și Fanfara „Timișoara Big Band”, sunt formații reprezentative pentru mișcarea muzicală de amatori. Cenaclul de satiră și umor „Ridendo”, formații de muzică ușoară, de dans clasic și de societate, Cenaclul literar „Pavel Belu” cu revista „Anotimpuri Literare” care apare trimestrial, Asociația artiștilor plastici „Romul Ladea”, reprezintă multiple forme de exprimare, pe care artiștii, le au la dispoziție pentru afirmarea creației lor.

Casa de Cultură a Municipiului Timișoara organizează anual primul festival internațional de folclor înscris în calendarul CIOFF sub patronaj UNESCO, „Festivalul Inimilor”. Festivalul se bucură an de an de prezența numeroaselor formații folclorice atât din Europa cât și din întreaga lume, oferind astfel publicului spectator posibilitatea cunoașterii tradițiilor folclorice ale țărilor participante.

13) **Direcția Județeană pentru Cultură Timiș** are ca obiectiv principal asigurarea condițiilor de exercitare a dreptului la educație și a accesului la cultură pentru toți cetățenii județului Timiș, indiferent de apartenența religioasă, etnică sau sexuală, și în conformitate cu opțiunile lor liber exprimate. Direcția urmărește să imprime un curs reformativ, de substanță, sistemului cultural și să protejeze cultura de influență nefastă a prostului gust, a kitsch-ului și non-valorii. În consecință, Direcția își propune realizarea, pe domenii, a unor programe și proiecte culturale la baza cărora stau următoarele principii enunțate de Ministerul Culturii și Cultelor: autonomia culturii și artei, prioritatea valorii, egalitatea șanselor, protejarea și promovarea identităților culturale specifice. În spațiul Direcției funcționează Galeria Pygmalion și o cafenea dedicată artiștilor și proiectelor culturale.

2.3. ALȚI „ACTORI CULTURALI”

Rolul **uniunilor de creație**, ca spații creative și reprezentative ale oamenilor de cultură timișoreni, este unul major. Astfel:

- **Uniunea Artiștilor Plastici din România** - Filiala Timișoara, înființată la începutul anilor '50, continuatoare a tradiției „Asociației Artiștilor Plastici Bănățeni”, fondată în 1923, își îndreaptă activitatea în două direcții majore: apărarea intereselor comunității artiștilor plastici și, promovarea artei plastice bănățene, prin organizarea de expoziții. Cu peste 100 de artiști plastici, având realizări notabile prin expoziții de referință în țară și în străinătate, UAP se străduiește să facă posibilă atât promovarea creației artistice cât și dezvoltarea gustului pentru frumos a locuitorilor orașului. Timișoara ocupă azi locul doi, după București, atât din punct de vedere al numărului de artiști plastici cât și al calității operelor expuse pe simeze.

- **Uniunea Scriitorilor din România - Filiala Timișoara** ia ființă în anul 1949, cu rolul de a susține și stimula viața literară din Banat. Continuând tradiția revistei „Scrisul bănățean”, în anul 1969 a apărut „Orizont”- revistă de cultură prin care scriitorii bănățeni și-au făcut simțită prezența în fenomenul literar național. Au fost publicate peste 2.500 de lucrări distinse cu peste 80 de premii naționale, făcând ca prin activitatea ei să legitimizeze viața literară a orașului în spațiul spiritualității românești.

- **Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România - Filiala Timișoara**, înființată în 1950, a fost un spațiu în care s-au manifestat personalități prestigioase care au prezentat publicului meloman opere în primă audiere create aici. Activitatea uniunii este îndreptată atât în dezvoltarea domeniului creației componistice cât și cel al muzicologiei.

Galeriile de artă, loc de expresie a creației plastice, sunt spațiile de contact între artist prin creația sa și publicul cărui i se adresează. Spații publice sau private, de numele cărora se leagă permanente expoziții menite să promoveze creația plastică contemporană cum sunt: Galeria Triade, Jecza Gallery, Galeria „Helios”, Galeria „Calina”, „Axa Art”, „Dure”, „28”, Calpe Gallery, Galeria Mansarda, Spațiul expozițional al Municipiului Timișoara, Galeria Pygmalion, spațiul de expunere al Consiliului Județean Timiș sunt binecunoscute în viața culturală timișoreană. Alături de aceste spații, în librării, cafenele și restaurante, artiștii beneficiază de spații de expunere, care se bucură de succes în rândul publicului tânăr.

Promovarea culturii scrise se realizează de **edituri** care au sediul central în Timișoara cum sunt „Brumar”, „Augusta”, „Hestia”, „Marineasa”, „Mirton”, „Editura de Vest”, „Excelsior”, precum și de **edituri** importante cu sediul în București - „Humanitas”, sau în Iași - „Polirom”. Accesul la carte se face în spații precum Librăriile Cartea de Nisip, Cărturești, „Diverta”, „Esotera” etc.

Un alt mare grup de promotori ai culturii timișorene îl reprezintă **organizațiile neguvernamentale**, prin nume reprezentative precum: Asociația Timișoara Capitală Culturală, Fundația Interart Triade, Fundația Rubin, Asociația Noua Acropolă, Centrul Cultural Plai, Asociația Culturală Ariergarda, Asociația Simultan, Auăleu Teatru de Garaj și Curte, Fundația Culturală Artmedia, Societatea Culturală Banatul,

Fundația pentru Județeană pentru Tineret Timiș, Fundația Culturală „First”, Institutul Intercultural Timișoara, Centrul Cultural German, Institutul Francez din Timișoara și multe altele.

Centrul Cultural German și Institutul Francez sunt două instituții foarte active în domeniul culturii, care desfășoară anual proiecte și evenimente culturale, devenite de tradiție în orașul nostru.

▪ **Asociația Timișoara Capitală Culturală** a luat ființă în anul 2011 și numără astăzi peste 100 de membri: asociații, fundații și instituții culturale, instituții precum: Primăria Municipiului Timișoara, Consiliul Județean, ADR, ADETIM, societăți comerciale, artiști independenți, arhitecți, etc. Reprezentanții acestora, împreună cu un Consiliu Director format din 11 membri, directorul executiv și președintele, împreună cu experți locali, naționali și internaționali, au pregătit dosarul de candidatură al Timișoarei la titlul de Capitală Europeană a Culturii în 2021, titlu câștigat de orașul nostru în data de 16.09.2016.

▪ **Institutul Intercultural Timișoara**, înființat în 1992, este o instituție autonomă, expresie a societății civile, cu activitate culturală, civică, științifică, care acceptă și promovează valorile și principiile Consiliului European. Prin programele și activitățile sale, urmărește dezvoltarea dimensiunii interculturale în domeniul educației și culturii. I.I.T. promovează, de asemenea, climatul de toleranță și de comunicare interetnică, specific climatului municipiului Timișoara și zonei Banatului. I.I.T. dispune de un Centru de documentare, creat cu sprijinul Consiliului European și al Fundației Kaiser din Lichtenstein, prin care pune la dispoziția publicului peste 5.000 de volume și publicații - în limbile: română, engleză, franceză, maghiară și sârbă - din domeniile: științe sociale și politice, educație, filosofie, cultură și literatură. Acesta se constituie într-unul dintre Centrele Locale de Informare ale Centrului de Informare al Consiliului European.

▪ **Fundația Artmedia** este o agenție teatrală, care asigură, pentru publicul timișorean, o selecție a celor mai reprezentative spectacole din țară. Fundația organizează în medie 20 de spectacole, unele și pentru alte localități ale țării: Lugoj, București, Iași sau Craiova. Fundația promovează valorile naționale prin organizarea de turnee ale unor teatre de prestigiu din țară și străinătate. În colaborare cu fundația Augusta, a înființat și patronează o școală de balet destinată tinerilor și copiilor.

▪ **Societatea Culturală Banatul**, înființată în 1994, are drept obiective: păstrarea, cercetarea și valorificarea civilizației tradiționale a Banatului. Societatea are prima revistă digitală de cultură pe internet, „Banat media (<http://inter.banat.vsat.ro/banat.media/>). Societatea este inițiatoră și organizatoare a mai multor manifestări culturale anuale, între care mai importante sunt „Ruga Bănățeană” și „Jocul Bănățean”.

▪ **Asociația culturală Ariergarda**, fondată la 27.04.2004, are ca domeniu principal de activitate cultura și media, cu ajutorul cărora membri își propun să scoată la iveală valoarea și importanța crucială pe care o au patrimoniul istoric și cultural, arhitectura și tot ceea ce reprezintă și simbolizează orașul Timișoara.

Un loc aparte în peisajul cultural timișorean îl ocupă **Asociația „Memorialul Revoluției”**, care a îmbogățit spațiul edilitar al orașului nostru cu lucrări de artă plastică monumentală în memoria evenimentelor din Decembrie 1989. Asociația „Memorialul Revoluției 16-22 decembrie 1989”, cu sediul în Timișoara (România), a fost înființată în 26 aprilie 1990, cu scopul statutar de a cinsti memoria victimelor represiunii din timpul Revoluției române din decembrie 1989. Din 1990 și până în 1999, Asociația a realizat un complex memorial în Cimitirul Eroilor din Timișoara și 12 monumente ridicate în zonele represiunii din decembrie 1989 în orașul nostru. Prin Legea nr. 46/2000, „Memorialul Revoluției” a fost declarat obiectiv de interes național. Scopul declarat al Centrului este de a deveni un mijloc operativ de informare referitoare la evenimentele ce au dus la căderea regimului comunist din România, propunându-și să valorifice informația istorică românească circumscrisă evenimentelor anului 1989 din Europa Centrală și de Sud - Est. În spații funcționale și cu tehnici adecvate, sunt concentrate mărturiile de istorie orală pe suport celulozic, audio, video, digital. Acest lucru se realizează în spațiul Muzeului Revoluției.

Cultura deține un rol esențial în dezvoltarea unei comunități tolerante și creative, fiecare componentă a acesteia putând să-și afirme valori proprii, care prin paleta culturală amplă și diversificată oferită să contribuie la evoluția și vitalizarea unui mediu socio-cultural armonios. Iată de ce Consiliul Local Timișoara s-a implicat în sprijinirea unor evenimente culturale organizate de instituții, fundații și asociații culturale.

Casa de Cultură a Municipiului Timișoara este o instituție de referință în peisajul cultural timișorean, aflată în subordinea Primăriei și Consiliului Local al Municipiului Timișoara, a cărei activitate se concretizează an de an în activități cultural-artistice, distractive și recreative și care se adresează tuturor timișorenilor, și nu numai, indiferent de vârstă, naționalitate, religie sau profesie. Proiectele culturale dezvoltate de către Casa de Cultură a Municipiului Timișoara, ce cuprind festivaluri, spectacole, concerte, târguri, expoziții temporare și permanente, editări și lansări de cărți, de reviste literare, etc., unele de mai mare sau mai mică anvergură, cu impact deosebit asupra publicului, contribuie cu certitudine la promovarea municipiului Timișoara în calitate sa de viitoare Capitală Europeană a Culturii în anul 2021.

Casa de Cultură a Municipiului Timișoara este locul de afirmare al multor artiști, prin diversitatea formelor de exprimare și afirmare artistică pe care le oferă. Astfel, tineri artiști amatori, membri ai Ansamblului folcloric "Timișul", sau ai formațiilor minorităților naționale au dus și duc faima meleagurilor noastre, câștigând un remarcabil prestigiu atât pentru activitatea lor, a instituției cât și pentru orașul nostru. Corala feminină „Carmina Dacica”, Orchestra de tineret a municipiului Timișoara dar și Orchestra „Timișoara Big Band”, sunt formații reprezentative pentru mișcarea muzicală de amatori. Cenaclul de satiră și umor „Ridendo”, formațiile de muzică ușoară, de dans clasic și de societate, Formația de dans sportiv "Mini-Mini Reflex", Cenaclul literar „Pavel Belu” cu revista trimestrială „Anotimpuri Literare”, Clubul "Helion", Asociația Artiștilor Plastici „Romul Ladea”, reprezintă o parte din multiplele forme de exprimare, pe care membrii acestor colective artistice le au la dispoziție pentru afirmarea creației lor în cadrul acestei instituții.

Parteneriatele și colaborările avute cu instituții și organizații de cultură și educație din Timișoara sau din județul Timiș, cu instituții de profil din județele limitrofe și chiar cu instituții din străinătate s-au dovedit a fi benefice atât pentru proiectele și programele desfășurate în 2018, cât și pentru mediul cultural, științific și educațional local.

Din rândul acestor instituții amintim: Opera Națională Română din Timișoara, Centrul de Cultură și Artă al județului Timiș, Centrul de Cultură și Artă al județului Caraș-Severin, Centrele de cultură și artă ale orașelor Vrșac și Majdanpek (Serbia), CIOFF, CIOFF România, CIOFF Bulgaria, Societatea Română de Televiziune-Studioul Timișoara, Radio Timișoara, Muzeul de Artă Timișoara, Muzeul Național al Banatului, Muzeul Satului Bănățean, Biblioteca Județeană Timiș, Teatrul Național Timișoara, Teatrul Maghiar de Stat Timișoara, Teatrul German de Stat Timișoara, Filarmonica de Stat „Banatul” Timișoara, Institutul Român de Educație a Adulților de pe lângă Universitatea de Vest din Timișoara, Casa de Cultură a Studenților Timișoara, Asociația Festivalul Baroc Timișoara, Colegiul Național de Artă „Ion Vidu”, Centrul Cultural German Timișoara, Institutul Francez Timișoara, Uniunea Artiștilor Plastici - filiala Timișoara, Uniunea Scriitorilor - filiala Timișoara, Facultatea de Arte și Design Timișoara, Infocentrul Turistic Timișoara, Fundația Județeană pentru Tineret Timiș, Teatrul pentru copii și tineret Merlin, ONG-uri, ISU Banat, etc.

Agenda manifestărilor culturale pe anul 2018 a fost aprobată prin HCL 122/20.03.2018 și a cuprins 79 de proiecte, pe care Primăria Timișoara și Casa de Cultură a municipiului Timișoara, prin Biroul de Organizare Evenimente le-au derulat în calitate de organizatori, co-organizatori sau parteneri. Au fost organizate manifestări și evenimente culturale (spectacole, concerte, expoziții, târguri, saloane de artă și literatură, festivaluri, proiecții de filme, concursuri, etc.), de mai mică sau mai mare amploare, de care a beneficiat marea majoritate a populației timișorene, precum și turiștii care au vizitat municipiul de pe Bega cu aceste ocazii.

Acțiunile desfășurate în anul 2018 au stat sub semnul **Centenarului Marii Uniri**; astfel, dintre cele mai importante și care au avut tematică centrată pe ideea de unitate de neam și cultură menționăm : « Unirea Basarabiei cu România », « La mulți ani, România », Festivalul Timfloralis, Festivalul Artelor Timișorene și Festivalul Inimilor.

De asemenea, Biroul de Organizare Evenimente a derulat în anul 2018 numeroase **proiecte pe tematică europeană** precum: Ziua Europei, Ziua Internațională a Copilului, Săptămâna Mobilității Europene, Ziua Serviciilor Publice, Festivalul Minorităților Etnice, Ora Pământului, organizând și întâlnirea de lucru pe tematică europeană « Anul European al patrimoniului cultural ». Acțiuni cu un mare impact la public au fost Festivalul Timfloralis, Festivalul Artelor Timișorene, Ziua Europei, Festivalul Inimilor, Jazz Tm, Ziua Timișoarei, Bega Boulevard, Festivalul Vinului, 1 Decembrie. De asemenea, s-au derulat evenimente destinate tinerilor (Ziua Tinerilor Timișoarei, Ziua Studenților) dar și persoanelor vârstnice - Ziua Pensionarilor. Au fost menținute târgurile tradiționale Târgul de Paști și Târgul de Crăciun, încercându-se îmbunătățirea conceptelor și a programelor artistice. Totodată, pe Agenda Casei de Cultură s-au regăsit evenimente de amploare precum FEST-FDR, Revolution Festival. Și în acest an Primăria Timișoarei a premiat elevii performanți, artiștii, scriitorii și oamenii de cultură care s-au făcut remarcăți în 2018 prin « Gala Excelenței », dar nu și-a uitat nici eroii, elaborând și finanțând calendarul acțiunilor comemorative și aniversare ale Revoluției din Decembrie 1989.

Marea majoritate a acțiunilor municipalității se derulează prin Biroul Organizare Evenimente al Casei de Cultură din Timișoara, a cărei activitate a însumat în acest an un număr de peste 40 de acțiuni, dar și o redimensionare a relațiilor cu instituțiile de cultură timișorene, cu instituțiile de învățământ artistic, cu asociații și operatori culturali diverși. Un segment important al activității biroului a vizat promovarea evenimentelor, înregistrând o creștere relevantă a cotei de interes față acestea, mai ales prin realizarea promovării în mediul on-line. S-a procedat în această perioadă la o recreionare a relațiilor cu Mitropolia Banatului, realizând și acțiuni umanitare (cazul cântăreților stradali), au fost organizate întâlniri de lucru a coregrafilor din Timișoara, ale revoluționarilor, ale meșteșugarilor locali, astfel încât s-au elaborat noi concepte de realizare a acțiunilor Primăriei Timișoara, pe baza consultărilor avute. De asemenea, s-au

desfășurat programe de informare și sprijin reciproc cu Garnizoana Timișoara, susținând toate evenimentele aniversare și comemorative derulate.

Primăria Timișoara a desfășurat în acest an o serie de evenimente și acțiuni sub semnul Centenarului Marii Uniri. În colaborare cu Organizația Studenților Basarabeni, a fost marcată împlinirea a 100 de ani de la **Unirea Basarabiei cu România** printr-un megaconcert ce s-a derulat vineri, 23 martie 2018, începând cu ora 19 în Piața Unirii din Timișoara. Primul eveniment de amploare sub semnul Centenarului a făcut parte integrantă din programul Festivalului "Zilele Basarabiei", ajuns la cea de-a XVIII-a ediție și a adus la start nume sonore ale pieței muzicale basarabene, ce se bucură de un mare impact în România (Zdob și Zdub, Nicoleta Nucă). Timișorenii s-au putut bucura și de un frumos program de cântece și dansuri prezentat în deschiderea evenimentului de către Ansamblul Timișul și soliștii vocali Carmen Popovici-Dumbravă, Dumitru Stoicănescu și Stela Botez, realizând o punte de legătură între Timișoara, Timiș, Banat și Basarabia. Pe ecranele montate în Piața Unirii s-au derulat filme documentare, realizate de TVR Timișoara, care au pus în lumina realitățile legate de dobândirea și pierderea Basarabiei. Tot de la această dată, timișorenii s-au putut bucura de prezența unui tramvai colantat cu însemnele Centenarului.

Tot în sfera acțiunilor derulate sub semnul Centenarului s-au înscris și Festivalul Timfloralis și Festivalul Artelor, ce s-au bucurat de o largă popularitate și care au exploatat pe zona artisticului această tematică. Cea de-a cincea ediție a **Festivalului Timfloralis** a avut loc în perioada 28-30 aprilie, la Timișoara. Festivalul Timfloralis și-a propus să asocieze toate metodele artistice în care florile pot fi folosite. Astfel, mii de flori au inundat Timișoara și au umplut de culoare centrul orașului. Conform datelor oficiale, peste 100.000 de vizitatori s-au putut bucura în cele 3 zile ale evenimentului de frumusețea creațiilor floristice, sporind cota de interes a presei centrale și internaționale. Timp de trei zile, organizatorii - Primăria Municipiului Timișoara prin Casa de Cultură a Municipiului - au adus împreună designeri, arhitecți, peisagiști, floriști internaționali, ecologiști, studenți, elevi, școli, universități, artiști, firme și comercianți, al căror scop a fost acela de a evidenția frumusețea naturii în context urban, tematica aleasă fiind "The Future is Here".

În afară de expoziții florale și aranjamente, proiectul a mai cuprins o serie de workshop-uri foarte interesante atât pentru publicul larg, cât și pentru floriști profesioniști, o paradă a modei cu accesorii florale, spectacole inedite de muzică și dans, evenimente cu și pentru copii. De asemenea, pentru prima dată, în piața Libertății s-au regăsit standuri expoziționale cu vânzare.

Lucrările expuse au fost realizate de experții societății Horticultura SA, floristul Dennis Kneepkens din Olanda, alături de Bianca Negrea, Alina Nagy-Ghinea - floristul care a reinterpretat floral costumele populare ale etniilor din Banat, Diana Toma, cea care a realizat o variantă înflorată a "Pomului Breslelor" și tânăra floristă Alexandra Luca care, a împodobit o mașină de epocă sub ideea de mașină a timpului. Festivalul s-a extins și pe strada Mărășești printr-o pictură pe asfalt cu tematică florală. Pentru ediția 2018, în premieră, în deschiderea festivalului a avut loc o paradă cu trăsuri cu cai. De asemenea, s-a efectuat un tur al orașului pe biciclete împodobite cu flori și baloane.

Festivalul Artelor Timișorene, ajuns la cea de-a V-a ediție, s-a derulat în perioada 4-10 iunie 2018 în zona Cetate, însumând 4 spații publice, dar și locații culturale indoor. Astfel, Piața Victoriei a găzduit în fiecare seară concerte și programe coregrafice, Piața Sfântul Gheorghe s-a dovedit o a doua casă a teatrelor timișorene, dar și spațiul pentru inițiere în arta cântului, a dansului etc. Piața Libertății s-a transformat în lăcașul artiștilor plastici și a producțiilor din zona audio-vizualului, completate de expoziții cu vânzare a operelor de artă și de ateliere de lucru. Piața Unirii a însemnat spațiul destinat întrecerilor și petrecerilor cu și despre dans, dar și locul de întâlnire cu teatrul senzorial. Un program extrem de variat a fost pregătit pentru toți cei ce au exploatat minunata zonă de promenadă a Timișoarei. Nu au lipsit Teatrul Național, Teatrul Maghiar, Teatrul German de Stat, Teatrul Merlin, Opera Timișoreană, Facultatea de Arte, Facultatea de Muzică, dar și o mișcare coregrafică de proporții și artiști timișoreni celebri (Mircea Baniciu, Teo Milea, Doru Todoruț, solistul trupei Deepcentral, Cristina Bălan-ex Impact, Jazzybeat, Mircea Ardeleanu jr, Amalia Gaiță, etc). Au răspuns pozitiv și instituții de specializare artistică, școli de profil precum Incubatorul de Artă, Melopolis, Școala de Arte; prezentările de modă feminine și masculine, dar și parada coafurilor, au întregit tabloul unei vieți culturale bine conturate în orașul nostru. Momentele de vârf care au marcat Festivalul Artelor s-au consumat cu precădere în Piața Victoriei, acolo unde publicul s-a bucurat în fiecare seară de producții artistice de clasă („Dancing Queen” în interpretarea baletului Operei Naționale din Timișoara, muzică de film în interpretarea Corului Filarmonicii Banatul, recitalul de excepție al pianistului timișorean stabilit în Canada Teo Milea, etc).

Piața Libertății s-a animat grație workshop-urilor și creațiilor prezentate de Facultatea de Arte, Liceul de Arte, Asociația Romul Ladea, meșteșugarii locali, Casă Studenților etc. Producții artistice de referință s-au derulat și în Piața Sf. Gheorghe, grație Teatrului Național din Timișoara, Teatrului Thespis, Teatrului Merlin. Apreciem prezența unui număr de peste 25.000 de spectatori la acest eveniment, care a antrenat întreaga forță artistică a Timișoarei.

Cea de-a XXIX-a ediție a Festivalului Internațional de Folclor „**Festivalul Inimilor**” s-a desfășurat în perioada 4 - 8 iulie 2018, la Teatrul de Vară din Parcul Rozelor-Timișoara și s-a bucurat de participarea extraordinară a unor valoroși artiști reprezentând țări precum: Bulgaria, Georgia, Italia, Mexic, Serbia, Slovacia, Spania, Turcia, Ucraina și Ungaria.

Romania a fost prezentă pe scena din Parcul Rozelor, prin intermediul unor prestigioase colective artistice: Ansamblul Artistic Profesionist „Maria Tănase” – Craiova, Ansamblul Artistic Profesionist „Mureșul” - Tg.Mureș, Ansamblul Artistic Profesionist „Baladele Deltei” - Tulcea, Ansamblul Profesionist „Banatul” – Timișoara, Ansamblul folcloric „Timișul” – Timișoara, Ansamblul folcloric „Doina Timișului” – Timișoara, Ansamblul folcloric „Bihorul” – Oradea, Ansamblul folcloric „Zarandul” – Arad, Ansamblul folcloric „Semenicul” - Reșița, Ansamblul folcloric „Cununa de pe Someș” – Bistrița, Ansamblul folcloric „Bârzava” – Reșița, Ansamblul folcloric „Zestrea Gugulanilor” – Caransebeș.

Nu au lipsit nici formațiile naționalităților conlocuitoare: Ansamblul „Sfântul Sava” – Sânnicolau Mare, Ansamblurile reunite „Eszterlanc” și „Szazsorszep” – Timișoara, Ansamblul „Banater Rosmarein” – Timișoara, Ansamblurile reunite „Csurdongolo”, „Szederinda” și „Rece-Fice” – Tormac, Ansamblul „Sonte” – Asociația Macedonenilor din România și cele ale așezămintelor culturale: „Armenișana” din Armeniș și „Ghiocelul” din Giroc.

„Festivalul inimilor” a transformat Timișoara în perioada 4 – 8 iulie 2018 în capitala artei tradiționale internaționale, aducând spectacole de pe tot mapamondul, cu deschidere spre noi culturi și prietenii.

În 1 decembrie 2018 a avut loc vernisajul expoziției tematice organizate de către Asociația Romul Ladea. „**La mulți ani, România**” este titlul generic al spectacolului prin care Timișoara a marcat împlinirea a 100 de ani de la Unirea tuturor provinciilor românești. Târgul de Crăciun de la Timișoara a fost deschis în 1 decembrie, printr-un spectacol dedicat Centenarului Marii Uniri. Un public numeros a urmărit un spectacol folcloric susținut de către ansamblurile folclorice „Timișul”, „Doina Timișului”, „Semenicul” din Reșița și „Ghiocelul” din Giroc, soliștii vocali Mariana Deac, Ramona Vița, Mihaela Petrovici, Silvana Râciu, Petrică Miulescu Irimică, Ilie Medrea, Dumitru Stoicănescu, Tițian Puichiță, Mariana Zota, Anca Panțiru, Ioan Surdu, Bogdan Firu, cu momente muzical-coregrafice din toate zonele României. Luminițele de Crăciun au fost aprinse alături de Ștefan Bănică, Bosquito și Alexandra Stan. Sărbătoarea a continuat în dată de 2 decembrie cu recitalul artistului Aurel Tamaș. Dacă în 1 decembrie publicul a fost extrem de numeros (peste 20.000 de participanți), și în 2 decembrie s-au putut bucura de momente artistice deosebite peste 10.000 de oameni.

Acțiunile pe tematică europeană derulate în anul 2018

Prima acțiune de acest gen s-a desfășurat în data de 24 martie, în Piața Libertății și a marcat **Ora Pământului**. Evenimentul s-a derulat în colaborare cu Ministerul Culturii, prin prezența corurilor Cantus Mundi, și cu Societatea Română pentru Astronomie Culturală. De asemenea, un program de dansuri cu foc a fost susținut de către Ignem Terrae și un concert muzical de către Peregrinii&Deep&Project.

Anul 2018 a prilejuit tuturor cetățenilor europeni oportunitatea de a celebra și de a căuta modalități de conservare a patrimoniului cultural. Obiectivul Anului European al patrimoniului cultural este de a încuraja cât mai multe persoane să descopere și să aprecieze patrimoniul cultural al Europei. În acest context, Primăria Municipiului Timișoara a organizat în 8 mai 2018, în Sala de Consiliu, Seminarul de schimb de bune practici „**2018 – Anul Patrimoniului Cultural European: exemplificări și exigențe**”. Au expus în cadrul evenimentului reprezentanți ai orașelor înfrățite Karlsruhe din Germania, Szeged din Ungaria și Novi Sad din Serbia, dar și ai orașelor partener Pancevo din Serbia și Pecs din Ungaria. De asemenea, au participat specialiști în domeniu din Timișoara și Arad (Mihai Botescu, arhitect, Timișoara – „Timișoara, repere ale patrimoniului construit”, Andrei Milin, Muzeul Satului Bănățean Timișoara – „Muzeul viu - tradiție și multiculturalitate”, Carina Galiș, Biblioteca Județeană Timiș – „Valorizarea creativă a patrimoniului”, Victor Neumann, Directorul Muzeul de Artă – „Despre moștenirile istorice ale Timișoarei”, Dan Ciubotaru, Muzeul Banatului – „Valori de patrimoniu bănățean, reflectate în colecțiile Muzeului Național al Banatului”, Rodica Colta, etnolog, Arad – „Patrimoniul imaterial al județului Arad”). A fost un schimb de idei benefic tuturor celor prezenți, grație prezentărilor făcute pe tematici diverse, atât din sfera patrimoniului cultural material, cât și imaterial.

Ziua Europei a fost marcată miercuri, 9 mai 2018, la Timișoara, prin acțiuni finanțate de către Primăria Municipiului Timișoara și realizate în parteneriat cu Prefectura Județului Timiș, Consiliul Județean Timiș și consulatele statelor membre. Deschiderea oficială a manifestării a avut loc la ora 12 în Piața Libertății, urmată fiind de degustări ale produselor tradiționale și vizitarea pavilioanelor consulatelor din oraș, prezente la locul manifestării. Programele artistice s-au derulat începând cu ora 13 atât pe scena din Piața Libertății, cât și în amfiteatrul din Piața Sfântul Gheorghe și au antrenat actanți culturali din zona muzicii pop-rock, a muzicii populare, teatrului, cât și sportivi și iubitori ai sportului. Punctul de atracție l-a constituit prezența pe scenă a artiștilor din zona muzicii pop: Ricardo Caria, Lora, Andra. 12.000 de spectatori s-au bucurat de momente artistice deosebite.

O acțiune de amploare care a marcat sărbătorirea **Zilei Internaționale a Copilului** s-a derulat în Timișoara, în două spații publice: Parcul Copiilor și Parcul Rozelor. A fost un aflus imens de public, de la ora 9.00 până la ora 22.00. Ateliere pentru copii, jocuri interactive cu Hazliții și Eva Labadi, 2 scene cu programe artistice susținute de copii, dar și de artiștii profesioniști ai Operei Române, sau cei ai Teatrului Merlin, au însuflețit Parcul Copiilor. De asemenea, Lorenzo Magicianul a creionat un program pe placul celor mici, iar micuța artistă Bibi as-a bucurat de un succes desăvârșit. Parcul Rozelor a găzduit spectacolul folcloric oferit de cei mai mici artiști ai ansamblului Timișul și invitații lor.

În 2018, **„Săptămâna mobilității”** s-a desfășurat în perioada 16-22.09.2018 și a fost parte a unei campanii a Uniunii Europene de sensibilizare a cetățenilor cu privire la folosirea transportului în comun, a bicicletelor și a mersului pe jos, în detrimentul transportului auto. Campania are drept scop încurajarea autorităților locale de a introduce și de a găsi soluții de transport ecologice, respectiv promovarea unei atitudini practice a cetățenilor în încercarea de a obține soluții alternative la utilizarea automobilului.

În anul 2018, tema sub care s-a desfășurat evenimentul a fost: „Mix and Move!” – *„Combină și deplasează-te”*, temă care a urmărit promovarea soluțiilor de mobilitate care să evidențieze beneficiile unor mijloace de transport mai puțin poluante, precum și reducerea costurilor prin utilizarea acestora. Cu acest prilej, municipalitatea a organizat o serie de acțiuni care au promovat mișcarea și formele alternative de transport. Mișcarea în aer liber, cu mijloace de transport nepoluante va spori calitatea vieții în orașe ajutând la reducerea poluării aerului și a celei fonice. În acest sens au fost implicate cluburi sportive, școli, asociații (Club Sportiv Asociația Alergotura, Club Sportiv Nautic TM, Direcția Județeană de Sport și Tineret, Smartfitt, CSS Bega, MEB Run TM, LPS „Banatul”) și a fost realizat un parteneriat interinstituțional cu poliția rutieră ca parte a proiectului EDWARD.

Împreună cu Consiliul Consultativ al Minorităților Naționale, în data de 23 septembrie 2018 a fost organizată cea de-a V-a ediție a **Festivalului Minorităților Etnice** din Timișoara. Acțiunea a reunit artiști ce reprezintă etniile din Timișoara, valorificând atât folclorul, cât și forme variate de manifestare artistică. Evenimentul a debutat la ora 13 cu o paradă a artiștilor prezenți, care a străbătut Piața Victoriei din Timișoara, cu plecare de pe strada Mărășești. Parada a avut drept punct final Parcul Rozelor, unde la ora 14 a avut loc deschiderea oficială, urmată de degustarea produselor gastronomice și de programul artistic. Au participat la Festivalul Minorităților Etnice din Timișoara: Asociația Stato dell'Arte Officina Culturale - Formația folclorică Aranira din Italia, Uniunea Sârbilor din România - Ansamblul Mladost, Pera Todorovici și tamburașii, Societatea Makedon-Armână-Vanghelie Gogu și Andrei Păunescu, Elena Jurjescu-Todi, Asociația Socio-Culturală a Romilor din Banat - Dorin Covaci și formația de dansuri Chevereșana, Uniunea Democrată Maghiară din România – Ansamblurile Eszterlanc și Szaszorszep și artiștii Teatrului Maghiar din Timișoara - Molnos Andras Csaba și Eder Eniko, Comunitatea Evreilor - Grupul vocal „Shalom”, Forumul Democrat al Germanilor din Banat - Formațiile de dansuri germane Billeder Heiderose, Warjascher Spatzen, Hatzfelder Pipatsche și Fanfara „Banater Musikanten” din Timișoara, Uniunea Bulgară din Banat – România - Ansamblul Slavjak din Timișoara, Uniunea Ucrainenilor din România - Filiala Timiș - „Huțului din Banat”, grupul Zabava din Știuca și pictorul Boris Covali Lepei. Scopul proiectului demarat în urmă cu 5 ani a fost acela al păstrării și punerii în valoare a tradițiilor și a vieții culturale ale fiecărei etnii din Timișoara, atât din perspectiva folclorică, multiculturală, cât și a relațiilor interumane specifice acestor vremuri. S-a reușit în mod cert și la această ediție o relaționare între etniile participante, evidențierea formelor de exprimare artistică specifică fiecărei etnii.

Biroul de Organizare Evenimente a derulat în Piața Unirii în data de 13 octombrie 2018 **Ziua Serviciilor Publice**. Astfel, Primăria Municipiului Timișoara, prin Casa de Cultură a Municipiului, a organizat în data sus-menționată, în Piața Unirii, între orele 11.00 - 15.00, cea de-a cincea ediție a acestei manifestări ce a fost gândită de Națiunile Unite ca o amplă desfășurare de forțe, la care participă instituțiile de însemnătate publică. Peste 20 de instituții din Timișoara au participat cu standuri, utilaje, prezentări. Ziua Serviciilor Publice a oferit vizitatorilor diferite spectacole și momente artistice deosebite pe scena amplasată în Piața Unirii, dar și multe surprize. Participanții au avut parte de numeroase activități desfășurate la standurile instituțiilor participante, concursuri, demonstrații și materiale promoționale. Cu prilejul derulării evenimentului, a fost realizat un material de prezentare a tuturor partenerilor evenimentului, participanți la manifestare.

O atenție sporită a fost acordată și în acest an proiecțiilor de film. Menționăm în acest sens finanțarea și coorganizarea **Festivalului Filmului European, Les Films de Cannes, TIFF**, acțiuni ce s-au bucurat de o largă apreciere. De asemenea, am avut privilegiul realizării proiecției în Piața Libertății în luna mai a emisiunii ce a fost difuzată de către TVR și dedicată Banatului din seria de documentare „Flavours of România”. Totodată ne-am putut bucura de prezența la Timișoara a jurnalistului britanic Charlie Ottley, autorul faimoasei serii „Wild Carpathia”, prin care România a fost promovată în întreaga lume.

De un mare impact la public s-au bucurat în 2018 Ziua Timișoarei, Bega Bulevard, Ziua Tinerilor Timișoarei, Ziua Studenților și Ziua Pensionarilor.

Ziua Timișoarei a însemnat și în acest an un eveniment de amploare, care a adunat în cele două seri de evenimente un public numeros. Peste 20.000 de spectatori au fost prezenți în fiecare seară la concertele organizate de municipalitate, atât pentru a marca momentul, cât și pentru notorietatea artiștilor prezenți. Manifestările dedicate Zilei Timișoarei au debutat vineri, 3 august, la ora 9.30, în Piața Petru Maior din Timișoara, cu depunerea de coroane la bustul colonelului Virgil Economu, sub comanda căruia trupele armatei române au intrat în Timișoara și au defilat în Piața Unirii la 3 august 1919. Depunerea de coroane a fost urmată la ora 10.30, în Piața Unirii, de o ceremonie publică organizată cu sprijinul Garnizoanei Timișoara. Începând cu ora 12.00, în Sala de Consiliu a Primăriei Municipiului Timișoara a avut loc Ședința Festivă a Consiliului Local al Municipiului Timișoara, menită a marca ziua orașului nostru, ocazie cu care a fost decernat Titlul de Cetățean de Onoare domnului Georg Lecca. Artiștii plastici au cinstit și ei Ziua Timișoarei printr-o expoziție tematică, al cărei vernisaj a avut loc vineri, 3 august, începând cu ora 18.00, în spațiul Casei de Cultură a Municipiului Timișoara din incinta Bastionului Theresia. Au concertat în prima seară Lidia Buble, Alex Velea, Antonia și Connect-R, seara încheindu-se cu un foc de artificii. Sâmbătă, 4 august, au fost în prim-plan atât trupe timișorene: Phoenix și The Weekend Bandits, cât și artiști ce se bucură de o largă popularitate: Horia Brenciu & HB Orchestra, Tudor Chirilă și Vama. Ziua Timișoarei a avut o extensie în data de 5 august, prin organizarea Festivalului "Blues pentru Timișoara", care a prilejuit reîntâlnirea cu Axis, Bega Blues Band, de această dată alături de Sanat Deliorman din Turcia, dar și prezența pentru prima dată la Timișoara a artiștilor de la The Petting Blues Band (Serbia).

Între 07 - 09 septembrie, pe parcursul a trei zile, **Festivalul Bega Bulevard**, ajuns la cea de-a XI-a ediție, a adus, din nou, timișorenilor o serie de concerte, spectacole de teatru, activități pentru copii, ateliere de pictură, standuri de informare, activități interactive, culturale și artistice. Sărbătoarea a pus în centrul atenției canalul Bega, care este un adevărat bulevard viu al orașului și care deține un semnificativ potențial turistic, oferind timișorenilor o varietate de posibilități de recreere, de agrement și de divertisment. Evenimentul a adus la start o serie de ambarcațiuni care au defilat în paradă, pentru prima dată alăturându-se și vapoarele.

Pentru toți cei care nu au reușit să viziteze până acum Parcul Alpinet, recent reabilitat, Bega Bulevard, a fost, cu siguranță, momentul oportun pentru a se familiariza cu un cadru natural minunat. Aici s-au derulat numeroase ateliere pentru copii în concordanță cu natura evenimentului. De asemenea, SALVO a desfășurat numeroase demonstrații care au făcut deliciul celor prezenți. Anul acesta au avut și o premieră în Timișoara și anume prima proiecție 3D pe apă.

Au concertat numeroși artiști naționali cât și locali printre care: DJ K-lu, DJ Zoli Varga, Cover up, Alexandra Ungureanu, Mandinga, Sean Norvis & MC Steliano, Vest Phoenix Cover, Jo, trupa Taxi. Au mai avut loc 2 show-uri excepționale cu foc: Peregrinii & Deep6 Project și Amaris Agni. Ca în fiecare an, mii de timișoreni au participat la concursul tradițional de rățuște de plastic care s-au întrecut pe Bega. Rotaract Club au sponsorizat în urma proiectului "Cursa Rățuștelor 2018" acest nou concept, prin amenajarea a două ateliere de muzică, care urmează să fie inaugurate

Partenerii acestei ediții au fost: Poliția Locală Timișoara, Clubul Sportiv Școlar Bega, CSU Politehnica Timișoara, CS Municipal, Club Nautic, Club Sportiv Școlar nr. 1, Corabia Piraților, Formațiunea SALVO, ISU Banat, Societatea de Transport Public Timișoara, West Sport SRL, Oficiul de Căpitanie Timișoara și Administrația Bazinală de Apă Banat, Rotaract Club Timișoara, Interact Club Timișoara, Rotary Club Timișoara

Ziua Tinerilor Timișoarei a fost organizată în data de 02 mai 2018, în Piața Victoriei. Evenimentul, ajuns la cea de-a treia ediție, își propune celebrarea tinerilor și creșterea gradului de implicare a acestora în viața culturală a orașului. Programul Zilei Tinerilor Timișoarei conține mai multe activități: demonstrații de sporturi de contact, ateliere în aer liber, jocuri, expoziții și concerte susținute de către tineri interpreți din Timișoara și de către artiștii Corina și Dorian Popa.

Primăria Municipiului Timișoara, prin Casa de Cultură a Municipiului, a organizat **Ziua Studenților Timișoarei**, în Complexul Studențesc, în data de 17 mai 2018. În Complexul Studențesc din Timișoara locuiesc aproximativ 15.000 studenți, de la toate universitățile din oraș. Evenimentul are ca scop animarea campusului din Timișoara prin diverse activități inedite și concerte.

Programul a cuprins activități sportive în Parcul din Complexul Studențesc, proiecții de film, tradiționala bătaie cu apă iar după orele 20:00 trupe muzicale cunoscute din România El Nino, Nimeni Altu', Keri & Tony Show, Dspekt au întreținut atmosfera. Succesul din anii anteriori, a determinat relizarea acestui eveniment pe o perioadă de două zile.

Din dorința de a marca și la Timișoara Ziua persoanelor vârstnice, Primăria Timișoara a organizat o manifestare adresată pensionarilor timișoreni. Intitulat generic **Ziua Pensionarilor**, evenimentul s-a

derulat duminică, 14 octombrie 2018, în sala Capitol a Filarmonicii Banatul din Timișoara, începând cu ora 16, într-un cadru deosebit de frumos, aducând pe scenă atât artiștii Asociației Seniorilor din Timișoara (corul Tinerețe fără bătrânețe, formația de dansuri populare, trupa de teatru), cât și nume consacrate ale scenei timișorene și nu numai. Astfel, alături de Ansamblul Timișul al Casei de Cultură din Timișoara au susținut recitaluri Florin Pistrila, Zorica Savu, Carmen Biruescu, Cornel Brici și Sandy Tatarici. Au completat acest tablou artistic inegalabilul Benone Sinulescu, pentru ca momentul de vârf să aparțină invitatului special Fuego. Peste 1000 de spectatori au ovaționat prestațiile artiștilor.

Manifestările deja tradiționale, care îmbină latura culturală cu cea comercială în contextul sărbătorilor creștine, organizate de Primăria Municipiului Timișoara, prin Casa de Cultură a Municipiului, au fost cele două târguri din Piața Victoriei: **Târgul de Paște**, **Festivalul Vinului** și **Târgul de Crăciun**.

Târgul de Paște, ajuns la cea de-a unsprezecea ediție, s-a desfășurat în perioada 17 martie – 10 aprilie 2018. În Piața Victoriei au fost amplasate tradiționalele căsuțe, unde s-au comercializat ouă încondeiate, dulciuri, cozonaci, pască, flori, icoane, produse handmade și decorațiuni specifice sărbătorilor pascale. În Piața Libertății, timișorenii au putut vizita căsuțe cu produse prezentate de artiști locali și de meșteșugari din țară. Copiii au fost așteptați la Atelierul Iepurașului, unde au învățat să încondeieze ouă, să picteze ceramică și să exerseze la roata olarului. Pe toată durata Târgului de Paști au avut loc expoziții, ateliere, etc. De asemenea, în parteneriat cu Mitropolia, s-a desfășurat un festival de pricesne și cântări bisericești și recitaluri ale unor muzicieni locali, cu programe adaptate sărbătorilor pascale. Au fost oferite premii din partea Primăriei Timișoara cu ocazia vernisajului expoziției de icoane organizate.

Cea de-a XVIII-a ediție a **Festivalului Vinului** s-a desfășurat la Timișoara, în perioada 26 - 28 octombrie 2018, în Piața Victoriei. Pe durata celor 3 zile am avut parte de numeroase produse viticole, dar și de muzică și voce bună. Au participat renumite podgorii din zona Banatului, dar și din Serbia, care au expus produse de calitate. Decorațiunile create special pentru festival au reprezentat un punct de interes maxim. De asemenea, Bachus și prințesele bacante au deschis festivalul. Cât privește programul artistic, scena a aparținut vineri, 26 octombrie, începând cu ora 17, muzicii populare. Au participat numeroase ansambluri și formații artistice: „Timișul” al Casei de Cultură din Timișoara, „Doina Timișului” al Casei de Cultură a Studenților, „Ghiocelul” din Giroc, Izvorașul” al Casei de Cultură din Buziaș, „Pusta Banatului” al asociației cu același nume și invitații din Serbia - Ansamblul folcloric „Ljubomir Ivanovic Gedza” din Kovacevac. Sâmbătă, 27 octombrie, s-a schimbat registrul muzical, aducând la rampă atât tineri artiști ai Timișoarei (Facultatea de Muzică, Școala Cromatik Voice) cât și trupele timișoreane Alpha Team și Stage5 Band, precum și trupa rock Death Saw din Serbia. Seara s-a încheiat în acordurile trupei Proconsul. Duminică, 27 octombrie, au concertat Pragu de Sus, Phaser, Pseudonym și cursanții Incubatorului de Artă din Timișoara.

Târgul de Crăciun din 2018 a antrenat, din nou, artiștii Timișoarei, tineri sau consacrați, grupuri corale, colindători. Deschiderea târgului a coincis cu Ziua Națională a României care a antrenat o mobilizare extraordinară în plan organizatoric, inclusiv în crearea decorațiunilor specifice sărbătorilor. Prin organizarea acestui eveniment se urmărește creșterea numărului potențialilor vizitatori din țară și din străinătate, o intensificare a turismului cultural, precum și punerea în valoare a potențialului Municipiului Timișoara, din perspectivă economică, socială și multiculturală. Și în 2018, având în vedere ecourile pozitive înregistrate în anul 2017, Târgul de Crăciun a avut drept arie de desfășurare atât Piața Victoriei, cât și Piața Libertății, unde artiștii plastici și meșteșugarii locali au întregit tabloul unui spațiu dedicat cu precădere copiilor. Ca un element de noutate, în acest an a fost amplasat un patinoar care s-a bucurat de un real succes. Moș Crăciun a oferit cadouri copiilor care i-au scris scrisori într-o acțiune construită special pentru acest eveniment, moșul coborând din balconul Operei. Acțiuni importante au fost realizate în colaborare cu Mitropolia Banatului, precum „Noaptea lui Moș Nicolae - începutul colindatului”, Festivalul Coral „Leru-i, Doamne, Ler”, cu TVR Timișoara „Timișoara în mișcare!”, cu Facultatea de Muzică, Școală de Arte, școli private, fanfare și band-uri, dar și proiecte importante s-au derulat cu artiști precum Phoenix ori Subcarpați, kameli, Box Office sau Sean Norvis, cu ocazia Revelionului.

Manifestări importante, înscrise în Agenda Culturală a Casei de Cultură Timișoara, dar care nu au fost derulate prin Biroul Organizare Evenimente s-au bucurat de aprecieri. Prezentăm în cele ce urmează cele mai relevante.

JazzTM 2018 s-a desfășurat la Timișoara în perioada 29 iunie - 1 iulie 2018. Cea de-a șasea ediție a festivalului a avut loc în Piața Victoriei, Parcul Castelului, Parcul Civic, Strada Fără Nume, cât și Nocturnal Jams, în două dintre cele mai îndrăgite cluburi ale orașului.

În prima zi, 29 Iunie, pe scena din Piața Victoriei au urcat Trompetre, Maisha și The Cinematic Orchestra.

Dimineața de 30 Iunie, a început cu cei de la Tongue FU. Una dintre surprizele foarte apreciate a fost nou introdusa scenă de Spoken Word de pe Strada Fără Nume, care a animat diminețile de weekend, a adus împreună poezia, muzica jazz, improvizația și vibrația orașului. Pe scena din Parcul Castelului au urcat Bega Blues Band și John Beasley presents Monk'ESTRA, iar în același timp pe scena din Parcul Civic ne-au încântat Murnau și B.A.U. Seara s-a încheiat cu concertele din Piața Victoriei, unde i-am avut alături pe Krisper, Kurt Rosenwinkel's Caiپی și R+R=NOW (Robert Glasper, Terrace Martin, Christian Scott, Derrick Hodge, Justin Tyson, Taylor McFerrin).

În 1 Iulie, cei de la Tongue FU au redeschis ziua de concert pe Strada Fără Nume. Parcul Castelului a răsunat în acorduri de jazz alături de Antal Gabor Trio și Sorin Zlat Trio, iar la Parcul Civic ne-am relaxat alături de Voyager II și Sanem Kalfa și George Dumitriu. Ediția a șasea s-a încheiat cu concertele din Piața Victoriei unde The Jam Community, Bachar Mar Khalife și Gregory Porter au ridicat publicul în picioare. Ediția JazzTM 2018 a avut peste 24.000 de participanți.

Artiștii ediției JazzTM 2018: THE CINEMATIC ORCHESTRA, R+R=NOW (Robert Glasper, Terrace Martin, Christian Scott, Derrick Hodge, Justin Tyson, Taylor McFerrin), GREGORY PORTER, JOHN BEASLEY presents MONK'estra, KURT ROSENWINKEL's CAIPI, BACHAR MAR KHALIFE, Maisha, Sanem Kalfa și George Dumitriu, The Jam Community, Sorin Zlat Trio, Krisper, B.A.U., Trompetre, Antal Gabor Trio, Bega Blues Band, Voyager II și Murnau.

Timișoara International Music Festival, ediția a IV-a – Get EXITed! REVOLUTION Festival, a avut loc în perioada 31 mai – 2 iunie, la Muzeul Satului Bănățean. Revolution Festival, unul dintre cele mai mari evenimente muzicale din Timișoara a avut ca line-up nume ca: Gogol Bordello, Dub FX, Wilkinson, 1000Mods, Armageddon, Avven, Bombarder, Dishumanity, Downstroy, Fast As We Go Far, Groteska, Hill, Nemesis, Sator Junk, Sputnik, Dordeduh, The Hellfreaks, The Moon and Nihjtspirit, Transceatla, Trash Union, Umbra, Wolfram, Words That Burn, The Qemists, Pythius, Zardonice, Kuenta i Tambu, Graham Vandy, Filatov & Karas, Raresh, Barac B2B Gescu.

Evenimentul, la care au participat peste 300 de artiști locali și internaționali a cuprins o paletă largă de genuri muzicale: de la dubstep și electric rock, până la heavy metal, electro și latino. De asemenea, au avut loc workshop-uri, discuții, show-uri moderne, a fost amenajată o zonă de joacă, afterparty-uri și, desigur, cele mai tari show-uri muzicale, care s-au desfășurat pe șapte scene.

La eveniment au participat peste 25.000 de oameni pe durata celor 3 zile de festival.

În rândul acțiunilor derulate în 2018 se înscriu și manifestările dedicate Revoluției, dar și Gala Excelenței, tot în coordonarea Biroului Organizare Evenimente.

Manifestările dedicate Revoluției au cuprins depuneri de coroane, aprinderea de candelă, lansări de carte, competiții sportive și dezbateri. Programul acțiunilor comemorative a fost elaborat în 2018 ca urmare a întâlnirilor succesive avute cu cele 11 asociații de revoluționari. În 16 decembrie s-a desfășurat Sedința Comemorativă a Consiliului Local Timișoara. În 20 decembrie 1989, Timișoara a devenit primul oraș liber de comunism din România. **La 28 de ani de la Revoluția Română**, municipalitatea timișoreană a organizat în data de 20 decembrie, de la ora 20.00, în Piața Victoriei, concertul Rock for Revolution, în memoria eroilor care s-au jertfit pentru libertate în decembrie 1989. Pe scenă au urcat următoarele trupe: Pro Musica, Melting Dice, Implant pentru Refuz și Sanctuar

Galei Excelenței Timișorene este un eveniment tradițional anual, dedicat timișorenilor care s-au evidențiat prin rezultate deosebite în diferite domenii de activitate, fiind organizat de Primăria Municipiului Timișoara și finanțat de Consiliul Local Timișoara. Ediția din anul 2018 a Galei Excelenței Timișorene a stat sub semnul Centenarului Marii Uniri. Joi, 29 noiembrie 2018, la ora 17.00, în Sala de Cămin a Filialei Timișoara a Uniunii Scriitorilor din România, au fost premiate operele literare pentru anul editorial 2017. Luni, 3 decembrie 2018, de la ora 11.00, în Sala Capitol a Filarmonicii „Banatul” din Timișoara au fost acordate premii literare și diplome pentru elevii claselor V-XII, care au obținut media 10 la **învățătura în anul școlar 2017-2018**. Marți, 4 decembrie, de la ora 17.00, într-un cadru festiv, în Sala Capitol a Filarmonicii „Banatul” din Timișoara au fost decernate diplome și premii elevilor merituoși care au obținut nota 10 la examenul de Bacalaureat, olimpicilor internaționali și profesorilor lor coordonatori precum și artiștilor timișoreni. Momente artistice de excepție, sub genericul „Gala Excelenței în anul Centenarului”, au fost oferite de Filarmonica „Banatul”, Opera Națională Română Timișoara și elevii Colegiului Național de Artă „Ion Vidu” Timișoara. Intrarea a fost gratuită, biletele fiind disponibile la caseria Filarmonicii „Banatul”. Finalul Galei Excelenței a avut loc în data de 11 decembrie la ora 19.00, în Amfiteatrul Alexandru Rogoian al Universității Politehnica, unde au fost premiați studenți și tineri cercetători din mediul universitar timișorean, care s-au remarcat pe parcursul anului 2018 prin rezultate excepționale. La Gala Excelenței 2018 au fost premiați 503 elevi ai claselor V-XII, care au terminat anul școlar cu nota 10, 4 elevi care au terminat examenul de bacalaureat cu nota 10, 39 de elevi care au fost premiați la olimpiade și concursuri internaționale, 35 de profesori coordonatori, 38 de artiști.

În ceea ce privește acțiunile de reprezentare pe plan național și internațional, la loc de cinste se situează **Ansamblul folcloric „Timișul”**, una dintre cele mai valoroase formații de folclor autentic din țara

noastră, a cărei valoare și prestigiu sunt în permanență în ascensiune. Spectacole susținute de acest colectiv artistic s-au bucurat de fiecare dată de un impact excepțional din partea publicului spectator precum și de aprecieri superlative din partea specialiștilor, "Timișul" devenind an de an unul dintre cei mai eficienți ambasadori culturali nu numai ai Timișoarei, ai Banatului dar și ai României. În anul 2018 Ansamblul "Timișul" a participat la diferite manifestări atât pe plan național dar și internațional la Festivalurile Internaționale de Folclor:

- "The wreath of Vrsac", 9 – 11.07.2018, Centrul de Cultură din Vârșeț – Serbia
- International Folklore Festival "Orfeo IV"- Majdanpek, 12 – 13.07.2018
- "International FolkFestival of Villaviciosa", 26 – 31.07.2018, Villaviciosa, Aires de Asturias, Spania
- "Incontro di Cultura Popolare", 16 – 23.08.2018, Macerata, Italia
- "Festivalul Bănățean", 27.08 – 04.09.2018, Kitchener, Ontario, Canada
- Ansamblul Timișul – copii la "Balkan Folk Fest " 5 – 15.08.2018 – Varna, Bulgaria
- Ansamblul Timișul – copii și tineret, 20-24 august 2018, IV International Music & Folk Dance festival Muntenegru

În țară, Ansamblul "Timișul" a participat la:

- Festivalul "Zilele Veverițelor" - Buziaș, 3 iunie 2018
- Spectacol extraordinar "Se întâlnește român cu român", 4 – 5.06.2018 - Craiova
- Festivalul Internațional de Folclor "Cântecele Munților", 3 - 5.08.2018 - Sibiu
- Festivalul Național "Tradiții la români" 16 – 17 octombrie 2018, sala Capitol a Filarmonicii de Stat Banatul – Timișoara

A mai fost prezent în cadrul spectacolelor cuprinse în cadrul proiectelor: "8 Martie – Ziua Femeii", "Unirea Basarabiei cu România", "9 mai- Ziua Europei", "1 iunie – ziua copilului", "Festivalul Inimilor", "Ziua Timișoarei", "Ruga Timișoarei", "Zilele cartierelor", "Ziua Pensionarilor", "Festivalul Vinului", "1 Decembrie - Ziua națională a României", "Timișoara în mișcare" și "Serbările Crăciunului".

În 8 noiembrie 2018 Ansamblul Timișul a aniversat 50 de ani de activitate.

3. SĂNĂTATEA

NOTĂ: Datele utilizate în acest subcapitol sunt furnizate de către Direcția de Sănătate Publică Județeană Timiș prin adresa nr. 1407/13.02.2019, înregistrată la Municipiul Timișoara cu nr. CDD2019—107/13.02.2019. Conform adresei sus-menționate, datele furnizate sunt cele proprii Direcției de Sănătate Publică Județeană Timiș, disponibile la data de 13.02.2019, și au un caracter provizoriu/preliminar, datele definitive urmând a fi validate de către CNSȘIP București la sfârșitul trimestrului I al anului 2019. Municipiul Timișoara nu este responsabil de eventualele erori ce pot apărea datorită caracterului preliminar/provizoriu al datelor primite

În Timișoara ocrotirea sănătății este asigurată printr-o rețea alcătuită din unități sanitare care activează în sistem public și unități sanitare care activează în sistem privat. Municipiul Timișoara concentrează cea mai importantă parte a dotărilor pentru sănătate și asistență socială a județului (peste 50%) și oferă servicii foarte diversificate. În Timișoara funcționează instituții de resort importante în gestionarea și îndrumarea problemelor de sănătate, cum sunt: Casa Județeană de Asigurări de Sănătate Timiș, Direcția de Sănătate Publică Județeană Timiș, precum și un număr mare de unități sanitare.

Din evidențele Direcției de Sănătate Publică Județeană Timiș, rezultă că în Timișoara funcționează la ora actuală 23 unități sanitare cu paturi, din care 7 spitale publice și 16 unități sanitare cu paturi private. Paleta largă de specialități acoperite de cele 23 unități sanitare cu paturi conferă Municipiului Timișoara rolul de pol regional din perspectiva infrastructurii de sănătate.

Unități sanitare cu paturi publice în Timișoara

Nr .cr t.	Denumire spital	Subordonare	Profil	Categoria de clasificare
1	Spitalul Clinic Județean de Urgență „Pius Brînzeu” Timișoara	Unitate publică în subordinea Ministerului Sănătății (situată pe Str. Prof.Dr. Pius Brânzeu, nr. 156)	general	I (1.174 paturi)
2	Spitalul Clinic Municipal de Urgență Timișoara	Unitate publică în subordinea Primăriei Municipiului Timișoara (situată pe str. Hector nr. 1)	general	II (1.018 paturi)
3	Spitalul Clinic de Urgență pentru Copii „Louis Țurcanu” Timișoara	Unitate publică în subordinea Primăriei Municipiului Timișoara (situată pe str. Iosif Nemoianu nr. 2)	pediatrie	II M (501 paturi)
4	Spitalul Clinic de Boli Infecțioase și Pneumoftiziologie „Dr. Victor Babeș” Timișoara	Unitate publică în subordinea Primăriei Municipiului Timișoara (situată pe str. Gheorghe Adam nr. 13)	specific	II M (295 paturi)
5	Institutul de Boli Cardiovasculare Timișoara	Unitate publică în subordinea Ministerului Sănătății (situată pe str. Gheorghe Adam nr. 13 A)	monospecialitate boli cardiovasculare	I M (182 paturi)
6	CFR Spitalul Clinic Universitar	Unitate publică în subordinea Ministerului Transporturilor (situată pe str. Tudor Vladimirescu nr. 13-15)	general	IV (212 paturi)
7	Spitalul Militar Timișoara	Unitate publică în subordinea Ministerului Apărării Naționale (situată pe str. Gheorghe Lazăr nr. 7)	general	II (175 paturi)

Sursa: Direcția de Sănătate Publică Județeană Timiș

Rata de utilizare a paturilor a unităților sanitare publice din Municipiul Timișoara este cuprinsă în anul 2018, conform raportărilor transmise de acestea, în intervalul 209,14 – 254, trend descrescător față de anul precedent, curba stabilizată fiind calculată la numărul de paturi de tip spitalizare continuă. Începând cu anul 2012, a fost înființat și funcționează, conform Ordinului Ministerului Sănătății nr. 1085/2012, Centrul Regional de Urgență Timișoara, respectiv Unitatea Funcțională Regională de Urgență Timișoara, conducerea structurii fiind asigurată de managerul Spitalului Clinic Județean de Urgență „Pius Brînzeu” Timișoara.

Sistemul public continuă să asigure rezolvarea tuturor situațiilor critice care apar la nivelul subsistemului privat și se constituie ca actor major de asistență medicală cu caracter regional și chiar național, o contribuție consistentă fiind legată de aportul masiv al Centrului Universitar Timișoara.

Platformele tehnologice ale unităților sanitare, derularea programelor naționale, activitățile complexe de susținere ale autorităților publice locale promovate și susținute consecvent, în speță Primăria Municipiului Timișoara, precum și Consiliul Județean Timiș, au asigurat dezvoltarea sistemului public și creșterea calității îngrijirilor medicale în anul 2018 și asigură viitorul sistemului.

Astfel, Primăria Municipiului Timișoara a asigurat dezvoltarea infrastructurii și întreținerea patrimoniului unităților sanitare din rețeaua Municipiului Timișoara prin: finalizarea lucrărilor de construcții noi, lucrări de reparații fațade, tâmplării, înlocuire elemente de tinichigerie, construire scări secundare de evacuare, lucrări de reparații interioare, igienizări, înlocuirea pardoselilor vechi, lucrări de extindere a imobilelor și de modernizare a celor existente. Au fost efectuate reparații și igienizări interioare în secțiile de ATI; au fost alocate sumele necesare de la bugetul local pentru diverse dotări în unele unități spitalicești.

Crearea condițiilor de siguranță și de securitate a pacienților și aparținătorilor în conformitate cu prevederile legale, prin alocarea sumelor necesare de la bugetul local pentru unitățile spitalicești, s-a constituit de asemenea ca preocupare majoră.

Direcția de Sănătate Publică Județeană Timiș, conform Planului de Acțiuni în vederea realizării Programului de Guvernare 2014-2020, s-a preocupat de asigurarea de resurse financiare suplimentare, inclusiv prin PPP, aferente cadrului financiar multianual 2014-2020, cu planificare multianuală, astfel: Institutul de Oncologie Timișoara; dezvoltarea Spitalului Județean de Urgență Timișoara și creșterea competenței acestuia; reabilitarea și dezvoltarea platformei de investigații radiologice, laborator, activitate de cercetare; reabilitarea și extinderea Spitalului Clinic de Urgență pentru Copii „Louis Turcanu” Timișoara; sprijinirea reabilitării și dotării ambulatoriilor de specialitate din spitale, alte programe comunitare; programul cu Banca Mondială sau prin finanțare de la Ministerul Sănătății; sprijinirea procesului de dotare cu echipamente performante a unor domenii prioritare și de înaltă performanță.

În trimestrul IV 2018, Serviciul de Ambulanță Județeană Timiș a continuat dotarea parcului mobil cu 13 unități de tip B2, urmând ca în anul 2019 parcul auto să crească cu încă 23 unități, din care 3 de tip C, 7 unități de tip B2 (4x4), 10 unități de transport de tip A2.

Unități sanitare cu paturi private în Timișoara

Nr. crt.	Denumire unitate sanitară	Tip spitalizare	Nr. paturi
1	Centrul de îngrijiri paleative „Casa Milostivirii Divine” (Federația Caritas a Diecezei Timișoara)	continuă	10
2	SC Centrul de Oncologie „Oncohelp” SRL	continuă/zi	132/29
3	SC Centrul Medical „Sfânta Maria” SRL	continuă/zi	9/5
4	SC Materna Care SRL	continuă/zi	122/12
5	SC Cordismed SRL	zi	11
6	SC Broll Medical Center SRL	continuă	6
7	SC Centrul Medical „Sfântul Ștefan” SRL	zi	7
8	SC Cabinet Particular Policlinic „Algomed” SRL	zi	7
9	SC CBS Medcom Hospital SRL	continuă	5
10	SC Centrul Medical Urologica SRL	zi	6
11	SC MedLife SA București (Timișoara)	zi	10
12	SC M-Profilaxis SRL	zi	11
13	Clinica „JOSE SILVA”	continuă	10
14	SC Nefromed SRL	dializă	37 aparate
15	SC Avitum SRL	dializă	24 aparate
16	SC Nefrocenter SRL	dializă	14 aparate

Sursa: Direcția de Sănătate Publică Județeană Timiș

Subsistemul municipal privat al unităților sanitare autorizate să furnizeze servicii medicale de tip spitalizare continuă și/sau de zi, cuprinde 16 entități, care contribuie la un nivel consistent, în mod complementar, dar semnificativ, la asigurarea serviciilor de asistență medicală specializată (pe pat și/sau ambulatorie), având un capital de intervenție total de 392 de paturi, din care 346 paturi pentru spitalizare continuă și 46 paturi pentru spitalizare de zi.

Rata de utilizare a paturilor în unitățile sanitare private din Municipiul Timișoara este cuprinsă, conform raportărilor transmise de acestea, în intervalul de normalitate, în palier față de anul precedent, calculată la numărul de paturi de tip spitalizare continuă (exemplu: S.C Materna Care SRL = 118,93 zile /an; Centrul de îngrijiri paleative „Casa Milostivirii Divine” = 281,90 zile/an; SC Centrul de Oncologie „Oncohelp” SRL = 183,60 zile/an).⁸

Polarizarea urbană a serviciilor se explică prin modelul tradițional autentificat de resursele umane disponibile, mediul și facilitățile de servicii de suport urban, dezvoltarea economico-socială accelerată și cu amprentă urbană și nu în ultimul rând de nevoia resimțită de servicii medicale și îngrijiri cu grad înalt de diferențiere și calificare. Nivelul calității este vizibil pentru facilitățile de cazare și de îngrijire.

Specializările asistenței medicale și intervenția sistemului privat se remarcă în principal pe 3 direcții/domenii: terapie și îngrijire oncologică, asistența medicală în domeniul chirurgiei generale, ortopedie, obstetrică-ginecologie, urologie și, în al treilea rând, asistența medicală foarte consistentă în *programul național de dializă*, în care sistemul privat ocupă o pondere de peste 95 %.

Vulnerabilitatea subsistemului privat constă în insuficiența resurselor umane, atât cu studii superioare cât și cu pregătire medie, mai puțin la nivelul personalului auxiliar și de îngrijire. Cross-overul și balansul acestora între sistemul public și cel privat este încă semnificativ și produce un efect de drenaj în ambele direcții, cu consecințe directe la nivelul satisfacției beneficiarilor; gradientul de calitate a serviciilor este în creștere, prin preocuparea întreprinzătorilor și, nu în ultimul rând, prin contribuția continuă a Direcției de Sănătate Publică Județeană Timiș în domeniul autorizării, monitorizării și controlului facilităților medicale, precum și prin activitatea de clasificare în funcție de competență a acestor unități.

Interoperabilitatea celor două sisteme funcționează, deocamdată, într-o singură direcție, sistemul public asigurând și reasigurând sistemul privat în condițiile critice și nu numai.

Dezvoltarea și specializarea platformelor de tehnologie medicală, proprie deja sistemului privat, asigură progresiv nevoia de diagnostic precoce, diagnostic de etapă și înalt, specializat la nivel de vârf, investițiile întreprinzătorilor în domeniu fiind masive.

Pe raza municipiului Timișoara mai funcționează, de asemenea: 8 ambulatorii de specialitate integrate ale spitalelor (4 ambulatorii publice și 4 ambulatorii integrate private); 3 servicii de ambulanță (1 public și 2 private + SMURD Timiș); 17 centre de permanență (din totalul de 48 de centre operaționale la nivel județean); 231 cabinete de medicină de familie; 164 cabinete de specialitate; 11 cabinete de expertiză medicală și 29 de cabinete de recuperare medicală; 39 dispensare școlare; 11 dispensare studențești; 1 dispensar sportiv; 72 de farmacii și 15 depozite pentru medicamente.

Personalul medical care își desfășoară activitatea în unitățile medicale din Timișoara se compune din: 2.321 medici angajați în spitale cu normă întreagă (inclusiv medici rezidenți aflați la specializare), 28 medici școlari, 248 medici de familie, peste 400 de medici stomatologi și peste 4.000 de asistenți medicali. În municipiul Timișoara își desfășoară activitatea un număr de 371 farmaciști, această cifră incluzând și asistenții de farmacie (inclusiv în spitale, depozite farmaceutice, etc).

Analiza stării de sănătate a populației

Viziunea principală în domeniul sănătății este construită în jurul cetățeanului și nu a sistemului medical, scopul final fiind acela ca serviciile de sănătate să fie cât mai aproape de cetățean.

Starea de sănătate a populației s-a îmbunătățit, deși speranța de viață la naștere rămâne încă scăzută comparativ cu restul UE; oamenii trăiesc mai mult dar gradul de acoperire nu este universal, iar inegalitățile socio-economice în materie de sănătate persistă.

⁸ În adresa primită de la DSPJ Timiș se precizează următoarele: «cifrele sunt în proces de evaluare, verificare și validare la nivelul Centrului Național de Statistică și Informatică al Institutului Național de Statistică și vor fi publicate ca date definitive în anuarul statistic în trimestrul III 2019 ».

Reforma sistemului sanitar a fost constantă, dar ineficientă în mod frecvent, și s-a axat pe introducerea unor măsuri de reducere a costurilor și de îmbunătățire a accesului la servicii medicale și eficienței acestora.

Cheltuielile pentru sănătate sunt în scădere din anul 2010, în prezent reprezentând 4,9% din PIB (media UE este 9,9% din PIB – aproximativ 800 euro/locuitor). Tendința este de creștere a „cheltuielilor din buzunar”, acestea fiind de 21%, față de 15% în UE; asigurările obligatorii sunt 78 %, echivalente cu 79 % în UE. Mortalitatea infantilă este de peste două ori mai mare decât media UE. Bolile cardiace și accidentele vasculare cerebrale sunt pe primele locuri ale cauzelor mortalității, iar cele cauzate de cancer au crescut drastic, cu mențiunea pozitivă a diagnosticului precoce.

Performanța sistemului sanitar

Cu toate că sistemul este mai eficient, iar mortalitatea evitabilă a scăzut în ultima decadă, în prezent încă sunt întârzieri la trecerea de la serviciile de îngrijire medicală cu internare și asistența spitalicească, la asistența medicală ambulatorie și asistența medicală primară. Deși asistența medicală primară se consolidează, serviciile de asistență medicală primară și comunitară sunt încă insuficiente și sub-utilizate. Finanțarea este încă scăzută, resursele publice sunt utilizate ineficient, există o legătură slabă între deciziile de planificare și nevoile de sănătate ale populației, din cauza lipsei de sisteme de informare adecvate.

Starea de sănătate a populației este evaluată prin nivelul indicatorilor specifici, respectiv indicatorii de morbiditate – incidența și prevalența, cât și prin indicatorii demografici natalitate, mortalitate generală, mortalitate infantilă, decese pe cauze, spor natural, calculați trimestrial și anual prin date colectate de la furnizorii de servicii medicale din toate nivelele de asistență medicală: medici de familie, medici din ambulatoriul de specialitate clinic și paraclinic, unitățile sanitare cu paturi - spitale. Analiza datelor în serii permite prognoza pe categorii de afecțiuni, bazele de date anuale existente la nivelul județului permit o analiză longitudinală de calitate a stării de sănătate a populației și aprecierea performanței sistemului sanitar pe coordonatele esențiale: eficiența, accesibilitatea și reziliența.

Factorii de risc pentru starea de sănătate a populației sunt în creștere – în principal fumatul, consumul de alcool și obezitatea (rata s-a dublat în cazul copiilor).

Natalitate

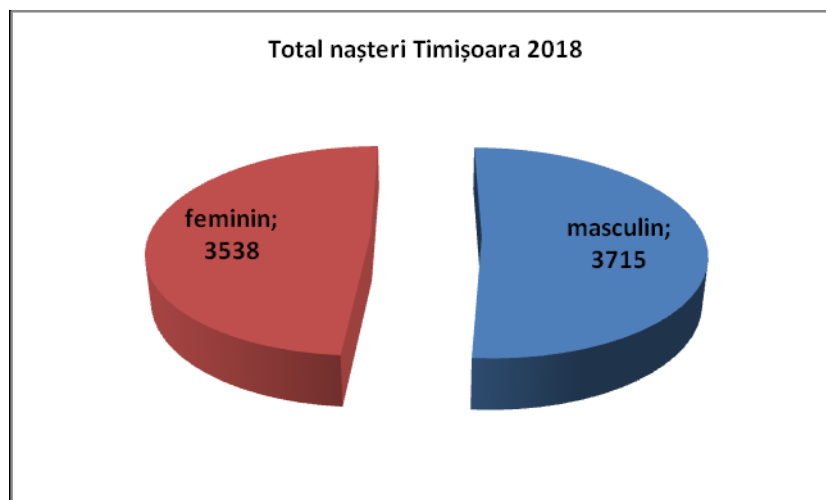
În anul 2018 în municipiul Timișoara a fost înregistrat un număr de 7.736 de nașteri (date provizorii după locul întâmplării fenomenului). Dintre acestea, doar **7253 de nașteri au avut loc în anul 2018**, restul de nașteri fiind înregistrări tardive și nașteri din decembrie 2017 înregistrate în termenul legal, respectiv în luna ianuarie 2018. Din totalul nașterilor din Timișoara, doar 38,23 % din mame aveau domiciliul în municipiu.

S-a manifestat o tendință de dinamică în palier a ratei de natalitate în ultimii ani dar, utilizând metoda regresiei liniare, pe baza evoluțiilor din ultimii 10 ani se relevă o tendință generală de creștere a natalității.

Cu toate acestea, nivelul constant mai mic al natalității în Timișoara față de media pe țară, este influențat pe de o parte de persistența și preluarea modelului demografic tradițional, de structura pe vârste a populației, de modelul cultural specific unei zone de mozaic etnic și confesional și pe de altă parte de existența semnificativă a migrației externe.

Aceste elemente se suprapun condițiilor generale, comune tuturor zonelor țării: nivel de trai, percepția de securitate socială, politica demografică, nivelul așteptării sociale, politicile de intervenție suport promovate de autoritățile locale.

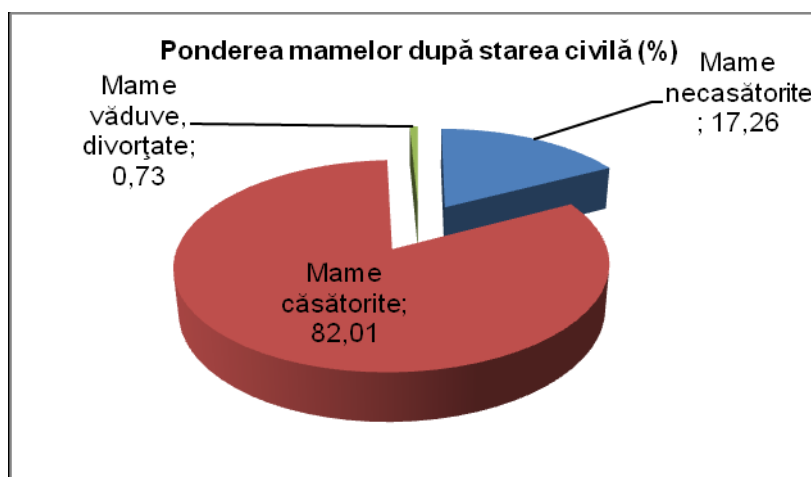
Din totalul de nașteri vii, 3715 au fost băieți și 3538 fete, respectându-se raportul de masculinitate la naștere.

Sursa: Direcția de Sănătate Publică Județeană Timiș

Vârsta medie a mamelor care au născut în anul 2018 a fost de **29,28 de ani**.

Starea civilă a mamelor	Ponderea nașterilor
Mame necăsătorite	17,26
Mame căsătorite	82,01
Mame văduve, divorțate	0,73

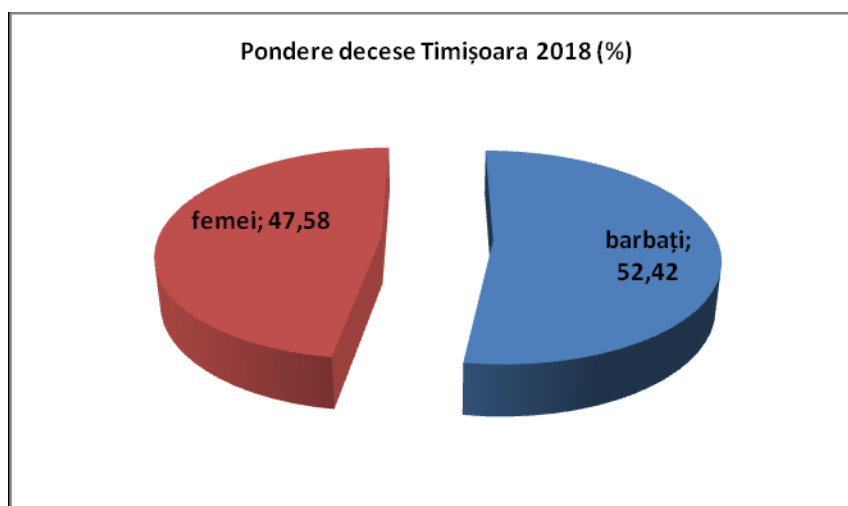

Sursa: Direcția de Sănătate Publică Județeană Timiș

Îngrijorător este fenomenul din ce în ce mai răspândit al nașterilor la adolescente. Astfel, în anul 2018, vârsta minimă la naștere a fost de 13 ani.

Mortalitate generală – principalele cauze medicale de deces:

În anul 2018 s-au înregistrat 4832 de decese (date provizorii după locul întâmplării fenomenului); dintre acestea, doar **4741 decese au avut loc în 2018**, celelalte 91 reprezentând înregistrări tardive; mai mult de jumătate dintre decedați aveau domiciliul în municipiul Timișoara. Au decedat mai mulți bărbați decât femei, bărbații având și o vârstă medie mai mică la deces.

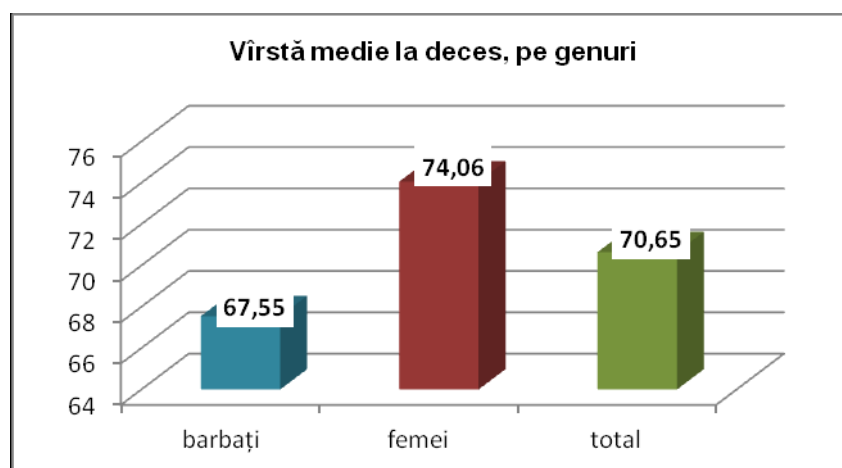

Sursa: Direcția de Sănătate Publică Județeană Timiș

Nivelul mortalității este influențat, în principal de structura pe grupe de vârstă a populației, stilul de viață, modele comportamentale.

Vârsta medie la deces pentru populația municipiului Timișoara reiterează modelul general cu o diferență de 6,51 ani între vârstele medii la deces la femei și bărbați.

Vârsta medie la deces pentru populația totală a fost în anul 2018 de **70,65 ani**.

Sursa: Direcția de Sănătate Publică Județeană Timiș

Analizând **cauzele de deces** în municipiul Timișoara în anul 2018 se observă că pe primul loc se situează decesele cauzate de boli cardiovasculare, la fel ca în anul precedent.

	Ponderea cauzelor de deces (%)	Vârsta medie la deces (ani)
Boli infecțioase și parazitare	1,63	61,48
Tumori	27,14	66,72
Boli de sînge și organe hematopoetice	0,17	62,8
Diabet zaharat și boli de nutriție	0,11	71,05
Bolile sistemului nervos	5,66	81,57
Bolile sistemului circulator	35,82	76,14
Bolile sistemului respirator	11,23	70,27
Bolile sistemului digestiv	5,87	67,07
Boli ale sistemului osteoarticular și țesutului conjunctiv	0,02	17,83
Bolile sistemului renal	4,85	73,64

Perioada neonatală	0,68	6,87 zile
Cauză necunoscută	2,15	64,33
Malformații	0,34	2,29
Accidente, traumatisme, otrăviri	4,33	61,4
Total	100	70,65

Sursa: Direcția de Sănătate Publică Județeană Timiș

Se poate discuta aici și despre **morțile evitabile**, în special despre decesele prin accidente și traumatisme, ca și cele din cauză necunoscută.

	ponderi total	ponderi bărbați	ponderi femei	difer.	Rang M	Rang F
Boli infecțioase și parazitare	1,63	1,69	1,55	0,14	9	9
Tumori	27,14	29,15	24,93	4,21	2	2
Boli de sînge și organe hematopoetice	0,17	0,16	0,18	-0,02	12	13
Diabet zaharat și boli de nutriție	0,11	0,08	0,13	-0,05	13	12
Bolile sistemului nervos	5,66	4,11	7,43	-3,30	7	4
Bolile sistemului circulator	35,82	32,97	38,95	-5,98	1	1
Bolile sistemului respirator	11,23	11,92	10,47	1,45	3	3
Bolile sistemului digestiv	5,87	6,6	5,06	1,54	4	6
Boli ale sistemului osteoarticular și	0,02	0,04	0	0,04	14	14
Bolile sistemului renal	4,85	4,43	5,32	-0,90	6	5
Perioada neonatală	0,68	0,6	0,75	-0,15	10	10
Cauză necunoscută	2,15	2,13	2,17	-0,04	8	8
Malformații	0,34	0,32	0,35	-0,03	11	11
Accidente, traumatisme, otrăviri	4,33	5,8	2,71	3,09	5	7
Total	100	100	100			

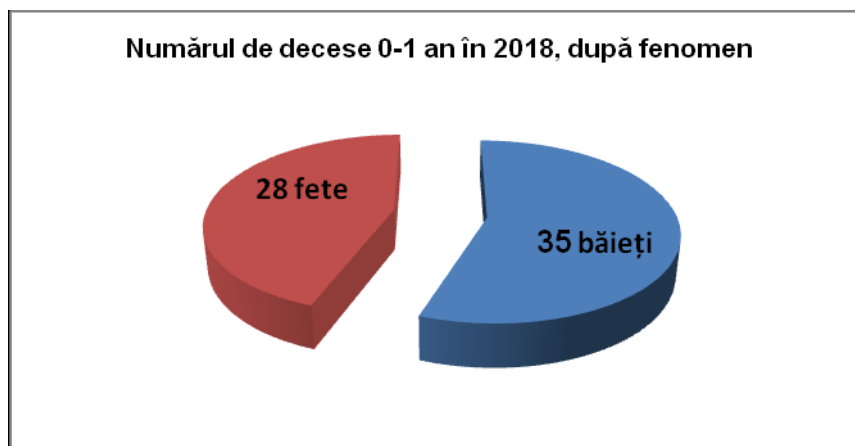
Sursa: Direcția de Sănătate Publică Județeană Timiș

Deși coeficientul de corelația rangurilor arată o corelație pozitivă, foarte puternică și semnificativă statistic ($p < 0,05$) între ponderea cauzelor de deces la bărbați și la femei (0,956), se observă diferențe importante de ponderi pentru primele cinci cauze de deces.

Influențarea pozitivă a ratei brute de mortalitate generală presupune dezvoltarea programelor naționale de sănătate pentru: boli cardiovasculare, TBC, diabet zaharat, afecțiuni neoplazice. De asemenea, ameliorarea asistenței medicale de urgență este o prioritate, nu doar medicală, ci și de dorit, comunitară. În același timp este necesară elaborarea programelor de educație pentru sănătate și promovarea sănătății specifice pe categorii de vîrstă, implicarea activă și, mai ales continuă a rețelelor de asistență medicală școlară și studențească.

Mortalitatea infantilă

În anul 2018 s-au înregistrat 63 de decese 0-1 an, date provizorii după locul întîmplării fenomenului: 35 de băieți și 28 de fete. Este cunoscut fenomenul de **supramortalitate masculină** în primul an de viață.

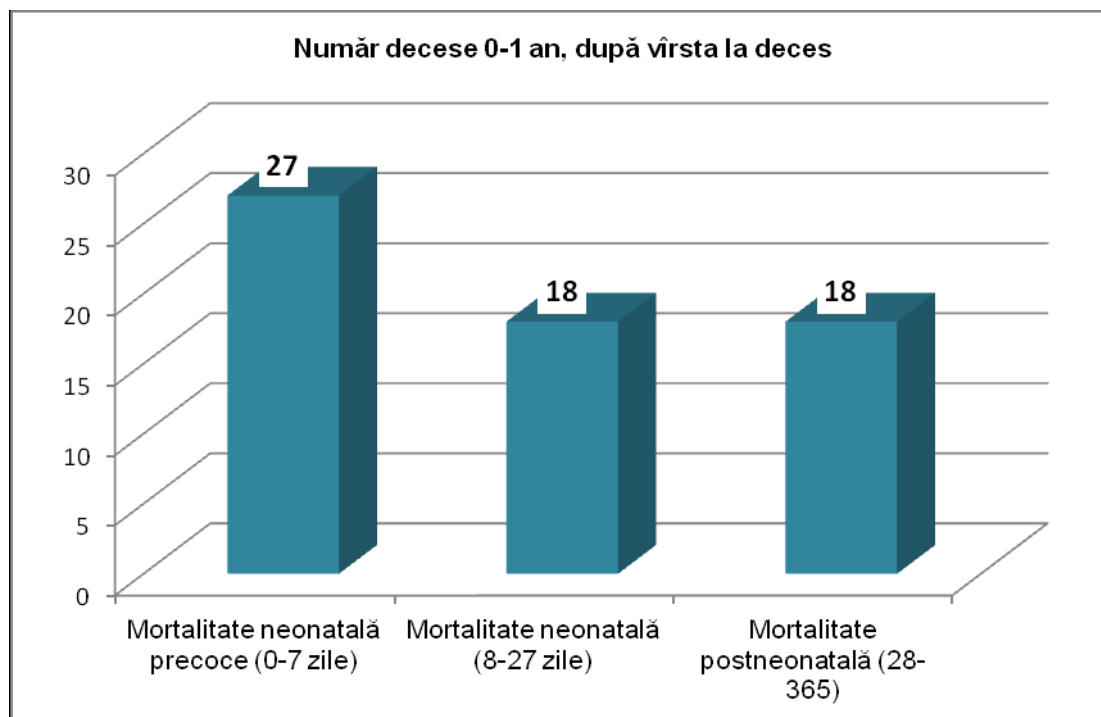

Sursa: Direcția de Sănătate Publică Județeană Timiș

Din totalul de decese 0-1 an doar 2 aveau domiciliul în Timișoara. După vârsta la deces observăm o distribuție a deceselor în care perioada de vârstă 0-7 zile este, în mod firesc, cea mai vulnerabilă.

Cele mai frecvente **cauze de deces în perioada 0 – 1 an** au fost afecțiunile care își au originea în perioada perinatală, urmate de bolile sistemului respirator și de malformații congenitale, deformații și anomalii cromozomiale.

	Număr decese 0-1 an, după vârsta la deces
Mortalitate neonatală precoce (0-7 zile)	27
Mortalitate neonatală (8-27 zile)	18
Mortalitate postneonatală (28-365)	18
Total	63

Sursa: Direcția de Sănătate Publică Județeană Timiș

Afecțiunea	Număr decese 0-1 an, pe cauze
Boli infecțioase și parazitare	1
Tumori	1
Boli ale sistemului circulator	2
Boli ale sistemului respirator	12
Boli ale sistemului digestiv	3
Cauze în perioadă neonatală	32
Malformații	12
Total	63

Sursa: Direcția de Sănătate Publică Județeană Timiș

Există un factor care definește starea de sănătate a copilului și măsoară, într-un mod destul de fiabil, nivelul de dezvoltare socio-economică a populației. În afara cauzelor medicale, mortalitatea infantilă are o cauzalitate deosebit de complexă, rezultată din interacțiunea factorilor socio-economici, de mediu și educaționali.

Chiar dacă nu intervin în mod direct, există o serie de condiții care influențează pozitiv sau negativ acest fenomen: standardul de viață al familiilor, eficiența serviciilor medicale și a măsurilor generale de ocrotire a copiilor, malnutriția, nașterea prematură, multiparitatea, educația deficitară a mamei, sexul masculin (băieții au un risc mai mare de deces în primul an de viață), sărăcia, vârsta avansată a mamei, condițiile de locuit, accesibilitatea serviciilor medicale și sociale, dezvoltarea unor servicii specifice de intervenție în cazuri dificile, mentalitatea, modelele culturale.

Sporul natural al populației

În anul **2018** a fost înregistrat un din nou un **spor natural negativ** (date provizorii după locul întâmplării fenomenului). Sporul natural al populației reprezintă diferența între natalitate și mortalitatea generală, cu alte cuvinte reprezintă (în valori absolute și relative) dinamica naturală a populației. Volumul populației este determinat de mișcarea naturală la care se adaugă (sau se scade) mișcarea migratorie.

Analiza morbidității – ponderea principalelor boli

Primul loc în grupa afecțiunilor cronice îl ocupă **bolile hipertensive**, urmate de **cardiopatie ischemică**, **diabet zaharat**, **tumori maligne**, **boli pulmonare cronice obstructive** etc. Diferențele între valorile înregistrate în municipiul Timișoara și cele la nivel național nu sunt semnificative, ele descriind același model global pentru afecțiunile respective. Datele provin de la nivelul medicinei primare. Morbiditatea prin boli hipertensive și cardiopatie ischemică (afecțiuni raportate trimestrial) a avut o dinamică constantă ascendentă. În ceea ce privește patologia spitalicească, trebuie menționat faptul că municipiul Timișoara este un pol important de interes medical, în consecință datele nu sunt relevante pentru populația municipiului Timișoara, ci pentru statutul unităților sanitare spitalicești.

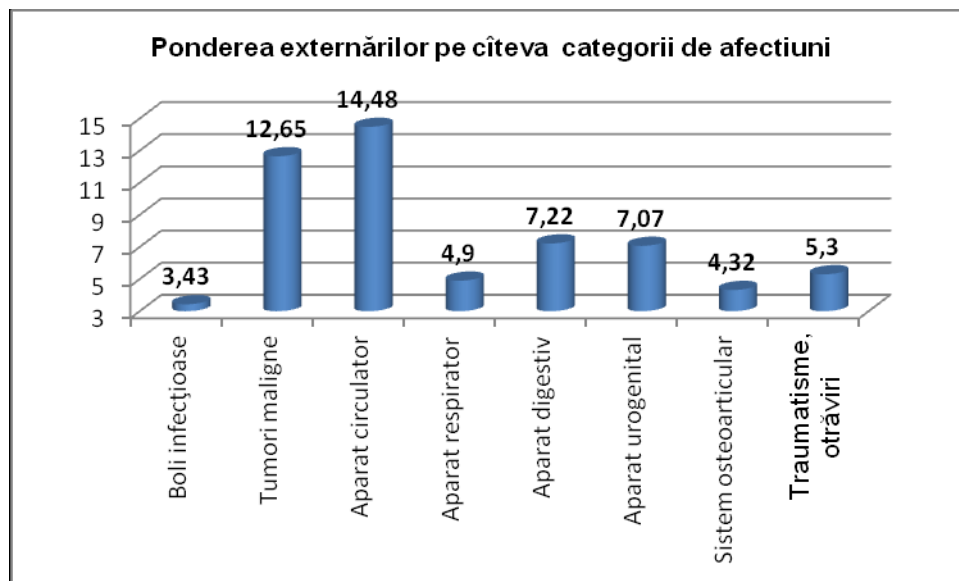
Din totalul de **129.141** de persoane externate din spitalele municipiului Timișoara, 41,08% erau pacienți din **mediul rural**. Este evidentă nevoia de planificare financiară, dar și aceea privind managementul pacienților, a transferurilor interspitalicești, a dinamicii ambulatoriului de specialitate.

Interesantă este variația în timp a afecțiunilor, coeficientul de variație, calculat pentru ultimii 10 ani relevând modelul specific al zonei. Afecțiunile cu o valoare mai mare a coeficientului de variație sunt acelea care au o creștere importantă a numărului de bolnavi și care necesită, implicit costuri ridicate și constante ale tratamentelor.

Depistarea precoce, tratamentul instituit cât mai aproape de debutul bolii, sunt factori care ameliorează starea de sănătate.

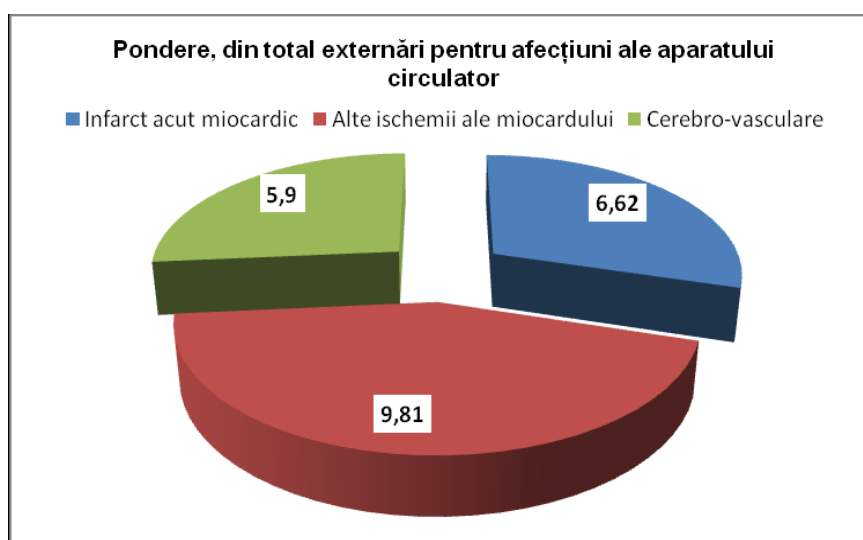
Afecțiunile cu o valoare mai mare a coeficientului de variație sînt acelea care au o creștere importantă a numărului de bolnavi și care necesită, implicit, costuri ridicate și constante ale tratamentelor. Managementul spitalicesc ține cont nu doar de volumul de internări/externări, ci și de gravitatea afecțiunilor.

	Ponderea externărilor pe câteva categorii de afecțiuni ⁹
Boli infecțioase	3,43
Tumori maligne	12,65
Aparat circulator	14,48
Aparat respirator	4,9
Aparat digestiv	7,22
Aparat urogenital	7,07
Sistem osteoarticular	4,32
Traumatisme, otrăviri	5,3

Sursa: Direcția de Sănătate Publică Județeană Timiș

Este evidentă similitudinea ierarhiei pentru afecțiunile de pe primele două locuri, la mare diferență față de următoarele, cu ierarhia principalelor cauze de deces.

Sursa: Direcția de Sănătate Publică Județeană Timiș

⁹ Numărul de externări pe cauze nu cuprinde toate categoriile de afecțiuni internate în spitalele municipiului Timișoara, conform datelor transmise de către Direcția de Sănătate Publică Județeană Timiș.

4. ASISTENȚA SOCIALĂ

Activitatea de asistență socială se desfășoară în baza Legii nr. 292/ 2011 – legea asistenței sociale și a altor acte normative specifice și are drept rezultat acordarea de beneficii și de servicii sociale, în scopul promovării incluziunii sociale a persoanelor aflate în situație de vulnerabilitate, care locuiesc pe raza Municipiului Timișoara.

Serviciile sociale se acordă la nivelul comunităților locale, pentru a răspunde cât mai adecvat nevoilor sociale identificate, tipologiei potențialilor beneficiari și condițiilor particulare în care aceștia se află. Beneficiile de asistență socială se acordă persoanelor sau familiilor aflate în dificultate și ale căror venituri sunt insuficiente pentru acoperirea nevoilor minime de viață și în vederea favorizării incluziunii sociale și asigurării unei vieți autonome.

DIRECȚIA DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ A MUNICIPIULUI TIMIȘOARA este serviciul public de interes local, înființat prin HCLMT nr. 218/27.06.2017, cu personalitate juridică, care funcționează sub autoritatea Consiliului Local al Municipiului Timișoara și are sediul administrativ pe str. Ioan Plavoșin, nr. 21.

Misiunea Direcției de Asistență Socială a Municipiului Timișoara este de a servi interesul comunității prin realizarea, la nivelul municipiului, a măsurilor de asistență socială în domeniul protecției copilului, familiei, persoanelor vârstnice, persoanelor cu handicap și a altor persoane, grupuri sau comunități aflate în nevoie socială.

Obiectul de activitate îl constituie aplicarea legislației care reglementează domeniul asistenței sociale și realizarea ansamblului de măsuri, programe, activități profesionalizate, servicii specializate pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea efectelor temporare ori permanente ale situațiilor care pot genera marginalizarea sau excluziunea socială a persoanei, familiei, grupurilor sau comunităților.

Direcția de Asistență Socială a Municipiului Timișoara este furnizor public de servicii sociale, acreditat în baza Certificatului de acreditare seria AF nr. 003748/27.08.2017, prin care este autorizată să acorde servicii sociale pe perioadă nedeterminată, emis în conformitate cu prevederile Legii nr. 197/2012, privind asigurarea calității în domeniul serviciilor sociale, cu modificările ulterioare.

Direcția de Asistență Socială a Municipiului Timișoara a solicitat licență de funcționare pentru serviciile sociale furnizate, conform prevederilor legale. În anul 2018 au fost obținute licențele definitive pentru următoarele servicii sociale: Centrul de Zi "Sf. Nicolae" și Centrul de Consiliere și Sprijin pentru Părinți din cadrul Complexului de Servicii pentru Copii "Sf. Nicolae", Centrul de Recuperare pentru Copii cu Dizabilități "Podul Lung", Căminul pentru Persoane Vârstnice "Inocențiu M. Klein", Centrul de zi pentru bătrâni și Serviciul de îngrijire la domiciliu din cadrul Complexului de Servicii pentru Persoane Vârstnice "Sf. Arhangheli Mihail și Gavril", Centrul de Asistență și Recuperare pentru Persoane aflate în Dificultate, Cantina socială și Centrul pentru persoane fără adăpost din cadrul Complexului de Servicii "Sf. Francisc". Au fost obținute licențele provizorii pentru următoarele servicii sociale: Centru de zi pentru copiii străzii din cadrul Complexului de Servicii pentru Copii "Sf. Nicolae, Servicii de Asistență comunitară – Centrul de Incluziune Socială și Relația cu Minoritățile. A fost întocmită și transmisă documentația de licențiere la Ministerul Muncii și Justiției Sociale pentru alte 2 servicii sociale: Servicii specializate la domiciliu destinate persoanelor cu dizabilități din cadrul Complexului de Servicii pentru Persoane Adulte cu Dizabilități și Centrul de Socializare și Petrecere a Timpului Liber "Clubul Pensionarilor".

În structura Direcției de Asistență Socială a Municipiului Timișoara se regăsesc o serie de complexe de servicii/centre/servicii prin intermediul cărora se acordă mai multe tipuri de servicii sociale.

COMPLEX DE SERVICII PENTRU COPII „SF. NICOLAE” oferă servicii sociale, copiilor și părinților acestora, prin intermediul următoarelor trei centre:

• **Centrul de zi „Sf. Nicolae”** (tip serviciu social: 8891 CZ-C-II, Centrul de zi pentru copii aflați în situații de risc de separare de părinți) are ca obiect de activitate prevenirea abandonului și instituționalizării copiilor care se află în situație de risc de separare de familia lor, urmărind menținerea, refacerea și dezvoltarea capacităților copilului și ale părinților săi pentru depășirea situațiilor care ar putea determina separarea copilului de familia. Centrul are o capacitate de 50 de copii. Beneficiarii serviciului social de zi sunt copiii cu vârste între 5-18 ani din familiile aflate în dificultate (stare care limitează temporar sau definitiv capacitatea familiei de a-și îndeplini funcțiile și responsabilitățile ce-i revin față de copil) cu domiciliu stabil sau reședința în municipiul Timișoara. Centrul de zi "Sf. Nicolae" a desfășurat de-a lungul anului 2018 campanii de sensibilizare și informare a profesioniștilor din oraș și a comunității după cum urmează:

- 21 – 23 martie 2018 - Campania de informare și sensibilizare în vederea prevenirii abuzului și a oricărei forme de violență asupra copilului

- 17 – 19 aprilie 2018 - Campania de informare și sensibilizare a comunității referitoare la prevenirea separării copilului de familia sa și problematica copilului și familiei în ansamblu
- 09 – 11 octombrie 2018 – Campanie de informare și sensibilizare a comunității referitoare la prevenirea abandonului și a instituționalizării copiilor.

De serviciile sociale ale acestui centru au beneficiat în anul 2018 un număr de 74 de copii provenind din 48 de familii.

• **Centrul de Consiliere și Sprijin pentru Părinți și Copii** (tip serviciu social: 8899 CZ-F-I, Centrul de zi pentru consiliere și sprijin pentru părinți și copii) are ca obiect de activitate sprijinirea și asistarea părinților pentru a face față dificultăților psihosociale (divorț, pierderea locului de muncă, conflicte intrafamiliale, boli cronice, decesul unuia dintre soți etc.) care afectează relațiile familiale, pentru dezvoltarea competențelor parentale, pentru prevenirea separării copilului de familia sa și sprijinirea copiilor atunci când apar probleme în dezvoltarea acestora. Centrul are o capacitate de 50 de beneficiari. Principalele activități desfășurate în cadrul acestui centru, în anul 2018, au fost:

- consilierea părinților pentru depășirea unor situații de dificultate care pun în pericol dezvoltarea copiilor sau care generează riscuri de separare a copiilor de mediul familial;
- oferirea părinților de programe de sprijin și educație parentală pentru formarea și dezvoltarea competențelor și abilităților parentale;
- sprijinirea și consilierea copiilor care au dificultăți de dezvoltare și/sau integrare în familie, școală, grupuri socio-profesionale

De serviciile sociale ale acestui centru au beneficiat în anul 2018 un număr de 61 de persoane provenind din 27 de familii.

CENTRUL DE RECUPERARE PENTRU COPII CU DIZABILITĂȚI „PODUL LUNG” (tip serviciu social: 8891 CZ-CIII, Centrul de zi de recuperare pentru copii cu dizabilități) are ca obiect de activitate prevenirea abandonului și a instituționalizării copiilor cu dizabilități, prin asigurarea pe timpul zilei a unor activități de îngrijire, educație, abilitare-reabilitare, recreere-socializare, consiliere, dezvoltare a deprinderilor de viață independentă, orientare școlară și profesională pentru copii cu dizabilități, cât și a unor activități de sprijin, consiliere, educare pentru părinți sau reprezentanții legali, precum și pentru alte persoane care au în îngrijire copii cu dizabilități. Beneficiarii centrului sunt copii cu dizabilități cu vârste cuprinse între 3 și 18 ani. Programul copiilor începe, zilnic la ora 9:00 și se finalizează la ora 14:00. Capacitatea centrului este de 58 de locuri. De serviciile sociale acordate în cadrul Centrului de Recuperare pentru Copii cu Dizabilități "Podul Lung" au beneficiat în anul 2018 un număr de 70 de copii.

COMPLEX DE SERVICII PENTRU PERSOANE ADULTE CU DIZABILITĂȚI are ca obiect de activitate acordarea de servicii sociale menite să asigure prevenirea, limitarea situațiilor de risc pentru persoanele încadrate în grad de handicap cu domiciliul sau reședința în Municipiul Timișoara. Serviciile oferite sunt următoarele:

• **Servicii la domiciliu destinate persoanelor adulte cu dizabilități prin asistent personal** (tip serviciu social: 8810ID-IV). Scopul serviciului îl reprezintă prevenirea instituționalizării persoanelor adulte cu dizabilități în centre rezidențiale publice de îngrijire și asistență, prin acordarea de asistență și îngrijire personală la domiciliul beneficiarilor. În anul 2018 un număr de 690 de persoane cu dizabilități au beneficiat de asistent personal.

• **Management de caz persoane adulte cu dizabilități** al cărui scop principal îl reprezintă evaluarea și reevaluarea persoanelor cu dizabilități, cu domiciliul sau reședința pe raza Municipiului Timișoara, în vederea încadrării în grad de handicap sau stabilirii dreptului la anumite beneficii sociale destinate persoanelor cu dizabilități. În anul 2018 au fost realizate un număr de 2157 anchete sociale și au fost informate și consiliate 3541 de persoane cu privire la drepturile persoanelor cu handicap precum și demersurile ce trebuie făcute în acest sens.

CENTRUL DE ASISTENȚĂ ȘI RECUPERARE PENTRU PERSOANE AFLATE ÎN DIFICULTATE (tip serviciu social: 8899 CZ-PN-IV, Centrul de zi de integrare/reintegrare socială) are ca obiect de activitate acordarea de servicii sociale de zi următoarelor categorii de beneficiari: persoane suferind de boala Alzheimer, de boala Parkinson, care se recuperează în urma unui accident vascular cerebral, persoane cu hemipareză, persoane cu dizabilități). Prin intermediul serviciilor acordate, care au drept scop integrarea/reintegrarea socială a beneficiarilor, recuperarea/reabilitarea unor funcții, supravegherea și menținerea sănătății, se vine în sprijinul beneficiarilor direcți cât și a familiilor acestora. Capacitatea centrului este de 100 de locuri. De serviciile sociale acordate în cadrul Centrului de Asistență și Recuperare pentru Persoane Aflate în Dificultate au beneficiat în anul 2018 un număr de 106 locuitori ai municipiului Timișoara.

COMPLEX DE SERVICII PENTRU PERSOANE VÂRSTNICE „SF. ARH. MIHAIL ȘI GAVRIL” acordă servicii sociale persoanelor vârstnice, peste 65 de ani, cu domiciliul/reședința în municipiul Timișoara prin intermediul următoarelor două centre:

• **Centrul de Zi pentru Bătrâni** (tip serviciu social: 8810 CZ-V-I, Centrul de zi de asistență și recuperare). Scopul principal al serviciului social este de prevenire și/sau limitare a unor situații de dificultate și vulnerabilitate, care pot duce la marginalizare sau excludere socială, promovând participarea persoanelor vârstnice la viața socială și cultivarea relațiilor interumane. Capacitatea este de 40 de beneficiari. În anul 2018 au beneficiat de serviciile sociale acordate în acest centru un număr de 49 de persoane vârstnice.

• **Compartimentul de Îngrijire la Domiciliu** (tip serviciu social: 8810 ID-I, Unități de îngrijire la domiciliu). Scopul principal al serviciului social furnizat la domiciliu este prevenirea instituționalizării persoanelor vârstnice în centre rezidențiale de îngrijire și asistență, cămine pentru persoane vârstnice, prin asigurarea de servicii de îngrijire personală în concordanță cu gradul de dependență, cu nevoile individuale de ajutor, de situația familială și veniturile de care dispune. Serviciul social furnizat la domiciliu oferă sprijin și suport pentru persoanele vârstnice izolate la domiciliu, prevenind marginalizarea/excluderea lor socială. În anul 2018 au beneficiat de acest tip de servicii sociale un număr de 75 de persoane vârstnice.

CENTRUL DE SOCIALIZARE ȘI PETRECEREA TIMPULUI LIBER „CLUBUL PENSIONARILOR” (tip serviciu social 8810 CZ-V-II Centre de zi de socializare și petrecere a timpului liber - tip club).

Acest serviciu se adresează persoanelor care beneficiază de o pensie la limită de vârstă, anticipată sau de invaliditate cu domiciliul/reședința în municipiul Timișoara și oferă servicii sociale, medicale, psihologice și de recuperare/reabilitare funcțională a acestora, scopul fiind prevenirea și/sau limitarea unor situații de dificultate și vulnerabilitate, îmbunătățirea calității vieții și prevenirea instituționalizării beneficiarilor. În anul 2018 au beneficiat de servicii sociale în cadrul acestui centru un număr de 182 persoane.

CĂMINUL PENTRU PERSOANELE VÂRSTNICE „INOCENȚIU M. KLEIN” (tip serviciu social: 8730 CR-V-I, Cămin pentru persoane vârstnice) are ca obiect de activitate îngrijirea persoanelor vârstnice în concordanță cu gradul de dependență în care se află, a nevoilor individuale de ajutor, a situației familiale precum și în funcție de situația lor personală de natură socio-economică. Serviciile sociale de îngrijire în sistem rezidențial se acordă în vederea prevenirii, limitării sau înlăturării efectelor temporare sau permanente ale unor situații ce pot afecta viața persoanei vârstnice sau pot genera riscul de excludere socială. Capacitatea căminului este de 82 de persoane. Un număr de 70 de persoane vârstnice au fost găzduite în cămin în anul 2018.

COMPLEX DE SERVICII „ SF. FRANCISC” oferă următoarele servicii sociale:

• **Centrul pentru Persoane fără Adăpost** (tip serviciu social: 8790 CR-PFA-I, Centre rezidențiale de asistență și reintegrare socială) oferă servicii sociale cu cazare pentru persoanele fără adăpost și are o capacitate de 54 de locuri. Centrul pentru Persoane fără Adăpost furnizează o gamă largă de servicii sociale, care sunt grupate pe trei componente funcționale: componenta triaj, componenta de urgență și componenta de tip rezidențial. În anul 2018, în cadrul componentei triaj au avut loc 2956 de intervenții. Un număr de 170 persoane fără adăpost au beneficiat de servicii în cadrul componentei de urgență. Un număr de 70 de persoane au beneficiat de servicii sociale în cadrul componentei rezidențiale.

• De asemenea, pe perioada sezonului rece 2018-2019, Complexul de Servicii „Sfântul Francisc”, în colaborare cu Centrul de primire în regim de urgență (serviciu aflat tot în subordinea Direcției de Asistență Socială), coordonează activitatea desfășurată la **Adăpostul de urgență pe timp de iarnă** situat pe strada Învățătorului nr. 2. Adăpostul de urgență pe timp de iarnă oferă servicii de cazare persoanelor fără adăpost și a celor din spații neîncălzite în scopul prevenirii deceselor prin hipotermie. Capacitatea adăpostului este de 55 locuri.

• **Cantina Socială** (tip serviciu social 8899 CPDH – I, Cantine Sociale) oferă servicii sociale gratuite sau contra cost persoanelor aflate în situații economico-sociale precare sau medicale deosebite, în scopul prevenirii și limitării unor situații de dificultate care pot genera marginalizarea sau excluderea lor socială (criteriile de eligibilitate fiind prevăzute de Legea nr. 208 din 1997- Legea cantinelor sociale), prin activități de pregătire și distribuire a hranei, având posibilitatea de a deservi 1.000 de porții zilnic. De asemenea, beneficiarii serviciului social Cantină Socială primesc și servicii de informare și consiliere socială. Un număr mediu de 672 de persoane au beneficiat, în anul 2018, de serviciile cantinei sociale. Un eveniment deosebit a fost sărbătorirea în anul 2018 a 101 ani de existență a cantinei sociale. Acest eveniment a fost marcat printr-o acțiune inedită constând în realizarea unui sandwich uriaș, de 101 metri (cel mai mare din România).

SERVICII DE ASISTENȚĂ COMUNITARĂ - CENTRUL DE INCLUZIUNE SOCIALĂ ȘI RELAȚIA CU MINORITĂȚILE (tip serviciu social: 8899 CZ-PN-V, Servicii de asistență comunitară) furnizează servicii în comunitate prin asigurarea activităților de evaluare inițială, elaborare și aplicare a planului de intervenție, în funcție de nevoile identificate ale grupului țintă. Principalele activități sunt: informare și consiliere, promovare a incluziunii sociale în rândul persoanelor defavorizate, procurarea actelor de identitate și de stare civilă, înregistrare tardivă a nașterii, evaluarea nevoilor beneficiarilor în vederea

obținerii unor drepturi sociale, realizarea de anchete sociale, referiri către alte instituții din comunitate, în special către instituții de găzduire, referiri către servicii de integrare/reintegrare în muncă, realizarea evaluării și ancheta socială la sesizările venite din comunitate (persoane fizice sau instituții), realizarea de anchete sociale în vederea obținerii unei locuințe sociale. În anul 2018, un număr de 758 de persoane au beneficiat de servicii de informare și 291 de persoane de servicii de consiliere în cadrul acestui centru.

CENTRUL DE SUPTOR PENTRU SITUAȚII DE URGENȚĂ/CRIZĂ (tip serviciu social: 8899 CZ-PN-II, Centrul de suport pentru situații de urgență/de criză) are scopul de a furniza servicii sociale pentru prevenirea situațiilor de risc, a unor situații de dificultate, vulnerabilitate ori dependență, generatoare de marginalizare sau excluziune socială, în scopul menținerii, refacerii sau dezvoltării capacităților individuale, pentru depășirea unei situații de nevoie socială și a creșterii calității vieții și promovării integrării sociale a persoanelor adulte aflate în situație de urgență/criză.

Centrul de Suport pentru Situații de Urgență/Criză oferă servicii sociale urmatoarelor categorii de beneficiari:

- persoane aflate în situație de criză/ de urgență (persoane evacuate sau supuse riscului de evacuare, chiriași care au fost evacuați din locuințele revendicate, persoane cărora le-a fost distrusă locuința ca urmare a unor calamități naturale, incendii sau accidente);
- persoane fără aparținători aflate în spitale din motive sociale;
- tineri proveniți din sistemul de protecție al copilului persoane fără adăpost.

În anul 2018, angajații Centrului de suport pentru situații de urgență/criză împreună cu cei ai Centrului pentru persoane fără adăpost, au oferit un număr de 2956 intervenții persoanelor din comunitate.

SERVICIUL STRATEGII PROGRAME are ca principale responsabilități:

- elaborarea de proiecte pentru accesarea de fonduri în vederea dezvoltării/înființării de noi servicii destinate copiilor, persoanelor adulte cu dizabilități, persoanelor fără adăpost, persoanelor vârstnice și altor categorii de beneficiari aflați în dificultate și identificarea de surse de finanțare a nevoilor de dezvoltare în domeniul asistenței sociale;
- elaborarea și actualizarea strategiei de dezvoltare a serviciilor sociale la nivelul municipiului Timișoara;
- evaluarea nevoilor sociale la nivelul municipiului și propunerea de soluții pentru rezolvarea problemelor identificate;
- întocmirea de materiale de prezentare a Direcției/ diverselor servicii/ proiectelor sau pe diverse teme, ce urmează a fi utilizate în conferințe, seminarii, ședințe etc;
- organizarea a diverse activități de promovare în comunitate a domeniului său de activitate;
- contribuirea la întocmirea diverselor rapoarte de activitate ale instituției și a altor situații statistice;
- colaborarea cu organizațiile neguvernamentale care desfășoară activități în domeniul asistenței sociale;
- elaborarea, în colaborare cu serviciile din cadrul Direcției de Asistență Socială, a Planului anual de acțiune privind serviciile sociale administrate și finanțate din bugetul local al municipiului Timișoara.

Finanțare din bugetul local a organizațiilor neguvernamentale furnizoare de servicii sociale în municipiul Timișoara

În anul 2018 Serviciul Strategii Programe a întreprins demersuri în vederea acordării de finanțare din bugetul local organizațiilor și fundațiilor care furnizează servicii sociale locuitorilor orașului. Astfel, au fost acordate subvenții de la bugetul local, în temeiul Legii nr. 34/1998 privind acordarea unor subvenții asociațiilor și fundațiilor române cu personalitate juridică, care înființează și administrează unități de asistență social urmatoarelor entități de drept privat, după cum urmează:

Asociație/Fundatia		Număr mediu lunar de beneficiari
1. Fundația Pentru Voi		
a	Centru rezidențial pentru persoane adulte cu dizabilități - Centre respiro	5
b	Centre rezidențiale pentru persoane adulte cu dizabilități - Locuințe protejate	27
c	Centre de zi pentru persoane adulte cu dizabilități	165
2.Asociația Evanghelistică și de Caritate "Isus Speranța României"		
a	Centru rezidențial pentru tineri în dificultate	13
b	Cantina socială	90

3.Federația Caritas a Diacezei Timișoara		
a	Centru de primire în regim de urgență	7
b	Adăpost de noapte	70
c	Unități de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice grad de independență II A,II B,II C si III A	20
d	Cantina socială	70
4.Serviciul de Ajutor Maltez din România		
a	Unități de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice grad de independență II A,II B,II C si III A	50
b	Cantină socială	85
5.Fundația Timișoara 89		
	Centru rezidențial de asistență și reintegrare socială pentru persoane fără adăpost	45
6.Arhipiscopia Timișoara		
	Centru de zi pentru copii aflați în situație de risc de separare de părinți	25
7.Asociația Centrul Regional de Integrare Socială și Dezvoltare Umană CRIS-DU Aeropagus		
	Centru de zi pentru persoane adulte cu dizabilități	17
8.Fundația Umanitară Chosen Romania		
	Centru de zi pentru copii aflați în situație de risc de separare de părinți	31
9.Societatea pentru Părinți și Copii - SCOP		
	Centru de zi pentru copii aflați în situație de risc de separare de părinți	19
	TOTAL 2018	739

Implicarea și consultarea comunității

În anul 2018 au fost realizate o serie de întâlniri cu organizații publice și private, cu reprezentanți ai beneficiarilor/beneficiari și cu cetățenii municipiului Timișoara, pentru a veni în sprijinul populației vulnerabile, după cum urmează:

- Grupul de Incluziune Socială (GIL) pentru persoane de etnie roma cu 2 întâlniri
- Grupul de Lucru Local pentru persoane de etnie roma (GLL) cu 1 întâlnire
- 3 întâlniri de lucru cu furnizori publici și privați de servicii sociale
- 3 întâlniri de lucru privind acordarea de subvenții din bugetul local furnizorilor privați
- 2 consultări on-line prin aplicarea unui Chestionar furnizorilor privați de servicii sociale
- 4 focus grupuri cu furnizori de servicii și organizații reprezentative ale beneficiarilor (pentru persoane vârstnice și pentru victime ale violenței domestice)

Cercetări/diagnoze sociale

În anul 2018 au fost întreprinse o serie de cercetări pe teren pentru delimitarea zonelor urbane marginalizate și pentru măsurarea indicatorilor de sărăcie. S-a utilizat la colectarea datelor un *Formular de delimitare a zonei urbane marginalizate*, acesta fiind aplicat tuturor persoanelor care locuiesc la adresele investigate, chiar dacă nu toți au domiciliul stabil/reședința stabilită la adresa dată. A fost aplicat un număr de 2939 formulare în 5 zone ale orașului, astfel: Polonă - 575, Kuncz - 643, Ronaț - 508, Fratelia - 947, Mătăsariilor – 266. În urma centralizării și analizării datelor colectate, s-a constatat faptul că fiecare dintre cele 4 zone îndeplinește criteriile de încadrare în categoria de *zona urbană marginalizată*, fiind atinși indicatorii de sărăcie, adică deficit de capital uman, nivel scăzut de ocupare formală și condiții improprie de locuire. Ca urmare a delimitării zonelor marginalizate, DAS MT a propus autorităților abilitate includerea Zonei Urbane Marginalizate-str. Polonă și a Zonei Urbane Marginalizate Ronaț în Strategia Integrată de Dezvoltare a Polului de Creștere Timișoara 2015-2020 (SIDU). Astfel, în luna decembrie Consiliul Director al Asociației de Dezvoltare Intercomunitară Polul de Creștere Timișoara a aprobat actualizarea SIDU prin includerea zonelor Ronaț și Polonă în portofoliul de proiecte al acesteia. Pentru colectarea de date în vederea realizării diagnozei sociale s-a utilizat un *Chestionar*, acesta fiind structurat în așa fel încât să colecteze informații cu privire la toate categoriile de populație (copii, tineri, adulți, vârstnici) precum și să măsoare percepțiile locuitorilor cu privire la gradul de

răspândire al anumitor probleme în comunitate. 917 de persoane din cartierele Polonă, Kuncz, Ronat, Mătăsărilor și Fratelia au răspuns la acest chestionar.

BENEFICII DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ ACORDATE ȘI NUMĂRUL DE BENEFICIARI

În cadrul DASMT beneficiile de asistență socială sunt oferite de Serviciul Beneficii Sociale.

Obiectul de activitate al serviciului: aplicarea unor legi și acte normative privind beneficiile sociale, și anume: Legea nr. 416/2001, privind venitul minim garantat, actualizată, potrivit căreia se acordă ajutorul social; Legea nr. 277/2010 privind alocația pentru susținerea familiei, actualizată; Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 70/2011 privind măsurile de protecție socială în perioada sezonului rece, actualizată; Legea 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și actualizările ulterioare, alte acte normative care reglementează acordarea beneficiilor sociale.

Situația, pe anul 2018, privind beneficiile sociale este următoarea:

- 542 persoane beneficiare de ajutor social (plățile se fac din bugetul de stat)
- 468 copii beneficiari de alocația pentru susținerea familiei (plățile se fac din bugetul de stat)

Ajutoare pentru încălzirea locuinței:

- 678 dosare pentru ajutor de încălzire cu energie termică furnizată în sistem centralizat
- 96 dosare pentru ajutor încălzire cu gaze naturale,
- 12 dosare pentru ajutor încălzire cu energie electrică
- 21 dosare pentru ajutor încălzire cu combustibili solizi sau petrolieri
- 5 beneficiari de ajutor de deces (aceștia fiind și beneficiari de ajutor social)
- În luna decembrie 2018, numărul dosarelor în plată de acordare a indemnizației lunare de persoană cu handicap grav a fost de 1840.

SERVICII / CENTRE NOU ÎNFIINȚATE

• **Servicii specializate la domiciliu destinate persoanelor adulte cu dizabilități** (tip serviciu social: 8810 ID-II). Scopul principal al acestui serviciu social este prevenirea instituționalizării persoanelor cu dizabilități prin asigurarea de servicii de îngrijire personală în concordanță cu gradul de dependență, cu nevoile individuale de ajutor, în funcție de situația familială, veniturile de care dispun persoanele cu dizabilități și de gradul de handicap. Beneficiarii serviciului social sunt persoane adulte cu dizabilități, încadrate în gradele de handicap grav (fără asistent personal) sau accentuat, cu domiciliul/reședința în Municipiul Timișoara, fără asistent personal și care nu beneficiază de indemnizație lunară de însoțitor.

• **Centrul de zi pentru copiii străzii** (tip serviciu social 8891 CZ-C-V) al cărui scop este asigurarea de șanse egale pentru copiii străzii prin asigurarea pe timpul zilei de activități de îngrijire, educație, recreere-socializare, formarea deprinderilor de viață independentă, consiliere, orientare școlară și profesională, activități de sprijin, consiliere și educare pentru părinți sau reprezentanții legali, precum și activități în comunitate pentru copii care trăiesc în stradă. Se urmărește menținerea, refacerea și dezvoltarea capacităților copilului și ale părinților săi pentru depășirea situațiilor care ar putea determina separarea copilului de familia sa, prevenirii și combaterii riscului de excluziune socială, promovării incluziunii sociale și creșterea calității vieții. Capacitatea centrului este de 20 de locuri.

• **Centrul de zi pentru asistența integrată a adicțiilor** (cod serviciu social 8899 CZ-AD-III) are ca misiune informarea și prevenirea comunității asupra consecințelor rezultate în urma consumului de droguri, identificarea printr-o abordare umanistă a situațiilor de risc pentru persoana cu comportament adictiv și pentru codependent, integrarea acestora în programe terapeutice orientate spre abținerea consumului de droguri, prevenirea sau reducerea frecvenței recăderilor și implementarea strategiilor posibile pentru a face față situațiilor de risc în vederea refacerii funcționale personale și sociale.

SERVICIUL MANAGEMENT DE CAZ PENTRU COPIL ȘI FAMILIE

Obiectul de activitate al acestui serviciu se referă la aplicarea legislației în domeniul respectării, promovării și garantării drepturilor copilului. În cadrul serviciului funcționează următoarele componente:

- Evaluarea și Monitorizarea Copilului cu Dizabilități unde principalii beneficiari sunt:
  - copii cu dizabilități cu domiciliul sau reședința în Municipiul Timișoara precum și familiile acestora
- Prevenirea Separării Copilului de Familie unde principalii beneficiari sunt:
  - copiii aflați în risc de separare de părinți;
  - copiii, beneficiari ai serviciilor sociale finanțate de către Consiliul Local;
  - copiii care au avut o măsură de protecție specială și ulterior au fost reintegrați în familie;
  - copiii ai căror drepturi sunt încălcate;
  - copiii predispuși abandonului școlar sau care se confruntă cu probleme de absenteism;
  - copiii aflați în risc de abuz și neglijare sau exploatare;
  - copiii ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate;
  - copiii care au custodie comună și necesită monitorizarea relațiilor personale cu părinții;
  - copiii care se confruntă cu violență în familie precum și familiile acestora;

- copiii care desfășoară activități remunerate în domeniul cultural, artistic, sportiv, publicitar și de modeling;
- familiile predispușe apariției fenomenului violenței în familie,
- adolescente și femei predispușe abandonului copilului și a apariției sarcinilor nedorite;
- Compartiment pentru Prevenire și Combaterea Violenței Domestice
  - principali beneficiari sunt persoane aflate în situație de risc, victime ale violenței domestice.

În ceea ce privește activitatea Serviciului de Management Caz pentru Copil și Familie în anul 2018, aceasta s-a concretizat în:

- 101 cazuri evaluate inițial;
- 81 cazuri cu fișă identificare riscuri;
- 168 monitorizări drepturi copii și obligații familii;
- 608 rapoarte de deplasare/rapoarte telefonice;
- 32 înregistrări tardive;
- 15 demersuri cu acte de identitate minori 14 ani;
- 13 înregistrări naștere copil abandonat;
- 4 anchete sociale la solicitarea Instanței de Judecată;
- 47 familii monitorizate cu copii reintegrați în familie;
- 168 monitorizări Planuri de servicii;
- 9 propuneri primar de luare măsură de protecție specială;
- 32 copii ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate, monitorizați;
- 4 monitorizări relații personale;
- 64 copii care desfășoară activități remunerate în domeniul artistic luați în evidență;
- 92 evaluări inițiale copii cu cerințe educaționale speciale (CES);
- 101 evaluări inițiale copii cu dizabilități;
- 521 anchete sociale realizate și transmise copii cu dizabilități;
- 211 anchete sociale realizate și transmise copii cu CES;
- 170 fișe de monitorizare copii cu dizabilități;
- 160 rapoarte de monitorizare (trim.I 2018) Plan de Abilitare Reabilitare Copii cu Handicap;
- 166 Planuri de servicii întocmite;
- 49 Planuri de servicii ONG-uri avizate.

COLABORĂRI ȘI PARTENERIATE

Serviciile din cadrul Direcției de Asistență Socială a Municipiului Timișoara au încheiat în anul 2018 următoarele convenții și parteneriate:

SERVICIUL MANAGEMENT DE CAZ PENTRU COPIL ȘI FAMILIE

- Protocolul de colaborare pentru aprobarea Metodologiei de prevenire a abandonului școlar care își dorește să întărească rețeaua de sprijin locală în procesul de identificare și sprijinire a copiilor aflați în risc de abandon școlar prin implicarea instituțiilor de învățământ, a serviciului public de asistență socială de la nivelul municipiului și a furnizorilor de servicii sociale;
- Partener în Convenția de colaborare semnată de DGASPC Timiș, Direcția Evidența Persoanelor Timiș și Spitalul Clinic Municipal Urgență – Clinica Obstetrică Ginecologie Secția Neonatologie, în ceea ce privesc cazurile copiilor nou născuți părăsiți sau cu risc de părăsire sesizați de Secția Neonatologie, ce trebuie soluționate;
- Partener semnatar al Protocolului de colaborare în domeniul prevenirii criminalității, alături de Inspectoratul de Poliție Județean Timiș, Direcția Națională de Probațiune - Serviciul de Probațiune, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Timiș, Asociația de Mediere a Conflictelor Misit Timișoara, Societatea Română de Televiziune Studioul TVR Timișoara.

SERVICIUL STRATEGII PROGRAME

Au fost încheiate convenții pentru acordarea de servicii de asistență socială între Direcția de Asistență Socială a Municipiului Timișoara și următoarele asociații și fundații:

1. Asociația Evanghelistică și de Caritate "Isus Speranța României" - pentru Serviciul de Ocrotire a Tinerilor Dezinstituționalizați "Frații lui Onisim" și Cantina Socială Mobilă "Mana";
2. Asociația Centrul Regional de Integrare Socială și Dezvoltare Umană CRIS-DU Areopagus – pentru Centrul de Informare și Consiliere pentru persoane Seropozitive;
3. Arhiepiscopia Timișoara – pentru Centrul de zi pentru copii "Antimis";
4. Centrul educațional pentru integrare școlară și prevenirea abandonului școlar – Societatea pentru Copii și Părinți SCOP,
5. Federația Caritas a Diacezei Timișoara – pentru Serviciul de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice, Adăpostul pentru femei victime ale violenței domestice "Casa Maria a Apostolilor", Cantina Socială Timișoara, Azilul de noapte "Peter Jordan";

6. Fundația Timișoara 89 – pentru Centrul de Găzduire Temporară a Persoanelor Adulte fără Adăpost;
7. Serviciul de Ajutor Maltez din România – pentru Serviciul de Îngrijire la domiciliu și Cantina Socială "Aurelian Balin";
8. Fundația "Pentru Voi" – pentru Centrele de zi: L. Tacsu, Împreună, Orizonturi noi, Locuințe protejate: Cristian, Dina, Dora, Laura, Ovidiu, Dinu (subvenționat din luna iulie 2018 conform HCLMT 336/22.06.2018) și Centrul de tip respiro până în luna februarie 2018;
9. Fundația Umanitară Chosen România – pentru Centrul de zi "Casa Olarului".

A fost încheiată și o convenție cu Universitatea de Vest Timișoara având drept scop principal facilitarea desfășurării activității de practică a studenților Facultății de Asistență Socială în cadrul serviciilor Direcției de Asistență Socială a Municipiului Timișoara.

A fost încheiat un Protocol de colaborare în vederea implementării Metodologiei de prevenire a abandonului școlar în patru școli din Municipiul Timișoara. Metodologia a fost elaborată în cadrul procesului de implementare a proiectului URBIInclusion la nivelul Municipiului Timișoara.

CENTRUL DE ASISTENȚĂ ȘI RECUPERARE PENTRU PERSOANE AFLATE ÎN DIFICULTATE

Convenții de colaborare încheiate cu:

- S.C. L.Y.M PIS PIS SRL ;
- SC. NicoPromedic SRL;
- Școala gimnazială Dumbrăvița.

COMPLEXUL DE SERVICII PENTRU COPII "SF.NICOLAE"

- Fundația Umanitară Chosen România – Centrul social Casa Olarului;
- Societate pentru Copii și Părinți – Centrul educațional pentru integrarea școlară și prevenirea abandonului școlar;
- Școala gimnazială nr.6;
- Școala gimnazială nr.12;
- Asociația "Gladiatorii Albaștri";
- Asociația Creștină For Help.

CENTRUL DE RECUPERARE PENTRU COPII CU DIZABILITĂȚI „PODUL LUNG”

- Unitatea de învățământ medical Șc. Postliceală "Henri Coanda";
- Asociația Edu Nova Timișoara;
- Asociația Casa Faenza Timișoara;
- Asociația Învățăm cu pictograme Timișoara;
- Parohia Ortodoxă Română Timișoara- Iosefin;
- Asociația HorsEmotion Timișoara.

COMPLEXUL DE SERVICII PENTRU PERSOANE VÂRSTNICE "SF. ARH. MIHAIL ȘI GAVRIL"

- Școlile Generale nr. 7, nr. 24, nr. 30;
- Grădinițele nr. 20, nr. 25 și 53, Grădinița Lady Bird;
- Liceul William Shakespeare;
- Asociația Diaconia - Pogorârea Duhului Sfânt Timiș;
- Asociația Seniorilor din Mun.Timișoara;
- Fundația de Ajutor medical Profilaxis;
- Genessa Dum SRL Timișoara.

SERVICII DE ASISTENȚĂ COMUNITARĂ – CENTRUL DE INCLUZIUNE SOCIALĂ ȘI RELAȚIA CU MINORITĂȚILE

- Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă;
- HGT Med Srl - Cab Dr. Simona Dude.

COMPLEX DE SERVICII PENTRU PERSOANELE ADULTE CU DIZABILITĂȚI

- Federația Caritas a Diecezei Timișoara;
- Spitalul de Psihiatrie Gătaia.

PROIECTE

Printre principalele atribuții ale Serviciului Strategii-Programe din cadrul Direcției de Asistență Socială a Municipiului Timișoara se numără elaborarea de proiecte pentru accesarea de fonduri în vederea dezvoltării/înființării de noi servicii destinate copiilor, persoanelor adulte cu dizabilități, persoanelor fără

adăpost, persoanelor vârstnice și altor categorii de beneficiari aflați în dificultate și identificarea de surse de finanțare a nevoilor de dezvoltare în domeniul asistenței sociale. În anul 2018, Direcția de Asistență Socială a Municipiului Timișoara a fost implicată atât în implementarea unor proiecte cât și în scrierea și depunerea altor proiecte, pe diverse programe de finanțare, singură sau în parteneriat.

Implementare proiecte cu finanțare europeană

Conform HCL nr. 378/17.10.2017, Direcția de Asistență Socială a Municipiului Timișoara este implicată în implementarea fazei a II-a Proiectului URB-Inclusion din cadrul Programului de Cooperare URBACT III al Comisiei Europene. În anul 2018 a continuat implementarea proiectului URBIInclusion cu un buget pe municipiul Timișoara de 58.372 EUR. Proiectul are drept obiectiv crearea de noi soluții pentru reducerea sărăciei și a excluziunii sociale în mediul urban. Prin proiect a fost creată o rețea de 9 orașe europene care lucrează împreună pentru a găsi soluții de reducere a sărăciei și excluziunii sociale la nivel local. Orașul Barcelona este liderul de proiect. Municipiul Timișoara este partener în proiect, iar Direcția de Asistență Socială, Direcția Dezvoltare și Direcția Comunicare-Relaționare sunt responsabile cu implementarea proiectului.

Elaborare și depunere proiecte cu finanțare europeană

În anul 2018, Direcția de Asistență Socială a Municipiului Timișoara a depus pentru finanțare următoarele proiecte:

- GERAS – Generăm eficient, rapid, activ, sustenabil servicii integrate pentru vârstnici, cod SMIS 126135, finanțat prin Programul Operațional Capital Uman – POCU. Bugetul total al proiectului este 2780725,50 lei. Obiectivul general al proiectului îl reprezintă creșterea accesului la servicii sociale integrate prin dezvoltarea de servicii sociale integrate fără cazare și furnizarea acestora persoanelor vârstnice din Municipiul Timișoara aflate în situații de dependență și/sau risc de excluziune social. Prin activitățile proiectului se propune ca patru servicii sociale integrate să fie dezvoltate și furnizate pentru 165 persoane vârstnice după cum urmează: cantină socială prin extinderea componentei de transport hrană la domiciliu pentru 50 persoane; centru de zi de socializare și petrecere a timpului liber pentru 55 persoane; centru de asistență și recuperare pentru 40 persoane; îngrijire la domiciliu pentru 20 persoane, precum și dezvoltarea capacității personalului pentru un nr. de 30 persoane angajați ai DAS MT;
- SEVA - Stop! Eliminam violența și agresivitatea, cod SMIS 127586, finanțat prin Programul Operațional Capital Uman – POCU. Bugetul total al proiectului este 1,856,342.06 lei. Obiectivul general al proiectului îl reprezintă reducerea fenomenului violenței domestice și a numărului victimelor acestuia, în Municipiul Timișoara. Activitățile propuse sunt:
  - Dezvoltarea a două tipuri de servicii sociale de tip integrat, fără cazare, furnizarea acestor servicii către 200 de victime ale violenței domestice, adulți și copii și către 55 de agresori, cu respectarea condiției ca atât victimele cât și agresorii să locuiască în municipiul Timișoara. Depășirea situației de vulnerabilitate pentru minim 141 de persoane ca urmare a sprijinului primit prin proiect;
  - Informarea și educarea opiniei publice privind prevenirea și combaterea violenței în familie prin organizarea la nivel local de campanii.
- Together serving community, cod RORS 233 RO-SRB, finanțat prin programul transfrontalier Interreg – IPA CBC, total buget proiect 700.573,65 EUR. A avut drept obiective: (1) Îmbunătățirea calității serviciului social public și facilitarea accesului populației rezidente la suport în zona transfrontalieră și (2) Creșterea cooperării transfrontaliere și implicarea cetățenilor prin promovarea activităților de interconectare și voluntariat. A propus ca și activități:
  - Modernizarea a 7 servicii sociale din care 4 în Timișoara și 3 în Novi Becej. Servicii modernizate în Timișoara: centru rezidențial pentru vârstnici, centru de zi vârstnici, îngrijire la domiciliu vârstnici, îngrijire la domiciliu persoane cu dizabilități, servicii de intervenție pentru persoane în urgență socială.
  - Crearea de grupuri consultative; organizare schimburi de experiență; implicare vârstnici în activități de voluntariat

Tot în anul 2018, Direcția de Asistență Socială a Municipiului Timișoara a fost partener în următoarele proiecte depuse pentru finanțare:

- ARAMIS, cod 857170, proiect finanțat prin programul european HORIZON 2020, buget total 18.215.808 EUR din care buget DAS-MT 432.500 EUR. Proiectul ARAMIS, elaborat de un consorțiu format din 35 entități juridice din UE, are ca scop pilotarea unei soluții de viață inteligentă pentru interior și exterior care să susțină monitorizarea stării de sănătate și intervențiile timpurii necesare pentru prevenirea sau întârzierea tulburărilor cognitive la persoanele în vârstă (între 55 și 75 ani), cu risc crescut de declin cognitiv. DAS MT are atribuții în selectarea și monitorizarea unui număr de 120 persoane cu vârsta între 55 și 75

de ani din Municipiul Timișoara pentru care se va pilota un sistem de monitorizare a stării de sănătate cu scopul prevenirii sau întâzierii tulburărilor cognitive.

- Regenerare fizică, economică și socială a zonei urbane marginalizate din cartierul Ronaț Timișoara – Construire centru multifuncțional, cod SMIS 121017, proiect depus spre finanțare pe axa 4.3. POR de către Municipiul Timișoara în parteneriat cu Direcția de Asistență Socială a Municipiului Timișoara. Obiectivul general al proiectului îl reprezintă îmbunătățirea regenerării fizice, economice și sociale a comunității marginalizate Ronaț din municipiul Timișoara în scopul reducerii numărului populației aflate în risc de sărăcie și marginalizare socială din comunitate urbană marginalizată. În cadrul proiectului se vor realiza investiții în clădiri destinate utilizării publice pentru activități educative, culturale și recreative, socio-culturale și anume construirea și dotarea cu echipamente specifice a unui Centru multifuncțional, de tip servicii sociale fără cazare.

Proiecte care vor fi depuse pentru finanțare în anul 2019

- Regenerare fizică, economică și socială a zonei urbane marginalizate str. Polonă din cartierul Freidorf Timișoara – Construire centru multifuncțional. Proiectul va fi depus spre finanțare pe axa 4.3. POR de către Municipiul Timișoara în parteneriat cu Direcția de Asistență Socială a Municipiului Timișoara. Obiectivul general al proiectului îl reprezintă îmbunătățirea regenerării fizice, economice și sociale a comunității marginalizate str. Polonă din cartierul Freidorf din municipiul Timișoara în scopul reducerii numărului populației aflate în risc de sărăcie și marginalizare socială din comunitate urbană marginalizată. În cadrul proiectului se vor realiza investiții în clădiri destinate utilizării publice pentru activități educative, culturale și recreative, socio-culturale și anume construirea și dotarea cu echipamente specifice a unui Centru multifuncțional, de tip servicii sociale fără cazare.
- Direcția de Asistență Socială a municipiului Timișoara a ținut legătura cu partenerii din Norvegia în vederea continuării proiectului „Edutrain Romania – Education and Work”. În anul 2019 se va depune un proiect pentru a obține finanțare în vederea dezvoltării a două centre multifuncționale la nivelul a două cartiere din Municipiul Timișoara. Principalul obiectiv al acestui proiect este creșterea incluziunii sociale și întărirea coeziunii economice și sociale la nivelul municipiului Timișoara, atât prin acordarea de servicii de tip integrat populației aflată în risc de sărăcie și excluziune socială, cât și prin intervenții în comunitate și promovare a parteneriatului activ.
- În Municipiul Timișoara există două Grupuri de Acțiune Locală (GAL) – GAL Timișoara și GAL Freidorf - a căror Strategii de dezvoltare locală au fost selectate pentru a fi finanțate. Direcția de Asistență Socială a Municipiului Timișoara intenționează să depună proiecte pentru a fi finanțate prin intermediul GAL-urilor.
- Implicarea unui proiect finanțat prin programul URBACT III, la invitația orașului Ghent (Belgia) care dorește să fie leader de parteneriat într-o rețea care va promova activități de planificare/schimbare politici urbane privind trecerea de la lipsa la adăpost la locuințe accesibile.

VIII. HABITATUL

1. MEDIUL ÎNCONJURĂTOR

Mediul înconjurător este ansamblul de condiții și elemente naturale ale Terrei: aerul, apa, solul și subsolul, toate straturile atmosferei, toate materiile organice și anorganice, precum și ființele vii, sistemele naturale în interacțiune, cuprinzând elementele enumerate anterior, inclusiv, valorile materiale și spirituale.

Sensul dat noțiunii de mediu înconjurător de către Uniunea Europeană este cel al unui ansamblu de elemente care, în complexitatea relațiilor lor, constituie cadrul, mijlocul și condițiile de viață ale omului, cele care sunt sau cele care nu sunt resimțite.

„Mediul înconjurător” acoperă o sferă mai largă, cuprinzând și mediul transformat de om. Mediului natural i se adaugă, în acest caz, mediul artificial sau antropizat. Mediul creat de om cuprinde: fondul de locuințe, căile de comunicații, instalațiile industriale și agricole, mijloacele de transport, îmbrăcămintea, hrana etc. precum și deșeurile și reziduurile rezultate din producție și consum. În această concepție, mediul înconjurător este o rezultată a combinării unor întrepătrunderi între complexe de relații, și anume „relațiile între elementele abiotice, relațiile de natură biotică și relațiile om - natură”.

Punerea în practică a obiectivelor „Conceptului de dezvoltarea strategică a zonei Timișoara” din anul 2000 a creat premisele apariției unui efect sinergic pentru programul economico - social al zonei. Noul concept de evoluție a societății, dezvoltarea durabilă, permite prezervarea pe termen lung a mediului, astfel ca dezvoltarea socio - economică să rămână posibilă, concomitent cu menținerea calității mediului. De asemenea, aplicarea măsurilor de protecție, conservare și reabilitare a mediului a determinat păstrarea ecosistemului, eliminarea factorilor ce afectează sănătatea și creează disconfort, permițând valorificarea potențialului natural.

1.1. RESURSE NATURALE REGENERABILE

În categoria resurselor naturale regenerabile sunt cuprinse: solul, fauna, flora, pădurile, energia solară și eoliană, resursele de apă, constituite din apele de suprafață – râuri, lacuri și apele subterane. O categorie aparte de resurse o reprezintă apele minerale și apele geotermale. Aceste resurse pot fi folosite pe termen nelimitat, dacă sunt folosite rațional. Exploatarea acestora într-un regim care depășește regimul lor natural de regenerare duce la diminuarea și, în cele din urmă, la epuizarea lor.

Pe teritoriul orașului Timișoara, se găsesc și numeroase ape stagnante de suprafață, lacuri, fie naturale, formate în locul vechilor meandre sau în arealele detașate (cum sunt cele de lângă colonia Kuncz, de lângă Giroc, Lacul Șerpilor din Pădurea Verde), fie de origine antropică (spre Fratelia, Freidorf, Moșnița, Mehala, Ștrandul Tineretului), notabile prin situarea lor pe linia de contact cu localitățile periurbane și care prin amenajarea malurilor și ecologizarea apelor pot deveni veritabile locuri de agrement.

1.1.1 Calitatea apelor

În conformitate cu prevederile legislației europene în domeniul apelor (Directivei Cadru Apă 2000/60/CEE), obiectivele principale pentru calitatea apelor sunt:

- prevenirea deteriorării, protecția și îmbunătățirea stării ecosistemelor acvatice, avându-se în vedere cerințele de apă ale acestora, permanentele interacțiuni între ecosistemele acvatice și ecosistemele terestre adiacente și zonele umede;
- promovarea folosirii durabile a apei bazată pe protecția pe termen lung a resurselor de apă;
- intensificarea protecției și îmbunătățirii stării mediului acvatic prin măsuri specifice de reducere progresivă a emisiilor și pierderilor de substanțe prioritare și de închidere totală sau etapizată a emisiilor și pierderilor de substanțe prioritare periculoase în apă;
- prevenirea poluării apelor subterane și reducerea progresivă a poluării acestora;
- reducerea efectelor negative ale fenomenelor hidrometeorologice periculoase – inundații și secete.

Apele de suprafață

Pe tronsonul de râu aferent municipiului Timișoara, calitatea apei râului Bega, este monitorizată în secțiunea Amonte Localitatea Timișoara, situată pe corpul de apă (BEGA - cf.Chizdia - cf.Behela).

Corpul de apă s-a încadrat în potențialul ecologic bun, în anul 2018 conform cerințelor Directivei Cadru a Apei 2000/60/CEE privind sistemul de calificare și evaluare globală a stării apelor de suprafață, stabilită pe baza elementelor biologice, chimice și hidromorfologice.

Întrucât secțiunea de supraveghere a calității apei este situată în amonte de Timișoara și pe sectorul de râu până la stația de epurare orășănească nu intervine nici o sursă de poluare importantă, putem considera potențialul ecologic bun pe toată lungimea municipiului Timișoara.

Față de calitatea actuală a râului Bega pe raza municipiului Timișoara, evoluția previzionată este staționară.

Alimentarea cu apă potabilă

Municipiul Timișoara este alimentată cu apă din două surse:

- 25 % provine din foraje. Apa subterană este captată prin foraje de mare adâncime, situate în partea de est, sud-est și vest a orașului, tratarea și distribuția fiind asigurate de stația de tratare a apei Urseni și stația de tratare a apei Ronaț.
- 75 % provine din sursa de apă de suprafață captată din râul Bega, tratată și distribuită de stația de tratare a apei Bega.

Monitorizarea calității apei potabile se realizează:

- Monitorizare automată în timpul procesului de tratare;
- Verificarea zilnică, în laborator, a 20 parametri de calitate, înainte de pomparea în rețeaua orașului;
- Monitorizarea săptămânală a rețelei de distribuție prin prelevarea probelor de apă potabilă de la 33 de puncte de control din oraș (15 parametri de calitate), stabilite de comun acord cu Direcția de Sănătate Publică Timiș.

Valorile medii anuale ale principalilor parametri urmăriți sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Calitatea apei potabile în rețeaua de distribuție, Timișoara

Parametru chimic și microbiologic	Valoare admisă reglementată	UM	Valoare medie anul 2018
Aluminiu	200	μg/l	41
Amoniu	0,50	mg/l	0,15
Clor rezidual liber	0,1÷0,5	mg/l	0,3
Conductivitate	2.500	μS/cm	429
Duritate totală	minim 5	°G	8
Fier	200	μg/l	21
Mangan	50	μg/l	6
Carbon Organic Total	* ¹⁰	mgO ₂ /l	2
Nitrați	50	mg/l	2
Nitriți	0,50	mg/l	0,01
pH	6,5÷9,5	unități de pH	7,3
Turbiditate	5	UNT	1
Bacterii coliforme	0	nr./100 ml	0
Esterococi	0	nr./100 ml	0
Escherichia coli	0	nr./100 ml	0

Sursa: Raport de activitate S.C AQUATIM S.A

Epurarea apei uzate

Prin sistemul de canalizare se colectează și transportă apa uzată și cea provenită din precipitații, denumită și apă pluvială sau meteorică.

În cadrul programului de monitorizare a deversărilor de ape uzate în rețeaua de canalizare de către operatorii economici din Timișoara în anul 2018, s-au realizat următoarele:

- prelevarea și testarea lunară a 28 de probe de apă uzată, în medie, provenită de la 38 de operatori economici care deversează ape uzate în rețeaua de canalizare;
- identificarea a 20 de operatori care au înregistrat depășiri față de limitele maxime admise, prevăzute în normativul NTPA 002/2005;

Stația de epurare a apelor uzate a Timișoarei a fost complet re tehnologizată printr-un proiect în valoare de circa 30 de milioane de Euro, finanțat prin programul ISPA al Uniunii Europene.

Parametrii de funcționare ai stației de epurare și eficiența acestora sunt prezentați mai jos:

¹⁰ * nici o modificare anormală

- 440.000 locuitori echivalenți,
- debit zilnic mediu 2.400 l/s,
- debit zilnic maxim 3.000 l/s.

În tabelul de mai jos, în cifre semnificative, se prezintă eficiența stației de epurare:

Indicator	Valoare influent, mg/l	Valoare efluent, mg/l	Valoare impusă de NTPA 001/2005, mg/l	Eficiența stației de epurare, %
CBO5	135,15	2,84	25	97,89
CCO-Cr	287,74	19,33	125	93,28
MS	113,46	16,22	35	85,7
Azot total	28,47	5,32	10	81,31
Fosfor total	2,31	0,58	1	74,89

Sursa: Raport de activitate S.C Aquatim S.A

Foto: Stația de Epurare „Stan Vidrighin” din Timișoara

Apele subterane

Din punct de vedere al apelor subterane, se poate constata că pânza freatică a Timișoarei se găsește la o adâncime ce variază între 0,5 - 4 m. Pânzele de adâncime cresc numeric, de la nord la sud, de la 4 - 9 m până la 80 m adâncime și conțin apă potabilă, asigurând astfel o parte din cerințele necesare consumului urban. Apar, de asemenea, ape de mare adâncime, captate în Piața Unirii (hipotermale), apoi la sud de Cetate și în Cartierul Fabric (mezotermale), cu valoare terapeutică, utilizate în scop balnear.

1.1.2. Calitatea aerului la nivelul aglomerării Timișoara

Starea mediului înconjurător afectează în mod direct viața și sănătatea populației. Impactul poluanților atmosferici dăunează sănătății pe termen lung și scurt, de cele mai multe ori afectează ecosistemele și duce la corodarea și impurificarea materialelor.

Aerul reprezintă, prin compoziția sa, o componentă indispensabilă a existenței vieții pe planeta noastră. Echilibrul natural al gazelor atmosferice care s-a menținut timp de milioane de ani este amenințat acum de activitatea omului. Pericolele iminente ar fi: efectul de seră și încălzirea globală, poluarea aerului și ploile acide.

Problemele cele mai importante privind poluarea aerului sunt generate de emisiile poluante. Ele produc acidifierea atmosferei, generează producția de ozon troposferic, măresc concentrația în atmosferă a particulelor în suspensie, a particulelor cu conținut de metale grele și a gazelor cu efect de seră, epuizează stratul de ozon, produc schimbări climatice. În prezent, particulele în suspensie, O₃ și NO₂ sunt principalii poluanți care pun probleme din punct de vedere al sănătății.

Calitatea aerului în municipiul Timișoara este monitorizată permanent, prin intermediul Rețelei Naționale de Monitorizare a Calității Aerului (RNMCA), iar valorile înregistrate se raportează la valorile limită prevăzute în Legea nr.104/15.06.2011 privind calitatea aerului înconjurător. Pentru determinarea particulelor în suspensie (praf) PM₁₀, care constituie fracția dimensională de interes toxicologic din

aerosuspensia urbană se aplică două metode, respectiv metoda automată (nefelometrie) și metoda gravimetrică, care de altfel este metoda de referință.

Evoluția calității aerului pentru aglomerarea Timișoara, se urmărește cu ajutorul a 5 stații automate, clasificate astfel:

- Stații de trafic (TM - 1 și TM - 5) – amplasate în două zone cu trafic intens, respectiv Calea Șagului și Calea Aradului. Poluanții monitorizați: SO₂, NO, NO₂, NO_x, CO, metale (Pb, Ni, Cd, As - din PM₁₀ gravimetric), PM₁₀ nefelometric și gravimetric, compuși organici volatili (benzen, toluen, etilbenzen, o, m, p – xilen).
- Stație industrială (TM - 4) – amplasată în apropierea zonei industriale din sud-estul aglomerării Timișoara, pe str. Iosif Bulbuca (Zona Soarelui). Poluanții monitorizați: SO₂, NO, NO₂, NO_x, CO, O₃, PM₁₀ nefelometric, compuși organici volatili (benzen, toluen, etilbenzen, o, m, p – xilen). Stația este dotată și cu senzori de măsurare a parametrilor meteorologici.
- Stație de fond urban (TM - 2) - amplasată în zona centrală a orașului, respectiv B-dul C.D. Loga, la distanță de surse de emisii locale, pentru a evidenția gradul de expunere a populației la nivelul de poluare urbană. Poluanții monitorizați sunt: SO₂, NO, NO₂, NO_x, CO, O₃, PM₁₀ nefelometric și gravimetric, PM_{2,5} gravimetric, compuși organici volatili (benzen, toluen, etilbenzen, o, m, p – xilen) și parametri meteorologici.
- Stație de fond suburban (TM - 3) – amplasată la Carani. Poluanții monitorizați sunt: SO₂, NO, NO₂, NO_x, CO, O₃, metale (Pb, Ni, Cd, As - din PM₁₀ gravimetric), PM₁₀ nefelometric și gravimetric, compuși organici volatili (benzen, toluen, etilbenzen, o, m, p – xilen) și parametri meteorologici.

Evaluarea calității aerului în anii 2014 – 2017 în Timișoara

Stația	Tipul stației	Tip poluant	Număr valori validate		U.M.	Conc. medie anuală		Captură de date validate %	
			2014	2015		2014	2015	2014	2015
TM-1 Calea Șagului	trafic	SO ₂ , valori orare	6368	5172	μg/m ³	16,66	17,22	72,69	59,04
		NO ₂ , valori orare	676	6167	μg/m ³	30,07	25,59	7,72	70,40
		CO, valori orare	6868	4382		0,44	0,38	78,40	50,02
		benzen, valori orare	8096	5821	μg/m ³	1,04	1,16	92,42	66,45
		PM ₁₀ nefelometric valori medii zilnice	43	137	μg/m ³	26,06	28,04	11,78	37,53
		PM ₁₀ gravimetric valori medii zilnice	306	312	μg/m ³	25,78	30,11	83,84	85,48
		Pb, din PM ₁₀ grav.	306	312	μg/m ³	0,0145	0,0148	83,84	85,48
		Ni, din PM ₁₀ grav.	306	312	ng/m ³	2,0212	5,0087	83,84	85,48
		Cd, din PM ₁₀ grav.	306	312	ng/m ³	0,6619	0,9702	83,84	85,48
		As, din PM ₁₀ grav.	306	312	ng/m ³	0,6858	0,8742	83,84	85,48
TM-2 b-ul CD Loga	fond urban	SO ₂ , valori orare	6949	5141	μg/m ³	15,30	16,27	79,33	58,68
		NO ₂ , valori orare	-	4575	μg/m ³	-	23,02	-	52,23
		CO, valori orare	7065	7695	mg/m ³	0,14	0,19	80,65	87,84
		O ₃ , valori orare	8305	8491	μg/m ³	21,47	30,34	94,81	96,93
		benzen, valori orare	-	-	μg/m ³	-	-	-	-
		PM _{2,5} nefelometric valori medii zilnice	223	326	μg/m ³	11,46	14,30	61,10	89,32
		PM _{2,5} gravimetric, valori medii zilnice	274	308	μg/m ³	9,94	11,12	75,07	84,38
TM-4 Zona Soarelui	industrial	SO ₂ , valori orare	6178	-	μg/m ³	15,43	-	70,53	-
		NO ₂ , valori orare	7842	6298	μg/m ³	26,01	21,19	89,52	71,89
		CO, valori orare	7031	8451	mg/m ³	0,24	0,26	80,26	96,47
		O ₃ , valori orare	6448	8215	μg/m ³	21,96	32,38	73,61	93,78
		benzen, valori orare	-	-	μg/m ³	-	-	-	-
		PM ₁₀ nefelometric, valori medii zilnice	-	268	μg/m ³	-	22,23	-	73,42
TM-5 Calea Aradului	trafic	SO ₂ , valori orare	8465	8648	μg/m ³	15,08	17,21	96,63	98,72
		NO ₂ , valori orare	8432	8596	μg/m ³	29,50	25,31	96,26	98,13
		CO, valori orare	-	7499	mg/m ³	-	0,19	-	85,61
		benzen, valori orare	8575	8639	μg/m ³	1,09	1,24	97,89	98,62
		PM ₁₀ nefelometric, valori medii zilnice	275	74	μg/m ³	26,23	25,95	75,34	20,27
		PM ₁₀ gravimetric, valori medii zilnice	259	255	μg/m ³	34,39	31,48	70,96	69,86
		Pb, din PM ₁₀ grav.	259	255	μg/m ³	0,0137	0,0139	70,96	69,86
		Ni, din PM ₁₀ grav.	259	255	ng/m ³	2,1085	5,752	70,96	69,86

	Cd, din PM ₁₀ grav.	259	255	ng/m ³	0,7029	0,8620	70,96	69,86
	As, din PM ₁₀ grav.	259	255	ng/m ³	0,6741	0,9820	70,96	69,86

Sursa: APM Timiș

Stația	Tipul stației	Tip poluant	Număr valori validate		U.M.	Conc. medie anuală		Captură de date validate %	
			2016	2017		2016	2017	2016	2017
TM-1 Calea Șagului	trafic	SO ₂ , valori orare	7727	8208	μg/m ³	13,74	7,24	87,97	93,70
		NO ₂ , valori orare	7622	8212	μg/m ³	25,44	21,44	86,77	93,74
		CO, valori orare	2652	6029	mg/m ³	0,55	0,20	30,19	68,82
		benzen, valori orare	3173	1294	μg/m ³	1,41	4,03	36,12	14,77
		PM ₁₀ nefelometric valori medii zilnice	131	290	μg/m ³	30,77	29,14	35,79	79,45
		PM ₁₀ gravimetric valori medii zilnice	164	262	μg/m ³	28,97	30,87	44,81	71,78
		Pb, din PM ₁₀ grav.	136	262	μg/m ³	0,0181	0,0176	37,16	71,78
		Ni, din PM ₁₀ grav.	136	262	ng/m ³	13,721 3	4,1366	37,16	71,78
		Cd, din PM ₁₀ grav.	136	262	ng/m ³	0,8848	0,8861	37,16	71,78
		As, din PM ₁₀ grav.	136	262	ng/m ³	1,1986	1,4524	37,16	71,78
TM-2 b-ul CD Loga	fond urban	SO ₂ , valori orare	6139	8314	μg/m ³	14,22	6,82	69,89	94,91
		NO ₂ , valori orare	1975	8349	μg/m ³	22,44	12,39	22,48	95,31
		CO, valori orare	6837	8405	mg/m ³	0,31	0,22	77,83	95,95
		O ₃ , valori orare	7469	8139	μg/m ³	35,50	37,24	85,03	92,91
		benzen, valori orare	-	764	μg/m ³	-	2,77	-	8,72
		PM _{2,5} nefelometric valori medii zilnice	51	-	μg/m ³	16,64	-	13,93	-
		PM _{2,5} gravimetric, valori medii zilnice	197	235	μg/m ³	21,50	17,53	53,83	64,38
		PM ₁₀ nefelometric valori medii zilnice	134	359	μg/m ³	22,59	25,91	36,61	98,36
		PM ₁₀ gravimetric valori medii zilnice	116	301	μg/m ³	25,11	27,74	31,69	82,47
		Pb, din PM ₁₀ grav.	96	301	μg/m ³	0,0177	0,0186	26,23	82,47
		Ni, din PM ₁₀ grav.	96	301	ng/m ³	11,318 0	3,3580	26,23	82,47
		Cd, din PM ₁₀ grav.	96	294	ng/m ³	0,9683	0,9793	26,23	80,55
		As, din PM ₁₀ grav.	96	301	ng/m ³	0,8817	1,1715	26,23	82,47
TM-4 Zona Soarelui	industrial	SO ₂ , valori orare	766	7134	μg/m ³	14,80	7,73	8,72	81,44
		NO ₂ , valori orare	1127	7808	μg/m ³	33,86	13,24	12,83	89,13
		CO, valori orare	8144	8184	mg/m ³	0,43	0,44	92,71	93,42
		O ₃ , valori orare	7271	7965	μg/m ³	32,20	39,53	82,78	90,92
		benzen, valori orare	-	1384	μg/m ³	-	4,37	-	15,80
		PM ₁₀ nefelometric, valori medii zilnice	8	267	μg/m ³	23,64	17,17	2,19	73,15
TM-5 Calea Aradului	trafic	SO ₂ , valori orare	7624	8151	μg/m ³	14,19	7,34	86,79	93,05
		NO ₂ , valori orare	4608	7051	μg/m ³	22,82	17,34	52,46	80,49
		CO, valori orare	7971	8326	mg/m ³	0,28	0,17	90,74	95,05
		benzen, valori orare	759	-	μg/m ³	1,31	-	8,64	-
		PM ₁₀ nefelometric, valori medii zilnice	191	204	μg/m ³	29,98	23,83	52,19	55,89
		PM ₁₀ gravimetric, valori medii zilnice	276	267	μg/m ³	33,17	34,48	75,41	73,15
		Pb, din PM ₁₀ grav.	247	267	μg/m ³	0,0154	0,0170	67,49	73,15
		Ni, din PM ₁₀ grav.	247	267	ng/m ³	11,592 9	3,7706	67,49	73,15
		Cd, din PM ₁₀ grav.	247	267	ng/m ³	0,8513	0,8908	67,49	73,15
As, din PM ₁₀ grav.	247	267	ng/m ³	1,0178	1,6033	67,49	73,15		

Sursa: APM Timiș

Situția generală a depășirilor înregistrate la stațiile de monitorizare a calității aerului din
Timișoara în decursul anilor 2014-2017

Poluant	2014			2015			2016				2017			
	TM-1	TM-4	TM-5	TM-1	TM-4	TM-5	TM-1	TM-2	TM-4	TM-5	TM-1	TM-2	TM-4	TM-5
PM ₁₀ grav. nr. depășiri medie zilnică (VL = 50 μg/m ³)	5	-	28	24	-	27	10	2	-	23	26	25	-	33
PM ₁₀ grav. medie anuală (μg/m ³) (VL = 40 μg/m ³)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
PM ₁₀ nef. nr. depășiri medie zilnică (VL = 50 μg/m ³)	1	-	7	2	-	-	16	2	1	7	35	24	4	16
O ₃ nr. depășiri prag de informare (180 μg/m ³ , medie orară)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
O ₃ nr. depășiri valoare țintă (120 μg/m ³ , maxima zilnică a mediilor pe 8 ore)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-

Sursa: APM Timiș

Concluzii :

Ozon – valoare țintă – În anul 2017 s-a înregistrat 1 depășire a valorii țintă (maxima zilnică a mediilor pe 8 ore) la TM-2.

Particule în suspensie – PM₁₀ grav . În anul 2014 s-au înregistrat 5 depășiri ale valorii limită la TM - 1 și 28 depășiri ale valorii limită la TM - 5, în anul 2015 s-au înregistrat 24 depășiri ale valorii limită la TM - 1 și 27 depășiri ale valorii limită la TM – 5, în anul 2016 s-au înregistrat 10 depășiri ale valorii limită la TM – 1, 2 depășiri ale valorii limită la TM – 2 și 23 depășiri ale valorii limită la TM – 5, iar în anul 2017 s-au înregistrat 26 depășiri ale valorii limită la TM-1, 25 depășiri ale valorii limită la TM-2 și 33 depășiri ale valorii limită la TM-5.

Cauze posibile: activitatea industrială, centralele termoelectrice, sistemul de încălzire a populației, traficul rutier, traficul rutier greu, șantierele de construcții, lucrări de reabilitare a drumurilor, condițiile meteorologice defavorabile dispersiei emisiilor (calmul atmosferic, condițiile de ceață).

Aglomerarea Timișoara este una dintre zonele pentru care au fost raportate depășiri ale valorilor de PM₁₀ (particule în suspensie cu un diametru mai mic de 10 microni), de aceea APM Timiș a inițiat la începutul anului 2010 elaborarea *Programul Integrat de Gestionare a Calității Aerului în județul Timiș*, Program ce a fost aprobat prin Hotărârea Consiliului Județean Timiș nr. 55/31.05.2010. Prin măsurile cuprinse în program s-a urmărit reducerea nivelului particulelor în suspensie PM₁₀ din atmosferă și respectarea condițiilor de calitate a aerului având în vedere angajamentele asumate de România în calitate de stat membru al Uniunii Europene.

În conformitate cu prevederile HG nr. 257/15.04.2015 privind aprobarea Metodologiei de elaborare a planurilor de calitate a aerului, a planurilor de acțiune pe termen scurt și a planurilor de menținere a calității aerului, au fost aprobate prin OMMAP nr. 1206/2015 (M. Of. nr. 682 din 08.09.2015), listele cu unitățile administrativ - teritoriale întocmite în urma încadrării în regimuri de gestionare a ariilor din zonele și aglomerările prevăzute în Anexa 2 din Legea nr. 104/15.06.2011 privind calitatea aerului înconjurător. A fost constituită comisia tehnică pentru elaborarea Planului de menținere a calității aerului prin dispoziția președintelui Consiliului Județean Timiș nr. 137/03.11.2015.

În data de 10.11.2015, a fost postat, atât pe pagina web a C.J.Timiș cât și a APM Timiș, anunțul public asupra inițierii procesului de elaborare a Planului de menținere a calității aerului.

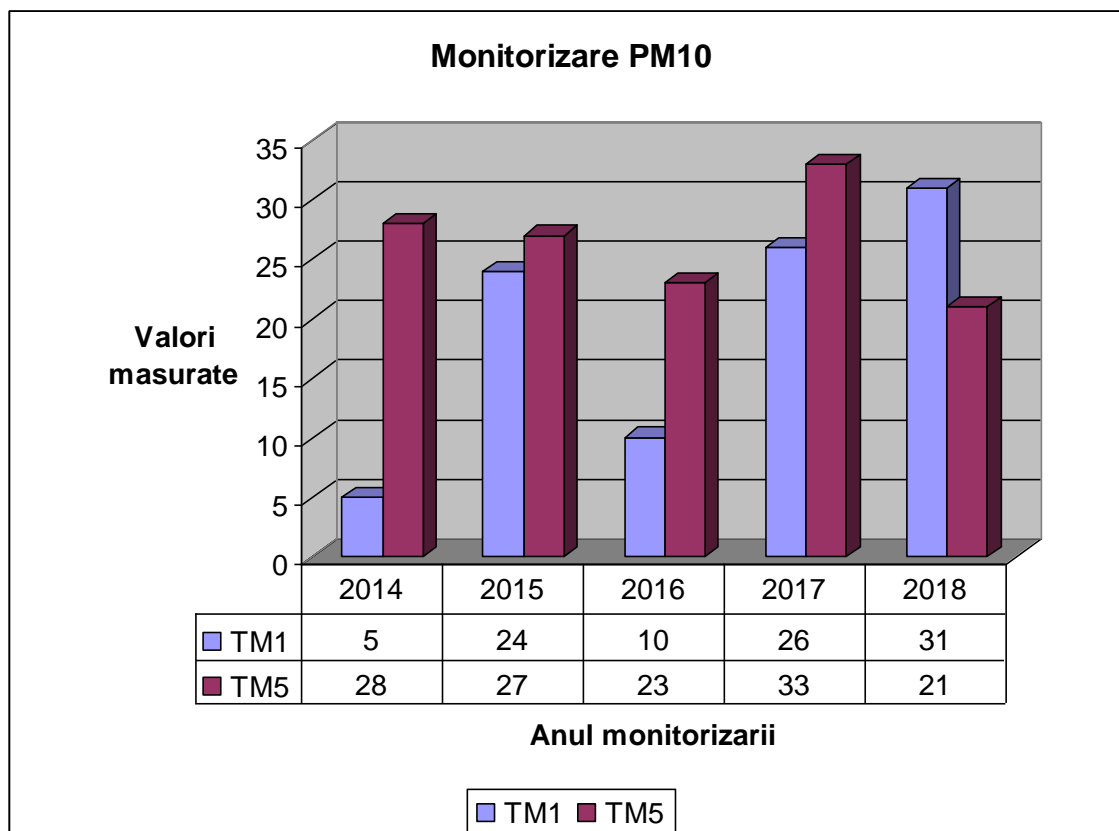
Conform Ordinului nr. 598 din 20 iunie 2018 privind aprobarea listelor cu unitățile administrativ-teritoriale întocmite în urma încadrării în regimuri de gestionare a ariilor din zonele și aglomerările prevăzute în anexa nr.1 la Legea nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător, Municipiul Timișoara se încadrează în regimul de gestionare I, pentru indicatorul particule în suspensie **PM₁₀**, iar Municipiul Timișoara este autoritatea administrației publice competentă să inițieze elaborarea unui Plan de calitate a aerului, conform prevederilor art.22 din Legea nr. 104/15.06.2011, precum și ale art.13, (2) din HG nr. 257/15.04.2015.

Situația depășirilor la indicatorul particule în suspensie – PM10 înregistrate la cele două stații amplasate în două zone cu trafic intens, respectiv Calea Șagului (TM - 1) și Calea Aradului (TM - 5) pe parcursul anilor 2014-2018 este redată în tabelul și în graficul de mai jos:

Situație comparativă a depășirilor la PM10 la stația TM-1 și la stația TM-5 în perioada 2014- 2018

Anul	Număr depășiri PM10	
	Stația TM-1 din Calea Șagului	Stația TM-5 din Calea Aradului
2014	5	28
2015	24	27
2016	10	23
2017	26	33
2018	31	21

Sursa: Direcția de Mediu din cadrul Primăriei Municipiului Timișoara

Sursa: Direcția de Mediu din cadrul Primăriei Municipiului Timișoara

Principalele măsuri și acțiuni concrete întreprinse în anul 2018:

În cursul anului 2018 s-au verificat și controlat, în baza programelor de control tematice, un număr de 55 organizări de șantier din municipiul Timișoara cu posibil impact asupra calității aerului, particule în suspensie PM10, fiind încheiate note de constatare prin care s-au dispus măsuri de diminuare a răspândirii prafului în aerul atmosferic. De asemenea prin Ordin Prefect nr.360 din 19.09.2018 s-a constituit o comisie mixtă de control, alcătuită din reprezentanții Direcției de Mediu - Serviciul

Reglementare, Monitorizare, Protecție și Ameliorare Mediu, Poliția Locală, Poliția Rutieră și Garda Națională de Mediu - Comisariat Timiș, a cărei activitate a fost verificarea șantierelor de construcții din județul Timiș, transportul de deșeuri din construcții și demolări precum și trasabilitatea acestora.

Totodată, în cadrul întâlnirilor organizate de către Consiliul Județean Timiș, au fost discutate propunerile și sugestiile pentru întocmirea Planului de Menținere a Calității Aerului, de către un evaluator acreditat de către Ministerul Mediului. La această dată Planul de Menținere a Calității Aerului este în procedură de avizare la Ministerul Mediului.

La nivelul Primăriei Municipiului Timișoara, s-a demarat procedura de elaborare a Planului de Calitate Aer, cu stabilirea componenței Comisiei tehnice, iar coordonatorul acesteia a convocat membrii comisiei în data de 29.10.2018 și a inițiat planul de calitate a aerului. A fost anunțată autoritatea publică locală pentru protecția mediului și autoritatea publică pentru inspecție și control în domeniul protecției mediului, asupra inițierii planului de calitate a aerului prin publicarea anunțului public pe pagina de internet proprie și pe pagina de internet a APM Timiș și într-un ziar de circulație locală.

În paralel s-au solicitat și s-au primit oferte de preț, în vederea estimării corecte a viitoarei achiziții, pentru Elaborarea studiului privind calitatea aerului în aglomerarea Timișoara, pentru indicatorul PM₁₀.

În urma acestor oferte, alocarea sumei necesare de la bugetul local a fost aprobată prin Hotărârea nr.556 din 30.10.2018 privind aprobarea rectificării bugetului local al Municipiului Timișoara pe anul 2018, urmând a se întocmi caietul de sarcini.

În vederea funcționării în condiții normale și de siguranță a stației de filtrare aer mod ORAȘ se asigură serviciul de mentenanță pentru echipamentul menționat mai sus conform Contractului nr. 85 din 27.06.2017 de prestare de servicii mentenanță, calibrare, metrologie și etalonare pentru stația de filtrare aer mod ORAȘ.

Poluarea fonică în municipiul Timișoara

În conformitate cu obligațiile legale prevăzute de Hotărârea Guvernului nr.321/2005 privind evaluarea și gestionarea zgomotului ambiant, republicată și actualizată, prin care s-a transpus în legislația românească Directiva 2002/49/EC, autoritățile administrației publice locale realizează cartarea zgomotului și elaborează hărțile strategice de zgomot și planurile de acțiune pentru aglomerările principale aflate în administrarea lor și implementează măsurile de reducere și gestionare a zgomotului. Potrivit actului normativ enunțat anterior, hărțile strategice de zgomot și planurile de acțiune se refac și dacă este cazul se revizuiesc cel puțin la fiecare 5 ani de la data elaborării acestora.

În vederea identificării și monitorizării periodice a surselor de zgomot poluante din peisajul sonor urban al municipiului Timișoara, precum și a îndeplinirii obligației ce incumbă autorității administrației publice locale de evaluare și gestionare a zgomotului ambiant la care este supusă populația, în anul 2018 a fost actualizată harta strategică de zgomot a municipiului Timișoara de către SC Institutul de Cercetări în Transporturi INCERTRANS SA București, în baza contractului de prestări servicii nr.93/31.07.2018.

Pe baza datelor rezultate din harta strategică de zgomot întocmită de SC Institutul de Cercetări în Transporturi INCERTRANS SA București se vor identifica „punctele fierbinți” din punct de vedere al poluării fonice pe teritoriul municipiului Timișoara și se vor trage concluzii privind conținutul planurilor de acțiune. Planurile de acțiune se realizează în scopul diminuării nivelurilor de zgomot și a reducerii numărului de persoane expuse la zgomot.

În anul 2018, Direcția de Mediu a întocmit documentația necesară demarării procedurii de achiziționare a serviciului pentru revizuirea Planurilor de acțiune pentru prevenirea și reducerea zgomotului ambiant.

1.1.3. Poluarea solurilor

Accelerarea dezvoltării economice locale presupune existența de terenuri disponibile pentru localizarea noilor companii. Utilizarea cât mai rațională a teritoriului, presupune ameliorarea și refacerea ecologică a terenurilor folosite anterior pentru activități industriale.

Activități care generează sau pot genera poluarea solului sunt:

- ✓ Depozitarea deșeurilor urbane;
- ✓ Practicile de depozitare neorganizată a deșeurilor (surse punctiforme);
- ✓ Activitățile industriale, prin emisiile atmosferice sau prin depozitarea deșeurilor și a nămolurilor rezultate

Prin Hotărârea Consiliului Local al Municipiului Timișoara nr.214/27.05.2016 s-a aprobat colaborarea cu Institutul Național de Cercetare Dezvoltare pentru Ecologie Industrială – ECOIND București și s-a încheiat Acordul de colaborare nr.SC2016-15751/30.06.2016, în cadrul Proiectului „Studiu privind nivelul de poluare al solurilor în principalele orașe din România”, având acronimul „URBASOL, finanțat în cadrul Programului Nucleu, în baza Contractului nr.38N/2016, încheiat între Ministerul Educației Naționale - Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică și Inovare, Direcția Politici și Programe de CDI și Institutul Național de Cercetare – Dezvoltare pentru Ecologie Industrială ECOIND București.

În cursul lunii mai 2016 au fost prelevate un număr de 29 probe de sol de la suprafața învelișului edafic (0-10 cm) din mediul urban, localizate precis prin intermediul GPS – domeniul public al Municipiului

Timișoara, care au fost supuse analizelor de laborator, prin utilizarea metodelor de analiză standardizate și a unor echipamente de înaltă performanță, pentru un număr de 11 indicatori de calitate a solurilor: pH, Substanță uscată, Humus, Azot Kjeldahl, Sulfatți, Cloruri, Fier, Cupru, Plumb, Zinc și Crom total și suplimentar pentru un număr de 5 probe de sol și pentru indicatorul de calitate Total Hidrocarburi Petroliere.

Raportul proiectului „URBASOL”, disponibil pe portalul primăriei, prezintă într-o formă accesibilă tuturor cetățenilor interesați, starea de poluare actuală a solurilor din Municipiul Timișoara, prin prezentarea punctelor de prelevare, investigațiilor, metodelor utilizate, analizei și interpretării rezultatelor analizelor de laborator pentru fiecare punct de prelevare a solului, reprezentate sugestiv și prin grafice ale valorilor pentru fiecare indicator de calitate.

Concluziile studiului încadrează solurile Municipiului Timișoara în categoria solurilor antropizate în perioade îndelungate de timp, cu caracteristici specifice, marcate de un regim al pH-ului neutru – slab alcalin, cu valori reduse a conținutului de materie organică .

Prin distribuția geografică dispersată a activităților industriale pe teritoriul municipiului Timișoara, manifestarea surselor de poluare potențiale în limitele industriale nu au indus solului schimbări calitative notabile. Au fost identificate izolat zone poluate, cum ar fi zona degradată situată în cartierul Kuncz, unde au fost depozitate necontrolat deșeuri, dar și în zona din proximitatea Uzinei vechi de apă Aquatim unde, solul natural este amestecat cu un material de umplutură a cărui proveniență nu este cunoscută.

Direcția de Mediu va da curs recomandărilor formulate de experți și va face demersurile pentru continuarea și lărgirea câmpului experimental al studiului realizat, în vederea monitorizării evoluției calității solurilor urbane în Municipiul Timișoara.

1.2. GESTIONAREA DEȘEURILOR

Un element important pentru asigurarea calității mediului înconjurător este gestionarea deșeurilor de toate tipurile. Prin depozitarea neecologică a deșeurilor se poluează puternic solul.

Strategia Europa 2020, lansată de către Comisia Europeană are ca obiectiv general transformarea Uniunii Europene într-o economie inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, pentru a oferi un nivel ridicat al ocupării forței de muncă, al productivității și pentru a asigura coeziunea economică, socială, teritorială a Uniunii.

Cele trei priorități ale strategiei vizează:

- dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere și inovare (creștere inteligentă);
- promovarea unei economii mai ecologice și mai competitive, bazată pe utilizarea mai eficientă a resurselor (creștere durabilă);
- promovarea unei economii cu grad înalt de ocupare a forței de muncă, care să asigure coeziunea socială și teritorială (creșterea favorabilă a incluziunii).

În acest sens, în anul 2005 Consiliul Local al Municipiului Timișoara s-a asociat cu Consiliul Județean Timiș și cu Consiliile Locale ale municipiilor, orașelor și comunelor județului Timiș, în vederea promovării proiectului „Sistem integrat de gestionare a deșeurilor menajere în județul Timiș”.

Începând cu anul 2006, serviciile publice de salubritate în Municipiul Timișoara sunt concesionate către S.C. „RETIM Ecologic Service” S.A. Timișoara, unul dintre cei mai importanți operatori ai serviciilor de salubritate din România, deținător al Licenței Clasa I., S.C. „RETIM Ecologic Service” S.A. este operatorul care are ca domeniu principal de activitate salubritatea localității, care presupune realizarea serviciilor de salubritate menajeră, salubritate stradală, colectare și transport deșeuri cu grad scăzut de pericolozitate de la populație și agenți economici; combaterea efectelor fenomenelor meteorologice nefavorabile (polei, îngheț, zăpadă), precum și activități ecologice aferente.

Demarat în anul 2009, proiectul „Sistem integrat de gestionare a deșeurilor menajere în județul Timiș”, s-a concretizat prin:

- un depozit de deșeuri ecologic, pe o suprafață de 58.9 ha la Ghizela, sat Șanovița la circa 50 km. distanță de municipiul Timișoara, aflat în administrarea S.C. „RETIM Ecologic Service” S.A. din data de 22.06.2013; amplasamentul mai cuprinde și stație de sortare deșeuri reciclabile, stație de compostare, stație de tratare mecano-biologică;
- centre de colectare (stații de transfer) în localitățile Jimbolia, Deta și Făget, preluate în administrare de către S.C. „POLARIS M HOLDING” S.R.L. din 18.09.2014;
- închiderea depozitelor urbane neconforme ce au deservit localitățile Timișoara, Jimbolia, Buziaș, Sânnicolau Mare, Lugoj și Făget;
- stația de transfer Timișoara preluată în administrare de către S.C. „POLARIS M HOLDING” S.R.L. din 18.09.2014.

Începând cu anul 2009 a fost posibilă atingerea obiectivelor și țintelor locale privind reciclarea deșeurilor, în conformitate cu obiectivele și țintele cuprinse în Planul Național de Gestionare a Deșeurilor, an în care a început construcția stației de sortare, situată pe strada Ovidiu Cotruș, a deșeurilor colectate pe raza municipiului Timișoara, care a fost pusă în funcțiune în anul 2010. Stația de sortare face posibilă reintroducerea în circuitul economic a unor surse de materie primă (hârtie, plastic, metal, etc.) precum și colectarea fracției de deșeuri municipale cu putere calorică ridicată, care este valorificată energetic.

În gestiunea deșeurilor, un moment important l-a constituit sistarea la data de 1 Ianuarie 2009 a depunerii de deșeuri menajere la rampa de deșeuri Parța și intrarea acestora în procedura de închidere.

În vederea reducerii cantităților de deșeuri municipale și asimilabile supuse eliminării finale și maximizarea cantității de deșeuri reciclabile, în municipiul Timișoara a fost implementat, începând cu anul 2007, sistemul de colectare selectivă (duală) a deșeurilor. Acest sistem presupune colectarea prin separarea deșeurilor direct la sursă în "fracția uscată", cuprinzând deșeurile reciclabile (hârtie, cartoane, PET-uri, PE, folie, doze de aluminiu, sticlă), respectiv "fracția umedă", cuprinzând deșeurile menajere biodegradabile. Sistemul a fost implementat la toți utilizatorii serviciului de colectare a deșeurilor menajere și asimilabile de pe raza municipiului, respectiv: gospodării individuale, asociații de proprietari, agenți economici și instituții publice.

Pentru crearea cadrului reglementativ local pentru gestionarea deșeurilor, Municipiul Timișoara a depus o serie de eforturi susținute pentru crearea cadrului reglementativ local privind gestionarea deșeurilor: Planul Local de Gestionare a Deșeurilor (PLGD) – care constituie strategia locală în domeniu, completată cu Strategia locală privind dezvoltarea și funcționarea pe termen mediu a serviciului public de salubritate în Timișoara.

Cantitatea de deșeuri colectate de către S.C. „RETIM Ecologic Service” S.A în cursul anului 2018, până la data încheierii contractului de concesiune, este redată în tabelul de mai jos:

Cantități deșeuri colectate de către operatorul S.C. „Retim Ecologic Service” S.A. Timișoara	Cantități (tone) Ian.-Iul. 2018
Deșeuri menajere colectate, tone	51.811,88
Deșeuri campanii – Curățenia de primăvară 2018	2.686,02
Deșeuri din construcții și demolări	12.268,06
Deșeuri reciclabile colectate (tone)	10.648,08
<i>Din care:</i>	
Hârtie și carton	6300,06
Metale	7,44
PET, plastic	4.054,08
Sticle	274,14
Deșeuri de echipamente electrice și electronice DEEE	3
Anvelope	-
Lemn	9,36

Sursa: Biroul Salubritate - Primăria Municipiului Timișoara -S.C. „RETIM Ecologic Service” S.A.

În anul 2018 serviciul public de salubritate în Municipiul Timișoara a fost asigurat de către societatea RETIM Ecologic Service S.A., în baza contractului de concesiune nr.SC2006-15414/31.07.2006, cu valabilitate până la data de 04.08.2018. Operatorul de salubritate RETIM Ecologic Service S.A. a asigurat continuitatea prestării activităților de salubritate stradală și operare a stației de sortare a deșeurilor municipale Timișoara, în baza HCLMT nr. 417/27.07.2018, până la data de 31.10.2018.

Pentru asigurarea unui minim de confort citadin, autoritatea publică locală a asigurat întreținerea curățeniei stradale prin colectarea deșeurilor din recipientele stradale, cu scopul evitării formării de cantități mari de deșeuri și al prevenirii apariției unor focare de infecție, în baza contractului de prestări servicii, încheiat între Municipiul Timișoara și SC Horticultura SA, începând cu data de 01.11.2018.

În urma unei proceduri publice de achiziție organizată de Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Deșeuri - ADID Timiș, Retim Ecologic Service SA a fost desemnat operatorul câștigător pentru prestarea serviciului de colectare și transport deșeuri în Zona 1 de colectare a județului Timiș, zonă din care face parte și Municipiul Timișoara, încheindu-se în acest sens contractul de delegare prin concesiune nr. 2303/08.12.2017, inclusiv Actul adițional nr. 1/25.01.2018, cu valabilitate pentru Municipiul Timișoara începând cu data de 05.08.2019. În baza contractului menționat, deșeurile depozitate/abandonate pe domeniul public, constituite în rampe clandestine de deșeuri sunt colectate, transportate și depozitate de către Retim Ecologic Service SA, la cererea autorității contractante (membre ADID Timiș).

Începând cu luna august 2018 în baza aceluiași contract și a comenzilor lansate de către Primăria Municipiului Timișoara, s-au colectat, transportat și depozitat la depozitul de deșeuri nepericuloase de la Ghizela, depuneri clandestine de deșeuri în cantitate de 33.735,02 tone.

Pentru colectarea deșeurilor din sticlă de la populație s-au amplasat pe domeniul public un număr de 300 de recipiente tip clopot (verzi) în mai multe locații pe raza Municipiului Timișoara.

Colectarea deșeurilor voluminoase de la populație se realizează în baza contractului încheiat între operatorul de salubritate Retim Ecologic Service SA și ADID Timiș, după un grafic de colectare bine stabilit care se desfășoară începând cu data de 19 noiembrie 2018 pe o perioadă de trei luni de zile.

Preluarea de la populație de resturi de materiale rezultate din reparații și din amenajări interioare, în cantități de sub 1 mc, se realizează contra cost, de către Retim Ecologic Service SA. Persoanele fizice/juridice – producători/deținători de deșeurii care solicită eliminarea deșeurilor din construcții și demolări, vor încheia contracte de prestări servicii cu Retim Ecologic Service SA în vederea eliminării acestora, pe cheltuiala acestora, la tarife corespunzătoare pentru fiecare activitate prestată.

Prin HCLMT nr. 496/24.10.2018 s-a atribuit serviciul de operare și întreținere a Stației de sortare deșeurii din Municipiul Timișoara, către Compania Locală de Termoficare COLTERM SA Timișoara, pentru asigurarea continuității activității de sortare a deșeurilor, în condiții de eficiență și siguranță precum și a respectării fluxului deșeurilor, conform Proiectului Sistem Integrat de Management al Deșeurilor implementat de către Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Deșeurii – ADID Timiș.

Stația de sortare deșeurii deservește Municipiul Timișoara și 9 comune periurbane (Dumbrăvița, Ghiroda, Giarmata, Giroc, Moșnița Nouă, Orțișoara, Remetea Mare, Șag, Sânmihaiu Român), începând cu data de 01 noiembrie 2018.

Cantitatea de deșeurii procesate respectiv fracția umedă – deșeurii menajere și asimilabile și fracția uscată – deșeurii reciclabile) prin intermediul Stației de sortare deșeurii – SSDM, în lunile noiembrie și decembrie 2018 este de 14.319,94 tone deșeurii menajere de la populația din mediul urban și 3121,22 tone de deșeurii menajere de la populația din mediul rural din care sunt valorificate energetic o cantitate de 324,28 tone deșeurii și eliminate prin depozitare la depozitul de la Ghizela o cantitate de 18.432,66 tone deșeurii.

Cantitatea de deșeurii reciclabile procesate, respectiv fracția uscată – deșeurii reciclabile de la populația din mediul urban este de 2.778,42 tone și 574,06 tone deșeurii reciclabile de la populația din mediul rural din care sunt sortate pe fracții o cantitate de 565,12 tone deșeurii după cum urmează: hârtie, carton 378,22 tone din care sunt valorificate energetic 65,76 tone; PET în cantitate de 148,92 tone din care sunt valorificate energetic 75,68 tone; metalice în cantitate de 5,26 tone.

Pe parcursul anului 2018, Primăria Municipiului Timișoara a avut în derulare procedura de licitație pentru desemnarea unui nou operator pentru prestarea serviciilor de salubritate stradală pe raza Municipiului Timișoara, cu termen limită pentru deschiderea ofertelor data de 27.11.2018. În acest sens, în anul 2018, s-a elaborat și aprobat documentația de atribuire, respectiv prin Hotărârea Consiliului Local al Municipiului Timișoara nr. 418/03.08.2018 s-a aprobat Caietul de sarcini privind delegarea gestiunii serviciului public de salubritate stradală iar prin Hotărârea Consiliului Local al Municipiului Timișoara nr. 424/13.09.2018 s-a aprobat Oportunitatea deciziei de delegare a serviciului public de salubritate stradală, Acordul – cadrul și modelul de Contract subsecvent pentru delegarea serviciului public de salubritate stradală în Municipiul Timișoara.

Controlul generării deșeurilor la nivelul Municipiului Timișoara

Edificarea unor construcții noi, demolarea construcțiilor existente, amenajările interioare, extinderile sau modernizările de construcții în Municipiul Timișoara determină generarea deșeurilor din construcții și demolări și alte categorii de deșeurii care trebuie gestionate în conformitate cu Planul de eliminare al deșeurilor. Procedura implementată la nivelul primăriei oferă cadrul de autorizare, reglementare, monitorizare și gestionare, potrivit legii, a tuturor tipurilor de deșeurii din construcții și demolări.

În anul 2018 s-a desfășurat campania de „Curățenia Generală de Primăvară”, organizată prin grija Primăriei Municipiului Timișoara, în perioada 16.04.2018 – 13.05.2018. În urma campaniei s-au colectat, transportat și depozitat depuneri clandestine de deșeurii în cantitate de 2.676,52 tone și 9,50 tone deșeurii recuperabile (carton, plastic, anvelope, DEEE).

Întrucât gestionarea deșeurilor municipale reprezintă un sector cheie în implementarea dezvoltării durabile a oricărei localități, municipalitatea prin serviciile de specialitate își propune în anul 2019 următoarele obiective în domeniul salubrității:

- ❖ Asigurarea implementării la nivel local a obligațiilor privind gestionarea deșeurilor asumate prin Tratatul de aderare a României la Uniunea Europeană – obiectiv general în calitate de stat membru al Uniunii Europene;
- ❖ Realizarea măsurilor privind salubritatea stradală cuprinse în Planul de menținere a calității aerului;
- ❖ Creșterea eficienței programului de salubritate a străzilor, respectiv a arterelor de circulație intens circulate, precum și salubritatea suprafețelor pietonale/străzilor/mal canal Bega aflate în zonele cu flux intens de pietoni, turiști;
- ❖ Întocmire documentație și demararea procedurii de atribuire prin licitație publică deschisă privind delegarea gestiunii serviciului public de dezapezire în Municipiul Timișoara;
- ❖ Elaborare documentație pentru modernizare, re tehnologizare Stație de sortare a deșeurilor Timișoara;
- ❖ Asigurarea informării prin mijloace adecvate (broșuri, pliante, afișe, media) a locuitorilor asupra sistemului de gestionare a deșeurilor precum și a obligațiilor ce le revin privind colectarea separată a deșeurilor;
- ❖ Creșterea gradului de reciclare al deșeurilor, în vederea încadrării în rata de reciclare a deșeurilor, impuse de legislația națională.

1.3. PROTECȚIA ȘI CONSERVAREA BIODIVERSITĂȚII

Dezvoltarea durabilă se bazează pe menținerea și reabilitarea capitalului natural prin conservarea biodiversității și utilizarea durabilă a componentelor biologice.

În municipiul Timișoara există preocupări și potențial ridicat de pregătire profesională în domeniul protecției mediului, atât în domeniul universitar (Universitatea Politehnică Timișoara – prin Facultatea de Chimie Industrială și Ingineria Mediului, Facultatea de Mecanică, Facultatea de Hidrotehnică; Universitatea de Științe Agricole a Banatului; Universitatea de Vest – Timișoara prin Facultatea de Chimie, Biologie și Geografie), cât și în domeniul cercetării (Centrul de Cercetare, Igienă și Patologie Animală; Ingineria Protecției și Depoluării Apei, Analiza de Mediu a Proceselor Industriale). Colaborarea specialiștilor în ultimii zece ani a făcut posibilă monitorizarea stării mediului din zona Timișoara, precum și a evoluției sale în timp ca urmare a aplicării normelor naționale și europene de mediu.

Studiul de evaluare a biotopurilor urbane din cadrul Pădurii Verzi, a perdelelor forestiere de protecție, a parcurilor, zonelor verzi și a unor cartiere ale municipiului, constituie un inventar și o analiză a situației existente la nivelul biodiversității, în mediul urban tot mai antropizat.

Măsurile implementate de către Direcția de Mediu din cadrul Primăriei Municipiului Timișoara pentru conservarea și protecția biodiversității au fost:

1. Combaterea populațiilor de plante invazive prin campanii de eradicare și control, în special *Ambrosia artemisiifolia* (care este, în plus, o redutabilă producătoare de polen alergen). În acest context au fost preferate măsurile de combatere mecanică (cosiri) fără de combaterea chimică. Printre speciile invazive au fost monitorizate:
  - *Conyza canadensis* (L.) Cronquist (bătrâniș);
  - *Echinocystis lobata* (Michx) Torrey & A. Gray (bostănaș spinos);
  - *Erigeron annuus* (L.) Pers. (bunghișor american);
  - *Ailanthus altissima* (Miller) Swingle (cenușer, oțetar fals)
  - *Xanthium italicum* L. (cornuți);
  - *Xanthium spinosum* L. (holeră);
  - *Helianthus tuberosus* L. (topinambur, napi porcești);
  - *Amorpha fruticosa* L. (*salcâm albastru*);
  - *Impatiens glandulifera* Royle (*slăbănog himalaian*);
  - *Reynoutria japonica* Houtt (*troscot mare japonez*);
  - *Rudbeckia laciniata* L. (*mărită-mă-mamă*);
2. Cosirea suprafețelor înierbate de pe domeniul public al municipiului în care domină gramineele, înainte de înspicarea acestora pentru a reduce riscul eliberării de polen alergen;
3. Reglementarea cositului pe anumite suprafețe din parcuri, pe mici suprafețe, în preajma tufărișurilor; eliminarea folosirii insecticidelor și rodenticidelor pe suprafața unor zone din parcuri, pentru a împiedica otrăvirea amfibienilor, reptilelor și păsărilor;
4. Păstrarea unor spații mici cu vegetație înaltă, cvasi - naturală, care este cosită doar la intrarea în sezonul hiemal, în vederea protecției și conservării faunei;

5. Amenajarea de hrănituri și cuiburi artificiale pentru a se încuraja și susține cuibăritul păsărilor în Timișoara;
6. Sensibilizarea cetățenilor pentru formarea unei conștiințe ecologice prin intermediul acțiunilor ecologice, mass - media, comunicate de presă;
7. Derularea unor programe de educație ecologică și de protecție a mediului în parteneriat cu ONG-uri, având drept scop sensibilizarea generației tinere din instituțiile de învățământ, în special cu ocazia evenimentelor din calendarul de mediu: Luna Pădurii (15 Martie - 15 Aprilie), "Ziua Păsărilor și a Arborilor" (10 Mai), "Ziua Internațională a Biodiversității" (22 Mai) "Ziua Europeană a Parcurilor" (24 Mai), "Ziua Internațională a Copilului" (1 Iunie), "Ziua Mondială a Mediului Înconjurător" (5 Iunie).

Un obiectiv important al municipalității în viitor, îl constituie realizarea conservării biodiversității prin abordarea la nivel de peisaj, prin considerarea conectivității, astfel încât ariile - cheie să fie legate prin coridoare ecologice. Din acest punct de vedere, toate parcurile și ecosistemele periurbane seminaturale vor fi menținute și protejate. În acest context, atragerea membrilor comunității în acțiunile de conservare a biodiversității implementate de municipalitate este esențială, fiind considerată o condiție a reușitei acțiunilor de conservare a naturii. Acest lucru se poate face și prin stimularea și conștientizarea populației în plantarea/semănarea speciilor dorite de municipalitate cât și prin măsuri de informare, prin oferirea de material biologic gratuit.

Grădina Botanică din Timișoara

Grădina Botanică din Timișoara găzduiește o colecție deosebită de specii (*Cercidiphyllum japonicum*, *Chionantus retusus*, *Diospyros lotus*, *Evodia danielii*, *Kolkwitzia amabilis*, *Phyllostachys aurea*, *Quercus macrocarpa*, *Rhamnus rupestris*, *Viburnum carlesii*, *Zanthoxylum piperitum*, *Zizyphus jujuba*, *Xanthoceras sorbifolia*, *Lagerstroemia indica*), rolul acesteia fiind de conservare a speciilor și a diversității genetice.

Grădina Botanică a fost proiectată să cuprindă specii de plante grupate în sectoare: Flora Ornamentală, Sectorul Flora și Vegetația României cu Subsectorul Flora Banatului, Sectorul Flora Regiunii Mediteraneene, Sectorul Flora Americii, Flora Asiei cu Subsectorul Grădina Japoneză, Sectorul Sistematic al Plantelor, Sectorul Flora Medicinală și Sectorul Flora Tropicală.

Grădina Zoologică din Timișoara

Grădina Zoologică a Municipiului Timișoara desfășoară activități de protecție și bunăstare a animalelor sălbatice aflate în colecție și conservarea biodiversității, prezentării animalelor publicului vizitator, derularea de programe de educație ecologică cu asociații de protecția mediului și unități de învățământ preuniversitar, de programe de conservare *in situ* și *ex situ*, precum și de programe de cercetare, specifice grădinilor zoologice. În cadrul grădinii zoologice, pe lângă activitățile curente de supraveghere etologică și veterinară a animalelor din colecție, asigurarea hranei și a igienei habitatelor, se desfășoară și programe de sensibilizare a publicului vizitator și activități educaționale pentru elevi și preșcolari cum sunt: ore de biologie aplicată, participarea vizitatorilor la hrănirea animalelor, realizarea de desene cu animalele din cadrul colecției grădinii zoologice sau diferite teme inspirate din natură, vizitarea grădinii zoologice cu ghid, alte activități recreative și de divertisment.

La data de 31.12.2018 colecția cuprinde un număr de 53 de specii și peste 308 de indivizi.

Un obiectiv esențial al Grădinii Zoologice a Municipiului Timișoara îl constituie desfășurarea de activități ecologice, de educație, responsabilizare și informare a publicului vizitator.

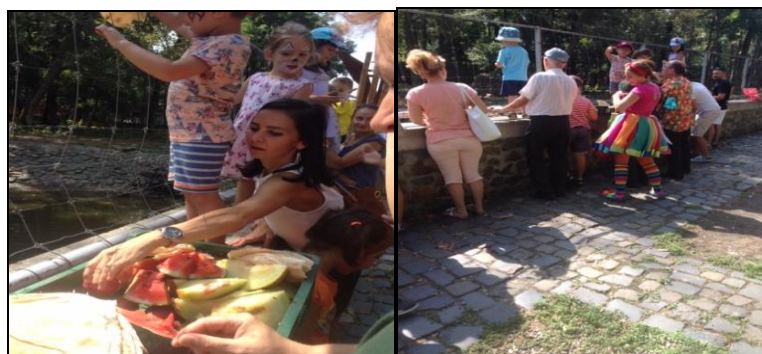
În cadrul Grădinii Zoologice a Municipiului Timișoara au fost organizate următoarele activități de educație, sensibilizare și conștientizare a publicului cu privire la protecția și conservarea biodiversității:

- a) În cadrul programului "Școala Altfel" s-au desfășurat mai multe acțiuni cu participarea publicului.
- b) În data de 01.06.2018 Grădina Zoologică Timișoara prin reprezentanții săi, i-au primit pe vizitatori într-o atmosferă de sărbătoare așa cum se cuvine, cu ocazia Zilei Internaționale a Copilului.

Sursa: Direcția de Mediu din cadrul Primăriei Municipiului Timișoara

- c) În data de 09.08.2018, cu ocazia Zilei Internaționale a Grădinilor Zoologice și Parcurilor, vizitatorii au beneficiat de acces gratuit la Zoo Timișoara. Cei prezenți în această zi au avut ocazia să hrănească cerbii, urșii și păsările de apă și au avut parte de un program de „animal petting” unde au avut acces direct la animale precum iepuri, suricate, porcușori de Guineea, țestoase de uscat, capre pitice pe care au putut să le mângâie și să se joace într-un mediu foarte sigur sub atenta supraveghere și grijă a personalului Grădinii Zoologice Timișoara.

Sursa: Direcția de Mediu din cadrul Primăriei Municipiului Timișoara

- d) În zilele de sfârșit de săptămână, s-au realizat programe de hrănire a animalelor cu participarea activă a vizitatorilor. La cerere s-a pus la dispoziție un ghid pentru vizitarea grădinii zoo.

Derularea de activități care vizează siguranța vizitatorilor și a personalului Grădinii Zoologice:

- În scopul asigurării unui nivel ridicat de siguranță a publicului vizitator, a angajaților precum și a animalelor din colecție a fost întocmită o Procedură de Urgență în cazul evadării animalelor Grădinii Zoologice Timișoara, ținându-se cont de vecinătățile unității, gradul de pericolozitate al animalului evadat, personalul instruit, instituțiile partenere, etc. În acest sens, în data de 21.05.2018, a fost efectuat un exercițiu de simulare de evadare, eveniment la care au participat pe lângă angajații Grădinii Zoologice și reprezentanți ai instituțiilor partenere: Compartimentul Voluntar pentru Situații de Urgență, Poliția Locală, Cabinet vetrinar Happy-Pet.

Sursa: Direcția de Mediu din cadrul Primăriei Municipiului Timișoara

- În data de 18.07.2018 a fost efectuat un Exercițiu de evacuare în situații de urgență și de instruire acordare prim-ajutor pentru personalul Grădinii Zoologice, organizat de Compartimentul Voluntar pentru Situații de Urgență și Formațiunea SALVO, cu concursul ISU Banat și IJJ Timiș.

Sursa: Direcția de Mediu din cadrul Primăriei Municipiului Timișoara

Centrul de Salvare, Reabilitare și Îngrijire a Păsărilor Sălbatiche Rănite:

- ❖ La Centrul de Salvare, Reabilitare și Îngrijire a Păsărilor Sălbatiche Rănite din cadrul Grădinii Zoologice Timișoara au fost primite un număr de 11 păsări rănite din diferite specii sălbatiche. După ce au fost îngrijite și tratate s-a reușit eliberarea a 7 păsări înapoi în natură.
- ❖ În perioada august-decembrie 2018, la Grădina Zoologică Timișoara a fost plasat în custodie un pui de leu, confiscat de către Poliția Județeană împreună cu Poliția Locală. Exemplarul a fost ținut în carantină o perioadă, pentru a i se efectua examinări, analize, vaccinări și tratamente. Întreg personalul Grădinii Zoologice a contribuit la asigurarea unei stări de bine pentru micul leu, pentru a compensa cât mai mult cu puțință lipsa mamei și a unui habitat specific acestei specii (alăptare, hrănire, igienă, odihnă, joacă, etc.). Neexistând posibilitatea păstrării puilului de leu în colecția Grădinii Zoologice Timișoara, acesta a fost preluat de către Grădina Zoologică Tg-Mureș, acțiune facilitată și coordonată de către Garda Națională de Mediu – Comisariatul Județean Timiș.

Sursa: Direcția de Mediu din cadrul Primăriei Municipiului Timișoara

Până la sfârșitul anului 2018 au fost aproximativ 57.000 de vizitatori plătitori. Numărul de persoane care au vizitat gratuit Grădina Zoologică Timișoara în anul 2018, cu ocazia zilelor cu acces gratuit, a evenimentelor, schimburilor de experiență, activității de cercetare și educație și a gratuităților pentru copii a fost de aproximativ 45.000 de vizitatori.

Obiective majore pentru anul 2019:

- ❖ Îmbogățirea colecției de animale cu cel puțin 2 specii noi de animale, precum și dobândirea de indivizi tineri la speciile cu grad ridicat de îmbătrânire din cadrul efectivului existent;
- ❖ Popularea habitatelor libere;
- ❖ Achiziția de materiale de întreținere, reparații și modernizare a habitatelor pentru animale, achiziția de materiale avertizoare, informativ și indicatoare, cu reale beneficii din punct de vedere educativ, turistic, de protecție și nu în ultimul rând, estetic;
- ❖ Demararea procedurilor pentru construirea unui adăpost pentru feline mari în cadrul Grădinii Zoologice.

Gestionarea câinilor fără stăpân din Municipiul Timișoara

S-a urmărit și verificat periodic activitatea concesionarului "S.C. DANYFLOR S.R.L.", a contractului de concesiune privind „Delegarea gestiunii serviciului pentru gestionarea câinilor fără stăpân din Municipiul Timișoara”, contract nr.91/01.07.2016. Au fost efectuate controale periodice privind starea de întreținere și bunăstare a animalelor din adăpost.

Sesizările primite privind câinii fără stăpân înregistrate pe parcursul anului 2018, au fost în număr de 47 și au fost soluționate împreună cu S.C. Danyflor S.R.L.

Activitatea din cadrul adăpostului de animale aparținând S.C "Danyflor" S.R.L, se prezintă după cum urmează:

- 881 câini ridicați de pe domeniul public;
- 430 câini adoptați;
- 32 câini revendicați;
- 75 cazuri în care a fost aplicată eutanasierea.

La data de 31.12.2018 se aflau în adăpostul concesionarului un număr de 59 de câini fără stăpân.

2. SPAȚIILE VERZI ȘI ZONELE DE AGREMENT

Importanța spațiilor verzi este dovedită științific prin rolul important pe care-l au în menținerea echilibrului psihic și fizic al locuitorilor unei aglomerări urbane tot mai antropizate. Cu toate că spațiile verzi urbane nu pot restabili condițiile naturale într-un oraș, prin funcțiile lor ecologice, sanitar-igienice și recreativ-estetice reprezintă aliatul nostru în lupta cotidiană împotriva agresiunilor vieții moderne, determinând în bună măsură gradul de civilizație și confort urban. Nu trebuie omis faptul că, din perspectiva vizitatorului și locuitorului, deopotrivă, spațiile verzi dau expresivitate peisajelor arhitecturale urbane, calitate unei localități.

Urbanizarea, un proces continuu, dinamic afectează deopotrivă micile și marile orașe și aglomerări urbane. Fenomenul de restrângere a spațiilor verzi accentuează masiv riscurile ecologice în mediul urban, având un impact negativ imediat asupra viabilității și sustenabilității acestora, asupra calității vieții și stării de sănătate a populației. Creșterea densității locuirii în zonele urbane duce la o nevoie tot mai mare de spațiu. Concomitent cu dezvoltarea aglomerărilor urbane, s-au modificat structura, arhitectura și design-ul urban în detrimentul spațiilor verzi. În acest cadru general, din care Municipiul Timișoara nu face excepție, principala provocare o reprezintă asigurarea dezvoltării durabile a municipiului, în care spațiile verzi joacă un rol esențial. Spațiile verzi constituie „plămânul verde al orașului”, o componentă vitală în viața orașului.

Din perspectivă ecologică și combatere a efectelor schimbărilor climatice, spațiile verzi contribuie esențial la echilibrarea temperaturii, intensității luminii ambientale, la absorbția zgomotelor și la purificarea aerului - un hectar de vegetație sau pădure generează într-o singură zi 220 kg de oxigen, consumând prin procesul de fotosinteză 280 kg CO₂. Rolul asupra calității aerului, din perspectiva poluării cu pulberi în suspensie și sedimentabile, este dovedit științific, cu implicații serioase asupra sănătății populației.

Din datele deținute, suprafața de spații verzi a municipiului Timișoara la nivelul anului 2017 a fost de 524,62 hectare, suprafață care include și Perdeaua forestieră de protecție în suprafață de 25 hectare înființată în partea de nord-vest a municipiului Timișoara între șoseaua Timișoara - Jimbolia și Calea Aradului, ceea ce reprezintă un indicator de 15,73 mp/locuitor, calculată la populația după domiciliu (conform datelor furnizate de Institutul Național Statistică - Direcția Regională de Statistică Timiș), suprafață de spațiu verde mult sub norma de 26 mp/cap de locuitor, conform cerințelor Uniunii Europene.

Spațiile verzi sunt constituite din suprafețele de teren ale căror fond dominant este constituit din vegetație. Acestea le sunt asociate o serie de construcții specifice pentru satisfacerea funcțiilor igienico-sanitare, socio-culturale și estetice. Deosebim trei categorii de spații verzi organizate: parcul (suprafață mai mare de 1 hectar), grădina (teren cultivat cu flori, copaci și arbuști ornamentali care este folosit pentru agrement și recreere, fiind deschis publicului) și scuarul (suprafață până la 1 hectar).

Totodată, în municipiul Timișoara există spații verzi organizate în cadrul ansamblurilor expoziționale cum ar fi: Grădina Botanică, Grădina Zoologică, Parcul Copiilor, Muzeul Satului, precum și în zonele de locuit, în perdele forestiere.

Suprafața spațiilor verzi

Tipuri spații verzi	Suprafață (ha)		mp/locuitor	
	An 2018	An 2009	An 2018	An 2009
Parcuri	92,209	89,59	2,93	2,78
Scuaruri	15,76	12,97	0,51	0,41
Spații verzi zone stradale și blocuri	332,829	328,58	10,566	10,30
Perdea forestieră	30,00	30,00	0,95	0,95
Pădurea Verde	50,70	50,70	1,610	1,61
Locuri de joacă	1,72	–	0,054	–
Parcări ecologice	1,40	–	0,044	–
TOTAL	524,62	509,84	15,73	16,19

Sursa: Direcția de Mediu din cadrul Primăriei Municipiului Timișoara

Există numeroase zone verzi inclusiv între blocuri, precum și în alineamentele stradale. Suprafața totală a acestora este de 328,58 ha, dintre care 170,9 ha în aliniamente stradale și 157,68 ha în cartierele de blocuri.

Suprafața spațiilor verzi pe cartiere

Cartierul	Suprafață teren-mp.	Suprafață spații verzi-mp	Procent
Cetate	1.001.848	512.548	51%
Mehala	1.052.783	530.673	50%
Fabric	1.829.186	827.754	45%
Freidorf	240.438	105.237	44%
Ciarda Roșie	219.028	94.305	43%
Fratelia	455.663	176.651	39%
Elisabetin	1.755.884	674.582	38%
Plopi	143.834	52.882	37%
Iosefin	725.412	256.455	35%
Ghiroda Nouă	145.880	46.600	32%

Sursa: Direcția de Mediu din cadrul Primăriei Municipiului Timișoara

Se poate observa faptul că cea mai mare pondere ca suprafață a spațiilor verzi se găsește în cartierul Cetate, iar cea mai mică în cartierul Ghiroda Nouă. Acest fapt se datorează inclusiv modului de dezvoltare istorică a celor două cartiere. Primul reprezintă vechiul nucleu civic al orașului Timișoara, pe când cel de al doilea a apărut ca urmare a creșterii pe orizontală a orașului și înglobării localităților limitrofe. Suprafețele ocupate de zonele industriale, comerciale, zonele periferice ale orașului în continuă extindere și canalul Bega nu sunt cuprinse în această situație.

Situația suprafețelor de zone verzi organizate în parcuri

Denumire parc	Suprafață a totală - mp	din care – mp.				
		Gazon și arbori	Rabate flori	Alei	Luciu apă	Alte terenuri
Parcul Scudier (Central)	79.127	62.002	170	13.625	470	2.860
Parcul Catedralei	45.399	38.000	20	2.900	–	4.479
Parcul Justiției	32.715	26.420	–	5.239	–	1.056
Parcul Rozelor	37.490	26.290	5.900	2.800	–	2.500
Parcul Copiilor	66.400	59.450	–	3.800	350	2.800
Parcul Mocioni (Ilsa)	21.787	17.987	–	2.400	–	1.400
Centrul Civic	76.000	67.500	–	5.000	–	3.500
Parcul Botanic	84.103	74.533	120	7.500	450	1.500
Parcul Alpinet	20.743	13.193	–	5.250	–	2.300
Parcul Universității	56.205	47.300	70	5.475	–	3.360
Parcul Pârvan	59.896	48.214	300	6.732	–	4.650
Parcul Campus Universitar	89.693	72.528	60	11.025	–	6.080
Parcul Poporului	45.129	37.390	–	5.300	–	2.439
Parcul Stadion	70.905	58.502	–	2.238	–	10.165
Parcul Lidia (Pădurice Giroc)	90.331	84.573	–	4.550	–	1.208
Parcul Adolescenților	17.000	13.700	–	3.200	100	–
Parcul Petofi	12.088	11.020	–	1.068	–	–
Parcul Uzinei	17.080	13.200	–	3.820	60	–
Total parcuri	922.021	771.802	6.640	91.922	1.430	50.297

Sursa: Direcția de Mediu din cadrul Primăriei Municipiului Timișoara

Situația suprafețelor de zone verzi organizate în scuaruri

Denumire scur	Suprafața totală (mp.)	din care – mp.				
		Gazon și arbori	Rabate flori	Alei	Luciu apă	Alte terenuri
Scuarul Operei	16.823	2.900	750	11.773	–	1.400
Piața Unirii	13.500	5.000	–	900	–	7.600
Scuarul Bastion	25.300	18.895	–	2.575	–	3.830
Scuarul Muzeului	14.300	11.540	–	560	–	2.200
Piața Bihor	17.050	15.390	–	1550	–	110
Piața Plevnei	5.200	4.160	–	765	100	175
Scuarul Doina	20.350	16.020	–	3.880	–	450
Piața Crucii	9.100	7.960	–	1.090	–	50
Scuarul Arcidava	2.400	2.200	–	198	2	–
Scuarul Arhanghelii Mihail și Gavril	2.830	2.730	–	100	–	–
Scuarul Sf. Nicolae (Păun Pincio)	1.318	1.000	–	318	–	–
Scuarul str. Macilor	2.440	2.000	–	440	–	–
Scuarul str. Pompiliu Ștefu	1.440	1.204	–	236	–	–
Parcul Zona Bucovina	8.947	7.606	–	1.281	60	–
Parcul Clăbucet	5.683	4.545	–	1.108	30	–
Parcul Soarelui	6.730	5.800	–	900	30	–
Parcul Triade	2.036	1.737	–	299	–	–
Piața Vasile Adamachi	2.200	2.000	–	200	–	–
Total scuaruri	157.647	112.687	750	28.173	222	15.815

Sursa: Direcția de Mediu din cadrul Primăriei Municipiului Timișoara

În ceea ce privește vegetația, la nivelul municipiului Timișoara se înregistrează o constantă de 0,5 arbori/locuitor și o producție de oxigen exprimată la 8,8 kg O₂/locuitor. Echilibrul (balanța ecologică) în atmosferă este menținut de către vegetația lemnoasă în primul rând, care consumă bioxid de carbon și produce oxigen. Acest echilibru este o condiție a confortului ambiental și a însăși existenței umane și este foarte instabil în aglomerările umane din zonele lipsite de păduri. Aceasta este situația și în Municipiul Timișoara, oraș de câmpie, situat într-o zonă în care pe o rază de 20-30 km procentul de împădurire este de 2-3%.

Pentru întreținerea spațiilor verzi existente și amenajarea unor spații verzi noi pe raza municipiului Timișoara, anual se alocă fonduri în bugetul local, dedicate lucrărilor de amenajare, reamenajare și întreținere de zone verzi (plantări de arbori, arbuști, conifere, garduri vii și plante floricole). Lucrările de întreținere a spațiilor verzi și a locurilor de agrement au caracter de permanență, fiind prevăzute în programele lunare de lucrări ale societăților prestatoare de lucrări în spațiile verzi ale municipiului Timișoara.

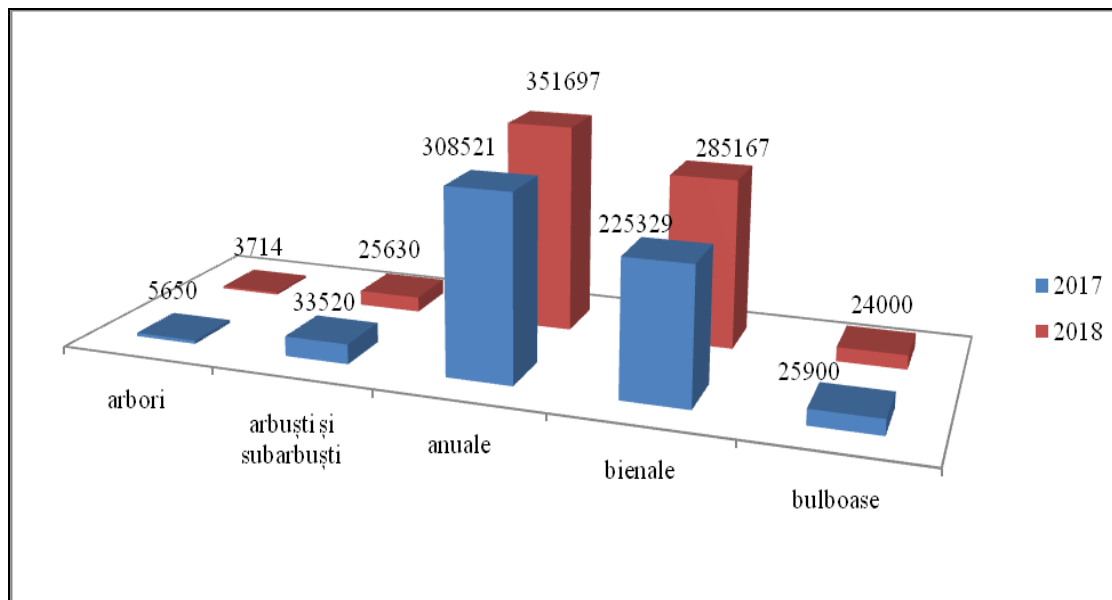
La nivelul anului 2018, întreținerea parcurilor, scuarurilor, spațiilor verzi și sistemelor de irigare, a locurilor de joacă pentru copii, canisitelor, precum și lucrările de tăieri de corecție, defrișare și elagare a arborilor de pe domeniul public al municipiului Timișoara a fost prestată de 3 societăți comerciale, pe baza Acordurilor cadru și a contractelor subsecvente aferente acestora, și anume de către: S.C. „HORTICULTURA” S.A., S.C. „ROGERA PREST COM” S.R.L și S.C. „GREEN CITY ANDLIV” S.R.L.

În sinteză, în anul 2018 s-au efectuat lucrări și activități, după cum urmează:

- Plantarea a 3.714 bucăți arbori, 25.630 bucăți arbuști (arbuști foioși și rășinoși gard viu și trandafiri și plante perene), 351.697 bucăți flori anuale, 285.167 bucăți flori bienale, 24.000 bulbi lalele, 5.508 bucăți mușcate (*Pelargonium sp.*) în jardiniere, pe suporturi metalici și stâlpi de iluminat de-a lungul bulevardelor;
- Lucrări de gazonat pe o suprafață de 256,69 ari;
- Lucrări de cosit manual și mecanic pe o suprafață însumată de 226.365 ari în parcuri, scuaruri și pe aliniamente stradale;
- Lucrări de tăieri corecție la 12.548 arbori și arbuști, s-au defrișat 453 buc. arbori cu diametrul 10-30 cm, 695 buc. arbori cu diametrul 31-60 cm și 127 bucăți arbori cu diametrul peste 60 cm, aceștia fiind arbori bolnavi, uscați, periculoși, răsăriți spontan sau rușiți urmare a căderilor masive de zăpadă.

Locurile de joacă au fost întreținute și modernizate prin înlocuirea și suplimentarea echipamentelor de joacă uzate, care nu mai corespundeau cerințelor esențiale de securitate, cu echipamente moderne și mult mai fiabile și prin înlocuirea mobilierului urban uzat (coșuri de gunoi și bănci). Cu caracter de permanență s-au executat lucrări de reparații, planificate și neplanificate, ca urmare a vandalizărilor, furturilor sau sesizărilor cetățenilor.

Analiză comparativă a plantărilor în spațiile verzi ale municipiului Timișoara în perioada 2017-2018

Sursa: Direcția de Mediu din cadrul Primăriei Municipiului Timișoara

Obiectivul major al municipalității în domeniul spațiilor verzi îl reprezintă îmbunătățirea calității și cantității acestora, în vederea asigurării balanței ecologice, asigurarea unui mediu urban echilibrat și armonios pentru locuitorii ei și implementarea măsurilor prevăzute în Strategia Dezvoltării Spațiilor Verzi a Municipiului Timișoara 2010-2020, aprobată prin Hotărârea Consiliului Local al Municipiului Timișoara nr.62/28.01.2012.

În anul 2019 și în anii care urmează, printre acțiunile Direcției de Mediu care vor contribui la îndeplinirea acestui obiectiv, enumerăm următoarele:

- Monitorizarea dinamicii spațiilor verzi: plantări, extrageri, corecții de arbori și arbuști și alte lucrări în domeniul hortic/dendrologic.
- Amenajarea terenurilor neamenajate/degradate sau achiziția/ identificarea de teren disponibil, dedicat unor astfel de amenajări;
- Îmbunătățirea cadrului reglementativ local privind protecția, conservarea și îmbunătățirea spațiilor verzi publice și private;
- Îmbunătățirea calității spațiilor verzi urbane din cvartalele de locuințe, prin realizarea de amenajări peisagistice și spații de recreere, în special în zonele din perimetrul blocurilor cu locuințe colective;
- Modernizarea parcurilor istorice din municipiul Timișoara - Parcul Scudier, Parcul Cetății (Civic), și asigurarea facilităților pentru petrecerea timpului liber în natură - Amenajarea pistei de skateboard din parcul Scudier (Central);
- Plantarea pe domeniul public al Municipiului Timișoara a unui număr de 1.000 de arbori din specii rezistente la secetă, din flora zonei Câmpiei de Vest, precum și a arborilor cu valoare peisagistică și botanică ridicată, pentru creșterea calității spațiilor verzi, asigurarea unor spații verzi prin amenajări peisagistice urbane cu o calitate deosebită.

Vegetația forestieră din municipiul Timișoara

Din suprafața totală a Pădurii Verzi de 735 ha, Primăria Municipiului Timișoara are în administrare, suprafața de 47,44 ha, înființată în anii 1938-1939, prin împădurirea unui teren de la marginea orașului. Pentru această suprafață s-au întocmit studii de Cadastru Verde în perspectiva introducerii în circuitul recreativ al municipiului printr-o sistematizare și structurare corespunzătoare, ceea ce ar putea asigura o încărcare cu vizitatori de cel puțin 20-25 vizitatori/ha.

Luând în considerare elementele primare privitoare la balanța ecologică corelate cu datele relevate de lucrarea „Cercetări preliminare privind fenomenul de uscare a arborilor și arbuștilor din Timișoara”

realizată de ICAS-TM, municipalitatea a trecut pe agenda sa activități prioritare dezvoltării spațiilor verzi, a calității peisagiste, ecologice, botanice a acestora.

Municipiul Timișoara este protejat de 25 hectare de perdea forestieră de protecție (din care 17 hectare între Strada Ovidiu Balea și Calea Torontalului și 8 ha. între Calea Torontalului și Calea Aradului, aflate în proprietatea Universității de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului.

În cursul anului 2018, gestionarea fondului forestier aparținând municipiului Timișoara s-a realizat în colaborare cu Direcția Silvică Timiș, Ocolul Silvic Timișoara și Ocolul Silvic „Ana-Lugojana”, care administrează suprafețele de pădure proprietate a Primăriei Municipiului Timișoara conform Contractului de administrare nr. 10182/20.11.2009.

În colaborare cu Direcția Silvică și Ocoalele Silvice Timișoara, respectiv Ana - Lugojana ce administrează suprafețele de pădure proprietate a Primăriei Municipiului Timișoara conform contractelor de administrare nr. 10182/20.11.2009 respectiv nr.9905/28.11.2008 s-au verificat următoarele aspecte:

- s-au urmărit activitățile de administrare a pădurilor aflate în proprietatea Municipiului Timișoara situate în jud. Timiș și Caraș-Severin 731,13 ha, din care în județul Timiș 47,44 ha la Pădurea Verde și 183,3 ha în comuna Jdioara, iar în județul Caraș-Severin 500,4 ha, în comuna Tincova.
- s-a participat la licitațiile derulate pentru valorificarea masei lemnoase rezultate din tăieri;
- împreună cu reprezentanți ai Direcției Silvice Timiș, Poliției Română și reprezentanți ai Primăriei Municipiului Timișoara au avut loc mai multe acțiuni de verificare a fondului forestier aparținând municipalității;
- au fost realizate verificări pe teren în colaborare cu personalul silvic pentru controlul fitosanitar în vederea depistării dăunătorilor;
- a fost verificată integritatea gardului ce delimitează părțile componente ale corpurilor de pădure pentru prevenirea depozitărilor de gunoai, molozuri etc.;
- s-a participat la inspecțiile de fond anuale prevăzute în contract împreună cu Ocolul Silvic Ana Lugojana.

Principalele puncte de atracție pentru recreere și agrement în jurul Timișoarei, până la distanța de 25 km sunt următoarele:

Denumirea obiectivului agrement	Distanța față de oraș (km)	Suprafața (ha)	Capacitate încărcare max. cu vizitatori
Pădurea Verde	0	735	15.000
Pădurea Pișchia (acumulare Murani)	25	100	500
Acumularea Ianova	25	200	2.000
Pădurea Recaş	27	280	1.000
Pădurea Bistra	10	250	700
Parc dendrologic Bazoș	20	60	1.000
Pădurea Chevereș	32	150	500
Lunca Timiș Albina	15	50	1.000
Lunca Pogănișului	27	600	2.000
Lunca Timișului Urseni-Giroc-Șag	14	300	3.000
Pădurea Giroc	12	440	1.000
Pădurea Lighed	23	1.600	2.000
Băile Calacea	25	30	1.000
TOTAL		4.795	29.700

Sursa: Direcția de Mediu din cadrul Primăriei Municipiului Timișoara

3. LOCUIREA

În anul 2017, în conformitate cu datele prelucrate de pe site-ul INS, în Municipiul Timișoara, numărul de locuințe era de 140.334, într-o ușoară creștere față de anul 2016, cu o suprafață medie locuibilă de aproximativ 53,73 mp/locuință și 22,77 mp/locuitor. Din totalul de 140.334 locuințe existente în Timișoara în 2017, 99% sunt proprietate privată și 1,00% reprezintă proprietate publică.

Detalii	2014	2015	2016	2017
Locuințe existente Total , din care :	138.566	139.060	139.787	140.334
- proprietate publică	1.536	1.492	1.492	1.492
- proprietate privată	137.030	137.568	138.295	138.842
Suprafața locuibilă Total (m ²), din care:	7.403.093	7.439.252	7.492.895	7.539.222
- proprietate publică	41.054	38.829	38.829	38.829
- proprietate privată	7.362.039	7.400.423	7.454.066	7.500.393

Sursa: Institutul Național de Statistică, date prelucrate

Analiza principalelor aspecte sociale ale locuirii în municipiul Timișoara include evaluarea fondului locativ existent și a caracteristicilor socio-demografice ale populației.

Indicatori sociali și sociologici ai locuirii

Detalii	2014	2015	2016	2017
Nr. de locuințe/1000 locuitori	415,45	417,15	420,80	423,80
Suprafață medie locuibilă/ locuință (mp)	53,42	53,49	53,60	53,73
Suprafață medie locuibilă/ locuință proprietate privată	53,72	53,79	53,90	54,03
Suprafață medie locuibilă/ locuință proprietate publică	26,72	26,02	26,02	26,02
Suprafață medie locuibilă/ persoană (mp)	22,19	22,31	22,55	22,77
Densitatea locuitor/locuință	2,40	2,39	2,37	2,36

Sursa: Institutul Național de Statistică, date prelucrate

S-au utilizat datele privind populația după domiciliu la 1 iulie.

În anul 2018, conform evidențelor Direcției Urbanism, din cadrul Primăriei Municipiului Timișoara, au fost eliberate 1.700 autorizații de construire/desființare, din care:

- autorizații de construire: 1.660
- autorizații de desființare: 40.

Biroul Banca de Date Urbană din cadrul Primăriei Municipiului Timișoara a eliberat pe parcursul anului 2018:

- 396 certificate de urbanism cu privire la alipire/dezlipire/servituți/apartamentări, din care 354 finalizate și 42 în curs de soluționare;
- 729 certificate de atestare a existenței/inexistența construcțiilor, din care 667 finalizate și 62 în curs de soluționare;
- 1609 adeverințe de nomenclator stradal și confirmări de adresă din care 1582 adeverințe de nomenclator stradal și confirmări de adresă eliberate și 27 în curs de soluționare;
- 1146 avize pentru rețele existente ;
- 989 planuri de situație scara 1 :500 și planuri de încadrare în zonă scara 1 :5000 eliberate în format electronic
- 833 cereri diverse; puncte de vedere referitoare la imobile în dosare de instanță și puncte de vedere referitoare la dosare privind Legea 10/2001 și legile fondului funciar (Legea 247/2005), derularea acordului cadru privind prestarea de servicii de cadastru și topografie pentru imobilele (clădiri și terenuri) din domeniul public și privat al municipiului Timișoara, excepție făcând terenurile forestiere. Astfel în 2018 au fost încheiate 3 contracte subsecvente în baza cărora s-au comandat un număr de 60 de lucrări, din aceste fiind finalizate 22 (cu proces verbal de recepție) iar restul fiind în stadii avansate de execuție (finalizare). O mare parte din lucrările finalizate au fost solicitate în cadrul proiectelor cu finanțare din fonduri Europene.

Pentru o mai bună analiză a activității desfășurate în anul 2018, se poate face o comparație cu anul 2017, respectiv:

- 381 certificate de urbanism cu privire la alipire/dezlipire/servituți/apartamentări, din care 364 finalizate și 17 în curs de soluționare;
- 915 certificate de atestare a existenței construcțiilor, din care 864 finalizate și 51 în curs de soluționare;
- 77 certificate de atestare a inexistenței construcțiilor, din care 65 finalizate și 12 în curs de soluționare;
- 3.197 adeverințe de nomenclator stradal, adeverințe de teren intravilan, comunicări și confirmări de adresă;
- 1.308 avize pentru rețele existente (Aviz Unic);
- 3.024 planuri de situație scară 1:500 și planuri de încadrare în zonă scara 1:5000;
- 871 cereri diverse, puncte de vedere referitoare la imobile în dosare de instanță și puncte de vedere referitoare la dosare privind Legea nr. 10/2001 și legile fondului funciar (Legea nr. 247/2005)

În prezent, Primăria Municipiului Timișoara deține, în proprietate sau administrare, sub 5% din fondul total locativ. Reducerea acestui procent, de la 19,5% în anul 1989, se datorează retrocedării imobilelor către foștii proprietari sau vânzării locuințelor către foștii chiriași. În această situație, având în vedere bugetul local redus, este dificilă găsirea unei soluții pentru rezolvarea urgentă a problemelor sociale ale persoanelor defavorizate.

Conform inventarului, la data de 31.12.2018, în proprietatea sau administrarea Primăriei Municipiului Timișoara se află 1.525 locuințe, din care 253 sunt locuințe sociale.

În anul 2018 au fost redistribuite 5 locuințe, 495 de solicitări de așteptare, respectiv persoane/ familii înscrise pe listele de priorități ale Primăriei Municipiului Timișoara.

În anul 2018 nu au fost construite și date în folosință unități locative construite în cadrul programului ANL. După anul 1990 și până în prezent se constată predilecția în construirea locuințelor individuale, cu o arhitectură încadrată în ansamblul urban tradițional. Confortul asigurat de locuirea la casă este preferat de o mare parte a populației Municipiului Timișoara în principal datorită posibilității imprimării din start asupra imobilului a unui stil mai original sau personalizat, datorită încăperilor mai spațioase, dar și libertății și intimității conferite de existența unui spațiu verde în jurul casei.

Numărul clădirilor, locuințelor și gospodăriilor la recensămintele din 1992, 2002 și 2011

Detalii	7 ianuarie 1992	18 martie 2002	20 oct. 2011	2002 față de 1992:		2011 față de 2002:	
				Date absolute	În procente	Date absolute	În procente
Numărul clădirilor	22.182	23.233	24.469	1.051	104,7%	1.236	105,3 %
Numărul locuințelor	121.260	126.564	131.270	5.304	104,4%	4.706	103,7 %
Numărul camerelor de locuit	277.944	295.762	327.441	17.818	106,4%	31.679	110,71 %
• revin în medie camere/ locuință	2,3	2,3	2,4	-	-	-	-
Suprafața locuibilă - total (m ²)	4.330.394	5.043.804	7.290.884	713.410	116,5%	2.247.080	144,56 %
Suprafața medie (m ²) pe :	-	-	-	-	-	-	-
• o locuință	35,7	39,9	53,1	4,2	111,77%	13,2	133,09 %
• o cameră	15,6	17,1	22,3	1,5	109,62%	5,2	130,41 %
• o persoană	13,0	15,9	22,8	2,9	122,31%	6,9	143,40 %
Numărul gospodăriilor	115.597	117.622	129.874	2.025	101,8%	12.252	110,42 %
Numărul mediu de persoane/ gospodărie	2,7	2,6	2,5	-	-	-	-

Sursa: Institutul Național de Statistică, date preluate

Din punct de vedere al caracteristicilor de confort ale imobilelor de locuit, este de menționat că o mare parte dintre clădiri prezintă o stare avansată de uzură necesitând lucrări de reparații, refuncționalizări și modernizări. Locuințele colective realizate până în 1989 necesită lucrări de refacere a izolațiilor termice,

fonice și hidrofuge, lucrări de eliminare a condensului și refacere a fațadelor, precum și de reparații capitale sau înlocuire a instalațiilor tehnico-edilitare, interioare și exterioare.

Principalele aspecte negative constatate referitor la confortul locuirii în Timișoara sunt:

- existența unor spații locuibile neadecvate (subsoluri, locuințe cu anexe utilizate în comun);
- subdimensionarea spațiului interior (ca număr de camere și suprafață locuibilă) și compartimentarea defectuoasă a unor locuințe;
- cheltuielile de întreținere ridicate;
- izolațiile fonice și termice slabe existente la toate blocurile de locuințe colective construite înainte de 1990;
- starea degradată a instalațiilor tehnico-edilitare;
- subdimensionarea sau inexistența spațiilor exterioare aferente locuințelor (platforme gospodărești,
- spații verzi, spații de joacă pentru copii, locuri de parcare și garare a autovehiculelor) și întreținerea necorespunzătoare a acestora;
- lipsa lucrărilor curente de întreținere a clădirilor, datorată situației economice precară cu care se confruntă majoritatea populației și care, în timp, generează degradarea majoră a construcției în ansamblul ei.

Din punct de vedere al zonificării, disfuncționalitățile constatate se referă la:

- insuficiența echipare a unor cartiere cu dotări de învățământ (ex.: cartierele Ion Ionescu de la Brad, Kuncz, zone periferice), sanitare, piețe agro-alimentare (zonele: Ronaț, Blașcovici, Mircea cel Bătrân, Fratelia) sau spații verzi (calea Șagului, Aradului, Circumvalațiunii etc.);
- existența unor funcțiuni incompatibile cu locuirea, dispersate în zona teritoriului locuit (ex.: unități industriale în zonele UMT, Buziașului etc.);
- existența unor grupări de locuințe în imediata vecinătate a unităților de producție (ex: blocurile de locuințe de pe platforma industrială Freidorf sau la UMT), aceste funcțiuni stânjenindu-se reciproc;
- amplasarea Zonei industriale U.M.T. între zona de locuit din nord și zona verde de agrement de la Pădurea Verde și Muzeul Satului; întreruperea oricărei comunicări între aceste zone și incompatibilitatea industriei cu funcțiunile învecinate.

Construcția de locuințe în Timișoara s-a relansat în special după anul 2000, când au apărut primii dezvoltatori imobiliari în peisajul construcțiilor din Timișoara. Perioada de după anul 2000 este dominată de extinderea zonei de locuit în zonele limitrofe (periferice) orașului și în zona periurbană, respectiv în comunele și satele din apropierea Timișoarei (Dumbrăvița, Chișoda, Giroc, Urseni, Moșnița, Sânmihaiu Român, Șag, Giarmata, Sânanndrei, Săcălaz). Totuși, aspectele referitoare la infrastructura tehnică și accesul în unele din aceste zone rezidențiale rămân problematice.

Zonele rezidențiale de locuire colectivă, construite în timpul regimului comunist, au fost proiectate pentru a asigura infrastructura și utilitățile necesare unei comunități (școli, grădinițe, spații comerciale, poștă etc), însă locuințele sunt de proastă calitate. Din studiile sociologice realizate reiese că oamenii cu venituri reduse locuiesc în condiții de supraocupare, iar bugetul de care dispun nu le permite achiziționarea unui apartament. Datorită acestor inconveniente s-a recurs la soluții de reabilitare a acestor imobile. Datorită costurilor ridicate activitatea de reabilitare este mult încetinită, raportat la numărul mare de imobile care necesită reabilitare. Problemele învelitorilor și-au găsit parțial rezolvare prin mansardarea blocurilor acolo unde structura permitea aceasta, costul lucrărilor fiind suportat de dezvoltator în schimbul spațiului obținut prin mansardare.

Nr. crt.	Detalii	2014	2015	2016	2017
1	Suprafața intravilană (hectare)	7.600	7.600	7.600	7.600
2	Suprafață spații verzi	525	525	525	525
3	Lungime străzi orașenești (km)	655	655	655	655
4	Lungime străzi orașenești modernizate	609	617	617	617
5	Locuințe existente la sfârșitul anului pe forme de proprietate Total , din care:	138.566	139.060	139.787	140.334
	- proprietate publică	1.536	1.492	1.492	1492
	- proprietate privată	137.030	137.568	138.295	138.842

6	Locuințe terminate în cursul anului pe surse de finanțare Total , din care:	519	608	816	626
	- din fonduri publice	-	-	-	-
	- din fonduri private (fonduri populație)	519	608	816	626
7	Suprafață locuibilă existentă la sfârșitul anului pe forme de proprietate (mp arie desfășurată) Total , din care:	7.403.093	7.439.252	7.492.895	7.539.222
	- proprietate publică	41.054	38.829	38.829	38.829
	- proprietate privată	7.362.039	7400423	7.454.066	7.500.393
8	Lungime totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile (km)	645,10	653,4	654,9	654,9
9	Capacitatea instalațiilor de producere a apei potabile (mc/zi)	188.352	188.352	188.352	188.352
10	Cantitate de apă potabilă distribuită consumatorilor(mc) Total , din care:	19.717	19.972	19.957	20132
	- pentru uz casnic	12.725	12.778	12.764	12761
11	Lungime totală simplă a conductelor de canalizare	550,20	565,8	608	565,8
12	Energie termică distribuită (gigacalorii)	500.438	514.762	510.760	487.187
13	Gaze naturale distribuite după destinație (mii mc) Total , din care:	167.059	188.158	214.988	199.631
	- pentru uz casnic	69.950	77.902	86.323	86.113
14	Numărul vehiculelor în inventar pentru transportul public local de pasageri pe tipuri de vehicule Total , din care:	317	311	301	304
	- Tramvaie	159	153	143	146
	- Autobuze și microbuze	108	108	108	108
	- Troleibuze	50	50	50	50

Sursa: Institutul Național de Statistică, date prelucrate

În anul 2018, la Biroul Eficientizare Energetică Blocuri din cadrul Primăriei Municipiului Timișoara, s-au înregistrat 16 solicitări de la asociațiile de proprietari privind includerea în Programul local multianual privind creșterea performanței energetice a blocurilor de locuințe.

De asemenea, s-au demarat și finalizat 5 proceduri de achiziție publică privind implementarea proiectelor de creștere a performanței energetice la 11 blocuri de locuințe.

Din punct de vedere al echipării tehnico-edilitare și al rețelelor de circulație, situația este următoarea: 99,8% din locuințele Timișoarei sunt dotate cu instalații de alimentare cu apă, 99,8% sunt racordate la sistemul de canalizare, 99,5% au instalație electrică; aproximativ 60.000 locuințe au încălzire centrală prin termoficare, restul locuințelor având centrală termică proprie, sobe sau alte surse de încălzire pe bază de curent electric.

Deficiențele fondului locativ existent în Timișoara, corelate cu veniturile destul de modeste ale populației, impun necesitatea intervenției autorităților locale prin diverse măsuri sociale, precum facilitățile fiscale acordate în scopul încurajării reabilitării clădirilor.

Municipiul Timișoara are în derulare Programul de sprijin financiar pentru creșterea calității arhitectural-ambientale a clădirilor din zonele prioritare de intervenție din Municipiul Timișoara, aprobat prin HCLMT nr. 158/31.10.2016, program elaborat în baza Legii nr. 153/2011 privind măsuri de creștere a calității arhitectural-ambientale a clădirilor, actualizată.

Anual sunt alocate în bugetul local de venituri și cheltuieli al Municipiului Timișoara, fondurile destinate dezvoltării și implementării Programului de sprijin financiar pentru creșterea calității arhitectural-ambientale a clădirilor din zonele prioritare de intervenție din Municipiul Timișoara.

Proprietarii/Asociațiile de proprietari care doresc să participe în program, vor depune dosarul conținând documentele prevăzute în Anexa 1, la registratura Primăriei Municipiului Timișoara.

Costurile întregii documentații tehnice necesare obținerii autorizației de construire, precum și documentația tehnico-economică necesară executării lucrărilor, revin proprietarilor și reprezintă contribuția proprie a acestora la acest Program. De asemenea, beneficiarii Programului suportă integral costul lucrărilor neeligibile (costuri care se vor acoperi din fondul de reparații al asociației de proprietari și/sau din alte surse legal constituite) și cota parte din cheltuielile eligibile conform prevederilor Legii nr. 153/2011, cu modificările ulterioare.

Dosarele depuse, care îndeplinesc cerințele prevăzute în Anexa nr.1, sunt prezentate Comisiei de Evaluare a Programului de sprijin financiar pentru creșterea calității arhitectural-ambientale a clădirilor din zonele prioritare de intervenție din Municipiul Timișoara. Comisia de Evaluare este numită prin Dispoziția Primarului nr.1394/22.11.2016. Comisia analizează și notează fiecare dosar depus, iar în funcție de punctajul obținut prioritizează ordinea de avizare spre aprobare a finanțării prin hotărâre de consiliu local.

Municipiul Timișoara contribuie la acoperirea cheltuielilor eligibile (conform art. 6 din Legea nr. 153/2011, actualizată) pentru executarea lucrărilor de reabilitare a clădirilor aprobate prin hotărârea Consiliului Local, pentru persoane fizice - proprietari de apartament/apartamente din clădirea ce urmează a se reabilita prin Program, după cum urmează:

- a) 50% din valoarea lucrărilor eligibile, din fonduri aprobate anual cu această destinație în Bugetul local de venituri și cheltuieli al Municipiului Timișoara, sub formă de grant - sprijin financiar nerambursabil acordat de Municipiul Timișoara în cadrul prezentului Program.
- b) maxim 50% din valoarea lucrărilor eligibile, sub formă de contribuție financiară, la cererea de finanțare depusă de către proprietari/asociațiile de proprietari, în baza hotărârii Consiliului Local, și în limita fondurilor aprobate anual cu această destinație, cu recuperarea sumelor în condițiile legii.

În anul 2018 au fost depuse 5 dosare pentru participare în program și anume pentru imobilele din Str. Florimund Mercy nr. 1, Bd. Republicii nr. 2, Bd. 16 Decembrie 1989 nr. 17, Str. Paul Chinezu nr. 1, Str. C. Brediceanu nr. 2. În urma verificării documentațiilor depuse au fost solicitate în funcție de situația fiecărui imobil, completări și/sau actualizări în vederea conformării la cadrul legislativ aplicabil. După completare, dosarele declarate complete urmează să fie prezentate Comisiei de Evaluare pentru punctaj și propunere de aprobare a finanțării.

Dosarul depus pentru imobilul din Str. Florimund Mercy nr.1 a fost prezentat Comisiei de Evaluare pentru propunere de aprobare a finanțării. Comisia a avizat favorabil includerea în program; Proprietarii urmează să efectueze lucrările de consolidare a imobilului (care sunt lucrări neeligibile prin program), și să comunice finalizarea acestora conform procesului verbal de recepție a acestora, după care Comisia de Evaluare va propune aprobarea finanțării prin H.C.L. pentru lucrările de reabilitare eligibile prin program.

Totodată, pentru un număr de 62 de clădiri de patrimoniu din zonele prioritare de intervenție, proprietarii au solicitat informații și consultanță privind întocmirea dosarului de înscriere în program, aproximativ pentru jumătate din clădirile menționate mai sus este în derulare etapa de elaborare a documentației tehnice, în conformitate cu cerințele din Anexa 1 la program.

Pentru stimularea proprietarilor de clădiri neîngrijite/degradate în vederea remedierii problemelor care afectează în mod direct noțiunea de urbanism pe raza Municipiului Timișoara, în anul 2018, a continuat evaluarea și încadrarea imobilelor la categoria neîngrijite/paragină în vederea suprainpozitării conform cu H.C.L.M.T. nr. 314/28.07.2017, privind majorarea impozitului pe clădiri și a impozitului pe teren cu până la 500% pentru clădirile și terenurile neîngrijite, situate în intravilan, din municipiul Timișoara, actualizată cu H.C.L.M.T. nr. 228/24.04.2018 privind aprobarea cotelor de majorare a impozitului pe clădirile și terenurile neîngrijite, situate în intravilan, ce se vor aplica începând cu anul fiscal 2018.

Comisia Mixtă de Control privind majorarea impozitului pe clădiri și a impozitului pe teren cu până la 500% pentru clădirile și terenurile neîngrijite situate în intravilan, din Municipiul Timișoara, a desfășurat, în anul 2018, conform sintezei activității prezentate de către secretariatul acesteia, următoarele activități:

- ▶ a analizat și evaluat pe baza documentațiilor primite de la Direcția Poliției Locale un număr de 367 de imobile;
- ▶ au fost organizate 23 de ședințe ale Comisiei Mixte de Control, conform convocatoarelor și a proceselor verbale de ședință;
- ▶ au fost solicitate informații privind identificarea proprietarilor la Direcția Fiscală conform procedurii, pentru un număr de 367 de imobile care au fost evaluate și încadrate la categoria de neîngrijite/ paragină de către comisie;
- ▶ au fost prelucrate informațiilor privind proprietarii pentru cele 367 de imobile care au fost primite de la Direcția Fiscală în vederea întocmirii somațiilor aferente;
- ▶ au fost pregătite 4077 de somații proprietarilor din cele 367 de imobile evaluate pentru care membri comisiei Mixte de Control au întocmit atât fișa de evaluare cât și nota de constatare;
- ▶ au fost expediate prin secretariatul comisiei 2705 somatii pentru 231 de imobile;
- ▶ au fost pregătite avize pentru 12 terenuri în urma evaluării și stabilirii cotelor de supraimpozitare de către comisie, și s-au transmis către departamentele de specialitate în vederea întocmirii de către acestea a proiectelor de hotărâre pentru fiecare teren;
- ▶ au fost întocmite de către membri comisiei, notele de constatare finale pentru 119 de imobile pe baza referatului și materialelor foto depuse de către Direcția Poliției Locale;
- ▶ pentru cele 119 imobile au fost predate către compartimentul desemnat din cadrul Direcției Urbanism pentru aceasta activitate, documentele necesare pentru pregătirea proiectelor de Hotărâri de Consiliu Local în vederea supraimpozitării, împreună cu lista cuprinzând proprietarii din fiecare imobil (care sa întocmit prin secretariatul comisiei).

În concluzie, se poate afirma că situația locuirii în Timișoara a evoluat pozitiv în ultimii ani, în mare parte și datorită intensificării ritmului construcțiilor de imobile și sporirii considerabile a confortului spațiilor de locuit (la care a contribuit și diversificarea materialelor de construcție, creșterea calității acestora). Cu toate acestea, eforturile privind sporirea confortului locuințelor trebuie continuate, ca o condiție necesară pentru atragerea de forță de muncă suplimentară, pentru asigurarea dezvoltării economice locale.

4. INFRASTRUCTURA TURISTICĂ

Timișoara prezintă interes atât pentru turiștii români, cât și pentru cei străini, în special în contextul devenirii Capitală Europeană a Culturii în anul 2021. Orașul este o destinație turistică preferată în special pentru turismul cultural, de business și de tip citybreak. Atracțiile Timișoarei sunt istoria specifică, arhitectura deosebită a clădirilor, în special arhitectura baroc și Art Nouveau, dar și numeroasele construcții moderne, premierele orașului, festivalurile și evenimentele artistice deosebite, valorile culturale și umane, accesibilitatea orașului și distanțele reduse față de alte centre culturale din țară și din Europa.

Amplasată favorabil din punct de vedere geografic, aproape de granița cu Ungaria și cu Serbia, la intersecție de drumuri europene, conectată direct la autostrada A1, Timișoara prezintă o importanță deosebită pentru turismul din partea de vest a României. Datorită gradului ridicat de dezvoltare economică și a existenței în zonă a unui număr mare de companii străine, a universităților, Timișoara are o mare capacitate de atracție a turiștilor pentru turismul de afaceri.

Municipiul Timișoara a dispus în anul 2018 de o infrastructură turistică diversă, compusă din 101 unități de cazare, ce însumează 5.354 locuri de cazare, iar județul Timiș a dispus de 175 unități de cazare, cu un total de 7.998 locuri de cazare. Rezultă că 67% din locurile de cazare din județ sunt în Timișoara, restul de 33% fiind în alte localități din județ.

Situația detaliată a structurilor de primire turistică ale Municipiului Timișoara, în ultimii ani, se poate vedea în tabelul de mai jos:

STRUCTURI/LOCURI DE PRIMIRE TURISTICĂ ÎN TIMIȘOARA ȘI ÎN JUDEȚUL TIMIȘ

	Unitatea administrativ teritorială/ Tipul unității de cazare	2015	2016	2017	2018
1	MUNICIPIUL TIMIȘOARA Total unități/locuri de cazare, din care :	95/5.277	95/5.155	95/5.053	101/5.354
	- Hoteluri/locuri	44/3.635	44/3.517	42/3.406	44/3.575
	- Hoteluri apartament/locuri	1/50	1/50	1/50	1/50
	- Vile turistice/ locuri	2/44	2/40	2/48	3/73
	- Hosteluri(Hoteluri pentru tineret)/ locuri	9/404	9/396	10/396	12/495
	- Campinguri/ locuri	1/260	1/260	1/260	1/260
	- Pensiuni turistice si agroturistice/ locuri	37/853	37/861	38/862	39/870
	-Tabere de elevi și preșcolari/ locuri	1/31	1/31	1/31	1/31
2	JUDEȚUL TIMIȘ Total unități /locuri de cazare	168/ 8.025	157/ 7.876	172/ 8.080	175/ 7.998

Sursa: Institutul Național de Statistică, date prelucrate

În anul 2018 se constată o ușoară creștere a numărului unităților și a locurilor de cazare în Timișoara față de anul 2017.

**CIRCULAȚIA TURISTICĂ ÎN TIMIȘOARA
ÎN ULTIMII PATRU ANI (ANALIZA PE LUNI CALENDARISTICE)**

Analizând evoluția circulației turistice, respectiv a numărului de sosiri și de înoptări ale turiștilor în Timișoara în perioada 2015-2018, se constată o creștere a numărului de turiști.

Situație turism în Timișoara în perioada 2015-2018 - sosiri și înoptări

Sosiri	Ian.	Feb.	Mart.	Apr.	Mai	Iun.	Iul.	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Total
2015	14.899	16.245	21.629	22.948	25.924	25.315	25.973	24.708	29.370	28.998	25.049	18.291	279.349
2016	17.703	21.673	27.013	24.472	29.346	28.303	26.234	24.745	29.011	29.912	27.227	24.532	310.171
2017	20.700	21.953	25.903	26.341	30.531	31.907	30.502	31.312	34.456	29.680	28.443	21.730	333.458
2018	21.159	21.700	25.087	23.431	28.656	30.850	29.910	30.549	28.606	27.650	25.950	21.851	315.399
Înoptări	Ian.	Feb.	Mart.	Apr.	Mai	Iun.	Iul.	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Total
2015	31.431	34.011	43.256	45.740	52.004	55.649	53.464	54.866	59.901	58.427	51.535	37.433	577.717
2016	43.218	48.264	61.239	51.940	61.943	56.706	57.170	50.972	60.908	60.654	58.294	49.699	661.007
2017	45.312	44.373	53.514	53.146	59.431	60.650	61.250	59.986	71.670	64.308	59.471	48.952	682.063
2018	47.860	47.985	54.862	53.676	61.745	67.206	66.867	66.534	63.324	62.770	59.943	49.650	702.422

Sursa: Institutul Național de Statistică, date prelucrate

Se constată o ușoară scădere (aprox. 5%) a numărului de sosiri ale turiștilor în Timișoara, în anul 2018. Totuși, pe ansamblu, numărul înoptărilor turiștilor a crescut continuu în ultimii cinci ani. Creșterea numărului de înoptări față de 2017 este de aprox. 3%.

Trebuie menționat că în aprilie 2018 au fost sistate unele zboruri ale unor companii de zbor pe Aeroportul Internațional Timișoara, care erau folosite de o bună parte din turiștii din Germania, Olanda, ceea ce s-a reflectat și în numărul mai mic de sosiri ale turiștilor în Timișoara, comparativ cu anul trecut.

Circulația turistică - sosiri și înoptări ale turiștilor în Timișoara,
repartizate pe tipuri de structuri turistice

Tipuri de structuri de primire turistică	Număr sosiri în Timișoara			
	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018
Hoteluri	221.164	240.736	256.402	238.738
Hosteluri	14.860	25.086	26.366	24.195
Hoteluri apartament	2.246	2.354	2.490	2.823
Vile turistice	2.211	2.209	2.420	1912
Campinguri	113	-	372	378
Tabere elevi	681	994	1.220	839
Pensiuni turistice	36.359	38.244	43.721	45.927
Pensiuni agroturistice	1.715	548	467	587
TOTAL	279.349	310.171	333.458	315.399

Sursa: Institutul Național de Statistică, date prelucrate

Tipuri de structuri de primire turistică	Număr înoptări în Timișoara			
	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018
Hoteluri	436.615	490.572	516.394	515.446
Hosteluri	52.146	80.915	65.860	86.089
Hoteluri apartament	7.449	7.455	7.927	7.972
Vile turistice	4.061	4.357	4.591	3.621
Campinguri	231	0	693	1.046
Tabere elevi	2.125	2.064	2.871	1.891
Pensiuni turistice	72.522	74.652	83.013	85.540
Pensiuni agroturistice	2.568	992	714	780
TOTAL	577.717	661.007	682.063	702.422

Sursa: Institutul Național de Statistică, date prelucrate

Situația pe luni, în municipiul Timișoara și în județul Timiș, în anul 2018 este următoarea:

SOSIRI TURIȘTI 2018													
	Ian.	Feb.	Mart.	Apr.	Mai	Iun.	Iul.	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Total
Timiș	24.137	24.777	29.016	28.425	35.104	37.403	36.016	37.923	35.219	33.637	30.956	26.184	378.797
Timișoara	21.159	21.700	25.087	23.431	28.656	30.850	29.910	30.549	28.606	27.650	25.950	21.851	315.399

ÎNNOPTĂRI TURIȘTI 2018													
	Ian.	Feb.	Mart.	Apr.	Mai	Iun.	Iul.	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Total
Timiș	53.593	55.014	65.370	65.318	77.565	87.298	90.711	91.955	89.197	83.287	75.170	61.341	895.819
Timișoara	47.860	47.985	54.862	53.676	61.745	67.206	66.867	66.534	63.324	62.770	59.943	49.650	702.422

Sursa: Institutul Național de Statistică, date prelucrate

Evoluția sosirilor și înnoptărilor în anul 2018, pe luni, în Municipiul Timișoara, se prezintă astfel: punctul minim este atins în lunile ianuarie-februarie, sub 48.000, iar un număr ridicat de turiști se înregistrează în perioada mai-octombrie, cu un maxim în luna iunie (67.206 turiști). La nivelul județului Timiș, numărul total al turiștilor sosiți în 2018 este de 378.797 persoane, ceea ce arată că 83% din turiștii sosiți în județul Timiș se cazează în Timișoara (315.399 turiști).

Analizând numărul de sosiri și înnoptări la nivelul județului Timiș, în funcție de tipul turiștilor (români și străini) situația pe anul 2018 se prezintă astfel:

SOSIRI TURIȘTI 2018 – JUDEȚUL TIMIȘ													
	Ian.	Feb.	Mart.	Apr.	Mai	Iun.	Iul.	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Total
Total turiști	24.137	24.777	29.016	28.425	35.104	37.403	36.016	37.923	35.219	33.637	30.956	26.184	378.797
Români	16.466	17.056	19.610	19.552	23.745	25.602	24.922	26.359	24.958	23.542	22.017	17.576	261.405
Străini	7.671	7.721	9.406	8.873	11.359	11.801	11.094	11.564	10.261	10.095	8.939	8.608	117.392

Sursa: Institutul Național de Statistică, date prelucrate

Rezultă că din totalul turiștilor sosiți în județ 70% sunt turiști români și 30% sunt turiști străini. De menționat că statisticile cuprind doar turiștii care se cazează, nu și pe cei care tranzitează orașul sau care vizitează destinația doar pentru o zi.

TIMIȘOARA - INDICATORI TURISTICI

Indicatorii importanți, care reflectă intensitatea fenomenului turistic, sunt gradul de utilizare a capacității de cazare și durata medie de ședere.

Nr. Crt.	Anul	Nr. unități de cazare	Nr. locuri cazare	Nr. sosiri turiști	Nr. înnoptări turiști	Capacitate de cazare turistică în funcțiune -locuri-zile-	Durata medie a sejurului -zile-	Indicele de utilizare netă a capacității de cazare %
1	2015	95	5.277	279.349	577.717	1.829.564	2,06	31,58
2	2016	95	5.155	310.171	661.007	1.852.495	2,13	35,68
3	2017	95	5.053	333.458	682.063	1.887.158	2,04	36,14
4	2018	101	5.354	315.399	702.422	1.829.678	2,23	38,39

Sursa: Institutul Național de Statistică, date prelucrate

Capacitatea de cazare turistică în funcțiune reprezintă numărul de locuri de cazare puse la dispoziția turiștilor de către unitățile de cazare turistică, ținând cont de numărul de zile cât sunt deschise unitățile în perioada considerată. Se observă o creștere în timp a acestor indicatori, cel mai mare indice de utilizare a capacității de cazare în perioada 2015-2018, înregistrându-se în anul 2018, el fiind de 38,39%.

De asemenea durata medie de ședere a crescut. În ultimii cinci ani durata medie de ședere era de aproximativ 2 zile, în anul 2018 a fost de 2,23 zile.

Majoritatea hotelurilor din Timișoara oferă și o serie de servicii suplimentare: restaurant, restaurant cu terasă, sală de petreceri, bar, sală de conferință, SPA, wellness, etc. De asemenea, numeroase hoteluri dispun de centre de conferință, unele multifuncționale, cu capacități cuprinse între 15 și 460 de locuri, aceste dotări subliniind orientarea către turismul de afaceri și conferințe.

În ceea ce privește infrastructura de alimentație publică, Timișoara dispune de o ofertă bogată de restaurante, repartizate pe întregul teritoriu al orașului. Piața Unirii, Piața Victoriei și străzile pietonale din centru se populează în sezonul cald, datorită numărului mare de terase deschise aici. Varietatea restaurantelor este mare atât în ceea ce privește meniul, cât și categoriile de preț. Majoritatea restaurantelor au specific internațional, dar sunt și restaurante cu specific: românesc, italian, chinezesc, sârbesc, libanez, spaniol, indian și japonez. Întrucât și la nivel internațional se pune accent pe gastronomia locală, restaurantele cu specific românesc au o largă căutare din partea turiștilor.

Numărul muzeelor este încă redus: Muzeul de Artă, Muzeul Satului Bănățean, Memorialul Revoluției din Decembrie 1989, Muzeul Consumatorului Comunist, Muzeul Național al Banatului, care este închis pentru renovare, dar are la Bastion deschise expoziții temporare, Muzeul Catedralei Ortodoxe Mitropolitane, Colecția Muzeală a Episcopiei Ortodoxe Sârbe, Colecția de Artă Ecleziastică a Episcopiei Romano-Catolice, Muzeul Popa's.

O importanță deosebită pentru dezvoltarea turismului o are amenajarea malurilor Canalului Bega în interiorul orașului și existența pistei de biciclete pe malurile Begăi până la granița româno-sârbă.

În luna august 2018 Societatea de Transport Public Timișoara a pus în funcțiune transportul public de călători cu vapoare, pe întregul parcurs al orașului, de la Centrala Hidroelectrică până la Podul Modoș. O călătorie are costul de 1 leu. Transportul cu vapoare se desfășoară doar în sezonul cald (este întrerupt iarna).

De asemenea, prin grija STPT (Societatea de Transport Public Timișoara) au fost introduse în anul 2018 și tururi cu tramvaiul turistic (Tram Tur) în zilele de duminică, cu plecare din Piața Libertății, o călătorie având costul de 15 lei.

Programele artistice în Timișoara sunt oferite de instituțiile culturale pe parcursul întregului an. Unele festivaluri, precum *Festivalul de Jazz*, *Timfloralis*, *Festivalul Inimilor*, *Plai*, *festivalurile de teatru*, *de muzică și de film*, de artă, atrag vizitatori din afara orașului.

Evenimentele culturale sunt promovate la târgurile de turism.

În anul 2018 Municipiul Timișoara a fost prezent în standul Ministerului Turismului, în cadrul târgurilor internaționale de turism de la Tel Aviv, Milano, Berlin, cât și la București, unde a prezentat oferta turistică și culturală a Timișoarei și a zonei Banatului.

Atât în cadrul acestor târguri, cât și la Centrul de Informare Turistică, sunt distribuite materiale de informare și promovare turistică - hărți, pliante, broșuri - și turiștii sunt informați asupra atracțiilor turistice ale orașului și ale zonei. Timișoara este cuprinsă în majoritatea ghidurilor internaționale de călătorie.

Informațiile turistice ale Timișoarei se regăsesc și pe website-ul Centrului de Informare turistică Timișoara www.timisoara-info.ro.

Participarea României la târgurile de turism atrage numeroși turiști în țară. România este o destinație preferată de turiști datorită valorilor naturale, a autenticității, a valorilor culturale, a siguranței călătoriei, a prețului convenabil și a accesibilității.

În 2018 a continuat colaborarea cu Consiliului Consultativ în domeniul turismului, structură consultativă fără personalitate juridică, pe lângă Primăria Municipiului Timișoara. Au fost discutate diferite teme, în ceea ce privește elaborarea și monitorizarea aplicării politicilor publice în domeniul turismului. Consiliul Consultativ în domeniul Turismului a propus unele măsuri necesare pe termen scurt, mediu și lung pentru încurajarea activităților turistice în Timișoara. Este necesară continuarea acestui dialog.

S-a analizat printre altele, posibilitatea ca și Timișoara, la fel ca unele orașe din România, să colecteze Taxa de Turism (taxa hotelieră), care să servească pentru o mai bună promovare a orașului. După mai multe discuții s-a hotărât ca cuantumul acestei taxe să fie 2% din suma încasată de unitățile de cazare (fără TVA). Taxa specială de promovare turistică a fost aprobată prin HCL 655/12.12.2018.

Oferta turistică actuală nu reține însă decât o parte a fluxurilor turistice din Timișoara. Se resimte necesitatea dezvoltării unei strategii de promovare a turismului din Timișoara (la nivelul județului a fost elaborată Strategia de Turism a Județului Timiș) și de extindere a ofertei turistice a Timișoarei: dezvoltarea și diversificarea ofertei turistice locale și regionale a operatorilor de turism, amenajarea și integrarea în circuite turistice tematice a vechilor unități industriale ale Timișoarei, integrarea în circuitele turistice tematice ale patrimoniului de arhitectură, transformarea municipiului și a zonei de influență într-un pol al turismului ecumenic (datorită multitudinii de confesiuni, biserici, sinagogi, mănăstiri etc.), crearea în continuare de evenimente de anvergură, o mai bună promovare a evenimentelor culturale. Este necesară planificarea din timp a evenimentelor culturale, pentru ca acestea să poată fi cât mai bine mediatizate și promovate.

Este necesară planificarea din timp a evenimentelor culturale, pentru ca acestea să poată fi cât mai bine mediatizate și promovate, la nivel local, regional și internațional.

5. PRINCIPALII FURNIZORI DE SERVICII DE UTILITĂȚI

S.C. AQUATIM S.A. - cu sediul în Timișoara, str. Gheorghe Lazăr nr. 11/A, funcționează pe bază de gestiune economică și autonomie financiară, fiind subordonată Consiliului Local Timișoara. Prin H.C.L. nr. 38 din 13.02.2007 Consiliul Local al Municipiului Timișoara a adoptat reorganizarea Regiei Autonome Apă - Canal Aquatim Timișoara în societate comercială pe acțiuni și asocierea Municipiului Timișoara cu Județul Timiș, Orașul Deta și Orașul Jimbolia, în vederea înființării operatorului regional pentru serviciile publice de alimentare cu apă și de canalizare.

Aquatim asigură servicii de alimentare cu apă și de canalizare pe raza județului Timiș, din anul 2007. Aria de operare include în prezent municipiul Timișoara și alte 122 localități din județ (8 orașe, 45 comune și 69 sate). Sucursalele din orașele Buziaș, Deta, Făget, Jimbolia și Sânnicolau Mare acoperă cea mai mare parte a activității din județ. Din Timișoara sunt coordonate serviciile din localitățile rurale apropiate.

Aquatim deține licență de operare clasa 1 pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, acordată de Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice. În anul 2018 s-a realizat modificarea condițiilor asociate licenței pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, ca urmare a extinderii furnizării serviciilor în unitățile administrativ-teritoriale din aria de operare.

Tarifele pentru serviciile de alimentare cu apă și de canalizare sunt în vigoare din data de 1 ianuarie 2017 și au fost avizate și aprobate în prealabil de autoritatea națională de reglementare din domeniu și de Consiliul Director al Asociației de Dezvoltare Intercomunitară Apă-Canal Timiș.

Conform legislației fiscale în vigoare, cota TVA aplicabilă pentru apa potabilă a fost de 9%, iar pentru serviciul de canalizare s-a aplicat cota standard TVA, de 19%. Tarifele valabile în cursul anului 2018 au fost de 3,11 lei/mc la apă potabilă și 3,38 lei/mc la canalizare. Ultima creștere de tarif introdusă de societatea Aquatim a fost la 1 iulie 2014.

SC COLTERM SA TIMIȘOARA - cu sediul central în Timișoara, Str. Episcop Joseph Lonovici nr. 4, este o societate comercială, cu acționar unic Consiliul Local al Municipiului Timișoara, care a luat ființă în anul 2004 prin fuzionarea S.C. TERMOCET 2002 S.A. și S.C. CALOR S.A., companii cu o vechime de aproximativ 30 de ani. Obiectul principal de activitate al Companiei Locale de Termoficare COLTERM constă în: producția, transportul, distribuția și furnizarea energiei termice precum și exploatarea, întreținerea, repararea și dezvoltarea rețelelor termice primare și secundare, a instalațiilor din centralele termice de cartier, din CET-uri și din punctele termice urbane.

Mai mult, Compania Locală de Termoficare COLTERM S.A. Timișoara este unica societate din zonă care activează în domeniul producerii, transportului și distribuției agentului termic pentru încălzire și apă caldă. Lungimea totală (geografică) a rețelei de transport în Timișoara este 73 km, din care aprox. 20% este reabilitată.

Sistemul de încălzire centralizat al municipiului Timișoara cuprinde 117 puncte termice de transformare și distribuție a căldurii și apei calde.

Lungimea totală (geografică) a rețelei de distribuție din Timișoara este de 246 km. În prezent, cca. 60% din rețeaua de distribuție este reabilitată.

Obiectivele majore stabilite de conducerea COLTERM S.A., cu aprobarea Consiliului de Administrație și a Consiliului Local Timișoara, pentru anul 2019 sunt:

- ❖ Reabilitarea rețelelor termice primare și secundare, prin proiectul „Retehnologizarea sistemului centralizat de termoficare din Municipiul Timișoara în vederea conformării la normele de protecția mediului privind emisiile poluante în aer și pentru creșterea eficienței în alimentarea cu căldură urbană - Etapa a II-a”. Acest proiect a fost aprobat și este cuprins în cadrul Programului Operațional Infrastructura Mare (POIM) - Axa prioritara 7.1;
- ❖ Construirea unei centrale noi care să utilizeze gaze obținut din gazeificarea deșeurilor;
- ❖ Utilizarea energiei geotermale;
- ❖ Reabilitarea termică a condominiilor include în sesiune de programe 2014-2020 și contorizarea pe orizontală a apartamentelor. Acest program vine în continuarea programului început de Primăria Timișoara în anul 2013 privind Reabilitarea termică a blocurilor prin anvelopare și creșterea eficienței energetice a acestora;
- ❖ Retehnologizarea centralelor termice de cartier prin instalarea de unități de cogenerare cu motoare termice - C.T. Dunărea - valoare estimativă 0,6 milioane lei - lucrare care a fost aprobată cu H.C.L. nr. 556/28.11.06 și a fost cofinanțată parțial de către Primăria Timișoara dar nu este finalizată pe parte electrică, lucrările necesare pentru ridicarea tensiunii de la 0,4 KV - tensiunea la care furnizează generatoarele - la nivelul de 20 KV cât este tensiunea aprobată pentru racordarea la Rețeaua de Distribuție - lucrarea este finalizată și se află în stadiu de semnare a recepției la terminarea lucrărilor;
- ❖ Smart metering și smart invoicing - achiziția de contoare cu citire de la distanță, înlocuirea softului de citire și facturare clienți și transmiterea facturilor în format electronic. Prin achiziția acestui sistem se va reduce intervalul de timp de la data citirii contorului până la facturare cu

aproximativ 50% și se va crea posibilitatea de implementare în cadrul site-ului COLTERM S.A. a aplicației de generare a facturii electronice;

- ❖ Reabilitare rețele de termoficare primară în valoare de 12 milioane de lei - Studiu de Fezabilitate care s-a transmis la Primăria Municipiului Timișoara;
- ❖ Cogenerare de înaltă eficiență în C.T. Centru prin montarea unei turbine la Cazanele de abur existente;
- ❖ Cogenerare de înaltă eficiență C.T. Dragalina
- ❖ Cogenerare de înaltă eficiență C.T. IMT
- ❖ Retehnologizare CAF nr. 1 CET Sud.

S.C. DRUMURI MUNICIPALE S.A. - cu sediul în Timișoara, Str. Eternității nr. 45, este o societate comercială, cu acționar unic Consiliul Local al Municipiului Timișoara, care a luat ființă prin reorganizarea fostei regii locale. Activitățile specifice sunt executarea de lucrări de construcții, întreținere și reparații pentru drumuri, străzi, platforme, terenuri de sport, cu îmbrăcăminte din mixturi asfaltice, betoane de ciment și pavaje, precum și lucrări de construcție și de reabilitare a liniilor de tramvai. Din 23 septembrie 2013, S.C. Drumuri Municipale S.A. a fuzionat prin absorbție cu S.C. Administrarea Domeniului Public S.A., cu principalele domenii de activitate: serviciile și construcțiile. În urma încorporării acestora din urmă, S.C. Drumuri Municipale S.A. a devenit și administratorul sistemului de gestionare a parcarilor din municipiu, TimPark, sistem de reglementare și taxare a staționării autovehiculelor.

S.C. PIETE SA - cu sediul în Timișoara, Str. Ovidiu Balea nr. 2, este o societate comercială cu acționar unic Consiliul Local al Municipiului Timișoara, care a luat ființă prin reorganizarea fostei regii locale. Obiectul principal de activitate este administrarea celor 12 piețe agroalimentare publice de pe raza municipiului: Piața Iosefin, Piața Timișoara 700, Piața Badea Cârțan, Piața Giroc, Piața Dacia, Piața Doina, Piața Bălcescu, Piața Lipovei, Piața De Gros, Piața Soarelui, Piața de Producători - Mehala, Piața Volantă - Stadion în care pot comercializa produse doar producătorii particulari, în zilele de miercuri și sâmbătă, cu un număr total de 230 locuri amenajate în parcare.

Societatea „Piețe” S.A. are în perspectivă realizarea de noi investiții cum ar fi: modernizarea Pieței Badea Cârțan, modernizarea Pieței Giroc (realizarea de spații comerciale suplimentare); realizarea unei platforme betonate pe o suprafață de 7.700 mp, pentru realizarea de condiții mult mai bune de comercializare în Piața Mehala. În cazul în care Consiliul Local Timișoara ar răscumpăra terenul (aproximativ 2.500 mp) din vecinătatea pieței Iosefin, Societatea „Piețe” S.A. intenționează să amenajeze o parcare pentru piață.

S.C. RETIM ECOLOGIC SERVICE TIMIȘOARA S.A. În municipiul Timișoara, salubritatea stradală cuprinde servicii de salubritate manuală și mecanică. Începând cu luna noiembrie 2018 a încetat contractul pentru efectuarea serviciilor de salubritate stradală.

S.C. SOCIETATEA DE TRANSPORT PUBLIC TIMIȘOARA S.A. (STPT), Prin Hotărârea nr. 271/28.07.2017, Consiliul Local al Municipiului Timișoara a aprobat reorganizarea, prin transformare, a Regiei Autonome de Transport Timișoara în societate comercială pe acțiuni, cu Acționar Unic, Municipiul Timișoara prin Consiliul Local al Municipiului Timișoara, având denumirea S.C. SOCIETATEA DE TRANSPORT PUBLIC TIMIȘOARA S.A. (abreviat S.T.P.T.). În data de 15.12.2017 s-au finalizat toate procedurile privind transformarea RATT în societate comercială.

Obiectul de activitate al societății:

- transport public de persoane cu tramvaie, troleibuze, autobuze și alte mijloace
- întreținerea și repararea mijloacelor de transport.

S.C. HORTICULTURA S.A. - este o societate comercială pe acțiuni cu acționar unic Consiliul Local al Municipiului Timișoara, care a luat ființă prin reorganizarea fostei regii autonome locale de spații verzi.

Obiectul de activitate al societății constă în:

- Prestări servicii către primărie și populație - proiectare peisagistică, asistență tehnică de specialitate pentru amenajarea și întreținerea spațiilor verzi, lucrări agricole și fito-sanitare;
- Producerea și comercializarea de material dendrologic;
- Producerea și comercializarea materialului floricol: flori tăiate și plante de apartament;
- Confecționarea și montarea de mobilier urban: jocuri pentru copii, bănci, coșuri de gunoi, pergole, jardiniere, etc;
- Închirieri de utilaje: tractoare, microbuze, PRB, autostropitoare, etc.;

Societatea „Horticultura” S.A. este formată din 3 secții de producție, după cum urmează:

- Secția Horticola - Str. Avram Imbroane nr. 70A;
- Secția Spații Verzi - Str. Spiru Haret nr. 1;
- Secția Pepinieră - Calea Urseni nr. 30.

COMPANIA NAȚIONALĂ DE TRANSPORT AL ENERGIEI ELECTRICE „TRANSELECTRICA” S.A.

Compania Națională de Transport al Energiei Electrice „TRANSELECTRICA” S.A. (societate pe acțiuni aflată în proprietatea statului) a fost înființată prin Ordonanța Guvernului nr. 627/2000, în urma separării structurii integrate vertical a fostei Companii Naționale de Electricitate în entități cu personalitate juridică independentă: - S.C. TERMOELECTRICA S.A. pentru producerea de energie electrică și termică - S.C. HIDROELECTRICA S.A. pentru producerea de energie electrică - S.C. ELECTRICA S.A. pentru distribuția energiei electrice la consumatori - C.N. TRANSELECTRICA S.A. pentru transportul energiei electrice, operator de sistem și dispecer.

Astfel, serviciile de transport și de sistem au fost complet separate de activitățile de producere, distribuție și furnizare. Din punct de vedere tehnic sistemul energetic este unitar, administrat de un singur operator, care este Transelectrica. Transelectrica își desfășoară activitatea în conformitate cu legea Energiei și a legislației secundare, în principal Licențele Operatorului de Transport și de Sistem, Codul Rețelei Electrice de Transport, Codului Comercial și Codul de Metering.

Principalele funcții ale Transelectrica:

- Operatorul de transport și de sistem al SEN;
- Infrastructura rețelei electrice de transport;
- Infrastructura de dispecerizare (EMS/SCADA - Sistemul de Management Energetic/Supraveghere - Control și Achizitii de Date) care se realizează în cadrul Unității Operaționale - Dispecerului Energetic Național (DEN) și a celor 5 Dispeceri Teritoriale (DET);
- Alocarea capacităților pe liniile de interconexiuni;
- Certificatele verzi;
- Operatorul Pieței de Echilibrare - OPE;
- Platforma pieței de echilibrare;
- Operatorul de comercial al pieței de electricitate - OPCOM, filială cu personalitate juridică;
- Platformele de tranzacționare;
- Platforma de tranzacționare a certificatelor verzi;
- Operator de metering al pieței angro de electricitate - Direcția de măsurare OMEPA;
- Sistemul de metering;
- Operator de telecomunicații și IT - TELETRANS, filiala cu personalitate juridică;
- Fibra optică, sistem digital telecom.

SUCURSALA DE TRANSPORT TIMIȘOARA. Str. Piața Romanilor nr. 11, Timișoara - asigură servicii competitive de transport al energiei electrice, îndeplinind standardele de calitate în condiții de siguranță a sistemului energetic național la un cost minim, cu limitarea impactului asupra mediului înconjurător la un nivel admisibil pe plan european. ST Timișoara își desfășoară activitatea pe teritoriul a patru județe: Timiș, Arad, Caraș-Severin și Hunedoara.

Obiective:

- exploatarea în condiții de siguranță și eficiență economică a instalațiilor de transport energie electrică;
- asigurarea necesarului de energie, adecvat unei economii de piață și unui standard de viață civilizată;
- calitate, prețuri accesibile și siguranță în alimentarea consumatorilor/ clienților (participanți la piața energiei), urmărind:

- evitarea riscurilor pentru viața ori sănătatea acestora;
- evitarea cazurilor de nerespectare a parametrilor energiei electrice transportate
- limitarea impactului asupra mediului înconjurător la nivelul admisibil pe plan european;
- îmbunătățirea calitatii realizate prin creșterea eficienței proceselor pe întregul flux tehnologic de transport energie electrică, în zona de activitate a Sucursalei;
- optimizarea costurilor totale, prin reducerea costurilor datorate non-calitatii, cum ar fi: costuri de prevenire a defectărilor (testare, examinare, evaluare) despăgubiri plătite clienților, penalizări, amenzi, stabilirea unui mod unitar de tratare a cerințelor pentru selectarea furnizorilor de produse și servicii;
- crearea relațiilor client - furnizor între entitățile organizatorice ale sucursalei.

ENEL DISTRIBUȚIE BANAT oferă servicii de: *conectare la rețea*, adică branșarea consumatorilor și a producătorilor la rețeaua de distribuție; *distribuție de electricitate* pentru consumatorii și producătorii conectați la rețea, în funcție de anumite caracteristici (de exemplu, putere și tensiune); *măsurare*, care se referă la instalarea și mentenanța contoarelor și monitorizarea și raportarea de măsurători electrice. Gestionează și modernizează rețelele electrice din regiune, respectiv în județele Timiș, Arad, Hunedoara, Caraș-Severin; având ca obiectiv principal îmbunătățirea calității serviciului de distribuție.

E-ON GAZ ROMÂNIA S.A. - este o societate comercială cu capital social majoritar privat, rezultată prin privatizarea fostei societăți S.C. DISTRIGAZ NORD S.A. ce activează în domeniul industriei gazelor, fiind specializată în furnizarea și distribuția gazelor naturale în județele Timiș, Arad, Caraș-Severin și Hunedoara.

De la 1 ianuarie 2011, furnizarea de gaze naturale și energie electrică în România sub marca E.ON se face sub un singur nume, **E-ON ENERGIE ROMÂNIA**.

E-ON ENERGIE ROMÂNIA a fost creată prin fuziunea companiilor de gaze naturale și energie electrică E.ON Gaz România și E.ON Moldova Furnizare, iar lansarea sa marchează apariția serviciilor integrate în domeniul furnizării de energie în România. E.ON devine și din punct de vedere legal furnizor integrat de servicii energetice.

E-ON DISTRIBUȚIE ROMÂNIA, primul distribuitor integrat de gaze naturale și electricitate, funcționează pe piață, de la 1 ianuarie 2017, sub o nouă denumire: **Delgaz Grid**, după parcurgerea unui amplu proces de rebranding care a presupus crearea și promovarea unei noi identități vizuale.

Delgaz Grid pornește la drum ca un jucător puternic pe piața energiei din România, păstrând valorile grupului E.ON, din care face în continuare parte, fără a exista efecte asupra activității sau organizării actuale a companiei.

UPC ROMÂNIA. UPC România este parte din grupul Liberty Global, plc - liderul industriei mondiale de comunicații prin cablu, cu operațiuni în 10 țări din Europa - prin brand-urile Virgin Media, Unitymedia, Telenet și UPC - peste 21 milioane de clienți.

UPC România este una dintre cele mai mari companii de telecomunicații din România, lideri în domeniul inovației în tehnologie, oferind servicii de televiziune (digitală și analogică), internet în bandă largă și telefonie fixă digitală prin intermediul unor rețele superioare și prin platforme inovatoare de tehnologie. Premierile pe piața din România includ lansarea televiziunii digitale, a tehnologiilor HD, DVR, 3D, dar și a internetului de mare viteză. Serviciile UPC au devenit în 2014 disponibile și în afara casei, prin lansările UPC Wi-Free și Horizon Go.

DIGI (RCS & RDS). Digi este compania mamă a operatorului de comunicații electronice, RCS & RDS, liderul pieței de internet, pay-tv și servicii convergente, în România, cu operațiuni și în Ungaria, Spania și Italia. Înființată în urmă cu peste 25 de ani, compania deține aproape în integralitate cea mai modernă (state of the art) și mai extinsă rețea de fibră optică din regiune.

Digi a adus pe piață servicii accesibile de comunicații electronice, atât în domeniul comunicațiilor fixe, cât și al celor mobile. Acest avantaj competitiv s-a transformat, în timp, într-un beneficiu pentru milioane de clienți, care au dobândit, astfel, un acces mai rapid și mai puțin costisitor la servicii de cea mai bună calitate. În oferta de conținuturi trans-media a grupului Digi figurează televiziunile Digi 24, DigiSport 1, 2, 3, 4, FilmNow, Digi World, Digi Animal World, Digi Life, UTV, Music Channel și Hit Music Channel, primul post Ultra HD din România, Digi 4K, posturile Digi FM, ProFM, Dance FM, Chill FM și platformele de comunicare online reunite sub DigiOnline.

ORANGE este brandul sub care France Telecom furnizează servicii de comunicații mobile, Internet și televiziune. Grupul France Telecom este unul dintre liderii mondiali în servicii de telecomunicații, cu peste 183 de milioane de clienți pe cinci continente.

Compania oferă o gamă largă de servicii de comunicații: de la cele de bază până la servicii integrate de voce și date fixe și mobile, remarcându-se printr-o extinsă rețea de distribuție.

La 31 martie 2018, Orange România oferea servicii mobile, fixe și TV pentru 10.449.000 clienți, peste 3,3 milioane clienți Orange foloseau serviciile Orange 4G, cu aproape 40% mai mulți comparativ cu primul trimestru al anului 2017, rețeaua 4G acoperind 93,4% din populația țării. Același trend ascendent este evident și în ceea ce privește traficul de date mobile, care a crescut cu 85% comparativ cu T1 2017 și în cel 4G, care a crescut de 3 ori. Această evoluție este susținută de vânzările de smartphone-uri și de investițiile continue în rețelele 4G și 4G+, ce asigură calitatea superioară a serviciului de internet și a apelurilor.

VODAFONE ROMÂNIA este o divizie a Vodafone Group Plc., unul dintre cele mai mari grupuri de telecomunicații mobile din lume, care oferă o gamă de servicii ce include voce, mesaje, date și comunicații fixe. Vodafone Group are divizii în 25 de țări, 44 de rețele mobile partener și operațiuni de broadband fix în 18 țări. La 30 septembrie 2018, Vodafone Group avea 531,9 milioane de utilizatori ai serviciilor mobile și 20,4 milioane de utilizatori ai serviciilor broadband fix, incluzând India și toți clienții Vodafone din entitățile create în urma unor fuziuni și asocieri.

TELEKOM ROMÂNIA - Ca urmare a fuzionării, Cosmote România și Romtelecom S.A., companii cu venituri anuale de peste un miliard de euro, au trecut la brandul Telekom România, lansând prima lor ofertă comercială integrată care va combina serviciile de telefonie fixă și mobilă, de internet fix și mobil și servicii de divertisment TV disponibile și pe smartphone, tabletă și PC.

Conform datelor publicate de către OTE Group, Grupul Telekom România, pentru al treilea trimestru din anul 2018, numărul clienților pentru serviciile integrate fix-mobil a crescut cu 44% în trimestrul al treilea din anul 2018 față de perioada similară a anului trecut, ajungând la 655.547 la sfârșitul lunii septembrie

2018. În același trimestru, segmentul clienților de servicii de televiziune a înregistrat o ușoară descreștere, de 1,4%, ajungând la 1,45 milioane. Segmentul de Internet TV (IPTV) a continuat tendința ascendentă, cu o creștere de 16% a numărului de clienți în al treilea trimestru al acestui an comparativ cu anul trecut. De asemenea, în trimestru 3 din anul 2018, grupul Telekom Romania a raportat 1,15 milioane de clienți broadband (fix și mobil) pentru operațiunile fixe, în scădere cu 2,8% față de același trimestru al anului trecut. La 30 septembrie 2018 baza totală de clienți ai Telekom România Mobile era de 4,6 milioane, în scădere cu 2,7% față de aceeași perioadă a anului trecut, în principal ca urmare a eliminării SIM-urilor inactive. Segmentul postpaid reprezenta 36% din baza totală de clienți. Numărul total al clienților din segmentul business a crescut cu 8,8% în trimestrul 3 al anului 2018 față de perioada similară a anului trecut, reflectând atractivitatea în creștere a ofertelor companiei pentru acest segment.